PER OLOF EKSTRÖM

fluturele și focul

cartea românească

PER OLÖF EKSTRÖM
FLUTURELE ŞI FOCUL

PER OLÓF EKSTRÖM

FLUTURELE ŞI FOCUL

roman

Versiune românească

ALFRED NEAGU şi BARBU ALEXANDRU EMANDI

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ

Coperta de : Dumitru Verdeș

1

Eva-Lotta Bergström tresări brusc auzind cunoscuta bătaie în uşă, dar nu răspunse. Cu cîteva gesturi grăbite şi nervoase îşi mai trecu o dată pe faţă puful de pudră. Sören Holm avea obiceiul să intre în cabinele actorilor chiar şi atunci cînd i se răspundea „nu". Îşi exercita dreptul suveran de a deschide toate uşile, în ultimul minut, înainte de ridicarea cortinei.

— Gata ? o întrebă el.

Eva dădu afirmativ din cap spre imaginea lui din oglindă. Părea neobişnuit de înalt în costumul de rol — frac negru cu guler tare — şi contrastul dintre machiajul său palid şi negrul hainei îi dădea un aer cam sumbru. Se apropie de masa de machiaj şi îndreptă lampa spre faţa ei.

— Te-ai machiat perfect, constată el. Dacă şi restul merge bine, atunci va fi o seară reuşită.

Clipi din ochi înveselit şi cu subînţeles. Ridicîndu-se de pe scaun, Eva izbucni :

— De ce o faci pe misteriosul ? Ce-ai pus la cale ?

El rînji, fără să-şi îndulcească expresia severă a feţei palide din cauza machiajului şi scutură din cap. „Lasă, mai tîrziu, mai tîrziu..." sugera gestul lui.

Eva se mai uită încă o dată la ceasul de mînă, îl scoase şi-l băgă în poşetă. Se îndreptă spre scena cufundată în semiobscuritate. Lumina de serviciu era stinsă, rîndurile de ochi ale lămpii din tavan se holbau indiferente şi oarbe în jos, reflectoarele dormeau. Din sală răzbătea murmurul înăbuşit al publicului.

Gunnar Olsson, într-o ținută de husar de pe vremuri, stătea în spatele scenei. „E chipeș ca un manechin, așa gătit cu sabie, dolman și cu mustață", gîndi Eva și-i făcu, în zeflemea, un semn de simpatie cu mîna. Se simțea mai liniștită cînd era și el de față sau chiar numai dacă îl știa în teatru. Tracul încă nu o părăsise. Inima îi bătea puternic și o cuprinse frigul. Ca de obicei, în ultimele momente, ar fi vrut să se ascundă. Dragostea n-o mai ajuta. Se simțea singură... Strînse mai tare șalul alb peste rochia ei lungă, cenușie. Se apropie de cortină și desfăcînd-o puțin, izbuti să deslușească sala luminată.

Aproape toți cei de acolo făceau parte din publicul care frecventa cu regularitate spectacolele clubului. Echipa de amatori a lui Sören Holm își cîștigase o faimă binemeritată în orășel. Cine vedea o dată un spectacol venea apoi mereu. Cînd nu aveau repetiții sau nu erau reținuți de alte treburi, membrii clubului obișnuiau să vină aproape la fiecare spectacol. Cei mai pricepuți și pasionați o făceau ca să dea o mînă de ajutor în culise, sau să cîștige favoarea lui Sören. Alții veneau și din invidie, în speranța de a asista la eșecul vreunui coleg.

În rîndul al doilea din față ședeau doi străini Unul avea o mică mustață neagră, celălalt purta ochelari fumurii, pe care și-i scotea mereu pentru ca apoi să-i pună din nou pe nas.

Soneriile începură să zbîrnîie infernal ! Inima Evei tresări. Dacă voia să fugă, nu-i mai rămîneau decît cîteva secunde.

Maestrul de lumini se așeză pe taburetul lui și aprinse lampa albastră de la claviatura orgii cu butoane și clape. În spatele aparatului de proiecție, așezat pe o punte sus, deasupra scenei, ședeau Nisse și cei doi asistenți ai săi, și priveau, în jos, prin păinjenișul de cabluri și sfori, vorbind încet între ei. Își dezvăluiră într-un zîmbet larg albul dinților cînd o văzură pe Eva cu cîtă grabă părăsea scena în momentul în care lumina din sală începu să se stingă treptat.

Eva se repezi spre Sören și-l apucă de frac.

— Cine sînt indivizii ăia din sală, îl întrebă ea încet, dar pătimaș. Tu i-ai adus aici ?

El dădu vag din cap.

— De asta ne-ai spus tu că în seara asta trebuie să jucăm mai bine ca oricînd ?

Sören dădu iarăși din cap.

Cu toată spaima, Evei îi veni să rîdă. „Jocul Visurilor" de Strindberg era capodopera de regizor amator a lui Sören și acum voia să-și prezinte „arta regizorală" unor colegi, ziariști la un ziar mai răsărit, gîndi ea.

Eva îi purta lui Sören o stimă deosebită. Fără el, clubul n-ar fi existat. Nu-l înființase el, dar era cel care îl trezise la viață. În primii ani, făcea și decorurile și tot el îi învăța pe actori cum să se machieze, în vreme ce se ocupa și de regie. Acum erau mai mulți. Doi băieți începuseră să facă și ei regie. Aveau un maestru de scenă și un coleg care se ocupa numai de decoruri. Sören era însă stăpînul. Îl socoteau un încrezut, dar erau nevoiți ori să-l accepte așa cum era, ori să renunțe la ideea de a mai avea un teatru la club.

Eva era de numai un an și ceva aici dar, deși era abia la al doilea ei rol, ajunsese să fie distribuită pentru personajul principal — fiica lui Indra. Cînd cortina se dădea la o parte și pe cer, printre nori, se aprindeau „stelele", tracul începea s-o părăsească. Atunci nu mai putea să dea înapoi. Era nevoită să intre în scenă, ca pe o punte îngustă, aruncată deasupra prăpastiei, de unde nu putea scăpa decît după ce-și împlinea menirea.

După ce apărea în cercul luminos, printre norii de recuzită, se elibera și mai mult de teamă. Din momentul în care reflectorul se fixa asupra ei și lumina îi scotea în relief silueta albă pe fondul întunecat, nu mai trăia decît pentru replicile pe care trebuia să le dea, pentru gesturile ce urma să le facă.

— „Unde ești, fiica mea, unde ?" răsuna puternic vocea lui Sören prin difuzorul amplasat sus, deasupra scenei.

— „Aici, tată, aici !"

— „Te-ai rătăcit, copila mea ! Ai grijă să nu te prăbușești !"

La sfîrșitul spectacolului, avea să spună glumind că după primele minute se simțea ca o locomotivă care, o

dată pornită, nu trebuia decît să țină drumul drept înainte. O singură dată a deraiat. S-a întîmplat în timpul celui de-al doilea spectacol, dar după cîteva clipe, nesfîrșit de lungi pentru ea, intră în replică din nou cu ajutorul suflerului.

Cînd ajungea la mijlocul prologului, începea să se simtă mai în largul ei, în vreme ce rostea versurile lui Strindberg :

„Vai ! se scufundă norul, se prăvălește-acum !
Nu aer, ci doar apă respir în piept, și fum...
Genunea mă absoarbe, o simt adulmecînd,
Se clatină hotarele pe rînd.
Ea, a treia lume, deși nu-i cea mai bună..."

Prin difuzor îi răspundea Sören cu vorbele lui Indra :

„Dar nici nu-i cea mai rea !
Pămînt ea se numește și n-are timp să stea,
Căci de o veșnicie în juru-i se rotește
Și astfel omenirea adesea amețește,
Cuprinsă de sminteală și propria-i turbare...
Curaj, copila tatii, e doar o încercare !"

Și din nou Eva :

„Dar simt că mă scufund, că mă scufund mereu !"

Spre sfîrșitul prologului, tracul o părăsea și mai mult, iar rigiditatea ei divină se topea treptat în căldură omenească. Fără s-o fi făcut în mod deliberat, această metamorfoză le aduse atît Evei cît și regizorului multe elogii. Cînd maestrul de lumini transforma amurgul zeilor într-o zi însorită, pămîntească, și Eva intra din nou în scenă, nu mai era o păpușă mecanică. Devenea stăpînă pe ea, calmă, încît, la nevoie, putea să-și salveze colegii cu improvizații. Avea și conștiința propriei prezențe și aceea a prezenței publicului, dar nimic nu o mai putea stînjeni sau înspăimînta. Tulburarea o cuprindea însă înaintea scenei cu prizonierul din „Castelul fermecat", cînd trebuia să-i ia acestuia, cu blîndețe, sabia din mînă.

— „Nu, nu așa ! îi spunea ea.

— „Lasă-mi sabia, dragă Agnes !"

— „Nu, căci tu nu trebuie...

Mîngîia în treacăt mîna lui Gunnar. Se uitau unul la altul, cînd veseli, cînd cu teamă și cînd pătimași, după cum era și atmosfera de pe scenă sau din sală. Și nu puteau înțelege de ce le spusese Sören, la repetiții și chiar și la agapa de după premieră, că scenele în care jucau ei doi erau cele mai slabe.

— Bănuiesc că ați făcut prea multe repetiții în particular, strengarilor, le aruncă el odată ironic și astfel încetățeni pentru întreg clubul această vorbă în doi peri.

Nici unul dintre ei nu pricepu cum reușiseră colegii să afle de idila lor. Credeau că se stăpîniseră destul de bine față de ceilalți. Gunnar îi șoptea, cînd trecea pe lîngă ea, în culise :

— Pe deseară ?

Și Eva îi răspundea cu o clipire din ochi. Nu îndrăznea nici măcar să zîmbească să n-o vadă ceilalți. Se temea că orice zîmbet adresat lui Gunnar putea fi bătător la ochi.

Cei doi străini o găseau pe Eva destul de atrăgătoare. Din cînd în cînd făceau grimase din cauza dialectului ei, dar mina lor trăda un interes continuu. După spectacol, cel cu ochelari începu să se plimbe tăcut prin foaier, alături de colegul lui. Spectatorii se înghesuiau la garderobă, sporovăiau și rîdeau, apoi plecau unul după altul, punîndu-și căciulile de blană, hanoracele sau paltoanele, trăgîndu-și cizmele înalte de piele. Graba cu care se îmbulzeau contrasta izbitor cu atmosfera interiorului acelui teatru, încărcat de plușuri purpurii și decorații aurite, dăinuind din veacul trecut.

— Membrii clubului nu suferă de falsă modestie, spuse el.

— Sören Holm e mai bun regizor pentru alții decît pentru sine, spuse cel cu mustața.

— Nu e un geniu chiar atît de mare.

— A trecut un sfert de oră. Să-i mai acordăm fetei cinci minute pînă își revine.

Se deschise o ușă mică prin care apăru Sören Holm, îmbrăcat în haine de oraș, dar cu urme de fard pe gît și la rădăcina părului, pe frunte.

— Ei, întrebă el fără nici o introducere, cum vi se pare Eva ?

Cei doi înălțară din umeri.

— Are o figură interesantă, spuse cel cu ochelari. Și pare că nu e lipsită de talent.

Eva tocmai își pieptănase părul castaniu și își prindea coada de cal cu o agrafă, cînd intrară bărbații. Mirată și întrebătoare se îndreptă spre ei. Lumina ce-i venea din spate îi cufunda obrazul într-o umbră moale. Ochii îi păreau mai întunecați ca de obicei. Liniile colțuroase ale obrazului și gura mare dădeau trăsăturilor ei o notă pătimașă, de care nu era conștientă. Constatară că fata nu era atît de înaltă cum li se păruse pe scenă. Era destul de zveltă, dar avea șolduri mari și umeri lați.

Sören zîmbi cu toată gura. O cută adîncă îi apăru printre bărbiile lui duble.

— Să facem prezentările. Regizorul Källefors și redactorul Jonsson, de la Pallas-Film, îi recomandă el, și domnișoara Eva-Lotta Bergström, vedeta noastră.

— Încîntată, îngînă Eva mecanic.

— Felicitări pentru interesanta dumneavoastră interpretare, spuse zîmbitor regizorul, aplecîndu-se curtenitor asupra mîinii ei.

Eva îi răspunse cu un zîmbet politicos.

Sören propuse să meargă cu toții la restaurantul „Stadt" ca să discute mai pe îndelete.

— Dar nu pot veni, spuse Eva. Afară de asta, nici nu sînt îmbrăcată pentru restaurant, se scuză ea în vreme ce trăgea în jos marginile puloverului.

— Nici noi nu sîntem, rîse redactorul Jonsson cîntărindu-i din ochi sînii ce se conturau sub pulover.

Eva se uită lung la el, ca să cîștige timp și să se hotărască dacă voia sau nu să apară și Gunnar în cabină și să-i însoțească.

Jonsson avea un costum pestriț, o cămașă cu guler sifonat și la gît i se zărea marginea unui pulover. Regizorul purta pantaloni negri și o jachetă roșie de catifea.

— Hai, vino, spuse pe un ton hotărît Sören bine dispus.

Îi luă scurta de blană de pe umeraș, iar Källefors și Jonsson o ajutară să se îmbrace.

Ar fi vrut să rîdă. Protestă numai cu jumătate de gură, dar Sören o întrerupse, iar ceilalți insistară, asigurînd-o că fără ea seara ar fi fost ratată.

Să se roage să-l ia și pe Gunnar ? Nu... Ar fi o necuviință. Va trebui să-i explice și să-i ceară iertare.

Cînd Eva părăsi cabina însoțită de cei trei bărbați, prin ușile cabinelor se iviră numeroase capete. O priveau ochi mari și sclipitori. Cînd apăru și Gunnar, ea se înroși. Ezită o clipă, șopti o scuză, se întoarse și alergă pe coridor spre el.

— Îmi pare tare rău, îi spuse ea, dar totul s-a întîmplat așa din senin. Sören și-a băgat coada...

Bărbații rămaseseră stane de piatră, sumbre și înalte, sub lumina becurilor de pe coridorul din spatele scenei.

— Eva ! o chemă Sören încet.

Gunnar respinse mîinile ei întinse.

— Te duci cu ei ?

Ea dădu stingherită din cap.

— Invitația asta e cam pe nepusă masă, făcu Gunnar posomorît. Cine-s tipii ? Ce se pune la cale ? Sören face de cîteva zile pe misteriosul...

— Ne vedem mîine, șopti Eva și se depărtă.

Cei doi străini zîmbiră cu subînțeles. La ușă, Eva se mai întoarse o dată. Ellen, una din colege, se apropie de Gunnar și-l întrebă ceva. El scutură din cap. Apoi amîndoi se uitară la Eva. El păli foarte tare. Dar în clipa cînd Eva constată acest lucru, sufletul ei era plin de o nouă speranță care-i alungă repede tristețea : „Regizorul Källefors de la Pallas-Film...", îi trecu ei prin minte.

Chiar numai după o scurtă plimbare prin gerul strașnic al acelei seri de februarie, era plăcut să te afunzi în căldura restaurantului demodat al tîrgului.

— Vrem cea mai bună masă, zise redactorul Jonsson, pe un ton atît de poruncitor încît li se repartiză o masă foarte bine plasată și fură serviți repede și ireproșabil, ceea ce stîrni zîmbetul Evei.

Bătrînul chelner, cu care se împrietenise ea în ultimul an, părea tulburat.

Eva se întrebă : „Se va discuta oare numai despre rolul meu în „Jocul Visurilor ?" Fusese invitată aici pentru

că le trezise interesul ? O asemenea posibilitate i se părea aproape absurdă. „Eu nu-s de nasul lor“ gîndi ea stingherită încercînd să se apere împotriva domnilor din Stockholm, pe cînd studia lista de bucate și se întreba ce să aleagă mai bine ca să nu pară nici naivă, nici năzuroasă.

Sören Holm era în centrul atenției, ceea ce-i făcea deosebită plăcere. Mîinile lui frumoase, puțin cam feminine, fluturau în dreapta și-n stînga, în vreme ce povestea despre teatrul lui de la club. Cel mai mare succes îl trăise în ziua în care consiliul orășenesc îi dăduse aprobarea ce-i deschisese ușile teatrului, cu obligația ca spectacolele sale să nu stingherească turneele oficiale organizate de Secția națională de teatru, și cu condiția ca piesele să nu aibă nici un fel de implicații politice. Asta nu însemna numai că echipei de amatori i se punea la dispoziție un local potrivit pentru o muncă plină de inspirație. Clubul se transforma totodată dintr-o inițiativă dubioasă, aparținînd unui ziarist dubios, într-o instituție culturală de prestigiu.

Sören povestea, se înfierbînta de unul singur și se pierdea în amănunte. Ochii îi sticleau ca în momentele de mare tensiune din cursul repetițiilor. Chipul lui căpătă o prestanță pe care o pierduse de mult, vădea caracter și personalitate. Stătea la masă în fața Evei, încadrată de cele două noi cunoștințe. Plictisindu-se de perorațiile lui Sören, regizorul Källefors se aplecă spre Eva și o rugă să le povestească și ea ceva. Scoase apoi niște cronici tăiate din ziare, fotografii de-ale ei în cortegiul Sfintei Lucia *, în alte roluri, cîteva portrete făcute în studio. Eva se simți trădată, dar și măgulită în același timp.

---

* În Suedia, la 23 decembrie a fiecărui an, are loc sărbătoarea Sfintei Lucia, cînd cea mai atrăgătoare fată din localitate este aleasă în fruntea procesiunii ce se organizează cu această ocazie. Acest obicei are tradiții vechi, încă din perioada vikingilor, cînd era o sărbătoare a reîntoarcerii soarelui, și coincide aproximativ cu solstițiul de iarnă.

— De unde le aveți ? întrebă ea cu prefăcută indiferență, în timp ce se uita la fotografii.

Källefors făcu semn cu capul spre Sören și apoi se interesă atît de abil și politicos ce vîrstă are, încît ea îi răspunse senină înainte de a-și da seama încotro bătea el.

— Am împlinit nouăsprezece ani, acum cîteva săptămîni.

— Te-ai născut aici, în oraș ?

— Nu. Sînt de la țară. Locuiesc numai de vreun an și jumătate aici.

— Și abia ai sosit în oraș și ai fost aleasă în fruntea procesiunii Sfintei Lucia ?

Ea se înroși.

— După trei luni.

— Cred că asta nu le-a prea convenit celor de pe aici.

Eva surîse :

— O ! Aici toată lumea e drăguță cu mine.

— Cînd ai intrat în teatrul clubului ?

— Acum un an și jumătate.

— Și ai început pur și simplu să faci repetiții și să joci ?

Sören Holm se grăbi să răspundă în locul Evei.

— Avem o școală de teatru proprie. Eu, cu experiența mea îndelungată, le dau lecții de dicție și analiză a rolurilor. Apoi, avem aici o doamnă care în tinerețea ei a fost dansatoare în baletul Operei de Stat și care le învață...

Sören se străduia să le arate ce lume își clădise el în acel orășel, lume care nu era cu nimic mai prejos decît acea „lume mare“ din care fusese exilat.

Källefors îl întrerupse din nou :

— Gustul pentru teatru ți-a venit așa, deodată, cînd ai schimbat atmosfera de la țară cu cea de la oraș ?

— Nu ! zîmbi fata. Joc teatru de una singură, așa pentru mine, de cînd mă știu. Și în satul meu exista un mic grup de amatori, dar nu m-au lăsat să joc cum voiam eu.

— Te socoteau mai bună decît ei ?

Vinul o încălzise. Totul i se părea ușor și simplu. Aluziile la satul ei de baștină ar fi trebuit s-o pună în gardă. El începu să rîdă dar nu se trădă cu nimic.

Redactorul Jonsson îi dădu să citească un anunț tăiat din ziar :

„CAUT O NOUĂ PARTENERĂ pentru principalul rol feminin din viitorul meu film. Dacă ai vîrsta de 17 — 22 ani, trimite o fotografie și cîteva amănunte biografice regizorului Källefors, Studioul Pallas-Film, Stockholm".

— Ai văzut acest anunț ?

— Nu...

Eva se simți și mai amețită. Îi veni să rîdă. Visase de atîtea ori cu ochii deschiși că, într-o zi, avea să vină cineva să o salveze de la mașina de scris, și s-o ducă undeva departe, ca un Făt-Frumos din basme, călare pe un cal bălan, care o eliberează pe Cenușăreasă și-i redă întreaga strălucire de dinainte. În seara aceea, lucrurile se întîmplau exact ca în visurile ei, dar acum, cînd ele deveneau realitate, mintea ei refuza să priceapă. Pe de-o parte dăduse frîu liber imaginației, pe de alta însă cu greu înțelegea ce se petrecea în realitate. Un lucru pricepu însă limpede : domnii nu veniseră să se convingă de reușitele lui Sören ca regizor amator. Totuși, încă nu știa dacă trebuia să se bucure de propunere sau nu. Dacă cel puțin i-ar trece amețeala, ca să-și dea seama ce sentimente o încearcă, dacă e numai neîncredere și teamă sau dacă e paralizată de fericire.

— N-ai vrea să fii tu partenera asta ? o întrebă regizorul Källefors.

El avea ochi limpezi și strălucitori. Pupilele, i se părea ei, aveau sclipirea șampaniei într-un pahar de cristal. Îi studie nasul puțin coroiat, gura fină și cinică, se uită la el cu un aer întrebător și se porni să zîmbească.

Bărbații o priveau. Figura ei, pînă atunci posomorîtă, începu să se lumineze dinlăuntru. Băgară de seamă că părul castaniu-auriu nu avea strălucire, că un dinte de jos îi era strîmb.

Sören Holm își dădu seama, cu părere de rău, că niciodată pînă atunci nu-i găsise fetei atîtea cusururi. Re-

gizorul Källefors, privindu-i trăsăturile, intui totuși ce se putea realiza cu fizionomia ei, iar redactorul Jonsson își imagină cum îi putea retuşa figura în aşa fel încît defectele să o avantajeze în seria de fotografii ce intenționa să le facă pentru afișe Surîsul li se păru de-a dreptul fermecător. Efectul era surprinzător, după ce crezuseră că aveau în față o ființă dezamăgită pentru totdeauna, care vedea viața numai în negru...

— Îs eu bună de așa ceva ? izbucni ea atît de surprinsă încît nu reuși să-și atenueze accentul neaoș, țărănesc, deprins în satul ei de baștină.

Domnii din Stockholm se uitară uluiți la ea, întrebîndu-se din ce gîtlej ieșiseră aceste sunete ciudate. Eva încercă să repare greșeala, și trecu iute la suedeza cultă care era la modă și în orășel.

— Sigur că vreau, dacă dumneavoastră găsiți că aș fi în stare să...

Källefors chemă chelnerul și-i mai comandă o sticlă. Îi oferi Evei un foc să-și mai aprindă o țigară și spuse încet :

— Noi ne întoarcem mîine. Poți veni cu noi să facem o filmare de probă ?

— Cam cît durează ? întrebă ea. Trebuie să anunț firma la care lucrez și să cer voie să plec pentru două, trei zile.

— Aș putea să vorbesc eu cu șeful tău mîine dimineață, se oferi Jonsson. Unde lucrezi ?

— La fabrica de motoare „Waernlöf și fiii".

— Și ce faci acolo ?

— Scriu facturi, spuse Eva și se gîndi satisfăcută : „În orice caz, tot știu să fac și eu ceva ca lumea".

— Curios, spuse rîzînd regizorul Källefors, eu credeam că aici, în orașul ăsta, toată lumea se ocupă de ață, stofă și croitorie...

— Există și excepții, interveni Sören Holm. Pătura mijlocie a populației, de fapt cea mai mare parte, toarce, țese și coase. Cine este incapabil pentru munca de fabrică face altceva... iar cine este prea deștept pentru viața asta...

Redactorul Jonsson luă paharul în mînă și se aplecă insinuant spre Eva.

— Vrei să ghicim din ce categorie faci parte ?

La început, îi păruse dezgustător, cu tufișul acela negru de sub nas. Dar acum observă că maxilarul inferior îi ieșea mult înainte și îl compătimi că trebuia să compenseze bărbia golașă folosind o astfel de plantație.

— Depinde de zile și de împrejurări, spuse ea. Lunea dimineață sînt în stare de orice...

Bărbații izbucniră în rîs. Regizorul Källefors spuse :

— Și eu care credeam că orașele mici sînt răsadnițe numai de fete foarte cuminți...

II

În noaptea aceea, Eva nu putu să adoarmă. Încercă să se culce în poziția ei preferată : jumătate răsucită pe burtă, cu un picior întins și celălalt adunat la piept, cu fundul în sus și cu perna strînsă în brațe. Și cînd nici această poziție nu-i folosi la nimic, se sculă, se plimbă în sus și în jos prin cameră, se lăsă în fotoliul vechi al gazdei căruia puteai să-i descoperi, așezîndu-te, întreaga anatomie. Nu era obosită. Avea chef s-o trezească pe Gun, colega ei de cameră și de birou, dar se răzgîndi. Ce auzea Gun astăzi, mîine știa tot orașul. „Sînt beată" se gîndi ea. „Ceva nu e cum trebuie cînd te simți așa..." Ar fi vrut să ia ghitara și să cînte. Începu să facă echilibristică pe o cusătură a covorului, încercă să închidă un ochi și cu un deget să-și atingă nasul. Reușea de fiecare dată. Ori era perfect trează, ori acest vin avusese un efect miraculos !

— Pentru numele lui dumnezeu, ce exchibiții faci tu acolo ?

Gun se ridică, arătîndu-și obrazul rotund, năsucul cîrn, și clipind din ochi adormită.

— Vai de mine, fato, ce-i cu tine ? Iar te-a pălit dragostea ? Strălucești de fericire !

Eva se urcă în patul colegei, își rezemă fruntea de genunchii pe care îi ținea ridicați sub plapuma înflorată și dădu drumul pe nerăsuflate la toată istoria. Se întreba singură dacă nu o înșela cumva memoria. Totuși amintirile erau prea proaspete ca să nu fie adevărate, își zicea ea în timp ce istorisea.

— Doamne, dumnezeule! oftă Gun. Se mai pot întîmpla și astfel de minuni? Doi bărbați se așează la stal, te văd jucînd, te iau cu ei la restaurant și te roagă să faci o probă de film!

— Nu vreau să-mi las mintea s-o ia razna prea mult, zise Eva, încercînd să se apere. E numai o probă și or să vadă ei că nu-s eu cea mai potrivită. Nici nu îndrăznesc să mă mai gîndesc.

— Nu ești în toate mințile, fetițo? Dacă aș fi eu în locul tău... spuse pătimașă Gun.

— Gun dragă, insistă Eva, te rog să nu mai spui nimic celorlalți.

Nici regizorul Källefors nu putea să doarmă. Îl auzea prin perete pe redactorul Jonsson sforăind în camera alăturată. Se străduí să se înfurie văzînd calmul colegului său, dar nu reuși. Se gîndea: „Ce-i pasă lui Jonsson? E angajat cu salariu fix pe post de «fachir al reclamei» și agent de publicitate. Are programul lui, de la 9 la 17, și se ocupă numai cu lucruri precise. Nu e hărțuit nici de date statistice proaste cu privire la vînzarea biletelor, nici de cronici nemiloase. Nimeni nu-l pune la zid că spectatorii s-au săturat de producțiile Studioului Pallas-Film... Nu de toate, e adevărat, ci doar de cele semnate Källefors".

Nimeni nu-i spusese pînă acum în față că-și pierduse încrederea în el. Însă o simțea. O citea pe mutrele membrilor consiliului cînd aducea scenariile următorului film.

Numai directorul Birger Serner, ca un unchi binevoitor dar sever, îi pusese o mînă grea pe umăr spunîndu-i: „Trebuie să te zbați mai mult, Holger!".

Pe masa șefului se aflau noi situații asupra prezenței publicului la spectacole, alături de ultimele cronici. Recenziile bune sînt o mană cerească și pot scuza numărul mic de spectatori. Dar cele defavorabile, chiar la un film

cu mare afluență de public, îl pot costa pe regizor nopți întregi de nesomn, în timp ce domnii din consiliu se spală pe mîini și dau aviz pentru următorul film. Darămite o critică nemiloasă în presă și săli goale...

Ar fi vrut să aștepte pînă dimineață, să o cheme pe Yvonne și să-i spună că s-ar putea ca totul să iasă bine, de data asta, dar era prea neliniștit. Îi răspunse un portar somnoros, de pe undeva, care-i făcu legătura telefonică. Holger stătea în pat și rîdea de unul singur : să-ți trezești soția, în toiul nopții, la ora două, era un act de cruzime. Dar poate că data viitoare va fi rîndul ei... Stînd culcat, ținea receptorul mai departe la ureche și asculta apelurile. Sună îndelung pînă să fie ridicat receptorul la celălalt capăt al firului, și să audă vocea adormită a Yvonnei.

— Bună dimineața, scumpa mea. Aici subsemnatul. Ce mai faci ?

Vocea ei se limpezi pe dată. Începu să rîdă încet.

— Ție cum îți merge, ghinionistule ? S-a rezolvat ceva ?

— Poate.

— Cum arată fata în realitate ?

— Mai bine decît în poze. De fapt, nu e deloc o figură comună. Mai mult nu vreau să-ți spun. E născută la țară și a venit acum aproape doi ani în acest orășel de țesători. În cîteva luni, a fost aleasă în fruntea cortegiului Sfintei Lucia și a fost încoronată de primar. La procesiunea cu alai care a avut loc pe strada principală, s-a înviețit de frig și așa mai departe...

— Știe să joace ?

— Mda... joc de amator... Acest Sören Holm este un artist ratat care s-a salvat prin ziarul local. De profesie gazetar, cu o mare și nenorocită patimă pentru teatru. Desigur că știe el ceva, dar are și mult tupeu. Au montat piesa lui Strindberg „Jocul Visurilor". N-am mai văzut pînă acum o artistă amatoare în rolul fiicei lui Indra. Fata asta n-ar fi rea pentru o trupă profesionistă. Să n-o deochi !

— Cînd te-ntorci ?

— Mîine seară. S-ar putea să vină și fata. Poți să-i pregătești o cameră. Apoi cheamă-l la telefon pe Birger și roagă-l să respingă toate celelalte biografii plicticoase.

— Ai speranțe atît de mari în ea ?

— Promite mai mult decît toate celelalte de duzina de pînă acum. Are și personalitate.

— Sper să fie pe măsura așteptărilor tale, dragul meu.

— Să sperăm, oftă el.

A doua zi la prînz regizorul Källefors, redactorul Jonsson și Sören Holm o luară pe Eva de la serviciu și o invitară la masă. Gun, care asista la plecarea ei, nu era decît doi ochi mirați și o gură căscată. Încurcată, Eva regreta confidențele pe care i le făcuse cu o noapte înainte. Oare Gun știa să-și stăpînească limba ? Trăia totuși o mare ușurare. Faptul că domnii apăruseră din nou însemna că seara trecută nu fusese doar un vis. Și totuși...

Soarele strălucea. Înălțimile de dincolo de oraș erau de un alb imaculat. În mașină domnea o lumină plăcută, dar cînd te uitai afară te dureau ochii.

— Păcat că nu putem călători împreună la Stockholm, spuse redactorul Jonsson. Șeful tău nu s-a lăsat înduplecat, Eva, așa că trebuie să vii singură cu trenul, la noapte.

Îi dădură biletul de tren la masă. Holger Källefors îi mai explică o dată cît de simplă era călătoria :

— Doar te urci în vagonul de dormit și cînd te trezești dimineața, ești la Stockholm.

Eva asculta, și încerca să se stăpînească. De fapt, călătorea pentru prima dată mai mult de o sută de kilometri. Se simțea însă jignită că o socoteau atît de naivă, de parcă n-ar mai fi văzut tren decît la cinema.

Holger Källefors îi spuse că voia să audă și din gura ei unele impresii despre oraș. Eva începu să povestească plină de însuflețire și cu mult haz despre birou, despre clubul ei. Nu-și dădea seama că, în acest timp, ei o cîntăreau. Cînd redactorul Jonsson își declanșă aparatul, ea se roși și se fîstîci. Se stăpîni însă iute și se simți măgulită, dar nu fu în stare să povestească mai departe. Atunci Sören Holm reluă firul.

Orașul era împărțit în două. În vale erau plasate fabricile : geometrie monotonă din beton și țiglă roșie. Fluviul era mort. Deșeurile și reziduurile îl pustiiseră de mult. Pe șesul de pe malul estic cocioabele de lemn mucegăit ale muncitorilor cădeau încet în paragină. Pe dealurile de pe celălalt mal, de vest, locuiau inginerii și bogătașii. Aici erau vilele comercianților, aici locuiau toți cei avuți care își puteau permite acest lux.

Legi nescrise adînceau prăpastia dintre cele două maluri. De o sută de ani, de cînd exista acest oraș, se spunea că cei din est erau săraci, dar cinstiți. Aceștia erau în parte habotnici și cu frica lui Dumnezeu. Existau și aici hoți, dar mărunți și nedibaci, așa că numărul delicvenților identificați era mai mare aici decît în partea cealaltă. În schimb, fărădelegile din vest aveau un nimb oarecum onorabil, de clasă suspusă. Aici se practica sperjurul cu ajutorul juriștilor, falsurile și furturile atingeau proporții atît de mari, încît căpătau, mai ales în ochii tinerilor, aureola unor acte de ispravă, pe cînd bătrînii din est spuneau scrîșnind din dinți : „Pungașii mărunți sînt duși la spînzurătoare, iar cei mari sînt decorați". Respectîndu-și rangul social, cei din vest, la chiolhanele lor, obișnuiau să toarne pe gît numai coniac, iar cînd își schimbau nevestele între ei însemna că o fac doar dintr-o nobilă pasiune.

Înainte de a se înființa sindicatele și ajutoarele pentru copii, în vest se organizau bazare de binefacere pentru copiii unor enoriași săraci, socotiți că meritau. În schimb, fetele din cartierul de est care păcătuiseră și aveau copii din flori nu primeau decît dojana aspră a preoților. Acum, subvențiile fiind acordate de stat, nimeni nu le pretindea credință sau pocăință, ca o condiție a ajutorului pentru copii sau pentru plata chiriilor. Cîteva doamne suspuse se plîngeau chiar că fiscul le „fura" banii și implicit posibilitatea de a sprijini după voie familiile muncitorilor care lucrau în fabricile conduse de bărbații și fiii lor...

Predicile moralizatoare ale preoților s-au rărit și apoi au încetat cu totul. Copii din flori se mai nășteau din cînd în cînd. În ciuda perfecționării mijloacelor an-

ticonceptionale, tot se mai întîmpla cîte o naștere de asta, dovadă că mai existau legături ascunse între est și vest. Destul de rar, e drept, totuși se mai întîmpla ca vreun tînăr din cartierul muncitoresc să reușească să cucerească vreo fată din vest. Dar numai cu condiția ca tînărul să fi ajuns vreo glorie sportivă. Putea pătrunde în cartierul vestic și dacă se califica, în timpul liber, ca inginer. În asemenea situație, trebuia să rupă legăturile cu cartierul de est. În schimb, băieții blazați și cu educație din vest încîntau adesea tinere muncitoare, dansau cu ele, le luau în mașinile lor, le duceau acasă, cînd membrii familiei lipseau, și după ce le amețeau, le seduceau.

Cînd vreo fată din est aștepta un copil, tatăl copilului putea fi găsit, cel mai adesea, în vreo vilă, de pe dealurile din partea opusă a orașului.

Au fost și situații cînd tinerii din cartierul bogaților rupeau orice legături cu familiile lor și se căsătoreau cu fetele. Unul din aceste cazuri a avut un sfîrșit nefericit și revenea frecvent pe buzele părinților, care-l dădeau ca exemplu. Uneori familia tînărului plătea fetei o „despăgubire". În general, însă, băieții negau paternitatea. Stratagema reușea atîta vreme cît probele sanguine erau făcute de medicii orașului, care păreau neînstare să priceapă că tații copiilor fetelor necăsătorite puteau fi și alții nu numai tineri muncitori.

Domnii de la studioul cinematografic ascultau amuzați. Eva era în schimb uluită.

— Sînt convins că toată lumea știe aceste secrete, spuse Källefors, dar nu-ți va fi îngăduit să scrii despre ele.

Sören zîmbi :

— Mai întîi ar trebui s-o șterg din orașul ăsta, și să păstrez amintirile cele mai picante numai pentru memoriile mele.

— Dar Eva ce zice ?

— Dacă vii din altă parte, nu aparții nici unei tabere din oraș. Trebuie să locuiești mai mult timp aici ca să-ți dai seama ce se întîmplă cu adevărat, răspunse ea nesigură.

— Asta n-ar fi un subiect bun de film ? întrebă Sören. Cadrul acțiunii l-am avea și povestea respectivă aș putea s-o scriu eu. Ce-ați zice de titlul : „Colțișorul meu din munți" ?

— Și capitalul ? se interesă Holger Källefors.

— De ce ? N-ar fi o datorie de onoare pentru Pallas-Film să depisteze mentalitatea filistină și s-o înfiereze oriunde apare ?

Regizorul Källefors zîmbi cu autoironie.

— În meseria noastră n-ai voie să împingi idealismul prea departe, ci numai atît cît îngăduie filistinii. Doar ei stăpînesc găina care face ouă de aur.

Eva rămăsese deoparte, în afara discuției. Era prea înspăimîntată ca să se simtă jignită că n-o băgau în seamă. Se uita la Sören cu dezgust. Orașul lui groaznic era oare același cu orașul pe care-l știa ea, trist uneori dar cu toate astea idilic ? Sören știa însă ce spune, doar se născuse în vest și era nepotul celui care s-ar fi lăudat pe vremuri : „Orașul sînt eu !"

Eva se întoarse la serviciu pe jos. La umbră, zăpada înghețată avea reflexe albăstrui, iar pe unde bătea soarele începuse să se topească. Aproape orbită de lumină, se uita drept înainte pe strada mărginită de arbori despuiați, de case vechi, cu fațade cenușii și frontoane pline de ornamentații în lemn.

De ce înfățișase Sören orașul în felul acela ? se întrebă ea. În fond așa era, iar dacă intrai în amănunte puteai să spui vorbe și mai grele. Dar de ce trebuiau date la iveală toate astea ? Își ura orașul chiar atît de mult ? Ea nu înțelegea și, în ceea ce o privea, nu avea motive de nemulțumire. Prieteni avea, admiratori avea, ba chiar și un iubit. Nu se dădea în vînt după meseria pe care o făcea, dar, cu toate astea, la serviciu treaba mergea bine. Faptul că în seara aceea pleca la Stockholm, pentru o probă de filmare, i se părea totuși o descătușare.

Se gîndi cu duioșie și neliniște la Gunnar. Sören îi spusese, pe un ton hotărît, să nu vină la repetiții în seara aceea ca să fie odihnită a doua zi, dar numai acolo ar fi putut să-l vadă pe Gunnar. Locul de întîlnire al celor

din cartierele de est și de vest ale orașului era teatrul clubului.

Sören Holm se născuse în orașul de sus, în vest, cu vreo patruzeci de ani în urmă. Străbunicul lui ridicase prima fabrică și pusese temelia orașului. După două generații, familia Holm ajunsese să se mîndrească tot mai mult cu strămoșii ei. Considerîndu-se aristocrați ai industriei, bărbați ai timpurilor noi și ai viitorului, membrii familiei se socoteau pe picior de egalitate cu aristocrația tradițională.

Numai că familia lui Sören Holm scăpătase într-un ritm accelerat și părea că-i lipsește vigoarea. Încă pe vremea tatălui lui Sören, fabrica se transformase în societate pe acțiuni, iar după cîțiva ani, consiliul de administrație alese un nou președinte și un director pe măsura noilor vremuri. Așa au fost dați deoparte Holmii.

Sören trudise din greu să devină actor și, timp de cîțiva ani, reușise să fie angajat la teatre ale comunității suedeze din Finlanda și în trupe care jucau în diferite provincii ale Suediei. Fusese căsătorit o vreme. În urma acestui mariaj rămăsese cu o anumită prudență și reținere față de femei. În fine își crease o oarecare faimă în lumea teatrului din oraș și acum își cultiva cu pasiune reputația de „apostol al culturii", în măruntul centru industrial.

Gunnar Olsson provenea din est. Străbunicul lui fusese negustor ambulant. Bunicul lui se săturase să mai lucreze țesături la țară și se mutase la oraș. Taică-su, unchii, precum și frații lui Gunnar lucrau, ca și el, în fabrică. În același timp Gunnar își continua studiile. Terminase școala generală și acum se chinuia cu pregătirea bacalaureatului, după ce făcuse liceul în cadrul unui curs fără frecvență. Împlinise de-acum douăzeci și doi de ani, dar Eva avea impresia că tot ea era mai în vîrstă. Gunnar era cam moale și poate că tocmai docilitatea lui o atrăsese.

În ușa biroului, Eva dădu nas în nas cu Gun care avea o față palidă și era atît de emoționată încît, sub rochia mult prea strîmtă, formele îi tremurau.

— Ei, ce se aude?

— Plec.

— Bănuiesc că îți dai seama ce faci.

Cu firea ei romanțioasă, se bucura de gloria pe care o cîștigase Eva. Aici, în oraș, ajunsese celebră încă de pe acum și în curînd va fi pretutindeni... Plină de invidie, dar și cu duioșie, se uita la silueta prietenei ei, urmărind cum se ridica în vîrful picioarelor ca să ajungă la policioara de sus a cuierului.

— Fericito, șopti ea, unora le cade norocul drept în brațe.

— Nu mai trăncăni atîta, o rugă Eva, zîmbind sigură de sine.

Plicul cu biletele de tren era o dovadă certă că cele petrecute ieri nu fuseseră un vis.

Repetițiile clubului aveau loc la subsolul teatrului. După împărțirea rolurilor Eva urma să plece direct la gară. Se îmbrăcase mai elegant ca de obicei, sperînd să arate cît mai bine a doua zi. Cînd o văzură, fetele făcură ochi mari.

Atmosfera era încărcată. Sören intenționa să pună în repetiție „Euridice" de Jean Anouilh, dar pînă acum nu pricepuseră aproape nimic din text și din desfășurarea acțiunii. Sören ședea într-un colț al încăperii, cu caietul de regie în mînă și scria. Pe sub cîrlionțul de pe frunte, arunca priviri posomorîte, însă cînd o văzu pe Eva o salută dînd din cap. Abia cînd sosi Ellen, care era cea mai bună prietenă a ei la club, începură să o asalteze cu întrebări :

— E adevărat că începi să filmezi ?

— Eu ? Cine a mai scornit și asta ?

— Ce-au poftit indivizii care te-au însoțit ieri ? întrebă Ellen fără ocoluri.

— Erau doi ziariști, interveni scurt Sören, fără să ridice privirea.

— Drăguți bărbați, glumi Ellen, în vreme ce ochii căprui îi jucau în cap. Nu-i așa ?

Eva nu răspunse. Se uită la Gunnar, cerîndu-i din priviri iertare că nu l-a chemat la telefon. Arăta foarte nefericit și simți cum o încearcă o părere de rău. Cînd el

se apropie, îi zîmbi. Vocea lui Sören, surprinzător de subţire pentru corpul lui masiv, puse capăt discuţiilor.

— Începem !

Eva oftă. Trebuia să găsească un prilej seara mai tîrziu, înainte de plecarea trenului, să stea de vorbă cu Gunnar. Sören se străduia, perorînd cam patetic, să redea legenda cîntăreţului Orfeu, căruia zeii îi îngăduiau să coboare în împărăţia morţilor, să-şi caute soţia, pe Euridice. I se îngăduia s-o aducă în lumea celor vii, numai cu condiţia să n-o privească înainte de a ieşi la lumină.

— Cred că facem o prostie, protestă Lennart. Înspăimîntăm publicul... Cînd o să jucăm şi noi, o dată, ceva care să-i facă pe spectatori să rîdă ?

Sören se supără.

Eva privea distrată ţevile care erau prinse în bolta subsolului şi dispăreau în spatele unor vechi decoruri. I se părea că toate treceau pe lîngă ea, fără să o atingă. „Trebuie să mă stăpînesc. Cine ştie dacă nu voi juca şi mai departe tot aici cu Sören ?“

Cu toată frămîntarea ei, Eva se simţi măgulită că fusese distribuită în rolul Euridicei. Dar şi Ellen urma să studieze acelaşi rol, ceea ce o indispuse un pic. Poate Sören dorise să dea de-nţeles că ea nu avea să mai joace acolo, fie pentru că trebuia să fie liberă spre a profita de noile posibilităţi ce i se ofereau, fie pentru că nu o mai socotea la înălţimea echipei lui. Deodată, se uită cuprinsă de supărare la Ellen şi se întrebă dacă prietena ei nu era cumva ipocrită, dacă nu cumva voia acum să o înlăture din cale.

Încercă să se liniştească şi să-şi scoată gărgăunii din cap. Existau şi aşa destule intrigi la club şi nu era nevoie să mai toarne şi ea gaz pe foc.

Îndată după ora 10 începu să devină nervoasă. Trenul de noapte pleca la unsprezece fără un sfert. Sören se uită deodată la ea şi îi spuse :

— La zece şi jumătate terminăm. Pînă atunci, stai liniştită. Ai să prinzi trenul, adaugă el, ca şi cum i-ar fi citit gîndurile.

Ceilalţi începură să şuşotească, dar fu destul ca Sören să tuşească puţin şi se făcu linişte. La sfîrşit, o reţinu pe Eva la ieşirea din scenă pînă plecară ceilalţi.

— Te conducem la tren.

Gunnar se răsti :

— Ce înseamnă asta !

Eva îi aruncă lui Sören o privire furioasă : „Nu ne poți lăsa singuri nici un minut ?“

Ciuda împotriva lui Sören o făcu să uite frigurile plecării. Abia cînd trenul intră în gară emoția o cuprinse din nou. Se rezemă de umărul lui Gunnar și-i spuse tulburată :

— E adevărat. Trebuie să plec la Stockholm pentru probe de filmare. Dar n-are să iasă nimic... De asta sînt sigură.

— Atunci e așa cum am bănuit eu de aseară.

— Da, Gunnar... în cîteva zile sînt înapoi.

Privirile deznădăjduite și ținuta lui rigidă îi transmiteau și ei o stare de tensiune asemănătoare. Își lăsară încet brațele în jos, neputincioase, Gunnar făcu un pas îndărăt. În timp ce amîndoi își căutau cuvintele, garnitura lungă se puse încet în mișcare, iar Eva trebui să sară pe scara vagonului și să se strecoare înăuntru. În momentul următor dispăru.

În timp ce se îndreptau spre centrul orașului, Sören îl privea compătimitor pe Gunnar. Ar fi putut să-i spună lui Gunnar ce avea să se întîmple mai departe : „Acum, vezi, a plecat. Dacă reușește, nu se mai întoarce niciodată. Din datorie, poate are să-ți trimită cîteva scrisori, dar și acelea vor fi din ce în ce mai rare. Și la urmă ai să-i scrii de trei, patru ori, pînă să primești un răspuns. Și apoi ?... Așa sînt femeile, băiete !“

Dar Sören tăcea. Gunnar n-avea decît să se frămînte și singur. Socotise de la bun început că legătura dintre Eva și Gunnar era nepotrivită. Nu pricepuse de ce ea îi respinsese pe toți ceilalți care îi arătau simpatie și îl preferase tocmai pe Gunnar. Sören accepta dragostea în cărți, dar nu credea în dragostea din viața de toate zilele. După experiențele lui, „dragostea“ era o vorbă goală, sau un paravan care ascundea intențiile precise ale unuia sau altuia dintre parteneri. Intuia cît de nesigur era Gunnar de sentimentele Evei și cum se frămînta sub masca stăpînirii de sine și a orgoliului. Gunnar n-avea

decît să se gîndească la toţi tinerii cu situaţie din oraş care încercaseră să-i facă Evei curte !

Redactorul Holm îl compătimea pe Gunnar. Îi dorea o viaţă mai aşezată, o parteneră cu care să se potrivească mai bine. Evei îi dorea succes. Dacă, din vreun motiv oarecare, nu reuşea, avea şi el partea lui de vină. Regreta lipsa ei de la club, dar în acelaşi timp, faptul că nu mai era acolo putea să fie un avantaj. Cu farmecul ei, Eva atrăgea toţi bărbaţii. Femeile tremurau de frică să nu-şi piardă autoritatea asupra lor. De ce nu se îndrăgostise Eva de un altul dintre cei care o invitau la petreceri şi la dans ? Cînd începuse să umble însoţită numai de Gunnar, mulţi dintre cei de la club îşi pierduseră buna dispoziţie, iar Gunnar, la rîndul lui, venea atît de adormit la repetiţii, încît te apuca furia şi trebuia să-l trimiţi acasă. Cine vrea să joace teatru de amatori trebuie să trăiască numai pentru asta ! Teatrul nu e o jucărie, teatrul este sensul vieţii. Dar nu pentru un tînăr îndrăgostit.

Eva avea nu numai vocaţie pentru teatru, ci şi personalitatea unei actriţe. Ar fi fost o crimă să nu o fi ajutat să ajungă mai departe. Într-o bună zi, îi va mulţumi cu prisosinţă pentru toată osteneala pe care şi-o dăduse şi pe care ea nu o ştia nici pe jumătate. Numai de s-ar dovedi la fel de capabilă şi mai departe. Dacă nu se va mai întoarce aici, va rămîne un gol care cu greu se va putea umple, însă munca lui cu ceilalţi va fi mai uşoară, iar Gunnar, care a pierdut-o, va găsi, desigur, o parteneră mai potrivită.

III

Cînd Eva coborî din vagonul încălzit, deasupra gării cerul dimineţii se boltea verde ca fierea. Lumina rece a tuburilor de neon străpungea zorii. Ceilalţi pasageri treceau

pe lîngă ea, un murmur continuu ridicîndu-se deasupra fluviului uman care se tîra spre pasajul subteran.

Eva abia apucase să coboare și Holger Källefors și apăru lîngă ea. O salută, îi oferi brațul și îi luă geamantanul. Coborîră pe scări, urmară un drum sinuos, urcară alte scări și ajunseră afară, în răceala verzuie a dimineții nordice. Källefors scoase cheile și descuie portierele unei mașini joase și lungi, vopsită în două culori, al cărei interior păstra un iz de lucruri scumpe.

— Off, făcu el rîzînd, de ce era mai greu am scăpat. Acum putem sta de vorbă. Ei, cum a fost ?

— Mulțumesc, totul a mers bine.

Eva nu-i mai pomeni că din cauza țăcănitului roților trenului nu închisese un ochi, deoarece îi era jenă, socotind că pe cei obișnuiți să călătorească aceste zgomote nu-i mai deranjează.

Pentru Eva, în această dimineață, Stockholmul nu era decît prăpăstii înguste, prinse între ziduri înalte, geamuri mate și reclame luminoase care păleau în lumina zorilor. Încercă să descifreze numele străzilor, dar geamurile mașinii erau înghețate și, afară de asta, Källefors conducea prea repede. Circulația nu era chiar așa de aglomerată cum și-o închipuise, dar poate era încă prea devreme.

— Cine mai știe că ai venit aici ? întrebă el.

— Bănuiesc că tot orașul. Am fost nevoită să spun cuiva. Sören Holm mi-a promis însă că nu va publica încă nimic în ziar.

— De ce nu ? Oricînd ai nevoie de publicitate.

Regizorul o examină din profil. Zveltă și mlădioasă, stătea la vreo jumătate de metru de el, pe scaunul larg din față și nu îndrăznea să se lase, relaxată, pe spătar.

Pentru ora 1 se aranjase o întîlnire de prezentare. Toți de la studio știau că Holger Källefors fusese la „vînătoare" după o debutantă. Văzuseră atîtea și părerea lor constituia proba focului. Experiența și simțul lor critic erau lucruri de care trebuia să se țină seama. Dacă mai adăuga și limbile lor ascuțite, atunci avea de ce să se teamă.

Birger și cîțiva membri din consiliu doreau să vadă fata la ora patru după amiază.

Iar a doua zi tot consiliul urma să vadă filmul de probă !

Källefors se dispreţuia singur, pentru că cedase presiunii şi începuse această vînătoare de tinere. Îi era milă de fată, care nici nu bănuia ce-o aştepta, chiar dacă totul avea să meargă bine.

— Încotro mergem ? întrebă ea.

Părăsiră centrul oraşului cu interminabilul său şir de case. Acum mergeau pe o alee lată. Casele nu mai erau atît de înghesuite. Între ele apăreau ici colo copaci şi printre nămeţii de zăpadă viscolită se vedeau mici scuaruri.

— Soţia mea ne aşteaptă cu ceaiul de dimineaţă.

— Vă rog să nu vă deranjaţi, spuse politicos Eva, obişnuită să se lase de mai multe ori rugată înainte de a accepta o invitaţie.

Pe fondul unui orizont albastru-verzui se profila un rînd de blocuri turn. În partea de jos se zăreau şirurile de lămpi care luminau strada.

Din loc în loc se vedeau rămăşiţele fostei păduri de un verde închis şi parcă neatinsă — iar pe deasupra coroanele copacilor se zăreau înălţîndu-se spre cer blocuri albe şi cenuşii.

Källefors făcu un gest cu mîna :

— Acolo, în faţă, locuim noi, la etajul zece, în al treilea bloc turn din stînga.

— Cam cît am făcut pînă aici ? voi să ştie Eva.

— Peste douăzeci de kilometri.

— Aşa de mare e oraşul ăsta ? !

Källefors zîmbi. Uimirea ei îi făcea plăcere. Dacă ar fi rămas impasibilă, spunînd : „Ei, ce mare lucru !“, ar fi fost regretabil. Uneori avusese această teamă pentru că unele răspunsuri dădeau impresia că sînt prea bine chibzuite.

Prima impresie pe care Yvonne Källefors o făcu Evei fu aceea a unui surîs strălucitor şi a unei mîini mici, albe, împodobite cu multe inele.

Lîngă o fereastră largă, cu jaluzelele trase pe jumătate, se afla o măsuţă pe care erau aranjate felii de pîine prăjită, marmeladă şi ceai. În timp ce mîncau, Eva fu im-

presionată de tot ceea ce spunea și făcea blonda soție a regizorului. La început, Eva se controla și se mișca puțin cam țeapăn, dar naturalețea celeilalte o molipsi și pe ea. Părul Yvonnei era ca o perucă vaporoasă care îi trecea peste urechi. Deodată, Eva se simți umilită cu pieptănătura ei primitivă în formă de coadă de cal.

După ceai, gazdele o întrebară dacă se simțea obosită. Ea scuturâ negativ din cap, zîmbind.

— Iartă-ne dacă nu sîntem gazde prea bune, spuse Holger Källefors, în timp ce soția lui împingea spre bucătărie căruciorul cu serviciul de ceai. Dar trebuie să dau cîteva telefoane. Uită-te, distrează-te deocamdată singură, îi spuse el arătînd cu mîna încăperea.

Eva era impresionată. Mobilele arătau a fi vechi și de valoare, iar tablourile de asemenea. Biblioteca făcea o impresie odihnitoare. Erau amestecate volume cartonate cu altele broșate, iar caietele și revistele zăceau alandala grămadă peste cărți.

Cînd se apropie de rafturile bibliotecii, descoperi un album cu fotografii ale unor actori. Toate aveau dedicație: „Lui Holger, din partea prietenului său Josef", „Regizorului Källefors, cu recunoștință de la Gunilla Winter", „Din partea prietenului tău Lukas".

Simți că o apucă amețeala. Cine era oare Eva-Lotta Bergström, de la ferma Hedane, din parohia Langeberga, ca să aibă dreptul să țină acum, în mîinile ei, în această locuință, un album în care erau prezenți cei mai renumiți actori din țară și cîteva stele de cinema din străinătate ?

Aceștia cum or fi început ?

Cum începuse, de exemplu, Gunilla Winter a cărei privire, pe sub sprîncenele frumos arcuite, ar fi părut încărcată numai de orgoliu, dacă n-ar fi trădat în același timp umor și căldură omenească ? Cîteva săptămîni mai înainte, Eva citise despre ea într-un săptămînal : școala de balet, la vîrsta de patru ani, roluri în piesele pentru copii la radio și la teatru, apoi lecții de dicțiune, școli de teatru, figurație, apoi mici roluri ca să cîștige un ban și, în sfîrșit, după două încercări eșuate — școala de pregătire de pe lîngă teatrul de dramă din Stockholm. Se

mai scria despre ea că „așteaptă rolul care să-i permită să se afirme pe deplin".

Sigur că se apropia de treizeci de ani. Avea deja la activ douăzeci și cinci de ani de teatru și film. Și cîte nu știa ea... „Pentru numele lui dumnezeu, dar eu ce știu ? Ce vor ăștia să facă cu mine ?" gîndi Eva.

De undeva se auzea un clinchet ușor de porțelanuri. Printr-o altă ușă răzbătea glasul lui Holger. Nu se deslușeau cuvintele, dar inflexiunile vocii sale puternice, cînd mieroase, cînd enervate, trădau miezul discuției.

Divanul era moale și îmbietor, perna de sub cap odihnitoare. Oboseala nopții nedormite din tren o învinse.

Holger Källefors se duse în bucătărie și-și chemă soția.

— Hei ! îi șopti el, vino încoace puțin.

Yvonne închise ușile bufetului si-l urmă rîzînd, plină de curiozitate.

Holger arătă spre fata întinsă pe divan, în camera mare. Soarele răsărise și, printre jaluzele un mănunchi de raze îi cădea în păr, dîndu-i o strălucire roșcată. Gura îi era copilărește întredeschisă, contururile colțuroase ale obrajilor se îndulciseră. Ținea o mînă îndoită sub cap.

— Mama mia ! Fata asta n-a închis un ochi în tren.

— Sînt convins. Dar nimeni n-ar putea-o face să recunoască.

Yvonne aduse o pătură și o înveli cu grijă. Apoi, se retraseră amîndoi într-o odăiță alăturată. Aici pereții erau încărcați de afișe ale diferitelor filme turnate de Källefors și mai multe fotografii cu dedicație. Scenarii și reviste zăceau înghesuite pe o etajeră.

— De ce te-ai oprit tocmai la ea ? îl întrebă Yvonne, în vreme ce luă două țigări și le aprinse, una pentru el și alta pentru ea.

— Are o figură expresivă. Are și personalitate. Crezi că am făcut o prostie, Yvonne ?

Ea scutură din cap. Știa la fel de bine ca și Holger că el nu mai avea o poziție prea sigură la Pallas-Film. Cei din conducerea studioului îl mai îngăduiau o vreme, din sentimente caritabile. Și apoi Yvonne nu îmbrățișa de loc ideea de a crea un mit și un film în jurul unei fete necunoscute și fără experiență. Știa totuși că unele în-

cercări izbutiseră, și spera să reușească și Holger, în ciuda altor zeci de încercări eșuate.

Pocni din degete și spuse cu însuflețire :

— Dacă poți, fă din ea o celebritate ! Natura a înzestrat-o din plin. Pe dinafară are un aer ingenuu, curat, îngrijit, și cred că nici pe dinăuntru nu stă mai rău. Din păcate seamănă cu foarte multe altele. Păpușelele pe care le-am văzut mai deunăzi pozau toate atît de mult, încît nu le mai distingeai una de alta. Micuța asta are o croială mai simplă, care deocamdată spune însă prea puțin.

Soarele își continuase drumul. Un bloc vecin își arunca acum umbra asupra blocului lor. Părul fetei care dormea își pierduse încet strălucirea.

— Îi trebuie păr roșu, spuse Källefors.

— Și un alt machiaj și toalete cu mai multă personalitate.

Eva nu știa în care cartier al orașului se afla. Holger Källefors conduse ca un melc prin străzi înguste, cu nesfîrșite șiruri de mașini. Apoi intrară printr-un portal și, în sfîrșit, ajunseră într-un subsol.

— Hei, Mister Mutulică ! salută Källefors pe un bărbat mărunțel, chel, îmbrăcat cu un halat alb. Uite mielul pentru jertfă !

Și cu asta o dădu pe Eva pe mîinile machiorului.

— Hai cu mine ! îi spuse el autoritar și o luă înainte, pășind mărunt, cu picioare scurte și strîmbe, prin cîteva coridoare întortocheate.

Machiorul o așeză pe Eva la o masă pătată, plină cu borcane și tuburi. Cu o mină parcă indiferentă, îi studie mai întîi obrazul dintr-o parte și din alta și apoi se apucă de lucru. Îi masă fața, cu degetele lui puternice, retușă ici puțin, decoloră colo un pic, dădu cu pensonul. În fine, înfierbîntă drotul de ondulat și începu să i-l treacă prin păr.

Nu scotea o vorbă, se uita din cînd în cînd în oglinda așezată sus în spatele ei. Simțea în nări miros de păr încins, pielea i se înfierbîntase. La urmă se examină cu surprindere. Era tot ea, își recunoștea ochii, dar obrazul arăta ca al unei păpuși din plastic. Aproape că-i dădură lacrimile. Se gîndea : „Poate că așa trebuie să arăți pen-

tru o probă de filmare. Sau poate că vor numai o poză obișnuită, ca să-și dea seama mai bine cîte parale fac..."

Prin perete se auzi o voce străină :

— Eva ! Holger așteaptă !

— Gata ? îl întrebă ea pe machior.

— Hm. Valea ! spuse el domol.

Eva se trezi într-o hală care i se păru imensă. Observă apoi că era împărțită în mai multe compartimente cu pereți diferit colorați și avea mai multe ferestre cu vedere spre exterior. Atunci își dădu seama că se afla abia în culise. Deasupra, pe plafonul proaspăt văruit, era un rînd de luminatoare. Domnea o agitație de salopete albastre și halate albe, se mutau cabluri groase, erau împinse reflectoare, se aducea mobilă. Källefors stătea într-un colț. Eva se îndreptă încet spre el. Părea că nu o vede.

— Stai jos ! spuse scurt și îi arătă un loc alături.

Ea se așeză și, deodată, nu mai știu ce să facă cu mîinile. Holger discuta cu un bărbat scund, cu degete lungi, despre distanța aparatului și unghiul de filmare. Între ei se afla deschis un scenariu plin de note și schițe. Källefors se întoarse brusc spre Eva și îi întinse un caiet asemănător, deschis la aceeași pagină :

— Învață dialogurile de aici. Ai pentru asta zece minute.

Apoi, o lăsă singură și plecă împreună cu mărunțelul spre un aparat mare așezat pe un cărucior, care — după cum își închipui ea — trebuia să fie camera de filmat.

Cîteva momente nu auzi decît gălăgie, voci și tropăială în jurul ei. Se întreba disperată : „Cum pot să învăț pe de rost în harababura asta ?" La un moment dat, voi să se ascundă cu caietul într-un ungher mai ferit, apoi, cuprinsă de panică, îi veni să arunce caietul și să fugă. Strîngînd din dinți, rămase și începu să citească.

„Gunnel : Cum ai putut, mă tot întreb, cum ai putut să mă lași așa ?

Erik : Ai înțeles totul greșit

Gunnel : Asta am sperat. Dar uneori mă gîndeam că poate tu dorești să înțeleg eu greșit. Te-ai săturat de mine. Dar ești prea laș ca să recunoști.

În schimb, încerci să mă împingi la disperare... Nu știu ce vrei să faci cu mine, dar, în orice caz, ceva din care speri să tragi foloase.

Erik : Nu eu te împing. Tu te împingi singură. Veșnica ta îndoială ne înnebunește pe amîndoi !... Cred că e mai bine să nu ne vedem cîtăva vreme. Mai întîi, trebuie să te liniștești.

Gunnel (după o pauză) : Erik, nu mă părăsi ! Rămîi !"

Eva reciti și răsciti cele trei replici ale ei, în timp ce se gîndea : „Oare ce fel de ființă era această Gunnel și ce se petrecuse mai înainte". Cum putea ea să-i joace rolul, dacă nu știa nimic despre Gunnel ?

În fine, se duse la Källefors și-l întrebă. El se feri din calea mașiniștilor care tocmai puneau niște șine pe podea și-i explică :

— Ea are 29 de ani și este soră de caritate, îndrăgostită pînă peste urechi și el așișderea. Dar ea a trăit niște complicații amoroase nenorocite și acum îl bănuiește că ar vrea s-o înșele și el.

Eva îi mulțumi și se înapoie în colțul ei. Îi era rușine că l-a deranjat.

Pe eșafodajele înalte, aranjate în așa fel încît să iasă din raza aparatului de filmat, se arătară cîțiva oameni care începură să sucească niște reflectoare mari spre platoul de filmare. Aprindeau unele, stingeau altele și în acest timp cineva striga diferite numere.

„Ține-ți pliscul !" se răsti în gînd Eva, sperînd ca aceste pregătiri să dureze cît mai mult. Dar regizorul se apropie zîmbitor și amabil :

— Începi de aici, îi explică el, și la replica lui Erik „ai înțeles totul greșit", te ridici și-l măsori de sus pînă jos. El stă pe scaun pînă la „nu eu te împing, tu te împingi singură". Apoi, se ridică și merge spre ușă. Tu stai încordată pe loc, tremuri cîteva clipe, apoi te stăpînești și mergi după el... Așa... acum începem !

— O, nu ! sări ea. Încă nu sînt sigură...

— Ba da, o să meargă, o asigură el zîmbind și îi făcu semn să se ducă spre colțul celălalt.

Se aprinseră reflectoarele și simți toată greutatea luminii care parcă voia s-o doboare.

— Mai întîi fără imagine și sunet. Vă rog, începeți !

Eva se uită la scaunul gol şi îşi spuse replicile din colţ, apoi porni pe drumul marcat pe podeaua studioului. Părea că totul merge şnur. Nu o întrerupse şi nu-i suflă nimeni.

— Încă o dată !

Cu ce greşise ? Ascultătoare, se duse înapoi în colţ, şi începu din nou.

— Mulţumesc. Acum cu aparatul, zise Källefors.

Eva îşi îndreptă ţinuta şi îşi opri respiraţia. Teama o părăsi. Nici nu mai transpira atît. Se uită în jur ca şi cum ar fi fost vorba de altcineva. Cunoştea dinainte expresiile scurte care aveau să urmeze. Le citise, le mai auzise la filmele despre arta cinematografică.

— Atenţie, filmăm ! Motor !

— Merge aparatul !

„Clac !" se auzi sunetul sec al plăcii indicatoare pe care un asistent o ţinea sus, în faţa aparatului, şi care repeta cuvintele scrise : „Proba Eva, 22 februarie, I-a filmare".

— Începem ! anunţă regizorul.

Eva se uită la cei care erau în faţa ei. Brusc, îşi dădu seama că pauza devenise prea mare. În planul din fund, cineva se răsuci pe loc şi chicoti. Holger Källefors îşi muşcă buzele.

Ea avansă un pas, ridică mîinile într-un gest de neputinţă, plin de reproş : „Cum ai putut, mă tot întreb, cum ai putut să..."

— Mulţumesc... Întrerupem ! Încă o dată !

Eva simţi cum dogoarea reflectoarelor îi storcea toată sudoarea din piele. „Tot machiajul se duce", îşi zice ea, luptînd contra tentaţiei de a-şi şterge faţa. ,Doamne, dumnezeule, de nu m-aş mai poticni !"

— Atenţie, filmăm ! Motor !

„Vai de mine, iar începe ?"

— Merge aparatul !

— „Cum ai putut, mă tot întreb, cum ai putut să te laşi aşa ?"

— „Ai înţeles totul greşit", se auzi replica din altă parte decît de unde se aştepta ea. Surprinsă, întoarse capul.

— Mulţumesc... Întrerupem !

Cineva începu să rîdă.

„Să nu reușesc nici măcar o dată?“ se întrebă Eva, gîndindu-se disperată la a doua replică, mai lungă și pe care o repeta mereu în gînd.

Aparatul îi apăru în față ca un păianjen uriaș, iar în dreptul nasului spînzura un microfon.

„Nu trebuie să văd și să aud nimic altceva“, se gîndi ea. „Sören ne dăscălea întotdeauna că n-ai voie să te abați de la replică, chiar dacă se prăbușește scena cu tine cu tot“.

A treia oară... Aparatul torcea tăcut și o privea cu ochiul lui pătrat, din diferite unghiuri.

Dădu replica fără să se încurce. Dar regizorul nu fu mulțumit.

— Trebuie să fii mai degajată! o instrui el cu voce scăzută. Și încearcă să trăiești, cu puțin sentiment. Doar nu-l spui pe de rost ca „Pe tatăl nostru“, Eva!

Se roși, dar nu spuse nimic. Simțea cum îi înfigeau toți privirile în spinare, pe cînd se retrăgea spre colțul ei. Pe perete, atîrna un tablou pe care nu-l văzuse mai înainte. I se păru o aiureală. Un talmeș-balmeș de culori, din care puteai să-ți închipui totul sau nimic.

Regizorul Källefors începu să regrete această aventură. Simțea disprețul celor din studio, ca pe un curent de aer mucegăit în ceafă. Nu era el primul care aducea o nouă „descoperire“ pentru probe. Multe figuri triste se perindaseră prin fața camerei lui Ake Westlings. Doar unul din o sută de candidați reușea să primească un rol, și dintre cei reușiți foarte puțini erau admiși din nou. Regizorului îi trecu prin minte că ajunsese subiect de rămășag: reușește Källefors cu fata asta, sau dă greș? Nemulțumirea lui se îndreptă brusc spre Eva. „Tu tot n-ai ce pierde“, gîndea el. „O iluzie, și aceea măruntă și foarte slabă. În schimb, ai trăit o mică aventură, pe care o poți povesti și peste treizeci de ani nepoților tăi. Dar dacă ai știi cît poate să mă coste nesiguranța ta, ai lua-o la fugă și te-ai ascunde în gaură de șoarece“.

Holger se uită, peste platoul de filmare, la ea. Pentru o clipă îl cuprinse o vagă bănuială că Eva se simțea strivită de lumina necruțătoare a reflectoarelor și-și aminti vag senzațiile trăite de el prima dată. Platoul de filmare

era acum universul lui. Oamenii din jur îi erau tot atît de bine cunoscuți ca și aparatele. Eva îi socotea, probabil, aliații lui. Iar ea era absolut singură, ghemuită într-un colț. Ceilalți erau mulți și mai toți la fel de lipsiți de sentimente : oamenii ca și aparatele.

Eva pricepu privirea lui Holger. „Numai tu ești de vină" gîndi ea cu mînie. „Dacă nu mă ademeneai tu aici, am fi scăpat amîndoi de mizeria asta."

Mașiniștii așezau șinele conturînd un alt drum sinuos pentru aparatul de filmat.

Eva se uită la cele trei replici și încercă să găsească o legătură cu explicațiile lui Holger privitoare la personajul Gunnel și prietenul ei. Se străduia să adune cioburile acelea de rol și să-și formeze din ele o imagine cît mai întreagă pentru a crea un personaj adevărat, cu dimensiuni și viață proprie. În mintea ei „Gunnel" se înfiripa trăsătură cu trăsătură și, pe măsură ce începea să-i placă această femeie, creștea și furia ei împotriva comportării lipsite de considerație a celorlalți. Dacă măcar i s-ar fi lăsat cîteva ore la dispoziție !

Hîrr ! Operatorul secund de imagine lăsă rola aparatului să cadă chiar sub nasul ei, iar mecanicii începură să mesterească la reglarea obiectivului.

Eva aștepta încordată să înceapă din nou. „Lăsați-mă să mai încerc o dată. Și o să vedeți că nu sînt chiar atît de proastă, cum credeți voi, apoi veți scăpa de mine pentru totdeauna".

— Motor !

În sfîrșit, cînd Holger Källefors spuse : „Cred că ajunge !" singurul sentiment limpede din sufletul Evei fu cel de infinită ușurare. Aruncă scenariul pe masă și se adresă lui Källefors :

— Și acum pot să plec ?

El îi zîmbi cu îngăduință și-i aminti de întîlnirea cu consiliul, la ora patru. Dar, mai întîi, fotograful voia să-i mai facă niște poze pentru afișe și reclamă.

Eva se supuse și de data asta. Își spuse doar : „Are să se isprăvească o dată și asta".

După o jumătate de oră, se sui cu liftul la etajul patru și intră cu Holger într-un birou. Pe toți pereții erau expuse afișe și fotografii ale unor artiști.

— Directorul are o consfătuire, îi informă telefonista cînd intrară.

— Comunică-i numai că sîntem aici, spuse Källefors.

Fata aruncă Evei o privire rece și întrebătoare și continuă să manipuleze centrala telefonică. Avea unghii lungi date cu lac argintiu și buze de un violet pal. Eva își șterse obrazul cu demachiant, dar îl simțea încă gras și lipicios. Dorea o baie și-i era foame.

Deasupra unei uși, care nu se deosebea cu nimic de celelalte, strălucea un bec de un roșu violent, semnalînd „ocupat". Ușa se deschise și apăru un bărbat zdravăn, cu un surîs copilăresc pe față. Nu era prea voluminos, dar pieptul și umerii păreau enormi.

— Salut ! îl întîmpină Holger Källefors, scuturîndu-i îndelung și cu mult zel mîna întinsă. Eva ridică privirea și-i zîmbi cînd se făcură prezentările :

— Dumnealui e Birger Serner, cel mai mare cineast din țară. Cu un cap deasupra celorlalți, record neîntrecut.

— Ei, cum merge ? se interesă bărbatul cel înalt, ajutînd-o să-și scoată haina de blană maronie.

— Acum mă simt ceva mai bine, răspunse ea.

— Filmările de probă sînt totdeauna afurisite ! Dar e interesant că ies cu atît mai bine, cu cît sînt mai neplăcute. Ca și repetițiile generale.

„Asta s-o spui lui mutu..." îi răspunse Eva în gînd.

Fu condusă apoi în încăperea directorului, mobilată cu un birou, o masă rotundă de fumat, dulapuri pentru acte, scaune și bibliotecă. Cînd intră, patru bărbați se ridicară în picioare. Toți aveau figuri comune și nu arătau deloc a oameni de artă. O examinară din cap pînă-n picioare, din față și din spate, fără pic de rușine, într-un chip ordinar, care-i era bine cunoscut.

O întrebară ce preocupări avea, unde se născuse și care erau idolii ei de cinema. Ea le răspunse amabil și sincer, dar era convinsă că devenea, cu fiecare cuvînt, mai puțin interesantă.

O femeie scundă, cu tocuri colosal de înalte, aduse un serviciu de cafea pe o tavă și puse masa pentru opt persoane. Directorul Serner o prezentă drept secretara lui.

Toate se petreceau aici atît de simplu ! Domnii și secretara ridicau ceștile, sorbeau cîte puțin și pălăvrăgeau

de parcă ar fi fost la o cafea la biroul lor de acasă. Pentru Eva toate deveniră simple și ușoare. Îi dispăruse și ultima urmă de încordare. Acest mod degajat de a aborda problemele o făcu să se simtă bine.

Uneori i se puneau niște întrebări naive de parcă ar fi fost o fetiță neștiutoare de vreo 14 ani, dar nu se mai lăsă intimidată. După o vreme fu în stare să le răspundă tăios, dar cu cel mai dulce zîmbet pe buze. Atunci domnii cu aere de unchi îi întorceau zîmbetul.

Nu se discută nimic nici despre filmările de probă și perspectivele ei, nici despre rolul pe care voiau să i-l dea, sau despre celelalte personaje.

Cînd ceilalți se ridicară ea le urmă exemplul, ținîndu-se însă pe lîngă Holger Källefors. În lumea aceea, unde toate erau pentru ea noi și nesigure, el îi părea un vechi prieten.

Källefors îi spuse grăbit :

— Te rog să nu te superi, dar acum trebuie să te las. Te conduc la metrou. Ai să te duci la noi acasă. Soția mea te va aștepta afară, la stație. Nu trebuie să fii îngrijorată. M-am gîndit să mergem toți trei deseară la teatru și după aceea să luăm masa împreună.

— Mulțumesc. O să fie frumos, răspunse ea cam dezamăgită în vreme ce-și spunea amărîtă : „Iar te poartă de colo colo".

La intrarea în metro, Holger îi făcu un semn de încurajare cu mîna și dispăru. Eva puse piciorul cu atenție pe scara rulantă și începu să coboare în vreme ce repeta mereu în gînd numele stației unde trebuia să se dea jos. Un curent de aer puternic și rece anunță sosirea uneia din garniturile verzi din adîncul tunelului bine iluminat. La urcare ezită puțin și ușile aproape că-i prinseră călcîiul. O puștoaică, cu părul despletit și o jachetă de piele, îi rîse în nas, fără nici o jenă.

Privindu-se în oglindă, Eva observă că mai avea încă urme galbene de machiaj pe față.

Yvonne Källefors o aștepta în stația de metrou. Murea de curiozitate să afle ce se întîmplase, dar numai după o vreme Eva fu în stare să povestească.

Doamna Källeffors o privea pătrunzător și arăta dezamăgită. Se gîndea la viitorul soțului ei la Pallas-Film,

sperînd că presimțirile rele ale fetei erau exagerate. Chiar și probele de filmare reușite fuseseră uneori un coșmar, atît pentru victime, cît și pentru închizitori.

Lăsă în pace fata care trebuia să facă mai întîi o baie și să se odihnească. Pe urmă, să mănînce. Abia după aceea avea să se mai domolească și să devină mai vorbăreață. Yvonne Källefors dorea să afle mai multe despre Eva, despre casa părintească și copilăria ei. După masă aveau timp berechet. Holger nu venea acasă. Se întîlneau cu el abia la teatru.

În timp ce stătea întinsă în cada de baie. Eva luă o hotărîre. Întreaga situație i se părea insuportabilă. De azi dimineață era oaspete în unul din cele mai frumoase apartamente pe care le văzuse. Acum se lăfăia în baie, și urma să-și petreacă și noaptea în aceeași locuință.

Nimeni însă nu oferă așa ceva, fără să pretindă și o recompensă. Dar ceea ce așteptau din partea ei nu avea să se întîmple niciodată. Sări imediat din baie, se șterse și se îmbrăcă.

Afară, în hol, geamantanul ei albastru stătea în același loc în care îl lăsase dimineață.

Se duse la Yvonne și-i spuse :

— Nu fiți supărată, dar eu plec chiar acuma.

Yvonne rămase cu gura căscată :

— Înapoi acasă ?

Yvonne o apucă de braț.

— Da.

— Dar de ce ? Chiar în noaptea asta ? Doar a fost stabilit...

— Nu mai am ce face aici, răspunse Eva, încercînd să se desprindă. De ce să mai rămîn încă o zi ? Ca să aflu că probele sînt proaste ?

Yvonne se uită la fața fetei și observă cum ochii ei verzi-cenușii se întunecaseră sticlind amenințător. Obrazul i se crispase și nasul se profila războinic. Yvonne se gîndi la Holger, dar apucăturile acestei fete o scoteau din sărite.

— Proba ar putea fi bună, spuse ea, stăpînindu-se.

— În cazul acesta, regizorul Källefors are adresa mea, răspunse Eva încăpățînată, gîndindu-se : „Dacă rămîn aici proba nu e nici mai bună, nici mai rea".

— Gîndește-te măcar la teatru ! spuse Yvonne, încercînd s-o facă să zîmbească.

Eva scutură din cap.

— Iertați-mă, dar vă asigur că astă seară nu sînt în stare să mă bucur nici măcar de-o piesă de teatru.

Yvonne încercă să se stăpînească.

— Bine, dar întîi să mîncăm, spuse ea zîmbind. Apoi, îl chem pe Holger. Trenul de noapte pleacă la zece și jumătate.

Buzele pline ale fetei se subțiară.

— Aș prefera să plec îndată, spuse ea încet. Trenul îl găsesc și singură...

Yvonne Källefors înălță din umeri :

— Cum vrei, spuse ea resemnată.

De la fereastră, o urmări cu privirea cum mergea încet pe panta abruptă, spre stația de metrou. Privită de sus, de la etajul al zecelea, părea o furnică. În ciuda voinței ei, Yvonne era mai mult impresionată decît supărată. De fapt, fata avea dreptate : Holger avea adresa ei și doar se hotărîse de la început ca fata să se întoarcă la ea acasă. Pe deasupra Holger nici nu văzuse măcar scenariul filmului în care urma să joace și ea un rol.

IV

Pe drum, la întoarcere, Evei i se făcu dor de Gunnar. În cele din urmă adormi, dar avu un somn agitat, iar ultima oră și-o petrecu la fereastră, pe culoar. Trenul arunca în noapte lumini galbene care se fugăreau pe zăpadă și care începură să pălească atunci cînd cerul se mai însenină. Cînd garnitura intră încet în gară, șuvițe de fum se ridicau din coșurile imense de lîngă riu, ca niște cozi de pisică zbîrlite, iar zăpada de pe pantele dealurilor se arătă orbitor de albă.

Tot ea era, oare, fata care cu două zile înainte dorise atît de mult să plece de acolo ?

Îi era dor de biroul ei, de mașina de scris și cea de calculat, de facturi și toate celelalte. Dumnezeule, ce colegi simpatici și de treabă avea ! Chiar și casierul, cu guturaiul lui cu tot, care scotea niște sunete ca de trompetă cînd își sufla nasul. Chiar și fiica bătrînioară a șefului. Veșnicele ei văicăreli despre reumatism și răceală aveau și ele hazul lor, deoarece cum venea primăvara începea să se îmbrace ca o adolescentă.

Și mai erau și fetele care dansau, o dată sau de două ori pe săptămînă, la restaurantul „Stadt" sau la „Lyra". Ele nu puteau să înțeleagă pasiunea ei pentru teatru. Pălăvrăgeau numai despre bărbați — ce a spus unul, ce a făcut altul, care cu cine se întîlnea. Totuși, era o destindere cînd îți pierdeai cîteva ore cu ele.

Avea și clubul ei de teatru.

Și pe Gunnar ! „De ce să risc să pierd toate astea pentru ceva care poate nici nu există ?", gîndi ea.

Chiar din prima seară Holger Källefors o avertizase că nu-i putea promite decît nesiguranță și multă încordare.

Cînd ajunse la birou, fetele o înconjurară deodată și începură să țipe toate într-un glas :

— Fericito ! Povestește-ne, hai odată, că murim de curiozitate !

Eva se uită consternată la ele și scutură din cap.

— Hai, nu face pe nebuna ! Ai fost la Stockholm pentru o probă de film !

Fetele se porniră pe rîs.

Eva își puse în cuier haina de blană și-și scutură chiciura din păr.

— N-are să iasă nimic, spuse ea înverșunată, aruncînd o privire spre Gun, cea care trăncănise. Am făcut probă, dar cei de acolo spuneau că ceva mai jalnic n-au văzut de mulți ani !

Colegele dădură înapoi, aruncîndu-și priviri una alteia și murmurînd un „Oooh !" plin de dezamăgire și uimire, totodată.

În ziua aceea o înconjurară pe Eva cu o bunăvoință linguşitoare, ca şi cum ar fi vrut să-şi ceară scuze nu numai pentru lucrurile supărătoare clar exprimate, dar şi pentru cele ascunse în gînd.

În pauza de prînz, Eva se întîlni cu mulţi cunoscuţi. Unul dintre ei avea probabil relaţii la ziarul local, fiindcă pe la ora trei îi telefonă Sören Holm.

— Te-ai şi întors ? Cum a mers ?

— La dracu', răspunse Eva. Am fost imposibilă.

— Păcat ! şopti el dezamăgit. Şi eu care am şi scris un articol grozav, cu poze şi cu tot ce vrei : „Lucia noastră răpită de cinema !".

Răspunsul Evei suna însă atît de pesimist, încît nimeni nu mai îndrăzni să-i pună vreo întrebare.

Studioul Pallas-Film avea în vastul lui subsol şi o sală de proiecţii, un mic cinematograf, cu fotolii comode şi suporturi de alamă cu scrumiere la fiecare al doilea loc. Membrii consiliului se adunaseră să vadă filmul de probă „Eva-Lotta Bergström". Fumau şi erau prost dispuşi.

— O mică şi răsfăţată primadonă de provincie ! mîrîi Birger Serner, cînd află că fata părăsise oraşul cu o zi înainte. Ar trebui bine muştruluită, fir-ar ea să fie !

Unii îl aprobară.

Holger Källefors era gata să-şi iasă din fire. Dacă filmul nu mai începea o dată simţea că înnebuneşte de atîta pălăvrăgeală despre prostia lesne de înţeles a fetei, dar imposibil de iertat, totuşi.

Cînd atmosfera ajunse insuportabilă, se stinse, în sfîrşit, lumina. Källefors nici nu mai respira, încercînd să tragă cu urechea, să audă reacţiile membrilor consiliului în faţa imaginii de pe ecran a Evei. Cînd văzu prima oară filmul de probă chiar şi el fu surprins. Pelicula dovedea limpede ceea ce bănuise el pe platoul de filmare : cu fiecare încercare, fata îşi trăia tot mai mult rolul. Se simţea voinţa îndîrjită de a surprinde caracterul personajului din scenariu şi în scurtul timp ce-l avusese la dispoziţie încercase să contureze, dintr-un material sărăcăcios, un om viu. Pas cu pas se adăugau gesturi neînsemnate, dar expresive. În sfîrşit, vocea ei împrumută cu totul alt ton.

„Merge“ îi trecu lui prin minte și-i veni să dea drumul unui chiot triumfător.

Cînd se aprinse lumina, se întoarse spre cei cinci domni cu un zîmbet victorios. Toți îl priveau.

— Ei ? întrebă el pe un ton vesel.

— Daaa ! făcură ceilalți, așteptînd părerile lui.

Källefors apucă taurul de coarne. Ceilalți nu se pricepeau la film și la arta dramatică, așa cum pretindeau, dar aveau puterea să hotărască, și asta însemna totul.

— E potrivită, exclamă regizorul.

Apoi le arătă cum, de la o secvență la alta, ea intra din ce în ce mai mult în rol. După aceea, ridică receptorul telefonului interior și-i spuse operatorului să reia „Eva-Lotta“. A doua oară aveau să găsească tot ceea ce le spusese el să caute în acele secvențe, aveau să vadă cu ochii lor ceea ce dorise el să vadă... gîndea Källefors.

— Ceva mai plinuță n-ar fi stricat să fie ! găsi să spună directorul financiar.

— Pentru ce ? întrebă Köllefors, ștergîndu-și transpirația de pe frunte. În privința formelor femeii, cred că gusturile s-au mai schimbat. Oamenii s-au săturat să vadă doici tinere. Mai vor și un cap drăguț pe deasupra. Iar Eva are de toate.

Ceilalți izbucniră într-un hohot de rîs plin de subînțelesuri.

Holger desfăcu un plic cu o duzină de fotografii mari și lucioase. Le priviră, se aplecară într-o parte, și le arătară unii altora, șopteau și dădeau afirmativ din cap.

— Noul fotograf a făcut o treabă bună doar într-un sfert de oră, spuse regizorul Källefors.

Domnii se uitară din nou unul la celălalt și se întoarseră spre regizor :

— Dacă ai atîta încredere în ea, ai mînă liberă ! spuse Birger și se întinse de-i trozniră oasele.

— Am multă încredere în ea, spuse Holger în timp ce se gîndea : „Chiar dacă m-am înșelat, cîștig în orice caz jumătate de an și în acest timp se pot întîmpla multe“.

— Dar cum arată scenariul ?

Holger Källefors înălță din umeri.

— Nu l-a văzut nimeni pînă acum. Benno trebuia să-l prezinte acum 14 zile, dar n-a dat nici un semn de viață. Individul a dispărut de pe suprafața pămîntului. L-am căutat în toate cotloanele.

— Fir-ar al dracului ! Și-a primit onorariul ?

— Da, spuse Birger Serner, dar pînă acum puteai să contezi pe el.

— Cred că s-a împotmolit pe undeva, murmură Holger Källefors. Dar nu-nțeleg de ce ? Romanul nu mi s-a părut prea greu și doar a avut indicații precise.

Directorul financiar făcu remarca :

— De fapt, oamenii celebri ar trebui să fie trimiși la dracu'. Nu mai am încredere în Benno de cînd a primit la Cannes premiul pentru cel mai bun scenariu. După asta, a început să fie neglijent și a ajuns tare pretențios la bani. Prefer să dăm o sumă modestă unuia mai puțin îngîmfat care să facă aceeași treabă. De ce să nu-l atragem la treaba asta chiar pe autorul romanului ?

Holger Källefors se apucă cu mîinile de cap :

— Ferească dumnezeu ! Mai întîi că literații nu știu nimic despre cinema și, pe urmă, cărțile lor li se par atît de sfinte, încît e imposibil să-i convingi să schimbe o singură vorbă !

Birger se uită la ceas și se ridică.

— Adu-o pe tipa asta aici, Holger ! ordonă el. Am să-l iau pe Benno să-l scutur bine pentru că nu și-a respectat termenul.

După ce plecară ceilalți, Källefors își chemă soția la telefon și-i spuse că totul decursese după dorința lui. Apoi, se apucă să-i scrie o scrisoare Evei.

Cînd se întîlniră în subsolul teatrului, Eva arăta tulburată, iar Gunnar palid și istovit. Dar zîmbetul ei și o mișcare din cap fură suficiente ca să refacă firul relațiilor. Apoi, cînd privirile se întîlniră s-ar fi putut observa străfulgerări de lumină prin aer.

Pe buzele lui Gunnar pluti întrebarea : „Ne întîlnim ?“ și Eva dădu afirmativ din cap. Chiar și nerăbdarea ei căpătă o altă semnificație, o altă căldură, acum cînd știa că toate erau atît de aproape. Despărțirea din gară aparținea trecutului. Gunnar dorea să fie din nou împreună

cu ea. Toate îndoielile se vor topi la dogoarea cuvintelor de dragoste și mîngîierilor...

La sfîrșitul repetiției, Gunnar spuse noapte bună și dispăru. Sören nu observă nimic. Continuă să discute cu Lennart și cu Sonja pînă la ieșirea dinspre stradă. Îi lăsă pe toți să iasă în frigul de-afară — după ce-i numără conștiincios — și apoi încuie ușa. Dar Gunnar era la adăpost.

Orașul pustiu dormea sub apăsarea zăpezilor, în lumina lămpilor străzii.

Eva strînse geanta la subțioară, îi salută pe ceilalți și o apucă în grabă pe una din ulițele întunecoase care ducea spre strada principală, spre rîul cu podurile sale strîmte pentru pietoni. Eva nu fusese încă asimilată de oraș, fiindcă nu aparținea de fapt nici unui cartier. Făcea o muncă obișnuită pentru o fată din est, dar locuia în vest, sus, în vila unei văduve și uneori bărbații îi făceau curte și o tratau ca pe o domnișoară din cartierul nobil al orașului.

După repetiții, Sören avea obiceiul să meargă la redacție. Acolo își petrecea cealaltă jumătate de noapte, lucrînd la propriile sale opere, pe care le bătea la una dintre cele mai moderne mașini de scris.

Nimeni n-a băgat de seamă că Eva s-a oprit cîteva minute pe ulicioară și apoi s-a întors. Piața din fața teatrului era pustie. Felinarele proiectau conuri de lumină pe zidurile gălbejite ale vechii clădiri. Acoperișul se pierdea în întuneric, spre cer.

Trecu repede, fără zgomot, de colțul de lîngă intrarea teatrului, așteptă puțin și bătu în ușă cu prudență.

— Eva ?

— Da

Ușa se deschise și Eva se strecură înăuntru. Gunnar încuie ușa după ea. Se îmbrățișară. Ea îl mîngîie pe ceafă și pe cap, îl sărută. Îl simțea fierbinte.

— Eva, spuse el pătimaș, ești tare înghețată ! Ai botișorul rece !

Îi sărută vîrful nasului, buzele, obrajii.

— Vino ! șopti el

Strîngînd-o de mînă, Gunnar o conduse jos, la subsol, apoi urcară pe o scară laterală, care ducea în spatele scenei. Una din cabinele de machiaj avea o mică anexă, o cămăruță, fără ferestre, dar cu o ușă care se putea încuia pe dinăuntru. Pe podea era așezat grămadă un imens covor de scenă vechi și scos din uz, împăturit de mai multe ori.

Gazda nu-i dădea voie Evei să primească vizite în cameră. Gun se opusese acestei opreliști, dar Eva acceptase. Cînd gazda îi smulsese promisiunea că nu va primi vizite, nici nu era vorba de așa ceva, iar acum nu voia să-și calce cuvîntul. În privința aceasta, familia lui Gunnar nu era atît de severă, însă acasă la el toți stăteau claie peste grămadă, iar Gunnar împărțea camera cu doi frați mai mici. Toată toamna, dragostea lor nu-și găsise nici un ungher. Abia în decembrie au descoperit că ușa dinspre scenă se putea încuia pe dinăuntru. A fost ca un cadou minunat de crăciun. De atunci, se întîlneau în fiecare săptămînă la teatru, după repetiție. Cîteodată pleca Eva înaintea celorlalți și se ascundea sub scară, altă dată pleca Gunnar.

El încuie ușa. Se prăvăliră amîndoi pe covor. Eva îl îmbrățișă cu toată puterea, disperată.

— Ce ai făcut acolo ? o întrebă el într-un tîrziu. Ce-i cu filmările ?

Eva suspină și rîse în același timp.

— N-are să iasă nimic pînă la urmă, murmură ea. A fost atît de groaznic, că nici nu vreau să mă gîndesc. Tot timpul trebuia să repeți și tot ce făceai era greșit. Ar fi trebuit să stau acolo pînă în seara asta, dar n-am mai putut. Azi noapte, în tren, m-a apucat un dor de tine, de-mi venea să strig...

Mîinile lui o mîngîiau, întîi mai timid, apoi mai fierbinte.

— Mi-era frică că n-ai să te mai întorci

Numai atît fu în stare să spună, dar cuvintele porneau din adîncul inimii.

Eva aprecie blîndețea lui. Gunnar era totdeauna delicat și prevenitor. Nu o brusca. Cînd cedase prima oară insistențelor lui, îi fusese frică. Rămăsese tremurînd,

țeapănă și rece în acea minunată și blîndă noapte de august, în cabina din ambarcațiunea tatălui său, după ce dansaseră ca nebunii la un ospăț tradițional cu raci, dat de club, într-o cabană de pe malul lacului, la cîțiva kilometri de oraș. A trăit senzații copleșitoare. Locul spaimei l-a luat plăcerea. După cîteva zile, acest simțămînt s-a transformat în dor, și cînd l-a întîlnit pe Gunnar, din nou, a lăsat să se înțeleagă că nu-i va displace o nouă plimbare cu barca.

Dar în noaptea asta voia să strige de fericire. Dorea să se cufunde într-o beție plină de extaz.

— Fii blînd ! murmură ea și-l strînse puternic în brațe.

Întunericul din cămăruță fu străbătut parcă de scînteieri înșelătoare.

Deodată, Gunnar spuse încet :

— Mi-e frică

Ea simți un fior

— De ce ?

— Ah, dacă aș putea să-ți spun ! șopti el atît de tulburat, încît Eva se depărtă și se ridică pe jumătate.

— Ce este.. Spune, că mă apucă și pe mine frica.

Gunnar rămase tăcut multă vreme și ea la fel, așteptînd. Își auzeau respirația și bătăile inimilor în liniștea odăiței.

— Spune ce e ? îl imploră Eva.

— Mi-e teamă că te pierd...

Ea rîse încet, cu tandrețe.

— Pe mine nu mă pierzi așa ușor.

— Dar filmările ?

— Și ce-i cu ele ? Nu schimbă nimic, o slujbă... N-are să iasă nimic nici din asta...

— Numai o nouă slujbă ? E o viață noua pentru tine ! Și odată plecată, nu te mai întorci...

Eva era totdeauna înconjurată de lume multă. În serile lungi, cînd Gunnar lucra în schimbul de noapte, ea era liberă. Iar filmările aveau să strice totul. Fără să vrea, glasul lui deveni tînguitor, ceea ce Eva nu putea să sufere.

— Cînd ești lîngă mine, totul e frumos. Atunci cred că va fi bine. Mă gîndesc la cursurile mele și la munca

mea. Tu și Sören nu cunoașteți pesemne ceva mai important decît teatrul. Dar pentru mine e pe planul al doilea. Sören vrea acum să facem repetiții de patru ori pe săptămînă, și asta înseamnă să lipsesc cel puțin patru luni de la cursurile mele. Aș vrea să i-o spun, dar cred că are să-i sară țandăra...

— Pe mine să nu încerci să mă pui sub cheie, spuse ea.

Gunnar sesiză tonul ei amenințător. Simți că-i piere și ultima rămășiță de căldură pe care o avea pentru ea.

Eva începu să se îmbrace pe întuneric. Nici unul nu mai dorea nimic decît să fie singur. Cînd se aprinse brusc lumina, se întoarseră cu spatele unul la celălalt și își acoperiră ochii cu mîinile.

Ea simți că e gata să izbucnească în plîns. Dorise să-i întindă lui Gunnar o mînă de ajutor; nu să se lase la cheremul lui ca să o pună la păstrare într-o colivie. Trebuia să aibă încredere în ea așa cum era. Putea să se bucure de fidelitatea ei cît voia.

În fața ușii se despărțiră fără să se mai uite unul la altul.

— Îți merge bine! zise Gun a doua zi. Mereu ți se întîmplă ceva nou.

Eva zîmbi și încercă să-i spună că micile întîmplări treceau totdeauna cu o iuțeală ametitoare. Nu însemnau decît așteptare și poate — în cazul cel mai bun — momente de pregătire. Dar Gun nu o înțelese.

Karin, cea cu ochii negri, istorisea cu o mare însuflețire întîmplările de la serata din ajun. Fiul directorului Sörensen o invitase de patru ori la dans. Ochii îi străluceau. Indiferent despre ce discutau ceilalți, după trei minute Karin aducea din nou vorba despre serată.

— Ai fost la repetiție ca de obicei?

— Da, răspunse Eva.

Și ghicindu-i parcă gîndurile, Karin o întrebă fără ocol:

— De fapt, ce-ți place ție la Gunnar? Arată bine, dar dacă ai vrea, ai putea să pui mîna pe oricare altul.

Eva nu răspunse. Părea mirată. Karin se gîndea probabil la Rutger Sörensen. El o curtase pe Eva toată

iarna trecută reușind să o conducă doar la cîte un dans și să-i fure cîteva sărutări la balul Sfîntei Lucia, și totul n-a durat decît pînă cînd Eva a fost prinsă de activitatea teatrului de la club. La început el făcea haz de joaca ei „de-a teatrul", trăgînd nădejde că îi vor trece toanele, însă cînd și-a dat seama că Eva nu vedea teatrul ca un moft, ci trăia prin el și pentru el, pe Rutger îl apucă nemulțumirea.

Au început să se certe și, într-o seară de primăvară, cînd o invitase la el acasă, iar ea nu putuse să vină din cauza unei repetiții, au rupt relațiile pentru prima dată. În cursul verii, dacă s-ar fi arătat mai conciliantă, ar fi putut să se vînture din nou în adoratul lui automobil „Alfa Romeo". În cele din urmă Rutger îi spusese : „Cum crezi că pot rezista să-mi pierd vremea cu o fată care te scoate din minți și care-ți spune mereu numai «nu» ? Dovedește-mi că ești o ființă din carne și oase. De nu, hai să ne spunem adio !".

S-au despărțit din nou. El a încercat de două ori să revină, dar fără succes, după niște deziluzii în alte direcții. Eva însă nu și-a mai schimbat părerea.

Putea cuceri orice bărbat ? Vorbe goale. Ea nu-l voia decît pe Gunnar. Dar se gîndi la discuția amară și tristă din noaptea trecută. Cum, adică n-avea încredere în ea ? Era cumva gelos pe... probele de filmare ?

Cînd Eva sosi acasă, găsi o scrisoare de la Holger Källefors. „Acum urmează săpuneala pentru că am evadat", își spuse ea și închise ochii pentru cîteva clipe, după care deschise scrisoarea :

Dragă Eva

„Amîndoi, Yvonne și cu mine, am fost foarte triști că te-ai grăbit așa de tare să te întorci acasă. Dar te-am înțeles. După o asemenea încordare a nervilor simțeai nevoia să fii singură.

Ca să nu-ți faci mustrări de conștiință, țin să-ți comunic că absența ta n-a avut nici o influență asupra aprecierii filmului de probă. Am fost cu toții mulțumiți și ceea ce a impresionat cel mai mult a fost talentul tău de a te transpune în rol într-un timp foarte scurt. Vom viziona împreună filmul de probă și atunci îți

voi explica amănunțit totul. Foarte rar se întîmplă ca o actriță tînără să joace un rol cu atîta tragere de inimă și să-l realizeze, în ciuda condițiilor nu tocmai favorabile. Îți îmbunătățești jocul de la o repetiție la alta.

Te poți considera angajată pentru noul nostru film. E vorba ca filmarea să înceapă în primele zile ale lunii aprilie și ar fi mai bine dacă te-ai muta mai curînd aici. Nu trebuie să-ți faci nici o grijă cu privire la locuință și la celelalte. Trebuie doar să vii. Mă găsești oricînd, cu un telefon, la Pallas-Film sau acasă.

Cu alese salutări,
Holger Källefors".

Simți că o apucă emețeala. Îi venea să hohotească. Mai citi scrisoarea o dată. Așadar era adevărat.

Acum, cînd era plină de bucurie, cînd visul i se împlinise, nu știa încotro s-o apuce. O luă iute la fugă spre podul din vale și trecu în cealaltă parte, îndreptîndu-se spre casa lui Gunnar.

El nu era acasă.

Ghici unde era de găsit, dar nu voia să deranjeze pe nimeni din redacția lui Sören. Se întoarse acasă.

„Nu vreau", își spunea ea uitîndu-se la scrisoare cu coada ochiului. „Îi scriu că nu vreau, nu pot, n-am voie", gîndi ea încăpățînată.

V

De două ori pe săptămînă, Eva se ducea la repetiții și de fiecare dată se întorcea acasă nemulțumită. „N-o scoatem la capăt", gîndea mereu. Dar descurajarea nu se datora numai dificultății rolurilor și reacției publicului. Se temea că tot ce vor realiza va fi doar un recital fără sevă și vigoare. Se simțea atît de măruntă față de cuvin-

tele și de cugetările lui Anouilh, încît îi lipsea curajul să se abată, simbolic, măcar, cu un milimetru de la ele.

Uneori, bănuia că motivul eșecului era mai ales o silă împotriva oricărui efort... Dorința de schimbare o pătrundea din ce în ce mai adînc. N-o simțise niciodată mai limpede ca în duminica aceea, sus, pe colinele care dominau valea. Era a doua iarnă cînd venea să privească orașul de acolo. În pragul primăverii soarele de amiază topea zăpada. Și apoi avea să sosească vara. Dar asta nu o mai interesa. Privea totul cu alți ochi decît cu cîteva săptămîni în urmă.

Se uită la ceas și i se păru că se oprise. N-avea la ce se gîndi, n-avea ce-și dori.

În seara aceea gazda ei avea invitați la o cafea, și o poftise și pe Eva. De obicei se retrăgea într-un colț și studia cucoanele bătrîne, pentru ca mai tîrziu să le imite în fața oglinzii. Acum, însă, nu simți nici o umbră de bucurie la gîndul acelui mic spectacol.

Și a doua zi din nou biroul. Facturi plictisitoare, din cînd în cînd poate un episod hazliu, apoi pauzele pentru cafeaua de dimineață și de după amiază. Și tot așa aveau să treacă zilele, și odată cu ele toate aveau să meargă mai departe, se gîndea ea mai înainte cu optimism. „Încotro ?“ se întrebă acum.

Mai erau repetițiile... Dar unde dispăruse pasiunea arzătoare care o făcuse să treacă toate greutățile, să vibreze ca un arc încordat la extrem în momentul în care totul trebuia să fie desăvîrșit ?

Nici Gunnar nu mai însemna mare lucru. Nu simțea nevoia să-l aibă lîngă ea. „Sigur, clocește în camera lui și învață...“ gîndi indiferentă.

Cu privirea pierdută, Eva se uita dincolo de oraș, în zare, spre culmile din nord.

Trebuia neapărat să-i scrie lui Holger Källefors. Era un gest nepoliticos din partea ei să nu răspundă la scrisoare. Nu fusese atît de neglijentă niciodată. Voia să facă un ocol pe la lac, să vadă dacă cele patru lebede se mai bălăcesc în apa din fața barajelor, dar se răzgîndi și se înapoie acasă. Holger Källefors fusese în adevăr cumsecade. Îi aranjase toată călătoria, o primise ca musafir în

apartamentul lui, iar orele de pe platoul de filmare costaseră Studioul Pallas-Film o groază de bani.

Pe cînd cobora, își miji ochii în bătaia soarelui care-i colora fața palidă, și începu scrisoarea în gînd. Cînd avea să ajungă acasă nu trebuia decît să ia hîrtie și un toc: „Dragă Holger, iartă-mă că nu ți-am răspuns mai devreme. Mi-e cam rușine. Era o scrisoare scrisă din suflet și vestea m-a bucurat foarte mult. Dar nu numai atît: ai fost tot timpul foarte bun cu mine. Acum nu știu ce să fac. Mă gîndesc uneori că totul este atît de ispititor, încît aș vrea să renunț la toate cele de aici ca să vin acolo. Dar de multe ori mă îndoiesc că voi reuși pînă la urmă. Cînd mă gîndesc că atîtea altele ar putea juca acel rol și probabil mult mai bine decît mine, mă apucă teama.

Dragă Holger, nu fi prea supărat pe mine, însă cred că e mai bine să rămîn aici, unde mă simt acasă și unde știu că sînt în stare să fac ce mi se cere.

Cu simpatie „Eva".

După aceea se gîndi să conceapă și o scrisoare pentru Yvonne, pe care intenționa să i-o trimită personal pe adresa ei. Dorea să-i mulțumească pentru toată amabilitatea pe care i-o arătase.

Cu buzele strînse, ochii întunecați, și umezi, Eva deschise portița grădinii și începu să urce poteca tocmai cînd se porni și lapovița.

Regizorul Holger Källefors o chemă la telefon. Eva tremura vargă și ținea receptorul cu ambele mîini, în timp ce în ureche îi răsunau inflexiunile ademenitoare ale vocii lui.

— Dragă Eva, nu trebuie să-ți fie frică! Filmul tău de probă s-a discutat foarte amănunțit și nu ți-aș spune toate astea, dacă nu am avea încredere în tine.

— Eu... părinții mei sînt contra, replică ea șovăind.

El rîse încet.

— Ești atît de înduioșătoare că-mi vine să te iau în brațe! Nu ești destul de mare ca să poți fi stăpînă pe tine?

— Ba daa... poate... dar cînd e vorba de un lucru așa de important, parcă tot aș vrea...

El se gîndi puțin și apoi îi spuse grăbit.

— Vin cît mai curînd să vorbesc cu părinții tăi. M-am gîndit la asta mai demult. Regret că nu pot veni decît sîmbătă. E bine așa ?

— Da, răspunse ea, e bine.

Cînd puse receptorul jos, tocmai trecea pe lîngă ea fiica șefului.

— Tare ești palidă ! strigă ea. Nu ți-e bine ? Ai stat cumva duminică pe vreo piatră rece și ai răcit ?

Sîmbătă cînd porni singură spre casa părintească, avea în geamantan prima scrisoare a lui Holger Källefors. Regizorul era reținut la Göteborg și sosea abia duminică. Eva nu știa dacă e mai bine că se întîmplase așa sau nu. Poate că nici nu avea să fie nevoie de el...

Autobuzul, stropit cu noroi de sus pînă jos, era ocupat pînă la ultimul loc, cînd legănîndu-se încet, se puse în mișcare din piață și se îndreptă uruind, tușind și fumegînd, spre dealurile estice. Eva putea închide ochii și ghici numai după zgomot unde se afla.

În seara aceea nu era în autobuz nici una din cunoștințele ei. Dar toți pasagerii păreau s-o știe. Se zgîiau la ea, apoi își apropiau capetele și începeau să șușotească. Bărbații trecuți, ca și puștanii se uitau la ea cu jind. Femeile o priveau pe furiș, cele mai vîrstnice cu dispreț, iar cele tinere pline de invidie.

Eva nu bănuia că toți sperau să-i salute sau măcar să le zîmbească. Aproape toți s-ar fi topit la primul ei surîs. Nu știa cum să înțeleagă privirile acestor oameni, să le ia drept critice sau ironie ? Așa că se făcu a nu vedea pe nimeni. Ședea încordată pe ultimul loc din fundul autobuzului și privea afară ținutul monoton, numai pădure, prin care treceau. Ceilalți rămaseră convinși că nu i se putea ajunge nici cu prăjina la nas.

Cu un an și jumătate mai înainte, în afară de cei din Langeberga, puțini știau cine era Eva-Lotta Bergström. Numai cei tineri, care se adunau pe la căminele culturale, o mai cunoșteau pe fata de la ferma Hedane care juca teatru, zdrăngănea la chitară, cînta, dansa ca o smintită cu străini și părea să disprețuiască pe cei din satul ei natal. Unii au regretat plecarea Evei la oraș. „Ce mai

buni pleacă mai întîi !" gîndeau ei. Dar nici unuia nu-i trecuse prin minte că putea încerca s-o rețină. Și nimănui nu-i venise să creadă că Eva învăța noaptea stenografia și dactilografia. Era mai interesant să dai crezare zvonurilor și să le mai și înfloreşti puțin : că ducea o viață deochiată, foarte libertină, că nici nu voia să audă de sfatul părinților.

După numai cîteva săptămîni, sătenii fură copleșiți de prima noutate : fotografia Evei în ziar. Fata din Hadane fusese propusă să fie aleasă în fruntea procesiunii Sfintei Lucia.

„Ai văzut ?"

„Cine s-ar fi gîndit la așa ceva !"

„E chiar atît de arătoasă ?"

După alegere, aproape în fiecare locuință se decupau imaginile ei din ziare. Mulți le prindeau de perdele cu un ac. Alții le păstrau în album. Au fost și unii care au pus tot ziarul pe foc.

Eva fu surprinsă cînd văzu cîți prieteni își cîștigase. Unii îi făceau curte cu o insistență linguşitoare și zîmbeau „Luciei" orașului pentru că așa era felul lor de a se purta cu oricine se afirma într-un fel sau altul. Mulți însă erau atît de prietenoși, încît Eva începu să renunțe la neîncrederea în oameni, care constituia singura ei moștenire din satul natal.

Autobuzul înainta hodorogind pe drumul întortocheat, trecea peste gropi desfundate și derapa pe gheață, acolo unde stăpînea pădurea deasă de pini și de brazi care făcea iarna să dăinuie mai mult decît prin alte părți. Călătorii bombăneau morocănoși ca totdeauna, uitîndu-se mereu, îngrijorați, la pachetele și calabalîcurile lor așezate în față, lîngă taxator. Ici și colo mai cobora cîte unul care o apuca pe cîte o potecă ce se pierdea în pădure. Din loc în loc, autobuzul era întîmpinat de bărbați mai în vîrstă, care așteptau să ia pachete cilindrice, învelite în hîrtie de ambalaj cafenie. Uneori, din aceste pachete se putea auzi cîte un gîlgîit. Cînd făcea curse spre oraș, șoferul primea comenzi pentru magazinul de băuturi alcoolice al Monopolului de Stat. La înapoiere se achita de aceste amicale îndatoriri. Bărbații se afundau

pe potecile din pădure, strîngînd cu grijă la piept clondirele pentru petrecerea de sîmbătă seara.

Pe acolo era mai multă zăpadă decît mai la vale, în oraș. De-a lungul șoselei se ridicau nămeți înalți. În lumina soarelui care apunea, zăpada părea de un roz spălăcit.

Văzută dinspre șosea, ferma Hedane părea la marginea pădurii. În spatele caselor roșii se ridicau dealuri acoperite cu păduri de brazi, dar între fermă și pădure mai era o vale în care se aflau încă trei gospodării.

Cînd Eva ajunse aproape de casă, îi ieșiră în fugă înainte cele două surori mai mici, tropăind pe scara de la bucătărie și scoțînd urlete ca în filmele cu indieni.

— Eva, ce ne-ai adus ?

Dădură buzna, începură să se agațe de ea, să tropăie în jurul ei.

— Aveți răbdare pînă intru, le spuse ea rîzînd. Stați că nu mai pot nici să suflu.

Avea trei surori și un frate : cele două mai mici, care urmau primele clase din școala elementară Ulla-Karin, de 14 ani, și Henrik, care făcea armata.

Surorile mai mici primiră culori, iar Ulla-Karin un maldăr de fotografii cu actori de cinema, cumpărate de Eva cu o oră mai înainte dintr-o librărie. Bucuroase de aceste flecușteț, fetele se retraseră. Eva puse pe masa din bucătărie o pungă cu fructe. Nu reușea niciodată să aducă părinților un cadou potrivit. Îi lipsea fantezia cînd era vorba de ei. Obișnuia să aducă fructe, ciocolată, prăjituri, pentru întreaga familie...

Astăzi venise acasă cu gîndul să arunce pe umerii părinților răspunderea pentru propria ei soartă.

Ulla-Karin se reîntoarse după cîteva minute, după ce-și pusese o rochie umflată cu vreo jumătate de duzină de jupoane care-i făceau șoldurile mult mai mari, disproporționate față de talia subțire și pieptul nedezvoltat. Era la fel de înaltă ca Eva, avea ochi mari și întunecați și trăsături regulate. Începu să se fîțîie și să se dea bine pe lîngă Eva, făcînd diverse aluzii pe care Eva nu vru să le priceapă. Pînă la urmă Ulla-Karin o întrebă de-a dreptul :

— Ce vrei să faci diseară ?

— Nimic deosebit, mormăi Eva și continuă să răspundă mamei care o întreba despre slujbă, despre gazda ei.

Ulla-Karin se întinse peste masa din bucătărie cît o ținu spatele ei mlădios și spuse :

— Astă seară la cămin cîntă *The Flying Devils.*

Eva nu-i dădu nici o atenție. Avea o mină concentrată și privirea nemișcată. Mama și fiica discutau calm, cu seriozitate potolită, de parcă erau de aceeași vîrstă.

Ulla-Karin se bîțîia în jurul lor, pe picioarele ei subțiri, dornică de dans. Se liniști însă deodată și căzu pe gînduri : „Dumnezeule, dacă cumva Eva a rămas... și de asta a venit acasă !“ Ardea de nerăbdare să afle. Nu știa dacă o asemenea perspectivă e neplăcută sau doar interesantă.

— Astîmpără-te ! se răsti la ea maică-sa. Astă seară nu se dansează. Și scoate-ți toate fustele astea caraghioase ! Cîte-ai pus pe tine ? Vreo paisprezece ?

— Of ! Uricioase mai sînteți, spuse Ulla-Karin și ieși trîntind ușa după ea.

Eva pufni în rîs.

— Da, da, zise mama. Și tu erai la fel.

Nu după mult timp Ulla-Karin se întoarse îmbrăcată altfel, numai cu un jupon strîmt pe dedesubt, și rămase cu mîinile ei subțiri prinse cuminte la spate. Încerca să arate ca Audrey Hepburn.

— Eva, spuse ea încet, tu înțelegi cum poate mama să fie așa ?

Și apoi, țipă spre maică-sa :

— Trebuie să fug și eu de-acasă, ca să mă tratați ca pe-un om ?

Eva își aminti de milităria severă a maică-si, de mustrările ei aspre, care nu s-au sfîrșit decît o dată cu plecarea ei din casa părintească. Abia după o jumătate de an, i-a văzut din nou. Dar, în acest timp, totul se schimbase. Maică-sa și chiar taică-su se făcuseră mai înțelegători, o socoteau acum om mare, vorbeau cu ea de la egal la egal, nu o mai priveau ca pe un copil.

„Mă spetesc muncind, că altminteri se duce de rîpă casa asta !“ izbucnise maică-sa într-un plîns disperat la

plecarea ei. Și a continuat : „Dar pe tine să nu te înduioșeze asta ! Du-te și distrează-te după pofta inimii".

Cu un an în urmă, la prima vizită pe care o făcuse acasă, maică-sa nu părea să fie mai trudită decît înainte, iar casa era la fel de curată și pusă la punct ca de obicei. Despre „distracții" nu se schimbase nici un cuvînt.

Ulla-Karin se rugă din nou :

— Bună și scumpă Eva, nu vrei să mergi cu mine la dans ?

— Nici așa n-ai voie, interveni maică-sa, fiindcă oricum te pregătești pentru comuniune.

— Eva !

— N-am nici un chef, spuse Eva cu o mutră plictisită.

— Ah ! țipă Ulla-Karin și lovi cu pumnii în masă.

Mama se uită la ceas și-și scoase șorțul.

— Sus cu tine și schimbă-te ! îi porunci ea. E timpul să ne ducem la grajd.

Tîrșîind picioarele, Ulla-Karin părăsi bucătăria. Se întoarse fără nici un chef, după ce-și luase niște șosete de lînă și o rochie veche în carouri. În antretul de lîngă bucătărie, își mai puse o basma și niște cizme, apoi își azvîrli peste umeri o jachetă de-a fratelui ei, cîrpită și fără nasturi, pe care o prinse în față cu un ac de siguranță. Eva recunoscu jacheta. O purtase și ea la grajd. Veșmintele acelea îi provocau un dezgust total. Chiar numai culoarea maronie era un simbol al dimineților întunecoase și posomorîte și al serilor tîrzii cînd treaba nu era terminată, deși ar fi trebuit, și te învîrteai printre vaci, cu toate că ai fi vrut să te afli demult în altă parte.

VI

O amărăciune neliniștită o mînă pe Eva din cameră în cameră. Se întunecase. În apus, peste dealuri, cerul păstra încă o lumină verde mărginită de un roz palid, dar în rest se înstăpînise noaptea și întunericul cuprinsese

împrejurimile casei. De afară, oricine putea să privească înăuntru. Trase storurile în jos să n-o vadă satul.

Îi venea s-o bată pe Ulla pentru invitația pe care i-o făcuse. Auzi ? Să danseze la căminul cultural ? Și ce mare minune dacă erau *The Flying Devils* * sau alți draci de muzică pop, confecționați pe plan local ? Cei care frecventau căminul erau mereu aceiași.

Cît fusese elevă, Eva rămăsese o singuratică. Nu știa nici ea din ce cauză. Era însă totdeauna convinsă că numai ea are dreptate și devenea foarte vehementă uneori Atunci, ceilalți se strîngeau în jurul ei, făceau haz și o împroșcau cu vorbe de ocară. Iar cînd se făcu mai mare și începu să înțeleagă că nu trebuia să izbucnească ori de cîte ori lucrurile nu ieșeau după voia ei, și că era în firea oamenilor să-i împiedice pe alții să se dăruiască unor pasiuni personale, atunci fu prea tîrziu : prăpastia era prea adîncă. I se dusese vestea că era îngîmfată și arțăgoasă. De fapt era mai degrabă o neîncredere de care nu se putea dezbăra. Eva nu putea înțelege cu nici un chip de ce ei îi era interzis ceea ce alții aveau voie să facă fără să fie pedepsiți. Ceilalți veneau la școală cu clorapii țîrîiți și nu erau batjocoriți. Dacă se întîmpla însă ca ea să vină cu genunchii cîrpiți era luată în zeflemea toată ziua, ba chiar și a doua zi. Cînd altor fete li se dezvoltau de timpuriu sînii, nu era nimic deosebit. În schimb ei, băieții voiau cu tot dinadinsul să-i rupă rochia și să-i vadă țîțele. Eva se bătea crunt cu ei și se întorcea acasă cu rochia sfîșiată și cu nasul sîngerînd. Cînd termină școala, se jură să nu se mai ducă să se distreze cu toți ceilalți. Nici la dans, nici la petreceri. Avea să meargă poate numai la biserică. De cîntat avea să cînte doar pentru ea, acasă. Își alegea piesele și rolurile care-i plăceau și visa la ele de una singură. Dar nevoia de a-și arăta calitățile deveni curînd prea mare. N-a fost nevoie să fie rugată de prea multe ori de către conducătorul grupului local de teatru ca să accepte un rol.

Pe atunci avea 15 ani. Viața ei fragedă devenise un șir de conflicte între două moduri de existență contradic-

* Diavolii zburători.

torii : după serile pline de febra repetițiilor, spectacolelor și dansului urmau zilele din casa părintească. Ele ar fi putut fi un prilej ca să se concentreze și să se pregătească. Ar fi vrut să cînte, să-și repete rolurile în timpul cînd spăla rufele sau vasele, cînd mulgea vacile, cînd plivea sfecla... Dar maică-sa o urmărea cu ocările ei, pe motiv că își pierdea nopțile și era somnoroasă dimineața. Nu a împiedicat-o însă să se mai ducă.

Cealaltă existență era marcată de oscilația între doi poli — aplauze și dispreț. Cînd juca ea, pînă și derbedeii satului ciuleau atenți urechile. Cînd însă părăsea scena, nu o mai lua nimeni în seamă sau în serios.

Ce nu era normal la ea ? se întreba Eva. Dacă era bună pentru o treabă, de ce nu era și pentru alta ? De ce o aprecia lumea numai pe scenă, și nu și pe parchetul de dans din fața scenei ? Dacă o acostau grosolan atîția afară pe întuneric, atunci din ce motiv nu se apropia cuviincios de ea nici unul, înăuntru, pe lumină ? Sau în orice caz nici unul pe care ea l-ar fi dorit !

În curînd avea să se sature de repertoriul grupului de amatori : scheciuri minore de Falco și farse de duzină semnate de Pelle Sjölund, Eva Dununge și Tutta Holm, care se procurau pentru necesitățile clubului, fără să știe nimeni că în spatele multiplelor semnături se ascundea un singur autor. Era o mare cinste să fii cît mai caraghios pe scenă. Hohotele de rîs ale publicului însemnau pentru cei din echipa de teatru o victorie.

Cu prilejul turneelor în comunele vecine, orizontul îngust din Langeberga se destrămă. Eva descoperi că flăcăii din alte părți o curtau ca pe oricare altă fată, invitînd-o la dans, în nădejdea că se vor putea apropia de ea, fiindcă era atrăgătoare.

După serile de dans sau după spectacole prin sate mai depărtate, urmau obișnuitele drumuri lungi prin noapte. Toți în mașină erau obosiți, dar nespus de veseli. Ceilalți se înghesuiau îmbrățișați, doi cîte doi, pe locurile din spatele mașinii. Eva nu le dădea însă nici o atenție flăcăilor din Langeberga. Se ghemuia țeapănă și tăcută în colțul de lîngă șofer. În timp ce conducea, acesta nu putea deveni agresiv, mai ales împotriva voin-

ţei ei. Şi dacă oprea maşina, ea avea timp să coboare. Cînd fetele o compătimeau cu o umbră de ironie — „Ar trebui să-ţi cauţi şi tu un om care să te dezmierde“ — se răstea la ele.

Într-o sîmbătă seara, fu nevoită să meargă vreo cîteva zeci de kilometri în maşina unui tip vesel din comuna vecină. Era singura posibilitate de a ajunge acasă. Altfel nu ar fi acceptat să rămînă singură cu el în maşină. Băiatul însă nu încercă deloc să fie îndrăzneţ. Îi vorbea aşezat, ca un bun şi vechi camarad. Fu atît de uimită de purtarea lui încît începu să-l îndrăgească. Se vădea dorinţa ei, mereu amînată, de dragoste, o dragoste curată, romantică, frumoasă. Toată săptămîna se gîndi numai la el, era prezent în toate visurile ei. Sîmbăta următoare, cînd află că avea o prietenă, izbucni în hohote de plîns.

Toţi bărbaţii din Langeberga — băieţi de aceeaşi vîrstă cu ea sau mai mari — i se păreau la fel : veneau morocănoşi, îşi invitau alesele la dans şi priveau îmbufnaţi cînd Eva era curtată de un străin, dar nici prin gînd nu le trecea să se poarte altfel cu ea. Chiar şi funcţionarii de la Asociaţia tinerilor şi viitorilor notabili ai comunei — care mai erau capabili de o brumă de comportare cuviincioasă — îi erau la fel de indiferenţi.

„Este a mea, se mărită cu mine cînd vreau“ spuse o dată, de faţă cu ea, în glumă Olle, băiatul vecinului, convins că îi stătea la dispoziţie oricînd poftea el, pentru că nu se găsea altul să se apropie de ea.

„Mai bine rămîn fată bătrînă“, i-a replicat Eva şi i-a ars o palmă.

Funcţionarii asociaţiei păreau să o considere un talent care se străduia să facă ce putea, bună pentru programe de cabaret şi seri de teatru. Cu cît simţea mai tare lipsa de apreciere a altora, cu atît se străduia mai mult Eva să exagereze. „În curînd are să pleznească de îngîmfare“, se înfuriară fetele din echipa de teatru şi, în cea de-a doua toamnă, izbutiră s-o lase pe Eva fără rol.

Eva nu resimţi lipsa acelui repertoriu minor, cum nu suferea nici pentru că băieţii din Langeberga n-o luau în seamă. Intră ca solistă vocală într-o orchestră de amatori dintr-o comună învecinată. Foştii ei camarazi, uitîn-

du-se chiorîș, de la distanță, puteau să se convingă cum se depărta Eva din ce în ce mai mult de ei.

Atunci au început să se răspîndească zvonurile că ea se culcă cu oricine. Cine lansa aceste scorneli ? Vreunul pe care îl luase la palme și-l pusese pe fugă ? Niște proști moraliști, care-și închipuiau că fetele mai slobode la gură cînd le înfurie careva sînt și lipsite de serioznate ? Rîdea de aceste baliverne. Pentru prima dată era mulțumită că e acceptată ca o bună camaradă și de băieți și de fete. Se gîndi că, probabil, nu era ea de vină că nu fusese prețuită mai înainte în satul ei.

Cu un an și jumătate în urmă venise și picătura care făcuse să se reverse paharul.

Într-o seară, Eva se duse cu autobuzul să ia parte la un dans care avea loc într-o comună mai depărtată. Se distră atît de bine încît uită de autobuz și-l pierdu. Nimeni din Langeberga nu-i oferi un loc în vreo mașină. În cele din urmă, două surori dintr-o comună vecină o luară cu ele. În mașină mai erau și prietenii fetelor și ar fi putut-o refuza, dar renumita Eva din Hedane făcea o impresie atît de jalnică în lumina opalescentă care iradia pe cer, dinspre nord, în acel miez de noapte, încît se îndurară de ea.

De la casa celor două surori, Eva mai avea de mers încă patru kilometri pe jos, dar asta nu o deranja. Cînd le mulțumi pentru călătorie și o luă la drum, cu pantofii în mînă și ciorapii în poșetă, arboră cel mai frumos zîmbet scenic. Deodată, pe panta din spatele ei se ivi lumina unor faruri. Numai tinerii din partea locului mergeau noaptea pe aceste drumuri. Își lăsă capul pe spate și grăbi pasul, de parcă pietrișul zgrunțuros de pe șosea ar fi fost de puf sub picioarele ei goale. Dinspre pădure se auzea primul glas al mierlelor. Ca să-și gîtuie plînsul, Eva începu să fluiere. Aerul era rece, dar plăcut și plin de miresme, o ceață ușoară se ridica dinspre pădure.

Motocicliștii se opriră :

— Hei, Eva, mergi cu noi ?

Erau trei. Îi cunoștea pe toți. Făceau parte din ceata de derbedei care tulbura mereu seratele, provocînd scan-

dal, și care veneau acolo numai atunci cînd era prea frig afară.

— Dacă am venit pe jos pînă aici, pot să merg și pînă acasă, răspunse ea înțepată.

Ei începură să rîdă.

„Ce naiba ! Nu ajungea atît de departe, dacă mergea pe jos pînă aici."

Motoarele pîrîiau, în timp ce motocicliștii țineau pasul cu Eva.

— Tîrfa... în seara asta n-a agățat pe nimeni...

— Aiurea ! A avut de-a face cu mai mulți !

— Ei, da' acum ia să ne cînți ceva, Eva.

— O să vă cînt prohodul, lua-v-ar dracu' să vă ia.

Toți trei erau amețiți bine. Unul se opri și se proțăpi în fața ei. Eva simți suflarea lui grețoasă și i-o spuse de la obraz. El încercă să salveze aparențele printr-o izbucnire de furie. Principalul era să-și refacă prestigiul în fața amicilor lui și a ei, precum și față de el însuși.

— Cu cîți golani te-ai întins așadar ? întrebă el și o apucă de braț.

Se simți apucată de mîini brutale și lacome care o trîntiră jos, auzi pîrîitul hainelor rupte, apoi își pierdu cunoștința.

Eva nu-și mai amintea cum a ajuns acasă. După noaptea aceea nu mai avea decît un gînd : să plece din comună. Au urmat certurile cu maică-sa, care nu înțelegea de ce Evei îi sărea țandăra numai cînd auzea că era nevoie de ea acolo, acasă.

Cînd fu gata de plecare, maică-sa îi strigă :

— Dar dacă faci un copil, să nu te mai văd în ochi !

— Tot nu vă mai calc pragul... De asta fiți fără nici o grijă...

Cu timpul, amintirile neplăcute se șterseră, dar ori de cîte ori venea acasă îi reveneau în minte. Nu mai voia să se ducă pe la căminul cultural sau în altă parte, unde s-ar fi putut întîlni cu foștii ei camarazi.

Profesoara ei de stenografie îi ceruse o fotografie pe care o trimise apoi „Comitetului Lucia". Cînd se trezi printre candidate, Eva socoti că cineva voise să rîdă de ea. După ce a fost aleasă și-a recăpătat treptat încrederea

în sine și a început să creadă că existau totuși și oameni care o prețuiau. Chiar dacă o sută se uitau la ea verzi de invidie, nu avea mare importanță, atunci cînd măcar unul sau doi tot se bucurau sincer că ea, și nu alta, fusese cea încoronată.

Rutger, fiul directorului Sörensen, era socotit mai de toată lumea drept cea mai strălucită partidă. Curtea lui era o mare satisfacție pentru Eva. La început, se gîndi cu bucurie răutăcioasă: „Dacă pînă și el mă curtează, atunci nu-s eu de vină că n-am fost pe placul golanilor din sat". Dar încetul cu încetul uită necazurile vechi și începu să trăiască din plin bucuria prezentului.

Cînd Rutger începu să dorească, în schimbul atențiilor lui nu numai sărutări, ei începu să-i fie teamă. Uneori, avea remușcări din pricina atitudinii prea rigide și se gîndea că, dacă ar fi avut curajul să-i mărturisească toată disperarea pe care o simțea, poate găsea înțelegere. Nu putu însă niciodată să vorbească despre aceasta. Presimțea că nici Rutger nu era bărbatul potrivit care să asculte asemenea destăinuiri și să le accepte.

Atunci l-a cunoscut pe Gunnar. În prezența lui nu simțea niciodată nevoia să se destăinuie. Nu mai era nevoie. Cînd erau împreună, uita tot trecutul.

De cînd era în oraș se schimbaseră multe lucruri. Succesele îi oblojiseră și-i vindecaseră rănile sufletești. Dar de fiecare dată cînd se reîntorcea acasă simțea că se prăvălește din nou în trecut și retrăiește vechile suferințe. N-avea ce căuta la căminul cultural, la dans! Nu mai voia să ajungă iar să-și dădăcească surorile mai mici!

Ulla-Karin făcu mofturi la masă și se încuie apoi în camera ei de la mansardă. Eva rămase cu părinții în odaia cea mică, de lîngă bucătărie. Pe masă erau cești de cafea și farfurii cu prăjituri. În sîmbăta aceea toate erau pregătite în onoarea ei. Radioul cînta încet șlagăre nemțești, taică-su pufăia domol din pipă, iar maică-sa ședea liniștită. O săptămînă de muncă luase sfîrșit.

— Copiii din ziua de azi sînt foarte ciudați, bombănea taică-su uitîndu-se spre tavan, de unde se auzeau hohotele de plîns ale Ullei-Karin, refugiată în camera de deasupra.

— Cred că numai noul tip de şcoală e de vină. Înghesuie prea mulţi copii la un loc şi îi învaţă atîtea tîmpenii şi o groază de vorbe noi şi ciudate, o biiguială la care noi, ăştia mai bătrîni şi cumsecade, rămînem cu gura căscată.

— Ei... dacă unul din noi s-ar fi purtat ca Ulla-Karin, luam nişte scatoalce de ne pierea cheful, îl completă nevastă-sa.

De atîta muncă, părinţii ei căpătaseră o înfăţişare cioturoasă. Cu toate că taică-su nu avea decît 45 de ani şi maică-sa abia 41, păreau de vreo 50 de ani, dacă nu mai bine. Aveau mîini mari şi înnegrite, cu încheieturi umflate. Eva îi privea acum cu alţi ochi decît atunci cînd părăsise căminul. Nu mai detesta firea lor aspră, bombăneala lor pentru orice fleac. De vină nu era decît viaţa grea pe care o duseseră. Era de fapt o coajă dură în jurul unui miez moale, pe care nu îl scoseseră la iveală pe vremea cînd Eva stătea acasă. Acum însă simţea căldura din spatele atitudinii lor reţinute şi constată că ochii lor ştiau să se lumineze şi să strălucească. Aveau ideile lor, poate ciudate, dar prin tot ceea ce spuneau şi făceau nu-i voiau decît binele. Şi pe deasupra, nici nu avuseseră cum să-şi formeze alte concepţii.

Se aştepta la un răspuns negativ cînd avea să le spună despre visurile ei de actriţă de film, dar voia să primească hotărîrea lor cu mult calm. Dacă ar fi ştiut că nu putea să spere nimic altceva şi că n-o aştepta decît viaţa de acolo, din casa părintească, s-ar fi aruncat în orice aventură. Dar acum avea serviciul ei din oraş, colegi, prieteni, un club de teatru şi atîtea altele care-i mîngiiau sufletul cînd se gîndea la ele. „Mi-e teamă de schimbare ca unei babe", îşi zicea, „dar totodată mă ispiteşte atît de mult, încît am nevoie de o mînă de ajutor ca să pot rezista".

— Cu filmatul e adevărat, spuse ea. Am fost la Stockholm pentru probe.

— Ceee ? făcură ei. Cînd ?

— O... A trecut mai mult timp de atunci.

Scoase scrisorile din geantă, iar părinţii începură să-şi caute ochelarii. În timp ce citeau, se priveau pe deasupra ochelarilor. Se uitară de cîteva ori încruntaţi la Eva.

— Ce dracu ! bombăni taică-su.

Eva simți cum îi zvîcnește inima. Părinții ei se mirau, dar unde era dezaprobarea lor vehementă ? Aveau nevoie de timp ca să chibzuiască înainte de a da drumul potopului de observații care trebuia să se reverse într-un „nu" categoric ? Tulburată de vîltoarea propriilor ei îndoieli, Eva spuse încet :

— N-am vrut să vă spun nimic, fiindcă eram convinsă că pînă la urmă n-avea să iasă nimic. Toate păreau să-mi iasă anapoda acolo. Dar oamenii de la studiou gîndeau altfel.

Arătă stingherită scrisorile.

— Și nu te bucuri ? o întrebă maică-sa.

— Ba daa... da ! Sigur că mă bucur. Uneori sînt atît de fericită, încît parcă plutesc în aer. Dar pe urmă mă cuprinde teama că nu voi fi în stare... că-mi va fi foarte greu apoi să mă întorc, s-o iau de la început...

— În privința asta ai dreptate, încuviință taică-su.

Radioul hîrîia mai departe. O voce mieroasă de bărbat cînta în limba germană despre iubire, sărutări, bucurie. Nimeni nu înțelegea ce spune, nimeni nu-l asculta.

— Da' eu zic să nu dai vrabia din mînă pe cioara de pe gard ! continuă tatăl.

Eva strîngea pumnii, ca să nu simtă că-i tremurau degetele.

Deodată, maică-sa oftă adînc și spuse :

— Dacă n-o să încerci, ai să te căiești. Nu știu dacă te mai întîlnești cu prilejul ăsta mai tîrziu, chiar dacă ai să vrei tu atunci.

Bergström se uită la nevastă-sa. Ochii îi străluceau sub sprîncenele albite. Eva își muta privirea de la unul la altul. Simți cum creștea în ea o nouă putere, minunată, care făcea să-i dispară sfiala.

— Voi credeți că e bine să primesc ? întrebă ea.

Ochii i se făcură la fel de limpezi și de luminoși ca ai tatălui. Sclipirea lor verde, aprinsă, umbri albastrul lor blajin.

— Ar fi o prostie dacă n-ai încerca, reluă tatăl. Nu poți să știi dacă izbutești ori ba înainte de a încerca, dar oricum...

— Numai tu singură trebuie să știi ce vrei ! adăugă maică-sa, ușurată că putea să revină la tonul ei aspru.

— Mi-ar fi plăcut să mai schimb cîteva vorbe cu acest Källefors sau... cum îl cheamă, care a pus totul la cale, mai spuse taică-su.

Eva rîse ușurată :

— Ai să ai și plăcerea asta... regizorul Källefors vine mîine la ora două aici.

— Săraca de mine ! spuse maică-sa, simțind că i se taie suflarea. Cum o să primim noi aici așa o persoană de seamă ?

VII

Înainte de a ajunge la ferma Hedane, Holger Källefors simți că i se strînge inima. La început găsi împrejurimile foarte pitorești. Însă îndată ce observă cum se uitau oamenii după mașina lui și cum stăteau în fața caselor și căscau gura, i se păru că dealurile se strîngeau în jurul lui și deveneau mai înalte și mai întunecoase.

Eva îl întîmpină la scară și el o revăzu cu un sentiment de ușurare. Prin minte îi fulgeră gîndul că atmosfera aceea nu i se potrivea Evei. După ce-i salută părinții, se întrebă nedumerit cum puteau oamenii aceia, așa de puțin arătoși, să aibă o astfel de fiică. Multe conflicte trebuie să fi avut Eva cu ei.

Aruncă o privire cuprinzătoare camerei în care fusese poftit să intre. În jurul unei mese mari, puse în mijloc, erau așezate scaune cu spătarul drept. Pe lîngă pereți se înșiruiau dulapuri de culoare închisă și un *secretair* de pe timpuri, toate piese vechi, fără să fie antichități, iar cele două fotolii de culoare deschisă, așezate într-un colț,

arătau firave și nu se potriveau cu restul. Pe pereți, atîrnau poze de familie, niște farfurii albastre de decor, o fotografie a fermei luată din avion, o lucrare a unui pictor naiv de provincie și pe lîngă toate astea și un tablou într-o ramă aurie, care reprezenta cinci popi cu privirea întunecată, în jurul unei biserici mici, fără turlă.

La cele trei ferestre mari atîrnau perdele de dantelă și soarele puternic al acelui început de primăvară făcea ca încăperea să pară primitoare. „O casă de țărani înstăriți", își spuse el. Aveau lumină electrică și calorifer, însă lucrurile vechi nu se aruncau, atîta timp cît mai puteau să folosească la ceva.

Pe cînd Eva răspundea monosilabic întrebărilor lui Källefors despre gospodărie, despre rude, mama ei așează masa, sub candelabrul cel mare, ca să servească apoi cafeaua.

După ce se așezară la masă, gazda spuse că ar fi oferit și ceva de băut „dar domnul regizor a venit cu mașina", așa că au mîncat numai biscuiți și au băut numai cafea.

Deodată intră înăuntru o fetiță mai tînără care se opri brusc cînd zări musafirul.

— Sora mea, o recomandă Eva.

Holger observă cum fata își aruncă ochii vioi la mîna lui stîngă ca să-i zărească verigheta.

Ulla-Karin fusese la o fermă din vecini. Mașina în două culori o făcuse să vină într-un suflet acasă, dar apoi dispăru numaidecît.

Holger Källefors se întreba amuzat cam cît va dura pînă va găsi momentul potrivit să deschidă discuția. Trecu încă o jumătate de oră de conversație plicticoasă despre vreme și despre politică, în cursul căreia fiecare din cei doi bărbați își expuse opiniile pe care celălalt nici nu le pricepea și nici n-avea chef să le dezbată. Pînă la urmă Holger își pierdu răbdarea și zise :

— Probabil că vă întrebați cine e omul acesta care a apărut așa din senin și vrea să ne răpească fata.

— Ei da, replică țăranul, încurcat de faptul că străinul, cu vorbe alese, dezvăluise tocmai gîndurile care îl

frămîntau pe el. Doar n-o fi poate chiar așa de rău ! Și noi ne vom bucura dacă Eva reușește în viață. Chiar ieri vorbeam de asta și ne gîndeam că cine nu riscă, nu cîștigă. Dar...

Vocea-i deveni aspră și Holger Källefors tresări. Ochii lui căpătară o lucire primejdioasă.

— Dar nu e sigur că totul va merge bine. Întrebarea este dacă Eva se va putea întoarce la locul ei, la slujba ei, fără ca oamenii să-i scoată ochii. Că... vedeți dumneavoastră, așa este : un lucru supără grozav pe oameni — norocul altuia. Aștia s-ar bucura dacă fetei mele i-ar merge prost.

Källefors dădu din cap :

— E bine că vedeți lucrurile realist, spuse el. Munca noastră este în multe privințe un joc de noroc. Dar de ce n-ar merge bine ? Eva are toate calitățile. Poate că nu va reuși, totuși..

— Tocmai asta. Și ce se-ntîmplă atunci ?

— Este clar că, și după realizarea filmului, vom avea grijă de ea și-i vom găsi un serviciu care să-i convină. Dacă și ea judecă tot așa de sănătos ca tatăl ei, atunci nu cred că-i va veni greu, fie că vom reuși cu filmul, fie că nu. Dar de ce să ne gîndim la ce e mai rău ? întrebă el pe un ton optimist, zîmbind fermecător și plin de încredere. Noi, cei de la Pallas-Film, sîntem convinși că totul va merge bine.

— Ni se pare curios numai că Eva poate începe să joace un film așa, fără nici o pregătire, interveni mama. A jucat în adevăr mulți ani teatru, dar de fapt nu știe decît ce-a învățat ea singură. După cum îmi închipui, înainte să joace în film, trebuie să mai învețe și ea ceva, că doar e mai greu ca la teatru.

— Firește, recunoscu Källefors. Se cere chiar multă muncă, doamnă Bergström. Noi am încercat să ne gîndim la toate. Avem o bună profesoară de dicțiune și...

— Și unde va locui ? întrebă mama ei deodată. E îngrozitor de greu cu locuințele la Stockholm !

— Am plătit pentru o locuință mică, dar drăguță, zise regizorul cu un surîs liniștitor, și cît mai curînd posibil vom încerca să găsim ceva mai mare și mai frumos.

Bergström începu să rîdă :

— Se pare că domnul s-a gîndit la toate, spuse el.

— Desigur. Întreprinderea noastră trebuie să dovedească bunăvoință, cînd și domnișoara Bergström face la fel.

Ochii țăranului mijiră din nou, asprindu-se, iar pentru ceea ce spuse el mai departe Evei îi veni să roșească.

— Vă rog să mă iertați dacă zic și eu ceva, îngăimă el. N-aș vrea să fiu necuviincios, dar... n-ar fi mai bine să facem totul în scris ?

Holger Källefors simți un junghi ascuțit și fu aproape să-și iasă din fire, dar se stăpîni. Pe fața lui se așternu un zîmbet, închipuindu-și ce mutre ar face domnii consilieri la auzul unei astfel de propuneri.

— Mă oblig să-mi țin cuvîntul în legătură cu ceea ce am promis. E bine așa, Eva ?

— Desigur... spuse ea și-l fulgeră pe taică-su cu privirea.

Regizorul se ridică și-i întinse mîna lui Konrad Bergström.

— S-a făcut ?

— Mda, aprobă țăranul și bătu palma zdravăn de parcă făcuse un tîrg cu niscaiva cai.

— Așa... Și acum să sperăm că totul va merge bine, murmură maică-sa. Fata mea a făcut totdeauna așa cum a vrut ea. Mai beți o ceașcă de cafea ?

— Cu plăcere, primi Källefors vesel. Unde ați învățat să faceți o cafea atît de bună, doamnă Bergström ?

Cînd Källefors plecă spre oraș împreună cu Eva, părinții și surorile ei rămaseră cu ochii măriți pe scara verandei. Ea nu era prea încîntată, ba chiar se simți încurcată cînd începură să-i facă semn cu mîna.

Pe la ferestrele vecinilor perdelele se mișcau foarte discret, ascunzînd pe jumătate niște chipuri înlemnite și ochi mirați.

În onoarea Evei se organiză o serată de adio, al cărei amfitrion fu Sören Holm. Mama lui, femeia aceea în vîrstă, delicată și amărîtă, care locuia într-un mic apartament din cartierul muncitoresc și își trăia ultimii ani

cu amintirea vremurilor trecute, îi îngădui să-i invite la ea pe cei din echipa clubului, pe Gun și pe celelalte colege de birou ale Evei.

Cu o seară înainte, Gunnar și Eva se întîlniră pe ascuns, după ce plecaseră toți ceilalți de la teatru. Trecuse mult timp de cînd se văzuseră ultima oară. În cîteva seri, Gunnar pretextase că lucrează în schimbul de noapte sau că are cursuri, dar de fapt fusese jos, în docuri și muncise alături de taică-su, așa că, în anul acela, barca lor era la apă mai devreme decît în anul trecut.

— De ce te-ai schimbat ? îl întrebă ea.

Stăteau în cabina de machiaj și fumau. Nici unul din ei nu avea curajul să facă primul pas spre ușa odăiței iubirii lor ascunse.

— Eu ? sări el. Tu te-ai schimbat !

— De ce începi iar cearta acum ? Știi că trebuie să plec... și...

— Știam eu că așa se va întîmpla... murmură el.

— Dar nu eu am vrut asta ! se apără ea cu înfocare. Pînă... pînă mai alaltăieri am spus mereu nu și nu.

Fața lui tînără se schimonosi într-o mină dezgustată și disprețuitoare.

— Da' de unde ? Tu ai vrut tot timpul. Altminteri n-ai mai fi femeie ! Sîntem prea mărunți pentru tine. Nu-ți mai ajunge orașul.

— Termină, te rog !

Eva ar fi vrut să se apropie de el, dar furia care îi clocotea în piept o împiedică. Gunnar înălță capul și o privi drept în ochi.

— Dacă pleci acuma, totul între noi s-a terminat.

— N-o să-ți pară rău ? îl întrebă ea gîfiind greu.

— Așa va fi.

Rămaseră tăcuți, gîndindu-se cu teamă la cele spuse, la cele ce aveau să-și spună mai departe.

El rupse tăcerea.

— Și dacă ți-aș spune să rămîi aici ?

Eva se frămînta. De ce nu-i îngăduia să profite de ocazia care i se oferea ? Numai fiindcă nu l-au chemat

și pe el la film, la Stockholm ? Cel mai mult o irita aerul lui de stăpîn. Nu era oare liberă ? Trebuia să se supună toanelor altora ?

— Eu nu-ți spun nimic. Eu plec ! strigă ea, înroșindu-se toată.

Gunnar se ridică și stinse țigara în cutia de chibrituri.

— Atunci, să-ți fie de bine, domnișoară Eva și... mult noroc ! spuse el și ieși din odăița înăbușitoare.

„O să se întoarcă el mîine înapoi" își spuse încrezătoare Eva în timp ce urca spre vila în care locuia, clătinîndu-se și împiedicîndu-se mereu. Cînd se întinse în pat, o auzi pe Gun sforăind ușor în partea cealaltă a camerei.

„Prostule, nu-nțelegi că toate astea n-or să dureze mult ? Acum plec, dar mă întorc tot la tine, chiar dacă reușesc. O să ne scriem des, ai să afli tot ce se întîmplă, tot ce gîndesc și fac, totul, dar acum nu trebuie să stai în calea mea și să mă oprești. Și mîine, te rog, trebuie să vii tu la mine. Eu la tine nu vin să-mi iau rămas bun. Nici o fată nu face asta. Măcar acum, cînd te-ai purtat ca un bezmetic. Nu-ți cer decît să vii, și n-am să-ți fac mutre."

La serată veniră toți invitații în afară de unul singur. Acesta luase barca tatălui său și vîslea spre căsuța în care clubul organizase toamna trecută „ospățul cu raci". Acolo începuse boala lui sentimentală de care îi era silă acum, dar care îl chema din nou spre același loc. Era dureros să se gîndească la ce fusese atunci, cînd încă nu era vorba de nici o filmare și încă nu apăruse ochelaristul ăsta scîrbos de regizor, ca s-o ademenească. Nu vedea nici o scăpare. Dacă pleca, totul se sfîrșea între ei. În realitate, totul se terminase încă din seara aceea cînd Holger Källefors se așezase în sală și începuse s-o examineze pe Eva... Vorbele ei de-acum nu mai aveau nici o însemnătate, chiar dacă ea mai credea încă în ele...

Astfel își frămînta creierii fără încetare Gunnar Olsson, pe cînd apa limpede a lacului clipocea în jurul bărcii și amurgul verde-violet de primăvară se întuneca tot mai mult.

La început, colegii de la club și cei de la serviciu formau grupuri separate, dar gheața se topi treptat. După o oră, atmosfera se încălzi și voci vesele începură să răsune prin toate cele trei camere mici din locuința modestă a văduvei Holm, care ședea ca o bufniță morocănoasă la bucătărie, făcînd sandvișuri și cafele.

O vreme Eva se molipsi și ea de buna dispoziție a celorlalți și i se păru că toți sînt teribili de drăguți. Cum de nu și-a dat seama mai devreme cît de mulțumită putea fi ea cu atîția prieteni ? De ce nu-ți dai seama de fericire decît atunci cînd ești pe cale s-o pierzi ?

— Mai știi... ? Îți mai aduci aminte... ?

Își aminteau de una, de alta, și rîdeau pe întrecute. Fiica șefului îi cuceri pe toți cu farmecul ei neașteptat, care-i făcu să observe că n-avea mai mult de 40 de ani și era încă atrăgătoare. Eva o găsea de-a dreptul înduioșătoare, cu marea ei poveste de dragoste — dragostea ei unică ce eșuase cu vreo 20 de ani înainte — cu figura ei amărîtă și vocea blîndă, cu veșnicile ei griji pentru fetele care purtau ciorapi de nylon și chiloți subțiri în loc de pantalonași groși, și lenjerie din lînă sănătoasă, garantată împotriva oricărei tentative erotice, în timp ce ea însăși îmbrăca lucruri atît de subțiri, încît își periclita sănătatea și venea în fiecare luni dimineața la birou cu ochii injectați și plină de guturai.

Gun avea și ea părțile ei nostime. Suferea teribil fiindcă era un dop îndesat, plin de energie, citea despre diete, visa o cură de slăbire și o siluetă de manechin, dar în momentul următor se consola cu niște prăjituri doldora de calorii. Eva nu voia să-i împrumute figura, dar o invidia pe Gun pentru fața ei, pentru bujorii din obraji care-o făceau să arate ca o păpușă obraznică și plină de haz. Gun, care trăia cu teama că va îmbătrîni singură, se îndrăgostea mereu de cîte un alt bărbat și nu șovăia prea mult cînd era vorba să-i schimbe. Adesea, cînd gazda lipsea de acasă, Gun îi lăsa Evei un semn discret să nu vină nici ea. Dar, a doua zi, Gun se făcea mică într-un colț și suferea plină de remușcări.

Eva trecea în revistă felul de-a fi și mutrele celorlalți, în timp ce rîdea laolaltă cu ei amintindu-și întîmplări de la birou și din serile de teatru.

„Îmi vine să vă iau pe toți în brațe", își spunea melancolică. Probabil că sînt o proastă, dacă renunț la toate astea pentru... poate pentru nimic!"

Deodată se gîndi la Gunnar, se întrebă unde putea fi, și îi pieri tot cheful. O vreme se învîrti străină printre ceilalți și se uită de sus la veselia lor puerilă.

„Ce-o fi făcînd Gunnar? Sigur că stă acasă îmbufnat și încearcă să-și studieze cursurile lui savante".

Nimeni nu observă cînd Eva părăsi petrecerea și se furișă afară. Pînă la casa familiei Olsson erau numai zece minute de mers. Gunnar nu era acasă.

— N-a spus unde se duce. Înseamnă că se întoarce curînd, spuse maică-sa.

Taică-su era la fabrică. Cei din familia lui Gunnar o cunoșteau pe Eva. La început, o trataseră cu oarecare răceală, deoarece își închipuiau că făcea parte din vest, dar cu timpul s-au lămurit cum stăteau lucrurile și ziceau, spre lauda ei, că „e un om simplu și dintr-o bucată. Nici n-ai spune că a fost Lucia orașului și mereu sărbătorită!"

Doamna Olsson îi oferi o cafea și ea acceptă, deși se simțea mai mult decît sătulă. Dar cu o cafea în față era mai ușor să stea și să-l mai aștepte o vreme. Deoarece Gunnar nu veni nici pînă la unsprezece, îi lăsă un bilet și se întoarse la petrecere.

Între timp se observase lipsa ei. Cuiva îi venise ideea să cînte „Mulți ani trăiască" și cu ocazia asta începură s-o caute. Ghicind unde se dusese, rîdeau pe înfundate cu subînțelesuri și o compătimeau.

Noaptea aceea de început de primăvară era liniștită și senină, aerul umed și înmiresmat. Apa rîului forma vîrtejuri domoale și reflecta luminile felinarelor de pe străzi și de la fabrici. Mașinile treceau vîjiind. Zgomotul lor făcea parte din viața orașului și se observa abia cînd nu se mai auzea. Copacii de pe mal se profilau negri și zbîrliți pe cerul cu slabe reflexe verzui.

Gunnar voia să strige. I se părea că e singur deasupra unui abis. Simțea ce pustie îi va fi viața după plecarea Evei. Nu reuși decît să se înfurie de propria lui îndă-

rătnicie. De ce-i dăduse ultimatum ? Fusese josnic din partea lui. Dacă Eva putea face o carieră strălucită, atunci de ce să se pună el de-a curmezișul ? De ce nu se dusese și el la serata de adio ? Pierduse orice nădejde că putea să mai dreagă ceva. După ce ancoră barca și-i puse prelata, plecă acasă. Pe masă îl aștepta o scrisoare :

„Gunnar,

De ce n-ai venit ? Noi te-am așteptat toată seara. La zece eu n-am mai putut să rabd și am venit la tine. Acum e unsprezece și nu pot să mai stau, că mă fac de rîs. Trenul pleacă mîine la șase și un sfert dimineața.

A ta
Eva"

El mototoli biletul cu dezgust de parcă ar fi fost otrăvit.

Să se ducă la gară ? Niciodată. Nu voia s-o mai vadă încă o dată cum dispare din ochii lui. Cînd rămăsese singur pe peronul pustiu după plecarea trenului i se păruse că se rupe în bucăți.

VIII

Eva sosi la Stockholm plină de speranțe, de teamă și de poftă de muncă, dar nu-i oferi nimeni nici un text. După cîteva zile, își învinse timiditatea și întrebă.

— Scenariul încă nu e gata, o lămuri Holger.

— Dar nu e vorba să înceapă poimîine filmarea ?

— Am amînat startul cu o săptămînă.

— N-aș putea să am cel puțin romanul, ca să-l citesc ?

Birger Serner strîmbă din nas.

— Nu merită să-ți pierzi timpul, spuse el. S-ar putea să-ți deformeze propria concepție.

După aceea, Holger Källefors încercă s-o împace :
— Am să-ţi împrumut eu cartea.

Romanul începea cu o idilă între o fată, Sylvia, şi un tînăr ţăran, Lars. O neînţelegere ivită la un moment dat între ei ar fi putut fi uşor evitată, dacă ar fi avut curajul să vorbească deschis unul cu altul. Dar mîndria lor încăpăţînată agravează neînţelegerea care se transformă în răceală, apoi în ură, în ciuda sentimentelor lor adevărate. Într-un moment de slăbiciune, Lars se aruncă în braţele Annei, o fiinţă neruşinată şi neroadă, cu un trup provocator. Cînd Lars şi Sylvia ajung, în sfîrşit, să-şi înfrîngă mîndria copilărească şi încearcă să refacă vechea prietenie îşi dau seama că s-au trezit prea tîrziu : Anna aşteaptă un copil. Era discutabil dacă acel copil era al lui Lars, însă Anna se agaţă de el cu disperare. Are, în sfîrşit, ocazia să priponească un bărbat. O încurajează şi părinţii care vor să-şi vadă aşezată la casa ei fiica ce le dăduse atîta bătaie de cap. Pînă şi satul e de partea familiei ei, din dorinţa de a-i plăti lui Lars poliţa, pentru firea lui mîndră şi independentă. Ajunge subiectul bîrfei satului care încheie rîzînd cu satisfacţie : „Dacă vrea să arate că e om cinstit..."

Lars se împotriveşte multă vreme. Nu o iubeşte pe Anna şi nici n-ar fi putut s-o iubească vreodată. Îi promite că îi va da o pensie alimentară şi un adăpost pentru copil, indiferent al cui era. După multă frămîntare, Sylvia îl iartă pentru această aventură, cu toate urmările ei, şi trece de partea lui. Intervine apoi şi preotul, ca reprezentant al opiniei publice, şi începe să predice despre răspunderea pe care trebuie s-o aibă oamenii unul faţă de altul, folosindu-şi tot repertoriul de ameninţări, rugăciuni, blesteme şi ademeniri.

Cînd Lars începe să şovăie, Sylvia se dă deoparte şi, în cele din urmă, el cedează presiunilor.

Dar fără o femeie vrednică, gospodăria se duce de rîpă. După trei ani de căsnicie, Lars ajunge în culmea deznădejdii, după ce i se iroseşte tot avutul. Anna se dovedeşte o femeie trîndavă, mai iute de limbă decît de minte. Din cauza ei, Lars intră în conflict cu aproape toată lumea : cu părinţii, cu vecinii şi cu autorităţile.

Preotul e mulțumit fiindcă păzise cu dîrzenie poruncile sfinte, vecinii triumfă văzînd decăderea lui Lars, care fusese un bun gospodar și om de viitor. Aducîndu-l la același numitor cu ei, acum au ocazia să fie înțelepți: „Unii își complică singuri viața". În cele din urmă, Lars își pierde stăpînirea de sine și o ucide pe Anna. Sylvia se trezește singură. Nu-i rămîne decît să îngrijească de copilul rămas pe drumuri și să-l aștepte pe Lars pînă va ieși din închisoare.

Eva era cînd dezgustată și zguduită, cînd i se îmbujorau obrajii de entuziasm. După ce lăsă cartea de o parte, ca să reflecteze, descoperi în figura Sylviei un simbol al dragostei pure, care rezistă tuturor greutăților, o dragoste cum ar putea exista și în viața de toate zilele, dragostea visată de ea cu o voluptate fără margini care se ridică deasupra iubirii trupești.

Pe sărmana Anna o simțea foarte apropiată, ca pe o soră, sau pe un alter ego al ei.

„Ce mai film poate să iasă de-aici!" gîndea Eva în naivitatea ei.

Spera să-l cunoască și pe autor. Existau în cartea lui o sumedenie de figuri și de personaje care îi aminteau de oamenii din Langeberga.

Dar în jurul ei toate se mișcau cu atîta iuțeală încît Eva uită ce avea de gînd, așa cum uita multe alte lucruri. Și erau atîtea de care trebuia să se ocupe!

Coaforul îi vopsi părul într-o nuanță roșcată și-i făcu altă pieptănătură. Yvonne Källefors o duse la un croitor renumit. Redactorul Jonsson realiză un pliant pentru reclamă. Eva nu observă că era oferită lumii ca un aspirator de praf sau alt aparat de uz casnic. Toată treaba i se părea amuzantă. Scurta poveste a vieții ei era ilustrată cu fotografii, care o făceau să-și pună mereu întrebarea: „Oare asta sînt eu?" Avea ochii mari, gura cărnoasă, generoasă și în același timp lacomă, iar coada de cal, pieptănată în bucle largi, îi cădea din partea dreaptă spre umărul stîng, dîndu-i un aer visător.

Directorul Serner dorea să invite fără întîrziere întreaga presă a capitalei la o recepție în cinstea regizorului Källefors și a noii sale descoperiri, pentru a face să se

imprime în mintea tuturor figura Evei. Se grăbi să-l însărcineze pe redactorul Jonsson cu pregătirile, în vreme ce Källefors reuși cu greu să tergiverseze totul în mod tactic.

— Mai întîi să tatonăm puțin, era părerea lui. Apoi, vom vedea cum reacționează opinia publică.

Pliantul „Eva-Lotta Bergström" a fost trimis unui ziar de dimineață și unuia de seară, singurele care, în ultimul an, fuseseră mai puțin veninoase la adresa Studioului Pallas-Film.

Ziarul de dimineață rămase mut, iar celălalt publică o informație la rubrica „Din culise" :

„Noua parteneră căutată de regizorul Holger Källefors ar fi fost descoperită în persoana sfioasei flori de cîmp Eva-Lotta Bergström de la ferma Hedane. Primadonă a căminului cultural, o „Lucia" de mic oraș și actriță amatoare — acestea sînt treptele culminante ale carierei sale de pînă acum. Treapta următoare este aceea de vedetă de cinema, dacă speranțele prietenului nostru Källefors se vor împlini."

Eva îi dădu lui Holger ziarul înapoi.

— E o prostie, făcu ea descurajată. Ce vor să spună de fapt ?

El rîse liniștitor.

— Tonul nu trebuie să te supere, spuse el. Nu e decît o biată mostră de publicitate.

Conducerea studioului socotea că era mai înțelept să se amîne campania de presă numai pînă se începea turnarea. În cursul unor lungi discuții purtate în toiul nopții, Holger Källefors îi spuse nevestei sale că, după părerea lui, era mai bine să nu se facă prea mult tapaj, pînă cînd filmul putea fi prezentat în premieră și atunci pac ! să lase reclama să se facă de la sine. Dar pentru asta trebuia să prezinte un spectacol de excepție, un film cu adevărat senzațional...

Birger Serner o trimise pe Eva la o profesoară de dicțiune care o punea tot timpul să facă vocalize cu „mi-mi-mi" și „do-do-do" și să fredoneze, verificîndu-și cu degetele deschiderea gurii. La „i" trebuia să muște din vîrful degetului mic, la „e" de inelar și ca să pro-

nunțe un „a“ corect, trebuia să bage două degete între dinți.

— Dar toate astea trebuie să coste o groază de bani ! spuse ea. Garderoba mea, cursurile...

Holger Källefors rîse :

— Lasă, sînt niște fleacuri. Nu-ți bate tu capul de pomană cu ele. E treaba întreprinderii. Doar ți-am promis că vom avea grijă de tine !

După ce primi de mai multe ori această asigurare, i se păru foarte firesc să fie așa.

Primi și locuință : o garsonieră mică, la etajul șase, într-un bloc nu prea nou, din partea de sud a orașului. Avea baie, o debara și un balcon mare, încît putea fi socotită un mic apartament, chiar dacă toată minunăția asta nu era cu mult mai mare decît camera pe care o împărțise cu Gun.

— Cum de se aranjează toate treburile astea atît de repede ? întrebă ea gîndindu-se la cele auzite și citite despre Stockholm, la faptul că oamenii așteptau de obicei șase-șapte ani pînă să primească o locuință.

— Asta se rezolvă ! Îți trebuia neapărat o locuință ! Treaba ta e s-o aranjezi în așa fel încît să te simți bine !

Eva nu avea de loc timp să constate dacă se simțea bine sau nu. De cele mai multe ori venea seara tîrziu acasă și se culca imediat, iar dimineața se ducea devreme pe platoul de filmare. Holger Källefors voia ca Eva să se obișnuiască treptat cu această lume a decorurilor din carton și plăci de fibră și cu lumina reflectoarelor, înainte de-a începe să trăiască și ea acolo.

Primele ei scrisori către părinți erau într-un stil telegrafic. Totul decurgea normal și frumos. Nu avea motive de nemulțumire și nu îndrăznea să scrie prea multe despre ea ca să nu pară lăudăroasă. Numai lui Gunnar îi scrise amănunțit, într-o noapte cînd se trezi din somn și își dădu seama cît fusese de proastă să se supere pe el pentru că nu venise la gară.

„Toate merg așa de ușor, încît aproape mi se face frică ! Știi, nici acum n-am habar ce trebuie să fac aici. Nici n-am văzut cel puțin scenariul. Tot ce știu este

că fata din film trebuie să aibă la început 17 ani și pe urmă 25.

Mi-e tare dor de tine. Am să vin cît mai repede acasă și am să te caut.

Te rog răspunde-mi cît mai repede și scrie-mi pe larg tot ce faci, cum te simți...".

Încetul cu încetul, începu să se acomodeze cu mediul. Cînd venise ea prima oară, trei oameni de serviciu tineri stăteau pe scară și fumau. Îi făcură încet loc să treacă, apoi se auzi o șuierătură lungă printre dinți și o remarcă în șoaptă :

— Halal de mama ei !

Toți începură s-o tutuiască. Dar primul ei prieten se dovedi machiorul, cel cu chelie, zis „Mister Mutulică".

— Și zi așa, făcu el compătimitor într-o zi. Tu ești noua lor stea ?

— Dacă voi reuși...

— Ei, cum să nu ! o încurajă el. Tu n-ai altceva de făcut decît să te zbengui puțin, să stai pe loc sau să zîmbești. De rest, am grijă eu, luminiștii și banditul acela din spatele aparatului de filmat.

Se uită la ea și adăugă :

— Te-ai vîrît într-o meserie blestemată. Eu n-am decît băieți și sînt fericit. Dacă aș fi avut o fată, mai bine i-aș fi tăiat picioarele decît să se tîrîie pe platou.

Eva luă totul drept glumă. Din cînd în cînd, apăreau și actori. Pe unii îi recunoștea, pe alții nu. Ei însă nu o băgau în seamă. Uneori mai că dădeau peste ea, dar nu păreau s-o vadă, se uitau prin ea ca prin sticlă.

Era sezon mort. Un regizor completa niște scene la un film în montaj, alții făceau filme pentru reclamă. Pe măsură ce prindea jargonul profesiei, Eva își pierdea sfiala în fața acelei lumi fantastice. Începu să o frămînte nerăbdarea de a apare cît mai degrabă în fața aparatului de filmat, la fel ca atunci cînd se repezea la noile roluri de la teatrul clubului.

Cîteodată intuia cît de mult noroc avusese. Cu timpul începu să înțeleagă și cît de aspră putea să fie viața altora, mai puțin privilegiați, în lumea cinematografului. Auzea crîmpeie de înjurături, în special cînd se afla di-

rectorul financiar la subsol și cerea unuia sau altuia socoteală, vedea ieșind din birou femei tinere cu lacrimi în ochi și bănuia ce răspunsuri primiseră, după ce-și exprimaseră dorințele.

Într-o dimineață, sosi pe platoul de filmare un om scund, cu plete lungi și ochelari, cu mănuși și pantofi din piele de antilopă, cu pantaloni de catifea maro. Intră în mijlocul unei filmări și se opri în ușă, fără să scoată o vorbă, în timp ce cablurile groase și negre se încolăceau la picioarele lui ca niște șerpi. Operatorul secund îi atrase atenția lui Källefors, iar acesta făcu o mină glacială.

Cînd se opri filmarea și începură discuțiile, străinul se aruncă asupra lui Källefors. Acesta zîmbea, păstrînd în ochi o lucire de gheață. Străinul porni să vorbească tare și agitat. Eva înțelegea că era foarte supărat, fiindcă nu i se montase un scenariu scris de el.

— Încă de acum un an mi-a promis Pallas-Film să înceapă filmarea. N-am văzut nici urmă de filmare și nici de bani. Nu-nțelegi că mi se compromite iremediabil numele ? E prăbușirea mea !

— Am crezut că am terminat o dată cu discuțiile astea, spuse Källefors obosit. Eu nu pot să fac nimic. Trebuie să vorbești cu Birger !

— Mi s-a spus că e ocupat. Am așteptat trei ore... Ce porcărie ! E tot atît de ocupat ca bunica. Și la urmă, secretara lui m-a trimis aici.

— Nu-ți pot da alt sfat decît să vorbești cu directorul financiar. Cred că e mai bine să te duci la el.

Scriitorul înjură scrîșnind din dinți și plecă. Holger Källefors ridică repede receptorul și formă un număr interior.

— Servus, aici Holger. Caută să te evaporezi ! Jörgen Unnerfeldt vine sus, la tine.

Se uită spre Eva și păru surprins că o vedea acolo.

— Citeodată sîntem nevoiți să procedăm și așa, spuse el. E un tip nesuferit. S-o ștergem, pînă nu se întoarce !

Eva plecă împreună cu el. Îi părea rău de Holger. Ori de cîte ori avea timp și liniște să reflecteze, Eva visa la filmul după romanul lui Hasse Lindgren despre Anna, Sylvia și Lars. Și rolul care o ispitea cel mai mult era cel

al Annei. „N-aș putea să joc niciodată rolul Sylviei" își spunea. „Sylvia e atît de gingașă, de curată și de anostă ! Dar Anna..."

Și nu avea încă nici un scenariu !

— N-am ajuns așa de departe, îi răspunse Källefors cînd ea îl întrebă din nou. Am amînat filmarea cu zece zile.

Eva descoperi deodată că are mult prea mult timp la dispoziție. Desigur, avea un program pe care trebuia să-l respecte : lecții de dicțiune de trei ori pe săptămînă și două ore de balet. Dar în nerăbdarea ei i se părea că are prea mult timp liber.

În fine, își aranjă locuința. Își atîrnă ghitara într-un cui bătut deasupra patului, puse pe celălalt perete fotografia cu ferma luată din avion,mai așeză apoi o mică glastră și cîteva farfurii de ornament, pe care pînă acum le ținuse într-unul din geamantanele ei modeste. Deocamdată atît socoti că era de făcut în apartament.

Se hotărî să iasă ca să cunoască orașul. Mergea cu tramvaiele pînă la capete de linii, se plimba de-a lungul cheiului, intra prin cofetării și mici restaurante, în fiecare zi în altă parte. Vizită Palatul regal și primăria, intră pe la muzee, ieși în afara orașului pînă la castelul Drottningholm. Se vîntura toată ziua ca o turistă și-i făcea mare plăcere.

Dar Gunnar nu-i răspunse.

Ea îi scrise din nou. Apoi, îi rugă pe Ellen și Sören să insiste pe lîngă Gunnar să-i dea un semn de viață.

Primăvara dădea năvală. Hainele groase de iarnă dispărură în șifoniere și toate fetele deveniră deodată mai frumoase, îmbrăcate în toate culorile. Pe Eva o apuca dorul de orașul ei cînd se gîndea la parcul de acolo, la restaurantul „Stadt" care urma să deschidă curînd terasa de vară, cu verandele ei pitorești suspendate deasupra rîului.

Spre marea ei surprindere simți că o încearcă și dorul de casa părintească. Privind pescărușii de peste apele Stockholm-ului, își aminti cum zburau țipînd păsările, urmărindu-l pe tatăl ei la arat pe vremea cînd mai aveau

cai, și apoi, chiar și mai tîrziu, cînd au adus la fermă tractorul.

Aici, pescărușii zburau uneori și pe deasupra casei. Camera ei dădea spre curte. Locuia sus de tot, și vedea de jur împrejur numai acoperișuri și cerul. Cînd se apleca peste balustrada balconului și se uita în jos, descoperea petice de iarbă printre rastelele de biciclete, lăzile de gunoi și cîțiva lilieci noduroși.

Obișnuia să stea mult timp visînd în balcon și ascultînd zvonul continuu al circulației. Dacă în față n-ar fi fost blocuri ar fi putut să vadă „Podul de Vest" în toată lungimea lui. Huruitul roților și duduitul motoarelor semăna cu zgomotul fabricilor din orășelul ei, care măcina fără întrerupere tăcerea.

Într-o seară, pe cînd simți în nări miresmele pămîntului roditor și mirosul proaspăt al mesteacănului, începu să-i fie rușine de lădițele ei de pe balcon. Erau pline cu pămînt, dar peste marginile lor atîrnau mănunchiuri de iarbă uscată, pe care toată primăvara o ciuguliseră vrăbiile, cărînd material de construcție pentru cuiburile lor.

A doua zi, cumpără semințe de năsturel. Sădi cu multă atenție semințele gălbui și le udă. Apoi, începu să rîdă : fusese nevoie să ajungă primăvara la Stockholm ca să pună ea, cu mîna ei, un strat de flori. Dacă maică-sa ar fi aflat treaba asta, s-ar fi prăpădit de rîs. Acasă, Eva avea oroare de straturile de flori care însemnau buruieni de plivit și stropitul cel de toate zilele, cînd începea seceta verii.

IX

Din cele zece zile, nu mai rămăseseră decît patru, cînd Holger Källefors primi scenariul filmului „Adie un vînt de vară". Îl citi pe nerăsuflate și apoi îi dădu un telefon lui Birger Serner acasă, cu toate că era unsprezece noaptea.

— Îl am. Dar e mizerabil ! E o catastrofă !

— Ce tot îndrugi acolo ? Şi unde e buba ?

— Peste tot. E lipsit de inspiraţie, plat, n-are nici una din calităţile pe care le-am cerut noi şi...

— Şi se mai poate cîrpi ?

— Să se cîrpească ? Să-l cîrpim ? Îmi trebuie alt scenariu ! Altfel, eu nu-mi asum răspunderea.

Regizorul, zvelt, în pijamaua lui cafenie, se agita continuu şi îşi sublinia fiecare cuvînt izbind cu palma.

Vocea de la celălalt capăt al firului era aspră :

— Ce mai putem face în patru zile ? Actorii au contractul încheiat şi aşteaptă... Tot personalul aşteaptă şi va trebui să plătim penalizări zdravene, dacă Josef nu e liber, în toamnă, la repetiţiile Teatrului Dramatic. Caută o soluţie, Holger !

— Soluţie... soluţie... Crezi că pot face minuni ?

— Ce zice Benno ?

— N-a apărut deloc. A trimis acum două ore toată catastrofa asta printr-un curier. Dar am vorbit cu el la telefon.

— Şi ?

— A spus că atît a putut, atît a făcut. A tras ca un sclav la galere... A scris şapte-opt versiuni. Şi îl cred. Adevărul e că s-a împotmolit.

Directorul Serner bolborosi ceva.

— I-am spus să plece undeva şi să se odihnească, adăugă Källefors.

— Ca şi cum nu s-a odihnit destul acolo unde a stat pînă acum, huiduma asta nemernică, cu diploma lui afurisită de fabricant de scenarii cu tot ! Spune-i din partea mea să nu îndrăznească să-mi iasă în cale cel puţin trei săptămîni !

Urmă o pauză.

Yvonne Källefors stătea culcată cu capul la picioarele patului şi privea îngrijorată spre soţul ei, prin uşa întredeschisă.

— Ce rol are Josef Cornell ? întrebă Birger Serner. E destul de mare şi dramatic ? Are multe replici tari ?

— Mda !... Rolul lui e singurul care mai seamănă a ceva.

— Bine. Propun să iei contact cu el și să-i dai să citească rahatul ăla. Dacă el e de acord cu scenariul, atunci putem începe și să-l mai dăm altcuiva să-l cîrpească pe ici pe colo.

— Cred că nici el nu va accepta rolul ăsta, Birger ! După o lungă tăcere se auzi întrebarea :

— E chiar atît de gravă situația ?

— Da... dar îl chem numaidecît. Dacă e nevoie, mă duc chiar noaptea asta cu scenariul la el acasă. Trebuie să-l interpreteze pe Lars. Fără el, rămîne totul baltă ! Și mai am o idee : de ce să nu apelăm la autorul romanului, Hasse Lindgren ? El a scris o dată un proiect de scenariu, care n-a fost deloc rău, după cît îmi amintesc.

— Ai mînă liberă... Sîntem la mare ananghie ! Cheamă-l și pe el și pe Josef Cornell mîine dimineață la tine.

Autorul Hasse Lindgren era un bărbat mic de statură, rotofei, cam la treizeci de ani, cu o barbă roșcată de marinar, păr castaniu tuns scurt și pieptănat pe frunte. Cînd Yvonne îi vedea laolaltă pe el și Holger, i se părea că se întîlniseră ursul cu ogarul.

Holger Källefors îl invitase pe tînărul scriitor la el acasă cu o jumătate de oră înaintea lui Josef Cornell, spre a-l putea pregăti în liniște, mai înainte ca actorul să înceapă propria lui ofensivă.

— Am primit un scenariu prost după romanul tău, îl informă Källefors. Și noi trebuie să îndreptăm ce se mai poate îndrepta. Dar, să știi, sîntem presați de timp. Poimîine trebuie să începem filmarea.

Yvonne aduse ceaiul. În timp ce stătea în fața lor cu ceainicul și strecurătoarea în mînă, studia neliniștită mimica scriitorului. Arăta dezamăgit și fără tragere de inimă.

— Îmi dai voie să văd scenariul ? întrebă el.

— Din păcate, nu ți-l pot da pînă nu vine Josef Cornell, fiindcă e la el. Al doilea exemplar e la Birger Serner.

— Josef Cornell ? Pe cine dracu' să joace el ? Pe preot ?

Holger rîse cu indulgență și spuse :

— Pe Lars trebuie să-l joace. Crezi cumva că e potrivit pentru un rol mai mic ?

— Voi aveți citeodată niște idei ciudate, mormăi Hasse Lindgren. Cornell are aproape cincizeci de ani, nu-i așa ?

— Anul trecut a jucat pe unul de douăzeci în „Lumina nopții". Ai văzut filmul ? N-a fost excepțional ? E o atracție pentru public. Nu putem s-o scoatem la capăt fără el.

Hasse Lindgren făcu o grimasă.

— Cine va juca pe Anna ?

— Gunilla Winter.

— Ce ? Vreți să faceți din Anna o vampă ? E ea o leopră, dar e seducătoare ! Și Sylvia ?

Holger Källefors zîmbi :

— Sylvia va fi marele nostru atu. Joacă o debutantă, o novice foarte drăguță, Eva-Lotta Bergström.

— N-am auzit niciodată de ea ! Ce-a făcut pînă acum ?

— Am descoperit-o într-un orășel, la un club de amatori.

Hasse Lindgren se strîmbă din nou. Lui Holger îi bătea inima de parcă ar fi auzit-o pe asistenta dentistului strigînd : „Următorul, vă rog".

— Așteaptă s-o vezi mai întîi. Acum două luni am făcut niște probe și rezultatul a fost formidabil.

Scriitorul tăcu cu încăpățînare. „Iar nu pot face nimic cu toate că e al doilea film al meu", gîndi el.

— Problema e că Josef Cornell refuză să joace rolul, dacă nu i se dă un scenariu mai bun. Benno s-a împotmolit. Noi sîntem în aer cu scenariul. Te rog să-l mai perii tu puțin, atîta cît se mai poate !

Hasse voi să spună : „Plătiți mai întîi oalele, pe care tot voi le-ați spart !" Dar, împotriva voinței lui, se trezi întrebînd curios :

— Cît timp îmi dați ?

— O săptămînă.

— Imposibil ! Mai întîi, nu-mi iau răspunderea pentru un astfel de lucru făcut de mîntuială și, în al doilea

rînd, nu pot să încep pînă luni, fiindcă vineri, sîmbătă și duminică am un ciclu de conferințe.

— Sînt chiar așa de importante ?

— Colosal de importante. Vrem să începem o acțiune împotriva nuvelelor proaste care apar în revistele săptămînale.

„Jură cu mîna pe inimă, bătrîne", gîndi Holger Källefors, „că nu te-ai salvat niciodată dintr-o încurcătură bănească scriind nuvele proaste sub pseudonim, pentru vreo revistă săptămînală". Rămase tăcut mai departe, fără să schițeze nici un zîmbet. Apoi spuse :

— Te rog eu, încearcă să-ți faci puțin timp liber. Nu poți trimite pe altcineva în loc ? Problema asta este într-adevăr penibilă și dificilă, dar trebuie să fie rezolvată neapărat. Filmul stă în picioare sau cade o dată cu scenariul.

— Fă-mă să înțeleg, spuse sec Hasse. Cu o vedetă de duzină și o artistă amatoare, în rolurile fetelor, nu vă puteți descurca fără Josef Cornell...

Holger Källefors se uită în sus la pendula rococo și se ridică :

— Iartă-mă o clipă.

Ieși afară și se repezi foarte îngrijorat la telefon, închizînd ușa după el. Sună la Pallas-Film, cerînd pe directorul Serner.

— Alo, Birger, eu sînt... Cum merge treaba ? Nu prea strălucit. Cel mare încă n-a venit, dar scriitorul e aici și face teorii... Spune-mi te rog, ce e cu banii lui ? Vasăzică n-a primit decît trei mii de coroane la încheierea contractului ? Și restul îi primește cînd începe filmarea ? Bine, frățioare, răsuflu și eu mai ușurat. Salve ! Mai auzim noi unul de altul.

După cîteva minute, Holger se adresă scriitorului :

— Chestiunea este foarte serioasă. În cazul în care nu avem un scenariu mai acătării, filmarea nu ne poate salva. Dacă nu ne ajuți tu, este regretabil, dar altceva n-avem ce face ! Amînăm filmarea cu zece zile. Încă o amînare ne costă atît de mult, încît de fapt scăpăm mai ieftin dacă renunțăm definitiv la „Vînt de primăvară" și trecem la următorul film din planul de turnare.

Scriitorul tăcea. Şedea cufundat în fotoliul adînc şi îşi mîngîia barba. În cele din urmă oftă :

— Aş putea eventual să contramandez conferinţele, cu toate că ar fi în ultimul moment. De altfel, nu îndrăznesc să garantez ceva. Eu...

Se auzi sunînd la uşă :

— El e ! sări Källefors nervos.

Yvonne deschise. Cei doi bărbaţi auziră în hol vocea sonoră a actorului :

— Fermecătoare ca întotdeauna ! De fiecare dată cînd te văd, îmi bate inima, Yvonne.

În momentul următor îşi făcu intrarea în cameră, în tr-un pardesiu de vară cu carouri mari, descheiat şi cu un manuscris în mînă.

— Ştii ceva ? E o insultă pentru mine ca eu, cel mai mare actor în viaţă al Suediei, să-mi pun în joc numele pentru un asemenea rol ! Şi... servus, căci astăzi încă nu ne-am văzut ! şi-i strînse cu putere mîna lui Källefors.

Pe urmă îl observă pe Hasse Lindgren şi se înclină foarte reţinut. Yvonne se apropie în chip de gazdă să-i ia pardesiul bătător la ochi, dar el îl lăsă să-i alunece de pe umeri, cu un gest teatral de parcă soţia regizorului ar fi fost garderobieră la restaurantul „Cecil".

Sărutările de mîini şi complimentele făcute cu două minute mai înainte erau pentru el ceva trecut şi uitat.

Holger Källefors îi făcu cunoştinţă cu scriitorul, dar Josef Cornell nu-l învrednici pe Hasse Lindgren decît cu o privire în treacăt. Vorbea tot timpul numai cu Källefors.

— Am citit scenariul şi trebuie să-ţi mărturisesc că m-a dat gata. În toată cariera mea am salvat multe scenarii proaste, dar ăsta întrece orice măsură. La urma urmei, eu nu sînt scriitor, ci actor. Nu-i aşa ?

— Desigur, spuse Holger. Şi încă unul din cei mai mari, pe care...

— Unul ? ! Eu jucam teatru, pe cînd tu mai mergeai la grădiniţă ! De douăzeci şi şase de ani ţin capul de afiş şi vreau să ştiu cine mă întrece ?

Pe scenă, ca şi pe ecran, Josef Cornell lăsa impresia că era puternic, aproape un atlet. În realitate, nu era

mai înalt decît Holger Källefors și umerii lui păreau chiar fragili sub haina largă. Avea un ten foarte obosit de machiaje. În lumina puternică a dimineții, obrazul lui părea ofilit, îmbătrînit, însă ochii foarte vioi îi scînteiau, vorbea parcă din tot corpul și mîinile îi fluturau prin toată încăperea.

Yvonne veni din nou cu ceainicul. Holger îi făcu semn din ochi și ea îi răspunse la fel.

— Frumos, spuse Josef Cornell, chiar mi-e sete. Aș vrea să știu ce ascensoare aveți voi în blocul ăsta turn ? Nici unul n-a dat vreun semn de viață, așa că am urcat pe jos pînă aici, la al zecelea etaj. Și am vreo cincizeci de ani ! Sînt în formă bună, asta-i !

— Ești de admirat, îl perie Källefors.

Actorul bău ceaiul cu înghițituri mari. Apoi reluă :

— Precum am spus, am citit scenariul și sînt profund consternat. Nu-i de ajuns că e un *story* banal... De fapt, multe povești sînt banale, însă mai au și cîte ceva interesant. Se mai pot găsi roluri interesante sau atmosferă care să-i atragă pe unii. Îmi amintesc... era în 1936 sau poate în 1937...

— Spui că e o istorie banală, îl întrerupse Källefors ca să-i taie cheful de a face încă o incursiune în trecut.

— Da. Și nu-i de-ajuns că e banală, dar îi mai lipsește și acel ceva care se mai găsește uneori, scuzînd efectele răsuflate.

Se înfurie din ce în ce mai tare, pe măsură ce vorbea și pînă la urmă răsturnă o vază, care căzu pe jos cu un zgomot infernal și se făcu țăndări. Holger sări în sus și puse la adăpost toate obiectele fragile care se aflau în raza lui de acțiune. Actorul aruncă spre vază o privire nepăsătoare.

— Aha, făcu el, și așa mai am de plată cupa care s-a dus dracului ultima dată cînd am fost aici. Adu-mi aminte, te rog ! Da... și, precum spuneam, nu există nici un personaj interesant în acest scenariu. Și nu numai atît ! Rolul meu este cu totul imposibil ! N-am nici o singură scenă bună, nici un dialog ca lumea. Sincer vorbind, domnilor, respectul față de arta mea îmi interzice să primesc un asemenea rol care, pe deasupra, este atît de mărunt...

Aici Holger dădu din cap, aprobator și zîmbi malițios.

— Pe scurt, domnii mei, ceea ce vreau este un rol cu o temă serioasă, un rol în care să-mi pot manifesta specificul meu, un rol la care publicul să remarce : „Josef Cornell e tot același !"

Hasse Lindgren îl privise tot timpul cu un amestec de mirare, mulțumire și nedumerire și parcă își lua note în gînd. Apoi intră și el în vorbă :

— Să presupunem că refacem scenariul și...

— Și cam cînd ați vrea să faceți acest lucru ? Filmarea începe poimîine.

— Primele tale scene sînt abia vinerea viitoare, Josef, îl informă Källefors amabil.

— Desigur, putem presupune că întregul scenariu se poate scrie încă o dată și că rolurile ar putea fi mai echilibrate, spuse actorul, dar îmi permit să mă îndoiesc de rezultat. Eu trebuie să știu pînă mîine ce se întîmplă. Nu pot aștepta mai mult, am o altă ofertă la care trebuie să dau răspuns.

Holger Källefors respiră adînc și spuse :

— Dacă-i așa, atunci nu mai are sens să mai discutăm. M-aș fi bucurat, în adevăr, să pot lucra și anul acesta cu tine, dar dacă e imposibil...

— Oare nu există și actori amatori ? întrebă Cornell binevoitor.

Holger Källefors reflectă dacă era cazul să primească provocarea și să dea un răspuns tăios, dar alese pînă la urmă calea înțelepciunii.

— Va fi greu să găsim pe cineva care să joace rolul lui Lars, spuse el.

— Nu te-ai gîndit la Göran Forslund ? întrebă răutăcios Josef Cornell. Sau de ce nu Glof Hügel ?

— Göran Forslund nu intră în discuție, precizează Källefors. Este angajat pe tot timpul verii. Dar propunerea cu Olof Hügel este excepțională și îți mulțumesc din suflet. Am să iau imediat legătura cu el.

Actorul deveni tăcut și gînditor.

Yvonne îi privi un moment din spatele unei perdele. Fața ei mică părea neliniștită cînd se uită la Holger. Pendula avea un tic-tac plăcut. Afară soarele mai lu-

mina puternic blocurile albe și colinele înverzite. Mașini sclipitoare goneau cu toată viteza pe autostradă spre centrul orașului.

În cele din urmă, actorul se ridică.

— Iertați-mă, spuse el, dar timpul meu e măsurat.

Îndreptă spre Hasse Lindgren și Holger Källefors o privire rugătoare. Dar nici unul nu-l pofti să mai stea. Källefors se ridică și-i întinse mîna zîmbind :

— Păcat că nu putem conta pe tine. Îți mulțumesc totuși că ai citit scenariul.

Josef Cornell se îndreptă spre ieșire. Cînd ajunse la ușă, se întoarse, apoi arătînd spre scriitor îi spuse cu un glas de cavou :

— Dacă pînă mîine după amiază sînteți în stare să-mi arătați un scenariu mai de doamne ajută, atunci vom putea sta de vorbă și despre rolul meu. Dar e desigur imposibil și trebuie să ne împăcăm cu gîndul că nu va ieși nimic din această treabă. La revedere.

După ce ieși, scriitorul și regizorul se uitară unul la altul. Källefors își înălță brațele în sus în semn de neputință, iar Lindgren îi răspunse ridicînd din umeri.

— Poză ! exclamă Källefors.

— Teatru ieftin ! completă Hasse Lindgren.

Se gîndea la banii care erau în joc și-și blestema prostia că semnase un asemenea contract. Încercă să se consoleze, gîndindu-se că asta-i va servi drept lecție. Se apucă să citească scenariul în fugă. Källefors puse lîngă el un pachet de țigări și se retrase discret, să se sfătuiască cu Yvonne și să se consoleze cu înțelegerea și tandrețea ei. Chiar dacă nici ea nu putea să-i ofere o soluție.

Din cînd în cînd, Hasse Lindgren înjura cumplit de unul singur cu voce tare. Într-o oră isprăvi.

— Asta nu-i cartea mea ! strigă el. Unde e acțiunea, unde e viața personajelor ? Numai Benno e răspunzător de monstruozitatea asta ?

— Am avut discuții amănunțite în consiliu.

— Ați discutat proiectul meu de scenariu ?

— Nu direct. Benno l-a primit, însă nu știu dacă l-a citit.

— Ați răstălmăcit romanul meu într-o... în nu știu ce ! De unde dracu' ați împrumutat obiceiurile astea „cu stîlpul verii" și cortegiul de bărci care se îndreaptă spre biserică, cînd în regiunea în care se petrece acțiunea romanului datina nu există, așa cum nu există nici bărcile în zona aceea de munte. Mare minune că nu ați băgat și un strand de nudiști !

— Consiliul l-a vrut, dar Benno și cu mine am spus „nu".

Hasse Lindgren spumega de mînie. Aruncă scenariul pe jos și se ridică.

— Înțeleg ce simți, spuse Holger Källefors plin de compătimire, dar nu hotărăsc numai eu. Consiliul a declarat în unanimitate că s-au făcut destule filme obscure și fără nici un dumnezeu. Domnii vor un film optimist, însorit, care să înveselească publicul.

— Dacă se filmează porcăria asta, refuz semnătura mea pe generic.

Holger Källefors oftă. Era atît de disperat, încît îi venea să rîdă în hohote.

— Așa n-are să iasă nici un film, bombăni el.

Telefonul sună.

Holger întinse o mînă scriitorului.

— Pun rămășag pe o coroană că ăsta e prietenul nostru Cornell.

— Mă prind, replică Lindgren.

Yvonne făcea semne din ușă.

Cînd regizorul reveni în sufragerie rîdea satisfăcut :

— Am cîștigat o coroană... Te rog !

Hasse Lindgren se scotoci prin buzunarul pantalonilor și scoase o monedă.

Holger Källefors făcu un gest de refuz și spuse făcînd haz de necaz :

— Marele nostru Josef Cornell a ajuns acasă la iubita lui care l-a îmblînzit.

Yvonne veni cu pași mărunți lîngă el. Își strîngea cu putere mîinile împreunate și rîdea ușurată.

— Ce-a spus ? Da ? Acum e în ordine ?

Källefors își drese glasul și-l imită pe Cornell :

— Tu trebuie să înțelegi că n-aș putea niciodată să-mi calc îndatoririle față de Pallas-Film. Scenariul este sub orice critică, dar are un miez bun și dacă tînărul cu barba lui existențialistă își ține promisiunea și aduce o versiune ca lumea, firește că voi juca...

— Slavă ție, doamne ! suspină Yvonne.

— Dacă bietul Benno a fost silit să facă mîzgălitura asta, după indicațiile altora și după ce a citit cartea, înțeleg de ce s-a împotmolit, spuse Hasse Lindgren cu amărăciune.

Regizorul se uită la el gînditor : „Astăzi nu mai am puterea să rezist și la alte discuții cu tine", își spuse el obosit.

— Hai să mergem la birou ! se adresă el scriitorului.

Birger Serner se înființă deîndată în fața lui Hasse Lindgren, îl privi zîmbind și-l bătu pe umăr cu amenințătoare amabilitate :

— Așa, zise el, vasăzică pînă și scriitorii ajung să ne dea un ultimatum !

— Exact ! replică Hasse Lindgren și își deschise servieta de unde scoase un plic cenușiu. Ca să-ncep cu sfîrșitul, aici, în manuscrisul lui Benno, sînt două lucruri care trebuie scoase neapărat afară : dansul din jurul „stîlpului verii" și cortegiul de bărci la biserică.

Directorul se îndreptă spre fotoliul din spatele biroului și se lăsă să cadă în el.

— Dar de ce ? se interesă el surîzător. Numai fiindcă nu sînt în romanul tău ?

— Pentru că n-are nimic de-a face cu povestea asta ! În primul rînd, voi vreți să tăiați acțiunea acolo unde ea începe de fapt. Vreți să transformați o narațiune dramatică într-o piesă țărănească romanțioasă, pentru adolescenți. Și, în al doilea rînd, mai vreți să băgați și amănuntele astea de culoare care se potrivesc ca nuca în perete. Totul se petrece în prezent, dar voi vreți o imagine idilică, pestriță, care n-are nici o legătură cu realitatea.

Birger Serner se rezemă de spătar și-și strînse mai bine papionul sub bărbie. Parcă ar fi vrut să-și lege capul pentru a-l împiedica să alunece prin guler și să se

contopească totul cu trupul. Pe chip avea o expresie tinerească, dar ochii îi erau reci.

— Cei mai mulți, cînd văd satul suedez de astăzi cu tractoare, biblioteci publice, cu o viață modernă, parcă ar fi niște tauri care văd o cîrpă roșie, spuse el. Majoritatea spectatorilor simt mirosul politicii agrare și al tractoarelor de la prima aluzie. După aceea, nici unul din ei nu se mai interesează dacă filmul ascunde și lucruri atrăgătoare. Și încă ceva în legătură cu filmul „Adie un vînt de vară". Noi ne gîndim în primul rînd la publicul din străinătate. Or, dintre toți autorii de scenarii, Benno are cel mai bun renume internațional. Are un nas foarte fin pentru ceea ce se cere pe piață.

— Voi vă închipuiți că toți străinii trăiesc cu impresia că suedezii, fără excepție, suflă în bucium și joacă dansuri populare și nu trebuie să li se ofere altceva? spuse Hasse Lindgren pe un ton ridicat.

— Vom face un film cu o atmosferă foarte pitorească, îl consolă Källefors pe autor.

— Da, dar una falsă, replică Hasse Lindgren disperat. Nu v-ați gîndit niciodată să faceți un film cu o atmosferă expresivă și romantică, dar care să fie în același timp și autentică.

— Desigur, spuse Birger Serner. Obrazul i se înroși treptat. Mi-ar place să las mînă liberă unui om atît de priceput ca Holger și să-i întind pe masă un milion. Dar cine ne garantează publicul? Eu sînt, totuși, responsabil față de acționari. Atît timp cît acesta este gustul publicului, trebuie să încercăm să-i facem pe plac. După zece filme, care tîrîș-grăpiș ne aduc un excedent financiar, s-ar putea să facem și un al unsprezecelea, după gustul nostru...

Tăcură cîteva minute. Apoi directorul continuă:

— Avem de ales. Ori ne întindem cu filmele pe care le vrem noi numai cît ne ține plapuma, ori închidem prăvălia.

Oferi autorului și regizorului din havanele lui, apoi reluă:

— Sînt mulți care ar dori să prelucreze acest scenariu, dar fără să-și ia și răspunderea. Efectul se va ve-

dea ulterior. Noi ne adresăm ţie, Hasse, fiindcă numai tu eşti omul în stare să transforme atmosfera fundamentală a romanului într-un scenariu. După părerea mea, e vorba mai ales de atmosferă. Firele acţiunii joacă un rol secundar. De fapt scenariul corespunde în linii generale, dar e a' dracului de superficial şi prost scris.

— Tocmai de aceea e superficial şi prost scris, fiindcă Benno a simţit că linia impusă nu se potrivea cu restul, spuse Hasse Lindgren furios. Tot ceea ce fac personajele din scenariu este în contradicţie cu temperamentul şi caracterul lor. Nu mai are importanţă ce am scris eu în roman. Însă aici logica internă a naraţiunii nu mai există. Singura soluţie ar fi să acceptaţi conflictul romanului pînă la capăt.

Birger Serner făcu o grimasă.

— Tu ce zici ? îl întrebă el pe Källefors.

— Poate ar merge, dar n-o să fie un film cu succes de casă.

— Din contra, spuse Hasse Lindgren, săltîndu-şi barba lui îndărătnică. Ar putea să aibă un succes răsunător de public, dacă filmul va fi făcut cu inteligenţă.

Serner scutură din cap.

— Cei mai mulţi vor găsi că este atît de dezgustătoare povestea unui om silit să ia de nevastă o femeie decăzută şi moartă după bărbaţi, încît vor părăsi sala în mijlocul spectacolului.

— Dar povestea nu se termină acolo, ţinu să precizeze Hasse Lindgren. Se termină cu triumful dragostei lui Lars şi a Sylviei.

— Păi, chiar aşa se termina şi filmul ! spuse Källefors. Numai că acţiunea va fi puţin simplificată.

De undeva se auzi o sonerie. Birger Serner apăsă un buton. Se deschise uşa şi intră secretara lui, o femeie zveltă, care arăta mult mai tînără decît era. Închise uşa în urma ei făcînd o mutră voit disperată :

— Pentru numele lui dumnezeu, ce să mă fac cu Unnerfeldt ? Stă de azi dimineaţă pe capul meu de m-a năucit.

— Ei, drăcia dracului !

— Nu puteţi să-l primiţi cîteva minute ? Eu mai am o mulţime de lucrări de făcut.

— Pentru moment avem de discutat o chestie infernală, Sissan !

— Of ! Dacă aș putea să-l duc la closet și să trag apa după el ! oftă adînc Sissan, secretara directorului, și își întinse puloverul ei roșu-aprins, în așa fel, încît sfîrcurile sînilor cătară în sus ca niște vîrfuri de rachete.

— Bine, fie ! zise directorul după o clipă. Faceți-mi plăcerea și dispăreți, duceți-vă jos pe platou. Vin și eu peste cîteva minute. Pe urmă, mergem cu toții la „Ambasador" să luăm masa. Eu încă n-am mîncat. Dar voi ?

Hasse Lindgren îndesă plicul în servietă și-l însoți pe Holger Källefors. Era mulțumit că nu trebuia să se întîlnească cu Jörgen Unnerfeldt. Își imagină frazele goale pe care Birger Serner i le înșira lui Unnerfeldt, cum îl conducea spre ieșire și îl bătea pe umăr, ca apoi să închidă ușa după el. Într-o bună zi, s-ar putea să fie și el în aceeași situație. O întîlnire cu Jörgen era de obicei neplăcută. Devenea insistent și plictisitor din ziua în care se întîmpla să dea norocul peste tine și dragostea asta îl ținea cît timp îți mergea bine.

Pe platou, Holger recunoscu :

— Ai perfectă dreptate. Ar trebui să analizăm mai temeinic romanul tău. Dar Birger se încrede prea mult în steaua lui călăuzitoare. Știi prea bine cum e. Cînd îi intră lui o idee în cap, n-ai cum să i-o mai scoți.

Mai tîrziu, cînd Serner rămase singur cu Hasse Lindgren, îi puse mîna pe umăr și-i spuse :

— Ai dreptate cînd susții că trebuie să ridicăm nivelul artistic al producției. Dar atîta timp cît trebuie să ținem cont de gustul marelui public, nu vom putea face acest lucru. Și afară de asta, Holger trebuie ținut puțin în frîu, ca să nu uite cu totul de viață și să se piardă în norii creației de artă, cu simboluri încîlcite și sensuri rafinate, pe care pînă la urmă nici el singur nu le mai înțelege...

După o jumătate de oră, cei trei începură dejunul care debuta cu șase feluri de gustări, urmate de mîncăruri suculente, cafele și coniacuri. Hasse Lindgren se lăsa convins încetul cu încetul să preia scenariul și să salveze ce mai putea fi salvat. Simțea cum se trezește în

el un fel de bunăvoință. I se făcu milă de cei de la Pallas Film. Erau niște copii mari. Cel care era răspunzător de capital trebuia să aibă grijă să-l sporească. Înjura el lipsa de gust a publicului, dar în realitate tot el hotăra ce film trebuie turnat și nu respecta decît propriul lui gust. Iar celălalt îl asculta și se supunea.

Hasse Lindgren era convins că o colaborare cu Holger Källefors ar fi mers bine, dacă Holger ar fi avut voie să fie... Holger ! Avea rafinament artistic, prindea subtilitățile. Hasse se îndoia în același timp de gustul lui. Cei ca el nu gîndeau literar, ci doar cinematografic. În domeniul literar era un ageamiu. La realizarea primului său film, nu avusese mult de lucru. Nu putuse să împingă prea departe orgoliul lui de autor. Poate că era mai bine dacă gîndea altfel și scria ceea ce așteptau cineaștii de la el, atunci cînd era vorba de film.

Coniacul licărea în pahare, chelnerii se mișcau în liniște printre mese, puținii clienți întîrziați la dejun se întreținеau pe un ton scăzut, instrumentele orchestrei dormeau pe podium, băgate în husele lor.

— Ei ? făcu Birger, bătîndu-l pe Hasse pe spate. Te-ai hotărît ? Încerci să pui la punct scenariul ?

Hasse ezită o clipă, apoi răspunse :

— S-ar putea... Doar ca să salvez situația.

„Și banii tăi", completă în gînd Birger Serner.

— Foarte bine ! exclamă Holger Källefors, făcînd cu ochiul. E foarte frumos din partea ta că te sacrifici pentru noi !

— Dar să nu faci prea multe modificări ! îi atrase atenția Birger. Nu uita că actorii au fost angajați pentru prima versiune, a lui Benno. Nu trebuie să schimbi prea mult lungimea rolurilor și nici să introduci personaje noi. Și să nu uiți : dacă elimini un rol, noi trebuie oricum să-i plătim actorului onorariul.

Lui Hasse i se păru că aude o voce dinlăuntru care-l avertiza : „Fii atent ! Poți să-ți frîngi gîtul cu treaba asta ! Să nu crezi că l-ai apucat pe dumnezeu de-un picior pentru că bei cu Serner !"

— Sînt de acord să facem un compromis, replică el cu subînțeles, gîndindu-se la înfățișarea mizerabilă a lui Jörgen Unnerfeldt.

Ultima oară Hasse fusese prost plătit de Pallas-Film. Fusese grozav de mîndru că se făcuse un film după cartea lui, care, visa el, avea să se bucure astfel de o faimă grozavă. Însă pînă la urmă criticii dădură vina pe autorul romanului, în loc să învinuiască pe scenarist, pe producători sau pe regizor, care denaturaseră cartea. Filmul nu a influențat nicidecum vînzarea romanului, dar Pallas-Film a profitat din plin de pe urma unei povești atrăgătoare, care a avut mare succes la public. Autorul romanului începu să regrete că își vînduse drepturile de autor la un preț prea mic. Dar, de data asta, nu va mai fi nici timid, nici cumsecade : se va vinde foarte scump.

— Ar fi bine, dacă ne-am înțelege asupra onorariului chiar acum, îndrăzni el.

— Cît ceri ? îl provocă Birger.

— Opt mii.

— Ceri cam mult... Cred că trebuie să ne mai tocmim.

— De ce ? Doar pe mine mă taie critica în bucăți, dacă voi faceți un film pentru... mare public. Eu trebuie să-mi oblojesc suferințele și rănile sufletești.

— Cinci mii.

— Opt mii, scumpi prieteni !

— Pentru un fleac de muncă de-o săptămînă ?

— Pentru munca mea de zi și noapte ! Pentru despăgubiri în cazul în care nu-mi îndeplinesc anumite obligații sigure, la care ar trebui să renunț, pentru a face o lucrare nesigură în interesul studioului... Tot în suma asta intră și modesta retribuție pentru eforturile mele de a duce lucrarea pînă la capăt.

— Ai să primești șapte mii.

— Bine ! acceptă Hasse Lindgren, spunîndu-și că a făcut totuși o afacere bună.

Un anume simțămînt de mîndrie, acela de a se ști participant la o importantă producție cinematografică, îi dădu iarăși avînt și-l făcu să-și dorească să ajungă acasă la mașina lui de scris. Dar, mai întîi, trebuia să încaseze banii, să fie sigur că cei de la Pallas-Film nu vor mai introduce o nouă clauză. Și imediat ce se începea filmarea, avea să-și salveze și restul onorariului.

Dar mai întîi scenariul. Apoi, plecare din Stockholm înapoi la Skane, în singurătate, cu noul lui roman, ale cărui personaje să devină treptat mai pline de viață decît toți oamenii în carne și oase pe care-i cunoscuse el.

Hasse Lindgren se opri în fața magazinului unde lucra soția lui. Beția succesului îi dădea o senzație de moleșeală. Voia să intre să-și caute soția și să se prefacă a fi un simplu client, să se proțăpească în fața tejghelei, să se uite la o pereche de ciorapi și să-i spună în șoaptă că azi... că azi i-au mers toate după voia inimii. „N-am putea ieși astă seară împreună?" avea el de gînd s-o întrebe.

Intră prin ușa turnantă și urcă pe scara rulantă. Dar, cînd îi zări părul castaniu, se opri. Era atît de fermecătoare, de atrăgătoare și se mișca atît de grațios! Simți un junghi în inimă și-l apucă descurajarea. Cu siguranță că astă seară nu avea timp. Într-o seară de mai ca asta avea probabil o întîlnire cu un altul.

Făcu stînga-mprejur, părăsi magazinul și se duse cu autobuzul acasă, în camera lui mobilată. Făcu socoteala. Trecuseră mai bine de patru luni, de cînd hotărîseră să nu se mai vadă. Cu generozitatea lui, o lăsase pe ea să locuiască mai departe în apartamentul lor și nu-și luase cu el decît cărțile, mașina de scris și hainele.

„Nu trebuie să dezarmezi în fața unui sentimentalism de moment", își porunci el. „Mîine, vei fi iar fericit că ești liber"!

Eva se uită iar la cele patru pagini de scenariu, pe care tocmai le citise. Apoi, se holbă la cei doi bărbați.

— Vreo nedumerire? întrebă regizorul Källefors.

— Nu... sau da... rîse ea nesigură. Numai că nu știu unde să plasez aceste pagini în carte...

— Așaa! se miră directorul Serner. Așa! Vasăzică, tu ai și citit romanul lui Hasse Lindgren! Ei, și cum ți-a plăcut?

„M-am dat de gol", își zise ea. „Nu-l privește dacă am citit romanul sau ba, mai ales că el socotește asta o pierdere de vreme". Și îi răspunse grăbită.

— Este groaznic, dar și fantastic de bun!

— Însă, din păcate, tocmai lucrurile „fantastic de bune“ dintr-o carte, trebuie să fie tratate cinematografic ca să meargă într-un film, spuse Källefors.

— Să iscălim acum contractul, propuse Birger Serner și îi întinse două exemplare identice.

„Să-i spun că aș prefera s-o joc pe Anna?“ se întrebă ea. Dar nu avu curajul să mai spună nimic. Citi doar contractul care era foarte sumar redactat și care îi garanta trei mii de coroane pentru rolul Sylviei, în filmul „Adie un vînt de vară“. În contract se prevedea că era obligată să accepte toate interviurile și aparițiile în public pe care studioul le socotea necesare.

„Atîția bani!“ își spuse ea. Pe cînd își așternea numele, inima îi bătea cu putere. „Acum abia începe viața“, reflectă ea, iar vîrful limbii îi juca în colțul gurii, pe cînd se ostenea să încondeieze o semnătură cît mai elegantă.

Birger Serner semnă grăbit contractul și-i oferi și ei un exemplar înapoi.

— Păstrează-l bine, micuțo! zîmbi el. Și încă ceva: să nu sufli nici o vorbă nimănui cîți bani îți dăm!

Eva îl privi întrebătoare.

— Unii ar putea deveni invidioși, explică Birger.

Eva dădu energic din cap și îl asigură, zîmbind:

— N-am să spun nimic!

În aceeași seară, Pallas-Film organiză o petrecere. În afară de conducere și de majoritatea actorilor care aveau diverse roluri în noul film, erau prezenți toți funcționarii din administrație.

Eva era sigură că îl va întîlni și pe Hasse Lindgren și se bucură la acest gînd. Josef Cornell îi sărută mîna, se uită adînc în ochii ei și-i spuse:

— Adorabilă, într-adevăr adorabilă!

„Deci așa arată el în realitate!“ gîndi Eva și se întrebă ce va simți cînd va juca alături de acest om celebru.

— Sylvia !o strigă directorul Serner, luînd-o de mînă și ducînd-o spre un colț unde se afla un grup de invitați.

— Hai să-ți vezi viitorii socri!

Ea o salută pe Brita Hjelm și pe Magnus Falck și se întrebă nedumerită : „Cum de se îngăduie unor oameni atît de puțin arătoși să facă cinema ?“.

Doamna Hjelm avea un corp voluminos, greoi, niște picioare uimitor de subțiri și o față tăbăcită de atîta machiat. Magnus Falck avea șaptezeci de ani bătuți pe muchie și aducea cu o scîndură mîncată de carii. Îi zîmbi încîntat Evei, în timp ce Brita Hjelm îi aruncă o privire acră. Dar înainte de a avea timp să-i arunce vreo vorbă otrăvită, interveni Holger Källefors care o luă cu el.

— Acum e timpul să-ți cunoști și mama, Sylvia !

Era o doamnă micuță, cu părul alb și o rochie simplă. Se numea Helga Kowalewska, dar Eva nu auzise niciodată de ea. După ce rămaseră cîteva minute singure, se uită atentă la Eva și o întrebă :

— Ai șaptesprezece ani ?

— Nu, nouăsprezece.

— Păi, este aproape totuna. Cînd ai încă o vîrstă care se termină cu „zece“, nu-ți trebuie mult mai mult...

Eva nu știa dacă trebuia să se arate jignită sau indiferentă. În orice caz, nu găsi un răspuns potrivit.

Gunilla Winter era singura care venise în toaletă de seară. Toți ceilalți își făcuseră apariția fără multe mofturi, dar Gunilla Winter ținea la o intrare spectaculoasă : aștepta o clipă pe scară, apoi porni fosnind pe parchetul lustruit, zîmbitoare, înclinînd din cînd în cînd capul și trimițînd cu vîrful degetelor sărutări de la distanță.

Evei i se păru că, dintre toți, Gunilla Winter era cea mai frumoasă, chiar singura care putea fi numită frumoasă. Era mică de statură, bine proporționată, dar cu tendința de a fi plinuță, avea ochi foarte negri și pleoapele date cu fard albastru-argintiu. Cînd zîmbea, făcea impresia unei pisicuțe jucăușe, însă cînd închidea gura și ridica sprîncenele arcuite, avea o expresie de uimire și de trufie.

„Și pe asta o pune în rolul Annei“ își zise Eva uluită.

Gunilla Winter o măsură pe Eva un moment, cînd se făcură prezentările.

— Așa, deci ! făcu ea. Vasăzică, tu ești !

Eva fu invitată la masa de onoare între Josef Cornell și Birger Serner. Mulți o fixau cu privirea sau clătinau

din cap și șușoteau. Eva se întrebă : „Ce așteaptă ăștia de la mine, să mă scobesc cu degetul în nas sau să bag cuțitul în gură cînd mănînc ?“

Cîțiva ziariști se tot învîrteau de colo-colo, își notau numele mai simandicoase, blițurile fulgerau. Birger Serner se ridică în picioare și ținu unul din discursurile sale : un amestec de glume răsuflate și de orgoliu pompos. O recomandă apoi pe Eva, antrenînd întreaga asistență să strige „trăiască“ pentru ea și pentru film.

Josef Cornell își împărțea atenția în mod egal și elegant între Eva și Brita Hjelm și încerca să le convingă cîtă recunoștință îi datorau pentru că, numai în urma intervenției lui, nu ajunsese în mîinile lor cel mai prost scenariu al secolului.

— Și autorul ? întrebă Eva curioasă. Mi-ar face plăcere să-l cunosc, adăugă ea în timp ce se uita în jur. El n-a venit ?

— Probabil că s-a ascuns pe undeva și scrie de-i scapără clapele mașinii, își dădu cu părerea Cornell.

După cină, mesele au fost date la o parte și orchestra și-a făcut apariția. Eva fu înghesuită într-un colț de doi tineri cu blocnotesuri și creioane. Holger Källefors o urmă cu fidelitate, iar ea gîndi, pe jumătate supărată, pe jumătate recunoscătoare : „Trebuie să mă țină sub pază, nu cumva să mă fac de băcănie“.

Primele întrebări fură politicoase și banale : nu-i dădură prea multă bătaie de cap.

Dar reporterii erau obișnuiți cu versate staruri de cinema americane, cu „îngerii lor păzitori“ pe care trebuiau să-i tragă pe sfoară cu întrebări iscusite, insinuante.

— Care e rolul dumneavoastră preferat ? o întrebă unul. Julieta ? Ofelia ? Sau poate chiar Porția ?

— Eva e o fată plină de originalitate, dădu imediat răspuns Källefors. E mare lucru să găsești o fată pasionată de teatru, care n-a declamat Shakespeare la școală.

— Zău ? Și de ce ?

Eva se trezi înconjurată de un cerc de ascultători care zîmbeau ironic. Îi stăteau pe limbă niște răspunsuri înțepate, dar nu știa pînă unde putea să meargă.

— Poate din cauză că, la școala pe care am urmat-o eu, nu prea aveam voie să jucăm teatru.

— Și care e rolul dumneavoastră preferat ?

— Din cele pe care le-am jucat sau din cele pe care aș vrea să le joc ?

— Din cele pe care le-ați jucat... să zicem.

— Fiica lui Indra din „Jocul Visurilor".

Iar cînd dori să afle și motivul, ea îi spuse :

— Pentru că a fost ultimul meu rol.

Reporterii începură să zîmbească amuzați. Regizorul, înveselit, o apucă de cot. Källefors voia s-o scoată pe Eva din colț, cînd reporterii aruncară ultima întrebare :

— În noul film, veți face baie cu sau fără costum ?

Pentru prima dată Eva rămase datoare cu un răspuns.

Regizorul Källefors răspunse în locul ei, amabil, dar hotărît :

— Această întrebare e de-acum mult prea intimă, domnii mei ! Să lăsăm să cadă veșmîntul numai cînd se va mai încălzi apa.

Ceva mai tîrziu, Eva se interesă ce voise să spună reporterul cu întrebarea lui.

— Aștia cred că la noi se filmează numai nimfe. A fost doar o glumă proastă de ziarist.

— Dar tu ce voiai să spui ?

— A trebuit să le dau un răspuns pe măsură. Tu însă ai fost la înălțime.

Cei mai vîrstnici socoteau că „mititica" cea nouă trebuia să se încălzească dansînd și — firește — cu ei. Petrecerea se transformă într-un vîrtej amețitor. Eva dansă fără întrerupere cu domni sfrijiți și cu bătrîni rotofei, cu unii care știau să danseze, cu alții care se învîrteau ca pe picioroange. Josef Cornell, care era cel mai sprinten, o sechestră dansînd cu ea de trei ori la rînd. Dar Holger și Yvonne Källefors avură grijă s-o ducă pe Eva cu bine acasă.

— Spuneți-mi, de ce n-a fost și Hasse Lindgren ? întrebă ea în mașină. Doar are și el meritele lui la acest film !

— Probabil că Birger a uitat să-l invite. Dar a fost poate mai bine așa. Se ivesc întotdeauna încurcături, cînd se arată și autorul scenariului, în timp ce se filmează.

— Cum așa ? întrebă Eva uimită.

— Ai să afli și tu. Ori de cîte ori un actor are altă părere decît regizorul, încearcă să și-l facă aliat pe autor. Se nasc numai discuții interminabile care nu duc la nici un rezultat și care, în schimb, îți macină nervii.

„Și dacă totuși regizorul se înșeală ?“ intenționă Eva să-l zgîndărească, dar nu avu curaj.

— Tu mîine n-ai nici o scenă, însă aș vrea în orice caz să te am toată ziua pe platou. Bagă-te repede în pat, ca mîine să fii odihnită ! o sfătui Holger.

O lăsară acasă, în fața porții, iar Yvonne trecu pe locul din față, lîngă Holger.

Eva rămase încă mult timp rezemată de balustrada balconului, privind cerul verde pe deasupra acoperișurilor negre și gîndindu-se la Gunnar Olsson : „De ce nu scrii niciodată ?“. Dar mai mult o frămîntau gîndurile cu privire la surprizele zilei următoare.

„Cînd ești la o vîrstă care se termină cu... zece, nu-ți trebuie mai mult...“ spunea cineva, iar altul adăuga : „În noul film, veți face baie cu sau fără costum ?“

XI

Holger și Yvonne Källefors ajunseră spre miezul nopții la locuința lui Hasse Lindgren. Camera era plină de fum și Yvonne deschise fereastra.

— Ei, cum stai ?

Le arătă scenele pe care le lucrase. Mai întîi, se ocupase de scenele care urmau să se filmeze a doua zi și pe urmă se apucase temeinic să refacă scenariul de la început.

— Ce vecini ai pe aici ? Pe cîți îi deranjăm ?

— Proprietarii dorm într-o odaie mai departe. N-am pe nimeni alături.

— Foarte bine ! Altminteri, ar fi trebuit să mergem la noi.

Hasse Lindgren citea cu voce scăzută și Holger îl urmărea rînd cu rînd, după manuscrisul propriu.

— Bine ! sublinia el uneori, ba chiar excepțional !

Cel mai adesea însă avea obiecții, modifica dialoguri și intra în amănunte. Cînd nu știa ce să facă, se uita la Yvonne. Dacă ea dădea afirmativ din cap, trecea liniștit mai departe.

Hasse îi demonstra pe un exemplar al cărții lui plin de ștersături și însemnări făcute cu cerneală roșie și verde și cu creionul. Plin de sine, mai scoase pe deasupra dintr-un sertar și un întreg scenariu al filmului „Adie un vînt de vară" scris cu un an și jumătate mai înainte, după un proiect de-al lui.

Holger făcu o grimasă. Ciuli urechile cu și mai multă atenție să prindă abaterile de la textul lui Benno și se certau furcă ori de cîte ori Holger încerca să-l aducă pe Hasse pe drumul cel bun. Abia la răsăritul soarelui terminară partea care urma să intre în lucru în acea zi. Holger și Yvonne plecară acasă. Hasse voia însă să scrie mai departe, după ce mai trăgea un pui de somn. Stabiliră ca, spre seară, după ce se termina lucrul pe platou, Holger să se reîntoarcă.

Eva descoperi că filmarea era o grea încercare de rezistență a nervilor. Totul decurgea normal, dar pentru ea era o succesiune de momente sîcîitoare. Abia se începea ceva și iar se întrerupea. Singura mare consolare era că, uneori, chiar și actorii mai bătrîni și cu mai multă experiență trebuiau să o ia de la capăt. Făcea ochii mari cînd vedea cît de multe lucruri, pe care le credea bine făcute, puteau să fie încă îmbunătățite.

Maestrul de decor construise pe platoul de filmare cîteva odăi de gospodărie țărănească, pe care Eva putea să le ia drept ale părinților ei. Erau acolo obiectele cunoscute : perdelele de dantelă, pictura ieftină, portretele popilor, pernele brodate și scaunele cu spătar înalt.

În pauză, Brita Hjelm și Helga Kowalewska tricotau una pentru o nepoată de-a ei, iar cealaltă pentru sine. Gunilla Winter dezlega cuvinte încrucișate sau își făcea

manichiura, însă nu reușea să termine nici una, nici alta. Bătrînul Magnus Falck își tocea rolul, iar Josef Cornell făcea pasienţe, atunci cînd nu se lua la harţă cu regizorul, încercînd să-i impună acestuia propria lui regie. Cu cît Eva îi vedea mai de aproape, cu atît mai mult îi descoperea ca oameni. Totuși, rămînea mereu o prăpastie între ea și ceilalţi.

În fiecare dimineaţă și după-amiază, se făcea o pauză pentru cafea, într-o cămăruţă din spatele platoului de filmare. Actorii și tehnicienii se strîngeau în jurul unei mese lungi. Aici discutau despre activitatea lor, fără nici o opreliște.

— De ce nu primim niciodată un scenariu terminat ca lumea ? întrebă Brita Hjelm.

— Zău așa ! Habar n-avem ce ni se cere să facem ! adăugă Gunilla Winter.

Josef Cornell zîmbi pe furiș plin de sine, iar lui Holger Källefors îi trecu prin minte : „Cînd o să avem scenariul, are să-și dea atîta importanţă de parcă l-ar fi scris el, iar după o lună are să fie pe deplin convins de asta".

Toţi băgară de seamă că regizorul era palid de nesomn și că lua într-una pastile de cofeină.

— Lucrezi și în schimbul de noapte ? îl zgîndări Magnus Falck.

— Mda, răspunse Holger, în timp ce bătrînul actor, închipuindu-și că făcuse o glumă grozavă, rîdea cu gura pînă la urechi.

Într-o dimineaţă, toţi veniră cu papioane în buline, la fel cum purta și Holger. Cînd acesta își făcu apariţia îl întîmpină o salvă de rîsete.

— Află că mascota lui e papionul cu buline. Îl purta din întîmplare în ziua cînd a început să turneze primul film, o înștiinţă „Mister Mutulică" pe Eva.

„Iau multe lucruri în glumă, parcă ar fi vorba de o joacă !" își spuse ea.

În fiecare seară, Holger Källefors se înfiinţa la Hasse Lindgren acasă. Îi ducea ţigări, lapte și sandvișuri. Hasse avea obrazul din ce în ce mai supt, barba îi arăta tot mai neîngrijită, pometii și buza superioară i se acoperiseră

treptat cu tiuleie țepoase. Cînd mușca lacom din primul sandviș și începea să mestece, fără să scoată o vorbă, Källefors își dădea seama că în ziua aceea nu ieșise dintre cei patru pereți.

Apoi Hasse îi citea noile scene. Se ciorovăiau, argumentau, se milogeau, se răsteau, vociferau, se amenințau, apoi își cereau iertare. Iar cînd, în sfîrșit, ajungeau să fie de acord cu o soluție, răsuflau ușurați și fumau cîte-o țigară, mai înainte de a se arunca la problema următoare.

Regizorul reuși să-și impună părerea ca dansul tradițional al solstițiului de vară să rămînă în text. Autorul îl convinse însă pe Källefors că venirea credincioșilor la biserică cu bărcile era o idee aiurită.

Hasse Lindgren începu să se creadă victorios, fiind convins că treptat va reuși să apropie scenariul cît mai mult de acțiunea romanului, de spiritul său.

Adesea se gîndea la Eva-Lotta Bergström, se uita la fotografiile ei din ultimul reportaj și se întreba dacă fata avea în adevăr înfățișarea asta comună de vedetă de reclamă sau era o ființă mai aparte. Dorea mult s-o cunoască, însă nu voia să se ducă la studio. N-avea chef să cadă în mîinile lui Josef Cornell și ale Britei Hjelm, ca să-l folosească drept armă împotriva regizorului. Cu tot optimismul său, își dădea seama că tot ceea ce făcea era numai o cîrpăceală superficială. Elementele de fond rămîneau aceleași. Uneori, era cuprins de teamă. Dacă, cel puțin, ar fi putut să se odihnească douăzeci și patru de ore și să redevină el însuși, ar fi fost în stare să-și dea seama de nebunia acestei încercări. Atunci ar fi priceput că trebuia să fi spus „nu" încă de la început. Într-o săptămînă, nu poți transforma un scenariu, mai ales atunci cînd nu ți se permite să modifici cursul greșit al acțiunii. Cele șapte mii de coroane puteau să-l coste scump ! Apoi, începea să lucreze iar cu furie, înlăturînd toate celelalte gînduri, în afară de ideea obligațiilor pe care și le luase.

Într-o seară, Holger Källefors sosi verde la față.

— Consiliul a dat un ultimatum, spuse el. Mîine după masă, la ora trei, vor să vadă scenariul gata.

Hasse Lindgren lucra la final. Avea să fie un *happy end,* dar nu unul anost ca în scenariul lui Benno. Se gîn-

dea să mențină, aproape fără nici o modificare, ultimele pagini, dar secvențele de dinainte trebuiau dezvoltate și completate. În același timp, își dădea seama că nu era cu putință să facă plauzibil conflictul, dacă nu revenea la linia din roman.

— Îmi mai trebuie două săptămîni, răcni el.

Holger Källefors se uită țintă la el. Hasse Lindgren începu să citească scenele noi.

— Nu merge ! îl întrerupse regizorul. Sună a foileton.

Teama lui avea însă cu totul alte motive. Tăcură cîtva timp. Fumul țigărilor se ridica în rotocoale spre tavan. Afară soarele dogorea și, în timp ce zgomotul mașinilor slăbea, cel al bărcilor cu motor de pe lacul Mälaren se auzea din ce în ce mai tare.

În sfîrșit, Källefors își spuse părerea :

— Știu că e o tragedie pentru tine, că te-ai trudit zi și noapte, dar nu mi se îngăduie nici o abatere de la versiunea lui Benno și a consiliului.

Hasse Lindgren îl privi cu disperare. Barba lui neagră părea astă seară mai lungă, sub ochii injectați avea cearcăne grele.

— Prin urmare, adăugă regizorul, Lars n-are voie s-o ucidă pe Anna. Asta aruncă o lumină foarte defavorabilă asupra lui, iar reabilitarea lui ar însemna lungirea filmului cu prea multe secvențe. Publicul cere un erou pozitiv. Al doilea : Lars nu trebuie să aibă un copil cu Anna. Se complică prea mult povestea. Dacă Anna nu moare, Sylvia nu mai are nici un motiv să îngrijească de copil. Spectatorul trebuie să-și facă pe altă cale o imagine despre bunătatea ei plină de nevoia de acțiune. Și mai departe... eu am reflectat mult la tema „Bărbatului dintr-o bucată și a femeii istețe dar de moralitate îndoielnică". Din punct de vedere dramatic este mulțumitor desigur, dar marele public nu vrea să i se aducă aminte cît de aproape poate fi această implicație de viața adevărată.

Hasse Lindgren ridică neputincios brațele.

— Pentru ce m-am zbătut atîta și am stat o săptămînă întreagă aici zi și noapte ? Ca să ajungem iar la prima versiune !

— Nu trebuie să vezi lucrurile așa, îl dojeni regizorul. Ai îmbogățit extraordinar de mult scenariul, cu amănunte pline de viață, și ai dat personajelor o mulțime de trăsături noi, interesante. Povestea apare cu totul altfel și e mai convingătoare. Acum este vorba de oameni vii, oameni despre care poți crede că există.

— Mă întreb numai un lucru. De ce se filmează rahatul ăsta ? De ce se aruncă pe fereastră o jumătate de milion ? spuse Hasse, cu amărăciune și bătu cu palma în teancul de hîrtii. Văd deja un cîrd de critici de cinema care proclamă jubilînd, rîzînd și urlînd : „Un film absolut imposibil !".

— Sper că n-ai dreptate, îl asigură regizorul care începea să se enerveze și simțea că-i vîjîie urechile de oboseală. Trebuie să te lămurești că această poveste nu e decît un schelet al filmului. Uită-te la vechile și nemuritoarele opere. Ce rămîne din toate ? În nici un caz fabula ! Se poate clădi o capodoperă chiar și în jurul celei mai mizerabile intrigi. Te rog să nu mă înțelegi greșit. Nu vreau să spun că este vorba chiar de scenariul tău..

— Pe mine nu mă privește. Nu mai este cartea mea.

— Ei bine, despre asta vom discuta altă dată. În orice caz jocul, regia, imaginea, coregrafia și muzica sînt cele care hotărăsc dacă o lucrare devine operă de artă sau numai un film de duzină.

— Pentru ce a trebuit să fiu și eu tîrît în treaba asta dacă lucrurile stau așa ?

— Dragă prietene, baza rămîne tot un bun scenariu.

— Dar ăsta nu e un scenariu bun. A fost ciopîrțit și a ajuns o povestioară de citit în tramvai, cu o fetișcană și un flăcăiaș care, cică, se iubesc. Apare și o fată ușuratecă, fluturînd puțin din pleoape și mișcîndu-și fundul, iar flăcăul aleargă după ea pînă ce bagă de seamă că e cam deochiată și, atunci, se întoarce la fata cea cuminte și mărinimoasă. E asta o poveste grozavă ?

— Este o poveste care poate servi ca bază pentru cel mai genial film din lume ! Totul depinde de modul cum îl faci.

Amîndoi erau obosiți și se resemnară. Hasse mai făcu adăugiri pe cîteva pagini și aruncă la coș un teanc de

hîrtii scrise de mînă. „Astea nu mă mai interesează", își spuse.

Holger Källefors se duse alături, la proprietarul lui Hasse, să dea un telefon. O sună pe Sissan acasă și rugă să-i recomande o dactilografă ultra-rapidă.

— Pînă mîine trebuie să avem una sută unsprezece matrițe cerate.

Ea se gîndi puțin, apoi răspunse :

— Le fac chiar eu. Pregătesc numai mîncarea pentru fetițe și vin.

Holger Källefors, Hasse Lindgren și cu Sissan Almer, secretara șefului, au lucrat toată noaptea în biroul de la Pallas-Film. Hasse dicta, Sissan scria matrițe, iar Holger fuma fără întrerupere și, o dată cu fumul, inhala parcă și cuvintele. Din cînd în cînd, ochii i se micșorau și atunci intervenea cu o idee, un cuvînt. Hasse Lindgren era într-o febră continuă și spunea „da" aproape la toate sugestiile.

— Nu-i așa că-i clasa-ntîi ? întreba din cînd în cînd Holger Källefors. Sau striga : pasajul ăsta e genial !

— Da, da, îl aproba dactilografa.

„Poate că au dreptate"..., gîndea Hasse Lindgren. Și cu cît trecea timpul, cu atît era mai convins că soluția lui Holger era cea mai bună. În definitiv, Hasse nu era de specialitate, trăit în lumea filmului.

Cursa contra cronometru îl înnebunea. După ce aruncase răspunderea în spinarea celorlalți, făcea tot ce-i sta în putință să termine treaba la timp. Își dădea seama că numai astfel scăpa de angarale...

Pe la miezul nopții mîncară într-un restaurant din apropiere și după aceea continuară lucrul mai departe. Hasse citea paginile scenariului, iar degetele albe, cu unghii roșii ca sîngele, ale secretarei zburau peste clape. Timp de cîteva ore, cerul care se vedea pe deasupra caselor din față rămase de un albastru închis și apoi începu să pălească. Cînd Hasse dictă cuvîntul „sfîrșit" și Sissan bătu ultima matriță, hornurile, acoperișurile și zidurile înalte se scăldau în lumina roșietică a răsăritului de soare, iar cerul era de un albastru spălăcit, străveziu.

— În fine ! strigară toți trei.

— Acum fac o cafea, se oferi Sissan. S-o fi deschis oare brutăria ?

Regizorul scotoci în dulapul din biroul ei.

— Aici mai sînt patru prăjituri rămase de la cafeaua de ieri, strigă el.

Apoi, se duse la centrala telefonică, făcu legătura cu orașul, îl chemă pe băiatul care lucra la aparatul de multiplicat și-l rugă să vină imediat la birou.

După o jumătate de oră, băiatul sosi și începu să multiplice matrițele. Scriitorul și regizorul puneau foaie lîngă foaie pe jos, pe pardoseala întinsă a vestibulului. Cînd isprăviră, erau aranjate o sută unsprezece teancuri a cîte șaptezeci de foi. Toți patru începură să se tîrască pe jos și să așeze foile, la rînd, după număr, astfel că după cîtva timp exemplarele scenariului erau în ordine. Regizorul îi spuse băiatului :

— Du-te cu astea la legătorie ! Să fie gata pînă la trei după masă. Noi plecăm să ne odihnim vreo cîteva ceasuri. Eu nu exist pentru nimeni înainte de nouă, cînd vin la studio.

Îi strînse cu putere mîna lui Hasse Lindgren, uitîndu-se adînc în ochii lui :

— Dragă prietene, nici nu-ți închipui cît de recunoscător îți sînt ! Dacă ai vreun necaz sau vreo nevoie, dă-mi un telefon, te rog. Să știi că pentru dumneata am timp întotdeauna. De altfel, sper că ne vom revedea curînd.

Pe la amiază cînd sosi, Sissan povesti, înecată de rîs, ce impresie făcuse dis-de-dimineață în autobuzul arhiplin, unde se întîlnise cu o prietenă care tocmai se ducea la serviciu.

— Bravo ! La ora asta te duci acasă ?

— Da... și sînt obosită moartă. Dar n-are a face... Azi noapte am cîștigat o sută de coroane.

Unii făcură haz, alții însă o priviră lung, apoi se feriră să nu se atingă de ea, de parcă ar fi fost ciumată, după care urmă o tăcere de gheață.

Hasse Lindgren nu putu să adoarmă. Mai simțea încă încordarea în care trăise în ultima vreme. Era o trecere prea bruscă de la eforturile din ultima săptămînă la golul

acesta de producție. „Măcar de-ar merge bine !“ își spuse și simți din ce în ce mai clar că se lăsase ademenit pe o pantă greșită.

Apoi, încercă să se consoleze : „Nu mă mai interesează treaba asta !“.

După ce citi scenariul, Eva spuse :

— N-a mai rămas mare lucru din roman !

Holger replică surîzînd :

— Am luptat din greu cu autorul. Pentru indivizi ca el creație artistică înseamnă numai crimă, sînge și neant... În ochii lor, toți cei în stare să rîdă sînt pe jumătate idioți. Se uită cu neîncredere la cei care vor să dăruie oamenilor puțină bucurie. Dar, de fapt, cum găsești scenariul ?

— O ! desigur... începu Eva.

— Foarte bine, o întrerupse Holger. Tot așa trebuie să vorbești dacă te mai întreabă și altcineva. Să arăți că tu crezi în povestea asta și că te bucuri să joci în film.

Uneori, în pauze, Eva se strecura afară și plîngea. I se părea că numai ea era de vină, atunci cînd o scenă trebuia să fie reluată de mai multe ori. Cea mai amarnică zi fu însă ziua în care trebui să joace, alături de Gunilla Winter, scena cea mare cu cearta. Urma să stea în bucătărie și să calce, atunci cînd trecea Gunilla. Fereastra era deschisă. Un mic ventilator abia auzit, făcea să fluture perdelele. Curentul îi făcea bine, pentru că mai reducea căldura sufocantă a reflectoarelor.

— Hei ! strigă regizorul. Acum nu mai ești Eva. Așteptăm cu toții să devii Sylvia !

În fața ferestrei apăru zîmbind Anna cu mersul ei de pisică, și cu sînii dezgoliți mai mult decît ar fi îngăduit buna cuviință. Perdeaua fîlfîia și „soarele“ reflectoarelor strălucea.

— Bună, Sylvia, frumoasă vreme astăzi, nu ?

— Da !

— Tu nu prea ai timp să te bucuri de așa ceva.

Anna se opri în fața ferestrei, se aplecă peste pervaz și privi cu un ochi critic rufele. Aparatul prindea fețele lor pe rînd, în timp ce disputa se înteța. Sfidătoare, Anna

trebuia să rîdă cu un aer plin de sine, cînd îi transmitea salutări din partea lui Lars, iar Sylvia, fată cuminte și drăguță urma să dea dovadă de prezență de spirit și bună creștere, înclinînd balanța în favoarea ei. Deoarece Anna nu reușea să răzbească doar cu vorbe, se apleca mai mult peste pervaz și începea să mînjească olanda albă cu un cărbune pe care îl avea ascuns în mînă. Eva îi văzu zîmbetul larg, plin de satisfacție, în timp ce ea nu fu în stare să intre în rol. Scena cu călcatul rufelor deveni mai degrabă un conflict cu actrița Gunilla Winter decît cu personajul Anna din film. Eva avea impresia că Gunilla cîștiga toate partidele, cu naturaleța ei în mișcări, cu atitudinea ei degajată, ținuta capului, jocul mîinilor.

Eva avu impresia că se află din nou la lecțiile lui Sören, cînd învăța să se miște în scenă. Se miră, supărată, cum de se descurcase atunci fără prea multă bătaie de cap. Iar acum era vorba doar de fierul de călcat. Era convinsă că putea să-l mînuiască mai bine decît oricare alta dar, cu toate astea, Holger a reluat de cinci ori scena pînă s-o facă să-și schimbe poziția, să miște fierul și mîna pe rufe într-un anumit fel.

— Și ceva mai mult temperament, dacă se poate? Ești surdă sau ce-i cu tine?

Cînd Anna îi murdări rufele, Sylvia voi să-i dea cu fierul în cap, dar nici așa nu fu bine. Gestul fu socotit mai mult ca o reacție personală a Evei, fără nici o legătură cu rolul.

— Du-te puțin afară și liniștește-te! Dar să nu dea dracu' să te apuci de bocit și să-ți strici machiajul.

Într-o pauză, Gunilla Winter veni și se așeză lîngă Eva.

— De fapt, cum de-ai primit rolul ăsta? o întrebă ea cu glas moale.

— M-au întrebat decă-l vreau și l-am luat.

Gunilla îi aruncă o privire pe sub genele ei lungi. Cum stătea aproape de ea, Eva văzu că în jurul ochilor începuseră să-i apară riduri și încercă un sentiment de triumf.

— Te rog să nu te superi că te-am întrebat, spuse Gunilla. În fond, nu are importanță cum ajungi să joci un rol.

— Pentru rol poate nu, replică Eva. Dar pentru conștiința ta are, adăugă ea mototolindu-și cu putere batista.

Ochii Gunillei sclipiră deodată cu interes. Nu mai spuse nimic, dar cînd se reluă filmarea, Eva simți că încerca pentru Gunilla o vagă simpatie.

În dimineața cînd veni pentru o scenă de dragoste înfocată cu Josef Cornell, Eva de-abia se mai ținea în picioare și n-avea altă dorință decît să fie cît mai departe de platou. Cornell nu o ajuta niciodată în scenă, lăsînd-o să se descurce singură.

La începutul scenei îl tachina pe Cornell pentru prietenia lui cu Anna, iar el mai întîi se înfuria și după aceea începea să se preocupe din nou de Sylvia. Indicațiile de regie arătau că el o fugărea pe Sylvia în sus pe scări, ea sărea jos peste balustradă și după ce se hîrjoneau destul, ea trebuia să se lase prinsă și trîntită pe un pat țărănesc cu multe perne. Acolo urma să se lase îmbrățișată, sărutată, de celebrul Josef Cornell, și să-l sărute și ea. Totodată, era necesar să-și plimbe mîinile pe spatele lui, ilustrînd excitația crescîndă. La un moment dat, el începu s-o tragă atît de tare de bluză, încît fu nevoită să-l țină cu mîna mai la distanță. Nu-și dădu seama despre ce era vorba, nici atunci cînd Holger îi strigă actorului să stea mai la o parte. Bodogănind, Cornell ascultă indicația și-și schimbă poziția, însă de data asta reflectoarele care erau plasate la marginea platoului o orbiră cu lumina lor puternică. Ochiul rece și pătrat al aparatului de filmat se zgîia direct în obrazul ei. Aproape că-i fu recunoscătoare lui Cornell, cînd acesta îi trecu iar cu mîna pe obraz și acoperi lumina.

— Mulțumesc... Întrerupem !

Eva se întrebă ce dracu' mai făcuse greșit și de data asta sau ce uitase. Dar Holger îl mustră pe Josef Cornell pentru gestul făcut cu mîna care ascunsese fața Evei. Actorul îi ripostă că știa foarte bine cum se ține o femeie în brațe în orice situație posibilă. Tot personalul izbucni în rîs. Eva era însă fericită că scăpase fără nici o observație.

XII

Studioul Pallas-Film descinse în micul oraș ca o șatră de țigani cu mașina cu aparatura de înregistrare a sunetului, autobuzul personalului, mașina regizorului Källefors, cîteva jeepuri, limuzina cu rulotă spațioasă a lui Josef Cornell și alte cîteva mașini. Fură cazați în hotelul principal al orașului, în afară de Josef Cornell care se instală lîngă lac, la cîțiva kilometri de oraș.

Pînă la șapte dimineața, trebuiau să termine masa și să fie gata de plecare. Uneori, apărea și Josef Cornell care de obicei mergea separat. Era însă singurul care nu întîrzia niciodată. Eva îi auzea pe ceilalți cum se plîngeau de aerele lui arogante, de egoismul și viclenia lui, dar toate aceste bîrfeli sfîrșeau într-o bombăneală admirativă, plină de invidie.

— E totuși un mare actor! Filmul e viața lui. Mai bine s-ar lăsa biciuit de moarte decît să lipsească de la o filmare sau să-și bată joc de un rol.

„Așa vreau să ajung și eu", își spuse Eva.

Seara, Eva se plimba prin orășel și îl compara cu cel din care venise. Începuse să-și cunoască din ce în ce mai bine colegii. Grupul lor forma o măruntă colonie izolată în acel oraș. Cînd nu mai aveau chef să se plimbe, se adunau toți la un loc ca o familie în care fu primită și Eva.

Uneori, se întreba cu teamă dacă nu o acceptaseră în mijlocul lor numai pentru că o considerau o concurentă inofensivă. Alteori, se înfiora gîndindu-se ce s-ar întîmpla dacă ceilalți, cu rutina și priceperea lor, și-ar fi pus în joc toată perfidia de care erau în stare.

Tocmai Brita Hjelm, actrița îmbătrînită în meserie, fu cea care într-o seară o îmbrățișă pe Eva și-i spuse „copila mea". De fapt, băuse cam mult vin roșu în seara aceea, dar și a doua zi, cînd se dezmetici, se purtă frumos cu ea. De la Brita află Eva care fusese motivul gestului lui Josef Cornell în scena de dragoste.

— Încearcă totdeauna să ne strice scenele. Văzînd că îți dezvoltai bine rolul, a recurs la trucul acela și ți-a

acoperit fața cu brațul. Cu cît ne apare mai des fața pe ecran, cu atît avem mai multe puncte cîștigate, copila mea. Cînd sînt mai mulți, locul cel mai bun este în prim plan, la mijloc. Dar cînd te miști singură pe scenă, atunci oricum publicul e cu ochii pe tine și nu are importanță în ce loc te afli.

„Am făcut progrese" gîndi în seara aceea cu satisfacție Eva, pînă o cuprinse somnul.

De fiecare dată cînd observa manevrele lipsite de scrupule care se operau în spatele jocului „oficial" al actorilor, simțea că i se face silă. În același timp însă își spunea : „Am mai învățat ceva care mi-ar putea prinde bine într-o bună zi".

Birfelile actorilor îi păreau la fel de dezgustătoare ca ale celor din satul ei, sau ale colegelor de la birou sau de la teatrul clubului.

Cînd auzea ironii și aluzii răutăcioase la adresa unor fete care primiseră la fel ca și ea acum roluri principale, în alte filme, Eva încerca să se convingă că nimeni nu voia în mod intenționat să o lezeze. Ba mai mult, se străduia să ia aceste cuvinte drept sfaturi binevoitoare. Sau măcar să se prefacă a fi invulnerabilă la aceste ironii.

O fată care își datora succesul unui singur film era acum la Paramount, la Hollywood, unde avea un contract pe cinci ani. O chema Siw Göransson și se insinua că izbutise să ajungă acolo prin talentul ei în pat.

— Dacă aș fi avut norocul ei, să dau de bărbații potriviți, acum eram și eu la Paramount ! oftă Gunilla Winter. Cînd e vorba de micile favorite ale domnilor directori, se schimbă doar lumina și se fotografiază din alte unghiuri. Dar asta n-are nimic de-a face cu arta dramatică !

— E căsătorită acum a patra oară ?

— O căsătorie la ea nu durează decît un an.

— Cîți copii are ?

— Nu știu. Acum doi ani am văzut-o la Londra cu trei plozi : doi în brațe și altul în burtă. Doamne, cum se purta cu ei ! Acum îi săruta și îi strîngea în brațe, gata să-i sufoce, acum îi șmotrea și-i spunea bonei să-i ia de pe capul ei și să se ducă dracu' cu ei cu tot.

— Acum trei ani am jucat cu ea într-un film, spuse Magnus Falck, care n-a ajuns să se termine. Ne-a înnebunit pe toți. Cînd trebuia să începem la ora opt dimineața, venea agale la ora zece și spunea, căscînd, că e teribil de obosită.

— La Paramount, toate dialogurile ei sînt imprimate cu ajutorul unei dubluri, adăugă Gunilla, și nu mă miră deloc. Nu era în stare să țină minte o replică de zece cuvinte, nici măcar în limba suedeză !

Din cînd în cînd, se ajungea la adevărate explozii de veselie prostească. Într-o seară, Magnus Falck puse rămășag că poate să bea o sticlă de vodcă într-un sfert de oră și să rămînă apoi în picioare. Alteori, se făceau niște glume copilărești. Unul își aduse aminte de vechiul joc de a face calambururi, prin repetarea silabei de la începutul cuvintelor.

— De ce te miști atît de pi-piano ?

— Nu ca-cam pot mai repede. Am mîncat o friptură cu pi-pireu de cartofi și cu pi-piper, după care am băut mult și m-am pi-pilit.

Gunilla Winter petrecu vreo cîteva nopți în rulota lui Josef Cornell, dar pe urmă se întoarse la hotel. Se spunea că el cam începuse „să dea semne de bătrînețe". Gunilla își îndreptă atunci privirea asupra domnilor din secția tehnică. N-o interesa Holger Källefors. Mai întîi pentru că Yvonne era mereu cu el și, pe urmă, fiindcă seara nu mai era de văzut. Pleca împreună cu operatorul șef de imagine direct de pe platou la o sală de vizionare să urmărească secvențele făcute în ziua respectivă. Holger și soția lui luau cina singuri, la o masă separată, și apoi dispăreau. El lucra în fiecare noapte la scenariu. Actorii șopteau însă între ei că Holger nu arătase niciodată atît de nesigur de sine.

Eva descoperi că, în comparație cu filmările în exterior, cele din studio fuseseră floare la ureche. Afară interveneau multe lucruri neprevăzute

Casa veche care fusese aleasă pentru ferma lui Lars se afla pe un deal lîngă șosea. Uneori în mijlocul unei scene se întîmpla să urce panta vreun autocamion cu motorul urlînd.

— Întrerupeți ! Așteptați !

Cînd totul era gata din nou pentru filmare, era nevoie să fie mutate reflectoarele, și, uneori, tocmai atunci soarele se ascundea după nori.

Erau zile cînd figuranții din împrejurimi trebuiau să aștepte cîte șase ore, ca să treacă prin fața aparatului abia un sfert de oră. În zilele frumoase, soarele era la fel de neîndurător ca și reflectoarele de pe platoul de filmare de la Stockholm. Toți purtau ochelari de soare și pălării cu boruri mari, iar asistenta regizorului își lipise o bucată de hîrtie pe nas, ca să nu i se cojească pielea.

Evei i se păru că obligațiile ei erau foarte simple. Trebuia să stea pe iarbă, lîngă un lac cu nuferi artificiali, sau lîngă un pîrîu, să urce sau să coboare pajiștea verde cu copaci decorativi și apoi să apară pe un drum de deal, de unde avea o priveliște asupra văilor minunate.

După zile ca acelea pline de alergătură în aer liber, mînca și se băga imediat în pat. Îmbrăcată numai cu o pijama, stătea lejer și își învăța rolul pentru a doua zi. Aerul era înăbușitor, cu toate că pe fereastra deschisă venea un curent răcoros.

Încă nu-și dădea bine seama de ce trebuia să apară în acele decoruri naturale. Nu avea altă obligație decît să pozeze, sau poate Holger îi cerea să apară numai pentru ca operatorul de imagine să aibă prilejul să facă niște grandioase filmări ?

Se gîndea la toaletele ei pentru film : corsaje strîmte, bluze mulate pe corp, răscroite pînă la sfîrcul sînilor. Totul era menit a-i pune în valoare grațiile. Și ce ochi mai făceau.

O prinse puțin moțăiala. Niște fete chicoteau jos, în stradă. Se auzea sunet de tocuri pe trotuar, zbîrnîitul mașinilor care veneau și se depărtau. Pe culoar, se amestecau zgomot de pași, gălăgie, hohote de rîs și uși trîntite. În fiecare seară, Brita Hjelm și Magnus Falck încercau să se întîlnească pe ascuns. Toți știau cît se luptau ei pentru aceste întîlniri. Unii făceau haz, iar alții erau de partea regizorului și directorului de platou și îi păzeau pe amîndoi, încercînd să-i împiedice.

Să fie oare adevărat că filmul strică oamenii ? Cine nu rezistă mecanismului complex al filmării se pierde dacă nu se hotărăşte repede să renunţe la film. Cine rezistă însă ajunge posedat de diavolul cinematografului şi se sacrifică în întregime pentru lumea ecranului.

Eşecurile o impresionau pe Eva din ce în ce mai puţin. Amintirile triste păleau la gîndul celor cîteva scene pentru care primise elogii. „Poate că cei posedaţi de diavolul filmului se simt bine oricum", gîndea ea.

Sună telefonul. Era regizorul Källefors.

— Eva ? Poţi veni repede pînă aici ?

— Acum ? întrebă ea buimăcită. M-am culcat, dar am să vin.

Îşi puse halatul alb de cameră pe care i-l alesese Yvonne, îşi strînse cordonul în jurul taliei, îşi luă scenariul şi ieşi grăbită.

În camera lui Holger Källefors aşteptau Cornell şi Brita Hjelm, împreună cu directorul de platou şi cu operatorul de imagine. Toţi erau în ţinută de stradă. Eva avea impresia că privirile bărbaţilor, care-i măsurau de sus pînă jos silueta suplă, învesmîntată în alb, o mînjeau.

Regizorul se uită urît la Cornell, înainte de a citi nişte adaosuri la scenariu, pe care fiecare trebuia să şi le noteze.

— Mîine filmăm secvenţele 132—144 în loc de 511—520, anunţă el.

Era o situaţie afurisit de neplăcută şi precis că Josef Cornell avea să vină cu o sută de întrebări şi de sfaturi, de modificări după ideile lui. Holger fusese de acord cu Hasse Lindgren că preotul nu mai avea nici un rost în această istorie, din moment ce Lars nu mai era silit să se însoare cu nenorocita de Anna. Fără multe insistenţe, Holger fusese de acord ca autorul să sacrifice cu totul acest personaj de seamă al romanului pe altarul zeiţei Cinema.

Acum cei din consiliu făceau cu toţii gălăgie. Claes Thelin fusese angajat pentru acest rol şi căpăţînosul acela bătrîn îşi cerea banii. Consiliul hotărîse să joace şi el. Cineva fusese de părere că toată povestea era cam lipsită de culoare. Aşa că se impunea o scenă suplimentară, în

care Claes Thelin și Josef Cornell urmau să aibă o înfruntare magnifică. Birger Serner era deja în drum spre oraș, unde voia să asiste vreo cîteva zile la filmare. Lui Holger i-ar fi plăcut să-l aibă și pe Hasse Lindgren acolo, dar stabiliseră să nu-l cheme.

Chiar a doua zi urmau să filmeze secvențele în care apărea și se contura personalitatea preotului. Holger trebuia pur și simplu să revină la versiunea primului manuscris și să intercaleze scenele pe care le scosese afară cu Hasse Lindgren.

În seara următoare trebuia să refacă, împreună cu Birger Serner, scena cu ciocnirea cea mare. Găsise o soluție ingenioasă, pe care Birger avea, desigur, să o aprobe fără discuție : îl făcea pe popă să apară pe parchetul de dans tunînd și fulgerînd împotriva ispitelor pămîntești. Atunci apărea și Lars, care declara că omul are dreptul la plăcerile lumești și nu numai la cele îndoielnice, nesigure, la cele cerești. Holger își imagină talentele pe care aveau să și le etaleze cei doi mari actori într-o ciocnire atît de aprinsă.

— Cum adică ? întrebă Josef Cornell. Iar intră popa în scenă ? Și cine îl joacă ?

— Claes Thelin, preciză Holger.

— O ! exclamă Brita Hjelm plăcut surprinsă.

Josef Cornell rămase pe gînduri. Källefors se uită la el pe furiș.

„Pentru numele lui dumnezeu ! Ce-i cu misterele astea“ ? se întrebă Eva.

Unul cîte unul, actorii începură să se retragă în camerele lor cu noile secvențe pentru a doua zi.

Eva citi o vreme și apoi se uită pe culoar. Era gol, dar la capătul lui, sub lampa de noapte, se închise repede o ușă în urma unui picior de femeie într-un papuc albastru Pufni în rîs. În dosul acelei uși locuia Magnus Falck. Uită curînd acest episod și se trudi mai departe cu rolul, dar gîndul ei era numai pe jumătate la cele ce făcea. O sfredelea un dor nebun după Gunnar.

A doua zi, autobuzul se opri în fața hotelului, încă de la ora șapte și un sfert.

— Pe cine mai așteptăm ?

Holger Källefors vorbea enervat cu șoferul, lîngă care se afla directorul de platou, cu fața roșie ca focul, și îi arăta ceasul de la mînă.

— Brita încă n-a venit, remarcă Helga Kowalewska.

Lipsea și Magnus Falck. Abia acum își dădu seama Eva al cui era piciorul în papuc albastru, pe care îl văzuse cu o seară înainte pe culoar. După cîteva minute, șoferul sări rîzînd în mașină și porniră.

Falck și doamna Hjelm sosiră abia pe la unsprezece, într-un taxi din oraș care-i aduse pînă la poiana verde, ce se întindea între gardul cimitirului și lac.

Sus, în cimitir, Claes Thelin, înalt și cu un aer sever, pășea printre morminte, ținînd cu stînga pulpana reverendei, iar cu dreapta manuscrisul din care își învăța rolul. Din cînd în cînd, ducea caietul la spate și repeta cuvintele pe de rost. Apoi se uita din nou la text și își agita pumnul cînd lapsurile se repetau prea des.

Ceva mai departe, regizorul Källefors discuta cu Josef Cornell. Uneori stăteau față în față ca doi cocoși, dar nimeni nu auzea ce vorbeau. Rafalele vîntului le înghițeau cuvintele. Pe gardul de zid ședeau îngrămădiți o duzină de figuranți îmbrăcați în haine negre, iar sus, lîngă bisericuța albă, se agita o seamă de oameni în jurul reflectoarelor și a șinelor pentru aparatul de filmat.

În ziua aceea, Gunilla Winter nu avea nici o scenă, dar însoțea totul grupul, pentru a continua flirtul început cu șoferul, pe cît se părea. Deocamdată, stătea la soare, întinsă pe o pătură, cu fusta ridicată pînă la brîu și corsetul lăsat mult în jos.

— Ia uitați-vă, izbucni ea în rîs, cînd sosi taxiul.

Eva își ridică privirea de pe caiet și-și scoase ochelarii de soare.

Brita Hjelm și Magnus Falck, cam vlăguiți, afișau un zîmbet leșinat, și își arătau mai mult spatele, ca doi adolescenți care fuseseră prinși asupra unei fapte rușinoase.

— Cum s-a mai boit! exclamă Gunilla. Arată ca o tîrfă bătrînă, duminică la ora patru dimineața.

Vîntul care foșnea prin frasinii cimitirului, purtă cu el hohotele de rîs ale tehnicienilor.

Eva se uită spre lac. Apa clipea în razele soarelui. Lanurile de secară unduiau cu reflexe mătăsoase în bătaia vîntului. Un șir de frasini alb-argintii se legăna ușor. La orizont, turme de nori, cu burți plumburii, înaintau spre răsărit.

În timpul pauzei de prînz, Magnus Falck adormi la umbra autobuzului și începu să sforăie zdravăn pe nasul lui mare și gura larg deschisă. Unul dintre tehnicieni scoase un aparat mic și-l fotografie, în timp ce toți ceilalți îl priveau amuzați. Din cauza hohotelor de rîs care urmară, Falck se trezi, se uită buimac împrejur, prefăcîndu-se că nu dormise nici un pic.

Eva observă cum asistenta regizorului îi dădu și lui și doamnei Hjelm, cu cea mai mare discreție, niște tablete. Filmarea mergea prost. Părea că nu se va termina o dată scena în care trebuiau să joace cei doi bătrîni. La ora trei, Holger îi trimise acasă. Nu mai urla, dar era alb ca varul și ochii îi scăpărau.

Ringul de dans se afla pe malul altui lac, pe o limbă de pămînt împădurită. Locul era atît de pitoresc, încît Birger Serner spuse convins :

— Publicul va crede că toate astea fac parte din recuzita filmului.

El, împreună cu regizorul și Claes Thelin discutară această scenă pînă după miezul nopții, puseră pe hîrtie cele discutate, le transcriseră, iar ca rezultat popa nu se mai revolta împotriva dansului.

— Scena asta a apărut de atîtea ori pe ecran, fu de părere Birger. E banală. De data asta, vom prezenta un preot în pas cu vremea, care să țină cu tineretul și să înțeleagă pofta lui de viață. Vom face un film pe placul clerului și al credincioșilor și uitați-vă la mine, dacă n-o să aducem în sală noi spectatori, sînt în stare să înghit o mătură cu coadă cu tot. În schimb, îl lăsăm să înfiereze mentalitatea ipocrită a bătrînilor, care împing tineretul la răzvrătire.

Erau atît de entuziasmați de momentul lor de inspirație creatoare, încît se felicitau reciproc pentru ideea asta genială. Holger Källefors însă clătină din cap și aruncă o privire neîncrezătoare spre Josef Cornell.

Sylvia dansa cu Lars și apoi rămînea tristă, rezemată de balustradă, în timp ce Lars dansa cu Anna. În jurul lor alți tineri de prin împrejurimi dansau și ei, beau pe ascuns din sticlele pe care le aveau dosite prin buzunare, alții se luau la harță și cîte unii dispăreau, perechi-perechi, printre arbori.

În acest timp, aparatul de filmat se mișca și filma tot ce se petrecea. Cînd preotul apărea pe ring, dansul înceta, murmurul se stingea, precum indicase regizorul și, în sfîrșit, muzica se întrerupea într-un vacarm de note false. Obrazul plin de riduri al lui Claes Thelin exprima multă bunăvoință și vocea lui sonoră de predicator era caldă, sugera încredere

„Vă dați în lături, de parcă v-ați teme de mine ! Nu ne cunoaștem destul de bine ?“ spunea el.

— Dar ce dracu-nseamnă asta ? strigă deodată Josef Cornell, îndreptîndu-se iute spre Holger Källefors.

În jurul aparatului de filmat se stîrni multă zarvă și mișcare. Cornell continuă să strige :

— Asta e un atentat ! O jignire ! Unde mai încap și eu, dacă voi începeți așa ? Îmi furați cel mai bun dialog... Mie nu-mi mai rămîne decît să... încercă el să protesteze, dar îi pieri glasul. Holger Källefors și Birger Serner îl luară pe marele actor care își ieșise din fire și-l duseră mai departe spre malul lacului.

Claes Thelin rămase un moment nehotărît în mijlocul ringului de dans. Microfonul îi atîrna încă deasupra capului. În cele din urmă, înălță din umeri și plecă. Reverenda îi fîlfîia în bătaia vîntului.

— E o prostie ! Doar recunoașteți și voi ? se răsti Josef Cornell. După intrarea pe care și-a făcut-o popa în secvențele 132—144, nu-l puteți lăsa să apară acum așa ! Dacă nu vrea să admonesteze pe nimeni, atunci de ce întrerupe dansul într-un mod atît de grosolan ? Și afară de asta, de ce vine afurisitul ăsta îmbrăcat ca pentru slujbă ? Pregătiți totul pentru un scandal care, pe urmă, nu mai are loc... Nu vă puteți bate joc în halul ăsta de public !

Holger începu să vorbească, iar directorul Birger Serner îl întrerupse si veni cu propriile lui argumente.

— Căcat ! strigă Cornell. Asta pute a provocare !

Obrazul lui, bine machiat și întins, era al unui țăran tînăr și bronzat, dar vocea era a lui Cornell, aspră și puternică, tremurînd de furie. În acest moment nu mai exista nici o potrivire între chipul și vocea lui :

— Își închipuie careva la Pallas-Film că eu, Josef Cornell, nu mă pot măsura cu Claes Thelin și că nu pot juca o scenă cu el ?

— Dragă Josef, începu Holger Källefors, acum vezi lucrurile pe dos. Armonia filmului...

— Dar eu la ce mă gîndesc oare ? Tocmai pentru armonia și reușita filmului mă zbat eu aici, și-mi bat gura de pomană de-mi stric și vocea !

Directorul și regizorul se uitară unul la celălalt, ridicînd din sprîncene. Holger Källefors tuși mai întîi și spuse :

— Și ce propui, Josef ?

Ochii actorului se luminară și, judecînd după gesturi, începea să se calmeze.

— Eu văd aceste secvențe astfel. Dansul e în toi și totul este foarte nostim. Atunci... atunci apare popa. Așa, deodată, drept, țeapăn și întunecat și în jurul lui se întinde o tăcere de moarte în cercuri din ce în ce mai mari. Aici o filmare bună de prim-plan cu obrajii tinerilor, brațe care se lasă încet în jos și zîmbete care încremenesc și dispar. Apoi, popa începe să vorbească. Mult să nu vorbească, dar cuvintele lui să fie dure într-un crescendo continuu. Abia atunci îmi fac și eu apariția în mod logic și îl bat cu propriile lui arme...

— Și, bineînțeles, tu vorbești și mai mult ! rîse Birger Serner malițios și-l bătu pe Josef Cornell pe umăr cu cunoscutul lui gest frățesc.

— Aș vrea să-l văd pe cel care pune la îndoială iscusința mea de a-i da niște replici potrivite ! strigă Cornell. Eu pot să-i întorc și să-i răstălmăcesc fiecare cuvînt pe care îl rostește. Nu să pun în discuție religia și biserica. Asta nu ! Și sinceritatea are granițele ei. Eu îl demasc drept un parvenit lacom și îi arăt că el și cei ca el poartă vina că există tineri răzvrătiți, cărora realmente le este rușine să fie veseli în mod firesc și atunci ajung niște

ființe aspre. Dar asta nu e vina tineretului. Apoi, scena se termină cu refacerea atmosferei, reluarea muzicii, continuarea dansului și plecarea popii, după ce îl fac praf.

— Ar fi ceva ! mormăi Birger Serner, zîmbind și gîndindu-se la talentul actorului de a se înflăcăra de unul singur.

— Să o lăsăm ca o alternativă, decise Källefors. Eu termin varianta asta și între timp pregătesc...

— Dialogurile sînt aproape gata, îl întrerupse actorul. Le-am făcut azi-noapte și pot să le spun în orice moment.

— Atunci după micul dejun, hotărî Källefors. Să sperăm.

Se uită spre cer, unde norii pluteau mai jos decît ieri. Se profila primejdia ca cerul să se acopere. Se gîndi amărît : „Trebuie să luăm drept bună chiar și prima scenă care nu are scăderi prea mari. Pentru reluări nu mai avem timp. Și-i numai vina voastră !".

Cînd improviza, se simțea tare și știa că actorii erau de partea lui. Dar cînd alerga între improvizație și cîrpăceală, pierdea terenul de sub picioare, încrederea actorilor și trebuia să se impună prin măsuri disciplinare. „Cornell, afurisitule, nici nu știi cîți nervi îmi mănînci ! Ce liniștit s-ar lucra dacă n-ai fi tu aici... Păcat că joci atît de bine !"

Asta o știau cu toții : Josef Cornell nu ratase niciodată un rol.

Eva nu pricepu mare lucru din cele petrecute în timpul filmărilor de după-amiază ; doar că cineva, din culise, pusese la cale reluarea scenei de pe ringul de dans. Îl bănui pe Josef Cornell. În schimb, Claes Thelin îi trezi admirația. Acesta ar fi avut toate motivele să protesteze cînd primi o lungă poliloghie scrisă de mînă, pe care trebuia s-o învețe în pauza de prînz, dar începu s-o repete fără să crîcnească. La fel ca și în ziua precedentă, turuia de zor plimbîndu-se în sus și-n jos, cu rolul într-o mînă și cu un sandviș în cealaltă. Cînd începu filmarea, își știa rolul. Iar cel ce se poticnea cel mai des, izbucnind în înjurături deocheate la fiecare greșeală, era Josef Cornell. Eva socoti că așa îi trebuia. Ce avea să

iasă însă din toate astea ? Cum se vor potrivi noile secvențe cu celelalte ?

În aceeași seară, o parte din echipă fu mutată într-o vilă din afara orașului. Brita Hjelm și alții rămaseră la hotel. Directorul de platou discută cu fiecare din cei mutați la vilă și le transmise dispoziția regizorului : nici unul să nu se lase convins să schimbe camera cu Falck sau Brita Hjelm. Era mai bine să-i împiedice să se întîlnească, fiindcă după aceea două zile nu mai erau buni de nimic.

Camera Evei era înaltă, luminoasă și îi amintea de odăile domnișoarelor din romanele englezești. În prima dimineață, cînd se trezi, văzu în fața ferestrei un mesteacăn. Frunzișul copacului tremura și strălucea în lumina soarelui, frunzele luceau de parcă fuseseră atunci spălate de ploaie.

Mîncarea era adusă de la restaurantul hotelului și echipa de filmare era hrănită, la iarbă verde, ca o trupă militară. Cornell, Thelin, regizorul și Birger Serner mîncau la o masă pliantă și ședeau pe scaune marcate cu numele lor. Ceilalți se așezau la întîmplare sau după simpatiile pe care le avea fiecare.

Era într-o vineri și Birger Serner și Holger Källefors o invitară pe Eva să ia loc la masa lor...

— Ei, cum te simți ? întrebă Birger.

— Minunat !

— Te-ai acomodat destul de bine, nu ? întrebă el rîzînd.

— Vrem să discutăm ceva cu tine, i se adresă și Holger Källefors, evitînd să i se uite în ochi.

O cuprinse o neliniște nelămurită.

— Marți va fi o zi neagră pentru noi, continuă Holger. Vin o mulțime de gazetari.

„Nu-i chiar atît de rău", își zise Eva. Era însă foarte curioasă să afle ce voiau de fapt de la ea.

— Mîine vom lucra pînă tîrziu, spuse Källefors. E ultima zi a lui Thelin și trebuie să terminăm odată cu scenele lui.

Holger lăsa impresia că era încă jenat. Eva îl privi cu ochi mari și cu o mină întrebătoare. Schimbară discuția o vreme, fiindcă se apropia ba unul, ba altul și-i deranja. Apoi, Källefors atacă dintr-odată, fără nici un preambul :

— Avem nevoie de o scenă, dar de una cu adevărat frumoasă și poetică, plină de viață și romantică, încît să facă inimile oamenilor să bată mai tare !

Eva se uită la el plină de curiozitate. Directorul Serner tuși și adăugă :

— Noi vedem scena cam așa. Tu vii singură de-a lungul malului. E groaznic de cald și ai vrea să te scalzi, dar nu ai costumul de baie la tine.

Eva se înroși.

— Mulțumesc, spuse ea. Ajunge !

— Nu mă întrerupe. Încă n-am terminat. Așadar, vrei să faci o baie și fiindcă prin apropiere nu e nici țipenie de om, intri în apă și te scalzi pur și simplu.

Eva își simți mîinile umede și reci. Luă șervetul de pe masă și-l desfăcu, apoi îl strînse sul și iar îl desfăcu. „Vor să mă vadă goală pușcă" se lămuri ea. „Au să se adune toți în spatele aparatelor și au să se holbeze la mine, iar la cinematograf spectatorii se vor înghesui să mă privească, așa că toată lumea are să știe cum arăt în costumul în care m-a adus mama pe lume". Cu toate că-i vîjîia capul, auzi totuși pe impunătorul director :

— Ieri, dincolo, pe cîmp, am dat peste un taur magnific care inspiră groază. Să presupunem că acest taur te descoperă și se apucă să-ți facă zdrențe hainele sub copite. Tu n-ai curajul să ieși pe mal, și tocmai atunci vine Lars și gonește taurul. Are destul de multă bună cuviință să nu se uite la tine, iar tu îți iei ce mai rămîne din zdrențele tale și dispari... Curajul lui, însă, te impresionează puternic. Mergi pe drum și te gîndești din ce în ce mai mult la el. În acest fel, avem și un motiv bine întemeiat pentru o împăcare finală.

Cînd termină Eva își ridică privirea. Buzele lui Källefors se subțiaseră și arătau livide, iar ochii lui o evitau.

În schimb Birger Serner se uită la ea cu o nerăbdare veselă și plină de curiozitate.

— Asta n-o fac ! strigă ea.

— Și de ce nu ? întrebă el rar, silabisind.

— Pentru că... pentru că nu vreau ! Nu pot !

— Atunci ce fel de actriță ești ? Nu pot ! o imită el. N-am decît să apelez la oricine, la indiferent care alta, și o face.

— Atunci lăsați „pe oricine" să o facă ! strigă Eva scoasă din fire.

Holger îi făcu discret cu ochiul șefului său și își trase scaunul mai aproape de Eva.

— Ascultă-mă pe mine, spuse el blînd și își puse mîna peste mîna ei așezată pe masă.

Ea îl privi rece, în timp ce ochii lui negri, strălucitori, voiau parcă să o pătrundă.

— Scena asta este atît de importantă, că nu putem să ne dispensăm de ea. Sigur că am putea folosi o dublură, dar în cazul acesta ar trebui să renunțăm la filmarea de aproape și ar fi păcat.

— De ce nu este cuprinsă și în scenariu această scenă, dacă-i atît de importantă ? întrebă ea.

— E o găselniță de moment, replică Serner.

— Nu cred că autorului i-ar place, spuse Eva care căuta disperată noi argumente.

Serner rîse :

— Autorul și-a încasat banii, așa că a ieșit din joc. Acum depinde numai de tine. Ai citit contractul ?

— Ar trebui să existe clauze care să împiedice așa ceva ! îngăimă Eva și simți cum rochia începea să i se lipească de corp și obrajii să-i ardă.

„Nu-mi mai trebuie mult și urlu", gîndi ea.

Holger Källefors observă cum i se zbăteau vinele gîtului și i se întindeau tendoanele sub pielea albă.

— Hai să nu mai vorbim azi despre asta, spuse el, vrînd să schimbe vorba. Și acum, înapoi la treabă.

Eva se uită plină de ură la Birger Serner dorind să-l vadă plecat cît mai repede. Dacă pleca Claes Thelin, nu mai era nevoie nici de Serner. Singură cu Holger, care era atît de cumsecade și delicat...

XIII

A doua zi dimineață, sîmbătă, fu o mare pierdere de timp și așteptară mult, din pricina norilor care acopereau mereu soarele. Abia spre seară terminară treaba. Oamenii erau surescitați, cu nervii încordați peste măsură, dar cînd Holger anunță : „Acum ajunge", starea de tensiune dispăru ca prin minune și toți începură dintr-o dată să pălăvrăgească și să rîdă.

Cînd ajunseră la autobuz, Claes Thelin invită pe toți actorii la o petrecere, la restaurant.

— Zilele astea m-am simțit atît de bine împreună cu voi și a fost atît de plăcut, că trebuie să facem un mic chef înaintea plecării mele. Fiica mea se căsătorește mîine și trebuie s-o sărbătorim și pe ea.

Bucuria, care se reflecta necontenit pe fața lui plină de mobilitate, era irezistibilă. În cursul filmărilor, el întruchipase, fără multe eforturi, și pe „popa cel evlavios" și pe „dracul în persoană", iar acum își uimea colegii cu cea de-a treia transfigurare.

Pe la zece, un chelner se apropie și-i șopti :

— Peste o jumătate de oră pleacă trenul, domnule.

— Bine... mulțumesc !

Chelnerul dădu să plece, dar Thelin își aruncă privirea împrejur și-l chemă :

— Încă două sticle și lichior pentru doamne !

— Mie un whisky ! strigă Brita Hjelm.

— Și mie unul ! comandă Gunilla Winter. Dacă mi se permite... adăugă ea, uitîndu-se la Thelin cu un surîs cochet.

El se aplecă și-i mîngîie mîna, întinsă pe masa plină de pahare cu vin, sticle pe jumătate golite și scrumiere pe jumătate pline, pe cînd ochii lui umezi lunecau pe formele ei provocatoare care apăreau prin rochia foarte decoltată, cu corsajul strîmt.

— Scumpa mea, astăzi fiecare primește tot ce vrea. Nu vedeți că e o seară vrăjită ? Vă puteți dori orice și

veți avea ! Și tu ? se întoarse el spre Eva care stătea alături.

Ea se trezi din gîndurile ei sumbre provocate de amenințarea lui Serner cu baia și răspunse rîzînd :

— Mulțumesc. Pentru mine un lichior. Vin roșu și apoi „un lichior".

Vorbeau toți odată. Numai cînd Josef Cornell avea cîte ceva de spus, se făcea liniște. Avea obiceiul să se supere dacă nu-l ascultau toți cu sfințenie.

— În ziua de azi nu mai avem drepturi, trîmbiță deodată Brita Hjelm. Gîndiți-vă numai la turneele groaznice din provincie ! Teatrul de stat mai merge, dar cînd te gîndești la teatrele mici de provincie sau la cele ale căminelor culturale... Pentru actorii tineri sînt bune aceste deplasări. Cea mai mare parte a cunoștințelor mele le datorez anilor cînd făceam turnee. Da ! În tinerețea mea, am umblat cu cele mai renumite ansambluri. Dar mergeam numai în orașe. Pe vremea aceea nu-i venise nimănui ideea nebunească să ne trimită în săli meschine, unde se țin adunări, sau pe la casele de cultură, să jucăm în fața unor gură-cască și ageamii, care se apucă de rîs tocmai cînd nu trebuie. V-o puteți închipui pe Mona Göransson printre vaci și rațe ? Toamna trecută trebuia să joace într-un colț uitat de lume. Actorii au fost nevoiți să se schimbe și să se machieze într-o cocioabă care se afla la vreo cincizeci de metri de sală. Cădea lapoviță, iar necioplitii de țărani alergau cu umbrelele în jurul ei. La un moment dat Mona s-a împiedicat de o cioată și și-a fracturat piciorul. Mai umblă și astăzi cu baston.

— Într-o privință ai dreptate, interveni Josef Cornell cu glasul lui răsunător, dar ai văzut vreodată un turneu prin provincie care să fi dat faliment în ultima vreme ?

Brita Hjelm îi răspunse acru :

— Tu nu riști niciodată să fii trimis într-un ungher de țară păcătos.

— Ba m-aș duce ! Cunosc publicul teatrelor din orașe, cunosc și publicul Teatrului Dramatic Regal. N-aș avea însă nimic împotrivă să fac cunoștință și cu alt public, așa, ca să mai schimb, să-mi îmbogățesc experiența.

Holger și Yvonne Källefors stăteau tăcuți deoparte, așteptînd parcă plecarea. Holger se aplecă spre Thelin :

— Cum a rămas cu trenul tău, Claes ?

— Aiurea ! Astă seară pentru mine nu există nici un tren. Sînt liber ca studentul cerșetor, dragii mei prieteni. Dar lefter nu sînt.

— Încă nu de tot, mormăi Birger Serner. Pallas-Film nu plătește chiar atît de prost !

— Ne ajunge să mai chefuim o noapte, rîse Thelin.

Chelnerul făcu un ocol discret în jurul mesei și puse ordine printre sticle și pahare. Discuția despre tren îl îndemnă să se uite la ceas.

Evei i se făcu deodată dor de Gunnar Olsson. Se gîndi că ceea ce făcea ea acum pe el nu-l mai interesa. Dar dacă nu avea dreptate ? Se părea că va fi obligată să facă ceva care nu va fi pe placul lui Gunnar. Un timp rămase nemișcată, cu o senzație de gol în suflet. Apoi, o apucă o poftă nebună să se amețească. Se uită la paharele cu whisky ale celorlalți, trase o dușcă zdravănă de vin roșu din pahar și se întrebă dacă și sîngele ei avea aceeași culoare.

— Îmi amintesc că tocmai atunci începusem, istorisea Magnus Falck. Jucam... Cum se numea piesa aia ? Stați să mă gîndesc un pic...

— Ce importanță are numele ? interveni Birger Serner.

Fața lui de băiețandru radia, bărbia și ceafa i se revărsau peste guler.

— Era un biet debutant cu un monolog care începea cam așa : „Nevastă-mea e o femeie minunată. Îmi dă mereu cîte o pildă bună..." Să mă ia dracu' ! Nu-mi aduc deloc aminte de numele individului ăsta. De altfel, s-a și topit. Nici nu e de mirare, fiindcă nu putea suferi teatrul. Acum probabil că e măturător de stradă sau pensionar.

— Treci la chestiune ! strigă Josef Cornell și ciocni paharul cu Eva.

Magnus Falck istorisi povestea pînă la sfîrșit :

— Culmea a fost cînd, începînd să debiteze monologul, i s-a suflat un cuvînt porcos în locul altuia asemănător și individul s-a potolit.

Directorul de platou și Yvonne Källefors făcură o mină acră, strîmbînd din nas. Ceilalți porniră să rîdă cu poftă.

„De ce rîd eu în hohote“ ? se miră Eva. „Am ajuns oare în așa hal că rîd prostește de orice ? Noroc că mama nu-i aici“.

Gunilla Winter povesti apoi pățania unei gazde, căreia în timp ce servea un oaspete de onoare, îi alunecară sînii afară din decolteu. „Tot un aperitiv cald, însă nu pentru dumneavoastră, stimate domn“, ar fi spus ea, vîrîndu-și sînii la loc.

În toiul veseliei care se stîrni, Claes Thelin deveni deodată serios și începu să strige :

— Trenul meu ! A plecat trenul meu ? Mîine trebuia s-o conduc pe fiica mea la cununie. Sărmana mea fetiță ! Ce-o să creadă despre tatăl ei ?

— Dar mai ales mama ei ! îl zeflemisi Birger Serner.

— Înseamnă să ne rugăm iarăși să avem vreme bună, mormăi Thelin. Ascultă, chelner, de ce mama dracului nu mi-ai spus ?

Chelnerul veni în grabă și-l asigură că i-a amintit de tren, așa cum fusese vorba.

— Și noi ți-am adus aminte de tren, sări Birger Serner.

— Și trenul a plecat ?

— Din păcate, da... acum vreo oră.

— Îmi trebuie un tren ! Un tren, un tren ! Dau un regat pentru un tren ! Făceți-mi rost de unul ! strigă Thelin și se ridică șovăitor, clătinîndu-se pe picioare.

Ochii chelnerului începură să sclipească.

— Ultimul tocmai l-am dat, răspunse el.

Actorii începură să rîdă și să aplaude. Directorul de platou îl așeză pe Thelin iarăși pe scaun :

— Stai jos !

— Cît costă o mașină ? întrebă actorul.

Celor de față li se tăie respirația și zîmbiră încurajator spre chelner. Dar Claes Thelin i-o luă înainte :

— Adică un taxi, strigă el. Spre Stockholm !

— Nu ești în toate mințile, spuse Josef Cornell. Asta ar costa cel puțin o sută optzeci de coroane. Și onorarii atît de mari nu plătește nici chiar Pallas-Film.

Chelnerul se scuză, dispăru și se întoarse cu informația că se putea ajunge la Stockholm a doua zi la ora zece, dacă se lua trenul care circula duminica și avea oprire dis-de-dimineață în oraș. Ar fi timp suficient, deoarece căsătoria se va oficia la ora treisprezece.

Camera lui Thelin încă nu se ocupase. Geamantanele din cabina portarului fură duse din nou sus.

— Atunci mai avem timp berechet. Chelner !

Helga Kowalewska fusese tăcută și în seara aceea, deși ar fi avut de povestit mai mult decît oricare. Pe cînd era foarte tînără, plecase din Suedia, imediat după primul război mondial. Fiind cîntăreață de operetă, avusese succese atît de mari, încît angajamentele ei în străinătate veneau unul după altul. Se măritase în Polonia și, în scurt timp, inima începu să-i bată mai mult pentru țara aceea decît pentru cea de baștină. Eva auzise șoptindu-se că, în ultimul război, Helga făcuse parte din rezistență. O dată se salvase fugind prin rețeaua de canalizare a Varșoviei, în timp ce străzile ardeau. Se zicea că trăsese cu arma din spatele baricadelor și prin ferestruicile pivnițelor. Se întorsese în Suedia, fără un ban, fără nimic altceva decît un nume polonez și amintiri. Publicul o uitase de mult, ca și foștii colegi și directorii teatrelor de pe vremea ei.

Treptat, începu să capete unele roluri, dar numai de mîna a doua și a treia, iar pentru operetă era socotită de toți prea bătrînă.

Ea fusese cea care se uitase odată lung la Eva, și-i spusese : „Nu-ți mai trebuie nimic, atunci cînd ai o vîrstă care se termină cu ...zece". Eva se simțea atrasă de ea, dar nu îndrăznea să i se bage prea mult în suflet. În seara aceea plină de hărmălaie, liniștea din jurul bătrînei actrițe i se părea fascinantă. Dar, deodată, Helga Kowalewska evadă din tăcere și începu să-și depene firul amintirilor din străinătate :

— Într-un an am cîntat „Văduva veselă" de o sută optzeci de ori la rînd. Închipuiți-vă, la vîrsta de douăzeci de ani ! Probabil însă că nu aveau alta...

Helga începu să fredoneze aria Wiliei, se ridică și se îndreptă spre un loc rămas liber lîngă masă. Se făcu liniște. Toți se uitau la ea.

— Am cîntat și am dansat tot timpul, între cele două războaie. Și cu ce pasiune ! Credeam că nu pot să trăiesc dacă nu sînt în fiecare seară pe scenă. Și acum aș putea să cînt și să dansez valsul din *Văduva,* dar nimeni nu-mi mai cere așa ceva. Acum ar trebui să fiu fericită că există un teatru oficial care organizează turnee în provincie.

Cu brațele ridicate și cu ochii pe jumătate închiși, plutea în ritmul valsului vienez, în jurul mesei. Purta o rochie sobră și avea părul alb. Totuși, în acele momente, era mai fascinantă decît Gunilla sau chiar Yvonne Källefors. Bărbații o priveau cu gura căscată.

Își întrerupse dansul, tot atît de neașteptat precum îl începuse, se îndreptă spre o orchestră închipuită, făcu un semn, apoi un compliment în fața unui dirijor inexistent și a publicului de la masă și cîntă aria Wiliei, în limbile poloneză, rusă, finlandeză, iar la sfîrșit în suedeză. Avea o voce firavă, dar tehnica și limpezimea glasului erau suficiente ca să-i cucerească pe toți cei de față. Cîteva momente se făcu liniște, după care se dezlănțuiră aplauzele. Helga Kowalewska spuse :

— Asta a fost atunci. Dar în toamna lui '45 alergam prin Stockholm zdrențuită, înfometată, singură și mă uitam la apa în care se oglindea lumina lunii. Mă rodea un gînd și îmi spuneam. „La soluția asta pot să recurg oricînd...".

Se așternu o tăcere grea.

Helga se scutură și rîse :

— Dar cînd ai ieșit teafăr în '44 din Varșovia, trebuie să iubești viața !

Ridică paharul :

— Noroc, iubiți prieteni !

Chelnerii și cîțiva clienți ai salonului din față se adunaseră după perdea. Acum se făcură nevăzuți. Actorii o felicitară pe Helga și abia după o vreme reîncepu gălăgia și trăncăneala. Pauza fusese binevenită pentru cei care simțeau că petrecerea ajunsese la apogeu.

— Ei, și acum, spuse directorul de platou, care băuse tot timpul numai sifon, cine vrea să meargă cu mine, la vilă ?

— Eu nu, replică Magnus Falck cam poticnit, dar pe un ton hotărît, și-și înălță vitejește capul.

Toți izbucniră în rîs. Brita Hjelm îl privea cu gura ușor întredeschisă. Urme de pudră roz-bombon îi tremurau în pufușorul de pe buza superioară și de pe bărbie.

Eva voi să se ridice, dar Claes Thelin o reținu. Se văzu înconjurată de chipuri prietenești, surîzătoare. Gunilla Winter îi zîmbea, ca și Claes Thelin și Josef Cornell. Toți doreau ca și ea să rămînă, iar unul dintre ei — poate chiar Cornell — îi promise că va avea grijă să ajungă cu bine acasă. Rulota lui nu era departe de vila unde locuia ea. Insistau prea mulți, așa că nu avu cum să se opună. Nici Holger, nici Yvonne nu se sinchiseau de ea. Erau prea obosiți. Iar pe porcul de Birger, care voia s-o vadă goală, putea să-l ia dracu'.

Rămaseră numai patru care se strînseră într-un capăt de masă : Gunilla Winter, Claes Thelin, Josef Cornell și Eva.

Ceva mai tîrziu, luminile începură să se stingă una după alta.

— Aștia ne dau afară !

Apoi, Eva urcă o scară lată de marmoră acoperită cu un covor care-i amintea de alte vremuri. Gunilla o cuprinsese cu brațul pe după umeri, iar ea o ținea de talie. Picioarele i se mișcau automat : un-doi, un-doi, și rîdea, rîdea mereu, purtată tot mai repede de propria ei veselie.

Puțin mai tîrziu se trezi ghemuită pe marginea unui pat moale. Lîngă ea se afla Claes Thelin, iar pe canapeaua de alături stăteau Cornell și Gunilla Winter. Între ei, pe parchet, apăruseră niște sticle — alte sticle, cu alte forme. Gunilla îi puse un pahar în mînă și toți patru își urară „noroc".

Vorbeau toți odată și ea împreună cu ei, dar nu știa ce îndrugă. I se părea că trebuia să fie foarte hazlie. Ceilalți trei se amuzau pe seama ei și ea pe socoteala lor.

La un moment dat, Claes Thelin începu s-o pipăie. Își lăsă mîna să-i lunece pe coapse și-i atinse sînii ca din întîmplare. Ea rîse pe înfundate și-l îmbrînci, dar se pare că chicoteala ei îl ademenea și îl făcu să stăruie și mai mult cu mîinile lui păroase pe trupul ei.

Gunilla se ridică și se clătină puțin pînă-și recăpătă echilibrul, apoi se așeză de partea cealaltă a patului, lîngă Thelin și se lipi de el. Thelin se întoarse spre ea. Se făcuse un loc liber lîngă Cornell. Cînd acesta întinse o mînă, Eva veni și se lungi pe canapea alături de el.

„Eu nici nu mai exist... Poate ăsta e un noroc!" își zicea ea mereu.

— Ah, ce căldură! oftă Gunilla și începu să tragă de fermoarul din talia strîmtă a rochiei. Vă rog să mă scuzați, dar simt că pleznesc, am nevoie de puțin aer.

Fură nevoiți să o ajute. Gunilla rămase deodată numai cu pantofii, ciorapii subțiri ca pînza de păianjen, niște chiloți adorabili și un sutien care părea să fie făcut anume pentru reclamă.

Cînd cei trei se uitară la ea întrebător, Eva simți nevoia să iasă afară. Și ei îi trebuia aer, însă mai mult decît era în cameră. Josef Cornell rîse ironic și-i deschise ușa. Ea se opri în prag, se uită la cei doi care rămaseseră și încercă să-i facă să nu se mai clatine în fața ochilor ei și să se piardă într-o încețoșare de culori spălăcite.

— Acum trebuie să plec acasă, îi înștiință ea, convinsă că vorbește calm și deslușit.

Încercară s-o oprească, dar ea stărui.

— Lăsați-o să plece pe proasta asta mică, spuse brusc Gunilla.

Josef Cornell mai adăugă ceva de neînțeles pentru Eva. Ceilalți izbucniră în rîs, dar ea ieșise afară, pe scară. Cînd ajunse la ușă, observă că Josef Cornell o urma.

— Te conduc acasă, dragă Eva, i se adresă el cu tandrețe.

Începea să se lumineze de ziuă. În parcul orașului păsările cîntau ca niște nebune. Străzile erau pustii. Doar o pisică vărgată sări pe trotuar.

Eva nu-și făcu griji și nu se întrebă dacă Josef era în stare să conducă mașina. Se lăsă, mulțumită, să cadă pe locul de lîngă el. Conducînd încet și cu multă atenție, Cornell ieși cu mașina afară din oraș. Evei nu-i mai era teamă.

Nu se sinchisea nici de cei doi care rămăseseră. Ieșise afară numai fiindcă se întrebase tulburată și neliniștită ce puteau face la un loc patru oameni nebuni.

Observă că apucaseră pe alt drum, dar nu-i păsa.

— Să-ți arăt cum stau eu, îi șopti Cornell la ureche, iar ea dădu afirmativ din cap.

O conduse, ținînd-o politicos de braț, spre ușa rulotei, care era parcată sub un pîlc de arini. În timp ce el descuia rulota, ea privi în jur. În spatele unor copaci, apa lucea ca uleiul. Pe undeva, măcăiau niște rațe sălbatice și valuri mărunte clipoceau printre pietre. Cerul avea culoarea opalului. O pînză deasă de ceață ascundea celălalt mal. Doar niște vîrfuri răzlețe de arbori apăreau din negură și se profilau pe cer.

— Vino ! spuse el pe un ton ademenitor.

Rulota avea un mic antreu și o chicinetă, iar pe o latură a spațiului de locuit se afla, în dosul unor perdele grele, o nișă cu un pat. O conduse pînă acolo și o ajută să se întindă, punîndu-i o pernă la spate.

— Stai bine, scumpo ?

Eva rîse, asigurîndu-l că stătea bine și rîse din nou. „E periculos", se gîndi ea. Dar trebuia să rîdă chiar în fața primejdiei.

Actorul se scuză spunînd că voia să facă un cocteil și dispăru în chicinetă.

— Ce drăcovenie faci tu acolo ? întrebă Eva.

El băgă capul printre perdele.

— E un secret. Mai întîi gustă și pe urmă ghicește ! Și dacă mai guști încă o dată, atunci nu-ți mai vine să

ghicești, fiindcă după aceea mai vrei unul și încă unul... Secretul n-ai să-l afli însă niciodată.

Se întoarse cu două pahare pe o tavă și o servi cu o îndemînare de chelner versat. Eva gustă. El o privea așteptînd. Eva mai gustă o dată și apoi se strîmbă.

— Ptiu ! la-nceput e dulce și plăcut, apoi se face amar. Dar acum are gust bun... Ah, că tare mai e !

Cornell se așeză lîngă ea.

— Ai băut vreodată șampanie ?

— Da... un singur panar.

— Un pahar e prea puțin. N-are efect.

— Ai așa ceva ?

— Nu... Îmi pare rău !

Și iar băură din lichidul auriu.

Eva începu s-o ia razna :

— Sau visez sau nu mai sînt eu Eva. Sînt alta... o fată pe care n-o cunosc... Pe tine te-am văzut de multe ori în film. Eram încîntată de tine. Dar acum cîteva luni n-aș fi bănuit că te voi întîlni în carne și oase. Și dacă mi-ar fi trecut prin cap că voi ajunge aici, la tine, și că vom sta de vorbă, mi-aș fi spus : Eva, ești nebună de-a binelea !.

Totul i se părea foarte caraghios.

„Acum vrea să mă seducă", își zise ea în timp ce actorul o săruta pe gură.

— Ce te-a apucat ? îl întrebă. Doar nu filmăm !

— Nu... tocmai de aceea.

Băgă de seamă că începuse s-o dezbrace, dar totul se petrecea atît de firesc, încît nu găsi nici un cuvînt de împotrivire. Într-un fel, i se părea că trăiește o scenă de film, sau e la repetiția unei scene. Pe neașteptate, se întinse și el alături, complet gol.

— Ce-ar spune nevastă-ta ? îl întrebă ea, încercînd să se depărteze.

— Nevasta mea ! mîrîi el printre dinți. Dumnezeule, de ce nu te-am întîlnit mai devreme ? Cu o femeie ca tine aș putea trăi o viață adevărată, fără necazuri...

O strînse tare la piept și sub această apăsare voința o părăsi. O săruta în neștire și ea avea impresia că toată

pielea corpului i se înălța, ca sub o ventuză, spre buzele lui. Dar mîinile lui... vocea lui...

Voia să-i acopere tot corpul cu sărutări.

— O, nu ! se apără ea. Nu !...

Îl văzu aplecat furios asupra ei și simți că-și iese din minți. Țipă :

— Nu mă mai chinui atîta !... Fă ce vrei cu mine...

Cornell hohoti de rîs. Ochii îi scăpărau. O împinse către perete.

Actorul era năduşit și sufla ca un asmatic. Avea o mutră posomorîtă și crudă. La un moment dat fetei i se păru că poartă o mască de drac. I se strînse inima.

Simți cum îi ardeau ochii uscați. Se întrebă unde se afla.

Bărbatul stătea cu fața îngropată în pernă, cu ceafa spre ea. Acum putea vedea că avea părul vopsit blond. De fapt, părul lui era șaten închis, dar apăreau acum și șuvițe albe. Ceafa îi era zbîrcită și îmbătrînită.

O silă de neînvins față de corpul acela acoperit de sudoare rece o făcu să se îndepărteze. O podidiră lacrimile. Era doar carnea care plîngea în ea și asta din pricina dezamăgirii.

„Și dacă acum dă ortul popii de atîta zbucium", îi trecu ei prin minte.

Cornell ridică privirea.

— Încă mai ești aici ? o întrebă în șoaptă.

Se uitară unul la altul cu ochi reci.

„Vrea să dispar", își spuse. Alunecă încet din patul răvășit și începu să se îmbrace. Rochia ei verde, frumoasă, pleznise într-un loc. Ar fi vrut să plîngă, dar nu putea. După ce se îmbrăcă, privi iar spatele acela albicios. Se gîndi cu silă la o moluscă fără carapace.

— Trage pătura peste mine ! mormăi el fără să se miște.

Cîteva clipe rămase nemișcată. Apoi azvîrli peste el pătura în carouri și țîșni afară din rulotă.

Se izbi de lumina zilei ca de un zid și se opri. Razele soarelui o orbeau.

„E amiază", gîndi speriată. Era însă abia ora cinci.

XIV

Luni dimineață. Eva stătea lungită în pat și își astupase urechile cu palmele, dar tot nu putea înăbuși bătăile care se auzeau la ușă. Se mai răsuci o dată și își puse perna în cap, însă bubuiturile infernale se auzeau chiar și așa. Deslușea chiar și voci, printre care pe aceea a gazdei.

— Eu vă spun că nu-i acasă.

Și vocea lui Holger se ridică îngrijorată și insistentă :

— Nu e nicăieri, așa că trebuie să fie aici !

„Plecați, plecați !“ le striga Eva în gînd. „Nu sînt aici... Nu sînt nicăieri... Eu nu mai exist de loc !“.

Habar nu avea cum ajunsese dimineața acasă. Se și rătăcise la un moment dat. Abia după un ocol mare, găsise un drum pe care-l recunoscuse și după care se orientase. În bătaia minunatelor raze de soare ale dimineții nu întîlni pe nimeni, nimeni n-o văzu cum își tîra jalnic făptura între pereții vilei zugrăviți în roșu.

Se spălă din cap pînă-n picioare, dar tot i se părea că e încă murdară. Pentru că totul era distrus. Nu se mai putea arăta acasă, nu se mai putea uita în ochii nimănui și, în nici un caz, nu trebuia să-l înjosească pe Gunnar cu prezența ei.

Ar fi vrut din tot sufletul să se sfîșie în bucăți. N-o consola cu nimic gîndul : „Eram amețită turtă“.

Tot timpul fusese conștientă de ceea ce se întîmpla. Ba chiar presimțise. Măcar dacă nu s-ar fi lăsat și ar fi fost forțată ! Ar fi putut să-i istorisească lui Gunnar, să plîngă și să spere că are s-o ierte. Dar nu o siluise... Cedase ea singură... Dorise chiar. Mai întîi, fiindcă acumulase o mare și nepotolită dorință de dragoste, apoi fiindcă era amărîtă de cearta cu Serner și, poate, mai ales, dintr-un orgoliu prostesc. „Eu, mărunta Eva, sînt împreună cu Josef Cornell care mi-a mărturisit că de mult dorise să întîlnească o femeie ca mine !“...

Pretexte și iar pretexte. Căuta numai scuze în spatele cărora să se ascundă, gîndea ea.

Umerii, gîtul, sînii îi erau numai vînătăi. Dar nici astea nu însemnau că fusese brutalizată. Totul se întîm-

plase fiindcă ea îl dorise și chiar se mirase că o făcuse să aștepte atîta. Într-un fel îl plăcuse. Degetele lui sălbatice !

Autobuzul studioului claxonă a doua oară la poarta din față.

„Eu nu mă duc" își spuse Eva. „Nu mă mai arăt, chiar dacă mă omorîți !".

Deodată, se auzi un zăngănit la broasca ușii. Clanța se lăsă încet în jos și ușa se deschise. Intră regizorul Källefors urmat de directorul Serner.

— Ești bolnavă ? o întrebă Källefors îngrijorat.

Ea dădu din cap.

Birger Serner îl împinse la o parte pe regizor, se apropie de Eva și-i puse mîna pe frunte.

— Nu ești bolnavă, spuse el scurt și se uită la ea.

Eva ținea plapuma strîns, cu ambele mîini. Serner o trase jos de pe ea.

— Scularea !

În ușă apăru gazda. Arătă ușurată cînd văzu că fata mai era în viață.

— Nu vreau ! țipă Eva.

— Dar noi vrem, replică Serner hotărît. Hai, scoală-te ! Îmbracă-te și vino ! Autobuzul așteaptă. Sau vrei să-ncurci tot programul de astăzi, răsfățată mică ?

Treptat, Eva încercă o altă teamă, mai mare decît cea dinainte. Își aminti de niște fete pe care le văzuse în grabă — fete drăguțe, poate cu un dram de talent — pe a căror figură se putea parcă citi : „Facem tot ce ni se cere pentru o poză, pentru cîteva cuvinte, pentru un rol... Totul !"

Dacă hotărau să o trimită acum acasă ? Cu două zile înainte ar fi putut să o facă și le-ar fi rămas chiar recunoscătoare pentru această favoare. Dar acum era prea tîrziu.

Birger Serner o apucă de braț și o trase jos din pat. Ea scînci și încercă să-i răsucească degetele.

— Îmbracă-te ! îi ordonă Holger, rece.

Începu să se îmbrace, încercînd să-și înăbușe suspinele.

Birger Serner se uită în jur. Găsi pe masa de toaletă un borcănaș cu fard lichid.

— Dă-te cu asta pe față și fă să nu se vadă ravagiile, spuse el pe un ton sec.

Se supuse. În autobuz, i se părea că toți zîmbeau cu subînțeles și că toate cuvintele erau pline de aluzii.

Cînd îl văzu pe Josef Cornell pe platoul de filmare începu să tremure. Tuna și fulgera plin de furie din cauza acestei întîrzieri, dar ea simțea că înjurăturile lui o ajutau să-și recîștige calmul. „Înjură-mă tu, mutră jalnică ce ești !“ gîndi Eva.

El o măsură de sus din cap pînă-n picioare, dar cînd ea începu să-l fixeze, privirea lui deveni șovăielnică. Masca lui de bărbat tînăr nu o mai înșela. În spatele pandaliilor lui, se ascundea un om bătrîn...

Chiar din aceeași seară renunță la suspiciuni, nici nu se mai gîndi că toți ceilalți voiau să facă haz de ea, schimbînd priviri cu subînțeles sau folosind un anumit ton.

Oare într-adevăr nu o suspectau de nimic ? Deodată, își dădu seama că aventura ei de duminică noaptea era în ochii celorlalți doar o întîmplare firească. Da, da... Acum îi venise și ei rîndul... Îngheță. Atîta indiferență ! Avea simțămîntul că nimic în lume nu mai are vreo importanță.

„Nu mai pot să iubesc pe nimeni“ își spuse.

Ziariștii sosiră așa cum fusese stabilit și urmăriră filmările toată ziua. Unii mai pricepeau cîte ceva din cinematografie, dar cei mai mulți nu aveau nici o idee. O parte din ei erau plini de ifose și dădeau de înțeles că pe ei îi interesau numai filmările și imaginile frumoase. Alții umblau pe căi ocolite și încercau să afle noutăți, mereu la vînătoare după nemulțumiri, eșecuri, comentarii ironice, bîrfe.

— Nu v-ați scăldat încă ? o întrebară ei pe Eva.

Era pregătită pentru astfel de întrebări și se afla într-o stare sufletească în care îi era indiferent ce se spunea și ce nu.

— Ba da, răspunse. Fac baie în fiecare zi.

Unora le plăcu răspunsul. Alții socoteau că fata asta de la țară e cam grea de cap.

Holger Källefors declară că el crede în Eva și este convins că va fi „o senzație“.

— Avem cîteva scene în care cîntă la chitară. Dar asta să rămînă între noi, obișnuia el să adauge cînd voia să fie sigur că reporterii nu vor uita să scrie tot ceea ce dorea el.

Josef Cornell bombăni cătrănit :

— Ăștia zboară ca muștele în jurul fetișcanei ăleia, iar pe noi, ăștia care ducem greul filmului, ne trec cu vederea. E scandalos !

Eva poză în fața aparatelor, surîzînd își descheie încă un nasture la bluză și răspunse la întrebări. Nu o făcea pentru ea. Fiindcă fusese rugată insistent să joace teatru, juca chiar și acum în timpul interviului. Adevărata Eva-Lotta Bergström existase pînă în noaptea de duminică. Noua Evă era o străină, un alter ego care privea totul ca printr-o sticlă aburită.

Deodată, apăru Sören Holm. Fu cuprinsă de un val de căldură și se duse să-l întîmpine. Era o veche cunoștință, o figură familiară între toate celelalte străine din jurul ei.

— Eva, ce-au făcut ăștia cu tine ?

Ea cochetă :

— Arăt mai bine acum ?

— Și cum încă ! recunoscu el. Și acasă erai reușită, dar dacă te-ar vedea cei de acolo acum, ar cădea în fund.

Ea se gîndi o clipă la Josef Cornell : „Oare nu se cunoaște unde am ajuns ?“ Gîndul acesta nu o făcu nici mai veselă, nici mai tristă.

Începu să-l descoase pe nerăsuflate pe Sören, iar acesta de abia prididea să-i mai strecoare și el cîte o întrebare. Îi spuse că la club și în oraș toate erau așa cum au fost. În timpul verii făcuseră repetiții numai de două ori pe săptămînă, dar treaba mergea înainte cum dorea el, totul mergea excepțional și bucuria de a juca era mai mare ca oricînd...

Nu pomeni nici un cuvînt despre faptul dacă cineva îi simțise lipsa sau nu ! Și uită să întrebe cine primise rolul ei.

— N-ai mai fost nici măcar în vizită pe acasă, Eva ?

— Nu. N-am avut cînd.

— Poate că acum ești prea mare pentru noi, cei vechi, își dădu el cu părerea.

— Cînd vom fi gata cu filmările în exterior, va avea cîteva zile libere, spuse zîmbind directorul Serner. Le merită !

Socoti că acest gazetăraș de provincie punea prea mult monopol pe Eva. Sören Holm, observînd mutrele lor acre, îi înștiință :

— Cu asta voi scrie o pagină întreagă.

Birger Serner surîse împăciuitor. Sören continuă :

— Dacă aș putea adăuga că premiera va avea loc în orașul nostru, aș garanta vînzarea tuturor biletelor pe două săptămîni înainte.

— Nu-i o idee rea, interveni Serner. Într-adevăr, ne-am gîndit să prezentăm filmul în același timp și la Stockholm și în alte orașe.

— Vom putea s-o vedem pe Eva la premieră ?

— Din păcate, asta nu hotărăsc eu. E treaba consiliului.

Abia cînd ajunseră la golful acela izolat, își dădu seama Eva ce avea să urmeze. În afară de ea, acolo erau numai Birger Serner, directorul de platou, operatorul și personalul tehnic.

— Asta n-o fac, izbucni ea.

— Ce anume ?

— Să mă arăt goală...

— Ce sînt prostiile astea ? sări Serner mirat. Crezi că sîntem curioși ? Mai știm noi cum arată fetele. Sau vrei să ne convingi că pînă acum nu ți-ai arătat grațiile nimănui ?

— Nu la atîția deodată ! replică ea disperată.

Apoi, se adresă lui Holger Källefors :

— Ai promis părinților mei că vei avea grijă de mine.

— Asta n-are să-ți strice cu nimic, spuse el apăsat.

— E dezgustător, e oribil... și eu, eu nu vreau !

— Nici mie nu-mi face plăcere, zise regizorul. Ai dreptate că scena asta n-are nici un rost în film. Am primit însă o dispoziție pe care trebuie s-o executăm. Și tu la fel. Dacă faci mofturi, ne bagi într-o încurcătură afurisită.

— Dacă spunem cu toții „nu“ se rezolvă, replică ea hotărît și puse mîna pe clanța portierei, ca să coboare.

Birger Serner o reținu.

— Dacă nu te putem convinge cu argumentele astea, spuse el încet, mai avem și altele. Ai auzit de o anume domnișoară Göransson ? Acum e o celebritate, dar cînd a început la noi era un nimic. Noi am fost aceia care am făcut-o „star". Dacă o lăsam însă în voia ei, nici astăzi nu s-ar fi auzit o vorbă despre ea. Mai toate i se păreau sub demnitatea ei, și cele mai multe chiar supărătoare. „Nu" și „nu" ! Dar i-am tras un perdaf bun, te asigur. Am făcut cu ea o mică plimbare prin pădure și după aceea a fost teribil de drăguță.

Eva se întreba înspăimîntată dacă era adevărat ceea ce se zvonea : o bătuseră pe Siw Göransson pînă ce făcuse ce voiau ei.

Pe malul lacului trebăluiau mașiniștii așezînd șinile pentru aparate și reflectoare. Motorul autobuzului în care era instalația de înregistrare a sunetului începu să duduie înfundat cînd șoferul o luă pe un drumeag care de fapt nu era altceva decît un șleau cu niște urme de roți pe iarbă.

Directorul de platou strigă ceva și făcu semne cu mîna.

Holger Köllefors și Birger Serner coborîră imediat din mașină.

— Tu rămîi aici și mai gîndește-te pînă venim noi să te luăm, îi spuse directorul.

Eva nu răspunse nimic. Mașina se aplecă într-o parte cînd coborî Birger Serner, cu corpul lui voluminos.

Simți un vid în minte. Oamenii de pe malul lacului păreau niște marionete. În fața soarelui era o perdea de nori, iar dinspre lac bătea un vînt rece. O cuprinse frigul cînd văzu cum se încrețea suprafața argintie a apei. Vîrfurile stufului se aplecau, arătînd din care parte sufla vîntul.

Poate că nici ea nu era decît o morișcă de vînt. Poate că și ceilalți la fel. Ce știa ea de tensiunea sub care lucra chiar și importantul Birger Serner ?

Se înfioră, își strînse jacheta mai tare în jurul ei și ridică din umeri. „La urma urmei, n-or să mă omoare", reflectă ea.

Dinspre șosea se apropie un zgomot de motor. Se întoarse și îl recunoscu pe Josef Cornell, care opri mașina și coborî.

Nu avea treabă și venise, elegant îmbrăcat de vară, cu pantaloni albi și jachetă albastră de marinar, ca și cum nu voia decît să facă o mică plimbare cu iola lui. Cînd o observă, încruntă din sprîncene, dar pe urmă îi făcu un semn cu mîna și-i zîmbi.

Eva simți că o ia cînd cu cald, cînd cu rece. Se uită la șoldurile lui strîmte și umerii atletici, în timp ce se îndrepta spre ceilalți, cu mers legănat, în costumul lui de marinar. Deodată, o fulgeră un gînd : „Ce poate fi mai groaznic decît ceea ce mi s-a întîmplat mie ? De ce sînt atît de apucată și mă încăpățînez să nu mă arăt goală, și să nu mă mînjesc cînd nu mai e nimic de pătat ? Nu mi se poate întîmpla nimic mai rău decît ceea ce mi-ai făcut tu, sadicule, neputinciosule !"

Începu să-și dea seama că noul fel de viață îi intrase în sînge. Dacă n-ar fi putut să facă ceea ce i se cerea, ar fi fost un motiv, dar întrucît putea și nu voia, nu mai avea nici o scuză. Și dacă nu voia ea, se găsea alta cu mai puține mofturi. Așa se întîmplă și cînd respingi un bărbat : „Dacă faci nazuri, nu-i nimic. Mai există și altele".

Cînd directorul Serner se întoarse, se rugă în sinea ei : „Doamne dumnezeule ! fă-l să se răzgîndească, fă-l să spună că nu mai e nevoie..."

Serner deschise portiera și-i ordonă scurt să meargă cu el. Eva se strecură afară din mașină, îl privi dintr-o parte cu teamă și se opri la oarecare distanță. Josef Cornell, care rămăsese jos, o examină și el mai de departe.

„Cred că îi e frică sau rușine pentru povestea de duminică", gîndi ea, uimită că ideea aceea putea fi adevărată.

— Te-ai gîndit ? o întrebă Serner reținut.

— Da. Nu vreau !

— Nu-i nimic... O vei face !

— Doar... dacă sînt silită...

El o bătu pe umeri.

Holger Källefors se uita în pămînt.

Auzind indicațiile de regie, se simți ca în rulota lui Cornell. Își dădea seama că de data asta nu era amețită, dar mintea îi oscila la granița dintre inconștiență și nebunie.

— Tu vii de-a lungul acestei poteci, mergi ușor și vioi, apoi te oprești și te uiți împrejur. Pe urmă, te dezbraci !

Dădu absentă din cap și într-un colț ascuns al creierului gîndi : „În spatele meu lacul, a cărui suprafață sclipește în soare. Pe urmă, vor băga la montaj și taurul, ca să creeze puțină încordare pentru spectatori. Dar scena asta n-are să fie mai curînd ridicolă ?“

Era singură, nespus de singură, înghesuită între aparatul de filmat și malul lacului :

„Sînt singură în odaia mea și trag jaluzelele. Mă dezbrac, ca să pun altă rochie și să mă duc la dans...“

Fu nevoită să repete de cinci-șase ori scena cu dezbrăcatul. Ultima fază o voiau perfectă. Încet și cu naturalețe, trebuia să-și încrucișeze mîinile și să tragă furoul în sus pînă se iveau sînii și se rotunjeau în fața aparatului al cărui ochi pătrat se holba oarecum dintr-o parte și puțin de jos în sus.

De față erau de două ori mai mulți asistenți și tehnicieni ca de obicei și, dumnezeule, cum se mai uitau ! Vîntul era rece, o cuprinse frigul, dar obrajii îi ardeau tot timpul...

Se porniră discuții deochiate, toți se hlizeau. Numai regizorul își păstrase seriozitatea.

În fiecare pauză asistenta venea cu o pătură și o învelea pe Eva. Alții veneau cu cafea fierbinte și cînd vedeau cum îi tremurau mîinile, îi țineau ceașca. În timp ce se pregătea scena cu scăldatul, Holger Källefors o cuprinse în brațe, cu tot cu pătura în care era înfășurată, și o conduse mai deoparte, într-un loc ferit de vînt.

— Ai fost grozavă ! o lăudă el ca s-o îmbuneze. Și o dată ce te-ai apucat de treaba asta, nu mai pare chiar atît de greu, nu ?

— Odată ce m-ați cumpărat și m-ați plătit, n-am dreptul să mă plîng, spuse ea dîrdîind.

Și-i era groaznic de frig, nu atît atunci cînd intra în apă, ci mai ales după aceea, cînd o pătrundeau vîntul și

privirile tuturor. Şi mereu trebuia să intre în apă şi nu le mai ajungea odată !

Holger Källefors şedea ca de obicei şi mîzgîlea figuri geometrice pe marginea scenariului. Fiecare pagină filmată era încadrată de rozete, triunghiuri şi pătrate şi în fiecare figură era litera Y — Yvonne — iar cîte o dată şi Y.K.

În cele două ore cît a dura filmarea scenei cu scăldatul şi-a ieşit din fire numai o singură dată. S-a petrecut în momentul în care, sus pe colină, se iviră nişte oameni de prin împrejurimi, sau poate reporteri îmbrăcaţi în salopete. Atunci începu să înjure şi trimise doi oameni să-i gonească.

După ce totul se termină, Eva fu masată cu prosoape uscate, pînă ce simţi că-i arde tot corpul. I se aduse un coniac, fu condusă la vilă şi băgată în pat.

Rămase pe gînduri, întrebîndu-se dacă va putea să uite vreodată ziua aceea.

— Azi, ai fost minunată, o lăudă Birger Serner.

„Poate..." reflectă ea... Nu se mai gîndea decît la momentul reîntoarcerii acasă. Avea în minte chipul lui Gunnar mai limpede decît oricînd. Probabil că nu-i răspundea din cauza scrisorilor ei. Poate că, fără voia ei, tonul lor devenise mai reţinut. Sau Gunnar îşi închipuia că scrisorile ei lungi şi pline de amănunte nu mai aveau nevoie de răspuns.

Era singurul bărbat care îi fusese cu adevărat prieten.

XV

Încă de la început se stabilise că Eva va beneficia de două zile libere să se ducă acasă. Dar călătoria n-a mai avut loc.

Sören Holm îi convinsese pe colegii lui de la ziarul local să-i facă o primire cu fast la restaurantul „Stadt".

O rugase la telefon să se pregătească să le istorisească ce se întîmpla în lumea filmului. Cei de acasă îi scriseseră că vor veni și ei la oraș în cazul cînd Eva nu va avea timp să ajungă la Langeberga.

În ultima zi a filmării exterioarelor, Holger Källefors primi vestea că întregul program trebuia schimbat. Eva urma să fie prezentă a doua zi dimineața la studio. Trebuia să vină odată cu ceilalți care se întorceau la Stockholm. Îi dădură lacrimile.

— Atunci, trebuie să-i dăm de veste lui Sören, spuse ea. Și celor care au comandat mesele la restaurant.

— Nu-ți fie teamă! o consolă Holger, arborînd cel mai atrăgător zîmbet ca să-și ascundă enervarea. Am să mă ocup eu de asta și voi lămuri lucrurile.

— Mulțumesc! murmură Eva, încercînd să se mîngîie cu o simplă formalitate, acum cînd visul ei de a se spovedi lui Gunnar tot nu se putea înfăptui deocamdată. Trebuia să se țină tare și să-și mai poarte amărăciunile, numai pentru ea, încă o vreme.

Ziarul orașului își avea sediul într-o vilă veche de lîngă rîu. Firma cu litere roșii de neon, de un metru înălțime, făcea de departe impresie, dar sub ea era numai o placă de lemn mică și veche, bogat ornamentată, iar pe acoperiș se zărea un șir de turnulețe decorative. Tipografia se afla într-o aripă a vilei, un fel de baracă, în partea din spate.

La ora aceea tîrzie, încăperile erau pustii Numai una era luminată. Printre maldăre de ziare tăiate, ședeau, la o masă, Sören Holm și Gunnar Olsson, fiecare cu un pahar de coniac în față. Își mai ușurau sufletele, aţîțîndu-și ura împotriva Evei.

— De ce n-a venit? întrebă Sören Holm înciudat.

Gunnar ridică din umeri.

— Nu știu. N-am auzit nimic de ea de trei săptămîni.

— Crezi că ne-a uitat? Sau o fi ajuns așa de sus că nu mai catadicsește să-și amintească de noi!

— Nu știu.

Sören rînji și întrebă numaidecît:

— Sau poate că tu ești cel ce încearcă să uite!

Gunnar se înfurie. Știa oare Sören că nu-i răspunsese la scrisori toată vara ? Sau voia numai să-l încerce ? Sau poate aflase de desele propuneri făcute de Ellen de a merge la dans sau la plimbare și pe care el le acceptase uneori ?

La început, Gunnar refuzase invitația la restaurantul „Stadt", dar după aceea îi păruse rău. „Nu prea cred eu că are să vină" își zise, deși mai spera. Dar, cînd Eva nu veni cu adevărat, rămase foarte dezamăgit. Din toate astea, Sören ajunse tocmai la concluziile la care n-ar fi vrut să ajungă, adică cele adevărate. Gunnar regreta acum că nu pusese la cutie nici una din scrisorile pe care le scrisese. Și ca să se apere, mormăi :

— Iarna trecută, Eva s-a purtat atît de rece și de ciudat. Da, de fapt, numai cu cîteva săptămîni înainte să plece... Aveam impresia că era supărată că aveam atît de puțin timp. Se cam săturase de un simplu muncitor care lucra în schimburi, și uneori părea că îi stăteau în gît și cursurile mele.

— Fiecare femeie vrea să fie numai ea grija principală în viața unui bărbat. Femeile pot fi geloase și pe meseria lui, la fel ca pe oricare altă femeie. Da, dacă ai putea să ajungi în brațele unei femei fără să-ți fie teamă că ai căzut totodată în ghiarele ei... De multe ori, ai impresia că îți pregătesc pe la spate lanțurile, tocmai cînd își arată partea lor cea mai atrăgătoare !

De data aceasta însă, Gunnar protestă :

— Eva nu-i una din astea. Ea... ea mi s-a părut o fată bună.

— Noroc ! ciocni Sören în batjocură.

Băură în tăcere.

— Sînt foarte curios, continuă el. Poate că ai dreptate, dar tu crezi că ai văzut-o așa, așa cum e ea în realitate ? Sînt curios să știu ce va ajunge. Femeile sînt în felul lor vînătoare de carieră. Dacă bărbatul se dăruie carierei sale — să fim înțeleși, chiar dacă nu intenționează să-și uite nevasta — atunci ea se înfurie, face scene. În schimb e gata oricînd să-și uite bărbatul, dacă are șanse să se ridice prin altcineva.

Gunnar făcu un gest de enervare.

— Da, da, poate că ai și tu experiențele tale. Dar nu uita că tu ai fost cel care i-a băgat în cap gărgăunii ăștia cu cinematograful. Dacă nu l-ai fi adus pe blestematul ăla de Källefors !...

Sören ridică sprîncenele.

— Dacă avem printre noi un talent care depășește măsura noastră comună, este o josnicie să nu-i dai o mînă de ajutor ! Totuși, cu cît un om este silit să rămînă mai mult timp într-un loc care nu e pe măsura lui, cu atît e mai nefericit și cu atît îi vine mai greu să se regăsească pe el însuși.

Gunnar nu răspunse. Smulse din pachet o țigară. Sören își aprinse și el una. Fumară cîteva minute în tăcere. După aceea Sören spuse :

— Ce s-ar fi întîmplat dacă o rugai pe Eva să rămînă aici și să lase filmul dracului ?

— Așa am și făcut, îi scăpă lui Gunnar.

Sören șuieră printre dinți în semn de uimire :

— S-a înrăit, mîrîi Gunnar. Și eu la fel. Dar cîteodată mă gîndesc că a făcut bine ce-a făcut.

Sören îi aruncă o privire.

— Îi scriu acestei mici bestii și o întreb de ce s-a purtat cu noi în halul ăsta, spuse el.

La Stockholm era perioada concediilor. Pe străzi circulau curios de puține mașini, însă mulți turiști băteau caldarîmul. Aerul clocotea între ziduri. Pe toată lungimea arterei comerciale Drottninggatan se legănau, la adierea vîntului, șiruri de flori roșii puse în glastre. Nopțile erau blînde și luminoase.

Cînd intră în camera ei, Eva se izbi de aerul încins și înecăcios. Pămîntul din lădițele cu flori de pe balcon era uscat iască. Năstureii, care acum ar fi trebuit să înflorească, zăceau veștejiți, în praf. „Trebuie să-mi cumpăr alte flori", își zise ea dezamăgită.

A doua zi sosi o scrisoare de la mama ei și una de la Sören Holm. Începu cu scrisoarea lui Sören, ca să păstreze pentru la urmă partea mai frumoasă.

„De ce n-ai venit ? Nu ai nici o scuză. Ne-am dat mare osteneală să liniștim oamenii și să-i facem să plece acasă fără scandal. Am sunat de mai multe ori la telefon

și, în cele din urmă, am aflat că ați plecat. Așa ceva nu se face, Eva ! Poate că noi, provincialii, nu merităm prea multă atenție, dar încă nu ești destul de mare ca să-ți permiți să-ți pui popularitatea în joc în modul acesta !"

Îi trimisese și o notiță din ziar, pe care o scrisese drept explicație. Era mai amănunțită decît scrisoarea, dar conținea aceeași opinie.

Eva aruncă scrisoarea lui Sören și desfăcu plicul de la maică-sa. Și din acesta căzu o tăietură dintr-un ziar. O despături și citi speriată un titlu pe patru coloane :

„Părinții unei vedete de 19 ani voiau s-o silească să renunțe la film ! Eva-Lotta — o fată cuminte... A filma e un păcat !"

Scrisoarea începea astfel :

„Cum ți-a trecut prin cap să spui asemenea lucruri ? Nouă nu ne place acest tărăboi. Doar știi la fel de bine ca și noi că nu te-am silit niciodată să renunți. Faptul că n-ai venit ieri seară i-a dezamăgit pe mulți, ba chiar i-a supărat. Totuși, probabil că treburi importante te-au împiedicat să vii. Dar cînd citim asemenea prostii în ziar, nu mai știm la ce să ne așteptăm de la tine..."

A doua zi, Eva arătă scrisoarea și tăieturile din ziar lui Holger Källefors și lui Birger Serner, în birou.

— Nenorocire ! strigă regizorul și se plesni cu palma peste frunte. Am uitat să le telefonez.

Se uitară unul la altul. În fine, Birger Serner spuse :

— Am să mă ocup eu de treaba asta și îi voi lămuri cum stau lucrurile. Fii fără grijă ! Nu-ți mai bate tu capul cu asta. Curînd, totul va fi uitat.

— Cunosc eu oamenii din părțile mele, spuse Eva cu amărăciune. Nu uită niciodată.

— Ei, da' nu e vorba totuși decît de un orășel. Ce țipă ei acolo nu se aude nici pînă la vecini.

— Dar de asta ce zici ? întrebă ea, arătînd tăietura cea mare din ziar. Doar ai fost și tu acolo ! adăugă ea, acuzîndu-l pe regizorul Källefors. Știi precis că părinții mei n-au spus „nu".

— Da, desigur... Trebuie să fie o eroare grosolană. Tu ce spui de toate astea, Birger ?

— Gazetarii ăștia ! strigă Birger, mușcîndu-și buzele.

— Dar trebuie să o fi scos de undeva, stărui Eva. Aici scrie clar cu litere mari : „Pallas-Film dezvăluie !“

El îi aruncă o privire, apoi apăsă pe butonul telefonului interior.

— Vino repede aici, Jonsson, și adu-mi toate articolele și notițele presei despre Eva.

După cîteva minute, apăru redactorul Jonsson cu o mapă.

— Salutare ! se adresă el Evei și îi strînse mîna. De mult nu ne-am văzut. Ce mai faci ?

— Încă mai trăiesc, răspunse ea.

— Ce știi tu despre astea ? îl întrebă directorul Serner.

— Absolut nimic. Am și eu notița asta aici. Probabil că au prins-o din zbor, pe platoul de filmare...

Directorul Serner se lăsă pe speteaza scaunului și-și afundă atît de mult gîtul, încît capul îi stătea ca pe o pernă. Ochii lui mici scînteiau. Mai înainte ca Eva să poată spune ceva, el izbucni :

— Să mintă în halul ăsta e o porcărie nemaipomenită ! Dar, pe de altă parte, faptul că părinții tăi au spus „da“ nu era prea interesant pentru presă. Era mai interesant dacă părinții tăi făceau scandal și amestecau și religia în treaba asta. Așa e mai dramatic ! Așa devii celebră !

Eva începu să roșească.

— Nu trage concluzii pripite, o rugă directorul Serner. Am încercat să-ți explic punctul de vedere al unui simplu cititor. El nu știe nimic despre tine. Cînd citește că o oarecare Eva interpretează un rol într-un film, atunci întoarce pagina și citește altceva. Dar asemenea amănunte atrag atenția. Înțelegi ?! Așa ceva atîță și stîrnește curiozitatea, ademenește publicul.

— Și tocmai voi apărați toată această mizerie ! replică Eva.

— Nicidecum. Încercăm numai să-ți explicăm. Și, sincer vorbind, nici noi nu puteam scrie un articol care să-ți facă o reclamă mai bună.

— Dar e o minciună !

— Minciunile sînt adesea pline de farmec, atrăgătoare. Adevărul este de obicei plicticos. Asta e cusurul lui.

Se întoarse spre redactorul Jonsson :

— Arată-i tu ce-am făcut toată vara pentru ea !

Jonsson puse mapa în faţa ei şi o rugă să o răsfoiască. Erau acolo mici notiţe, articole mai mari, fotografii cu cîteva rînduri dedesubt şi întregi fotoreportaje. Eva se vedea în diferite mărimi şi posturi. O apucă ameţeala. „Grozavi mai sînt şi ăştia !“ îşi spuse ea mirată. „Sînt aproape frumoasă...“

Ea era „fata interesantă“ şi „marea speranţă a anului“. Cîteodată, se strecurau în articole ironii şi insinuări, care erau îndreptate mai mult împotriva studioului Pallas-Film.

Bărbaţii o priveau cu atenţie. Cînd Eva se mai înseninã şi începu să zîmbească, îşi făcură cu ochiul unul altuia. La plecare, Eva uitase toate necazurile. Se scriau şi minciuni în diferite articole, dar în toate era şi ceva care-i măgulea orgoliul. Deodată, simţi că aşteaptă cu nerăbdare premiera. De ce să-i fie teamă, cînd atît de mulţi oameni aveau încredere în ea ?

Abia în ultima zi petrecută pe platoul de filmare înţelese cît de frumoasă fusese perioada aceea. Un val de nostalgie o cuprinse şi simţi un nod în gît. La început se consideră o sentimentală şi se ruşină, dar cînd văzu şi la ceilalţi aceeaşi slăbiciune, atunci totul i se păru normal. Cu toate deosebirile care existau între ei, ajunseseră să formeze un fel de familie. Chiar şi Josef Cornell, aşa orgolios cum era, făcea parte din ea.

Iarna următoare, unii din ei aveau să se reîntîlnească pe undeva, pe la vreun teatru, se vor aduna pentru un alt film, dar cei mai mulţi nu ştiau cum şi cînd se vor mai vedea din nou. Starea lor sufletească anunţa despărţirea, împlinirea unui destin şi trăiau parcă emoţia ultimei ore petrecute pe ţărm, înainte de plecarea spre zări necunoscute...

Eva simţi că Helga Kowalewska îi va lipsi cel mai mult.

Fu surprinsă şi recunoscătoare cînd Gunilla Winter o rugă să treacă pe la ea, cît mai curînd.

XVI

Cînd Hasse Lindgren, într-o proastă dispoziție și cu mantaua de ploaie udă leoarcă pe el, intră în sala de imprimări sonore, se auzi o voce.

— De la 273 pînă la 1277, paisprezece secunde.

Pe podium era aranjată o orchestră numeroasă, iar la pupitrul ei se afla compozitorul Lorentz Anner, renumit pentru creațiile lui în stil popular. Hasse îi recunoscu spatele cocîrjat și fața vînătă. „E nostim", gîndi el. „Primești o telegramă că e vorba de ceva foarte important, călătorești cinci sute de kilometri și indivizii ăștia se plimbă la dracu-n praznic." Deodată, Hasse înțelese : intrase direct la înregistrarea muzicii pentru filmul „Adie un vînt de vară". Se opri în pragul ușii, să nu deranjeze pe nimeni. Nu mai privea încruntat. Dispus să aștepte, surîzător, își scoase haina de ploaie.

Mai încolo, în stal, stăteau Birger Serner, Holger Källefors și încă vreo cîteva persoane. La sfîrșitul celor paisprezece secunde, cînd se termină muzica, Hasse se duse la Serner.

— Bine că ai venit, îi zîmbi directorul. Avem o chestiune importantă pentru tine. Mai așteaptă puțin, pe urmă o să vorbim și despre asta.

Hasse îi salută pe ceilalți și se așeză. Nu mai era grăbit. Voia să audă muzica realizată pentru filmul lui. La începutul pauzei, dirijorul puse mîna pe o sticlă de bere și o dădu pe gît. Membrii orchestrei se strîmbau de rîs. Un oboist scotea, în bătaie de joc, niște sunete ca de trîmbiță. Lîngă pupitru, zăcea o întreagă ladă de sticle. Cînd Anner se îndreptă spre violoniști ca să le dea indicații, se împiedică de un covor făcut sul, și-și restabili echilibrul printr-o acrobație miraculoasă, cu tot corpul lui îndesat.

Serner hohoti :

— E abia trei. În două ore e praf. Să sperăm că pînă atunci vom fi gata.

— Oricît ar fi de amețit, tot aude, spuse Holger Källefors. Azi au un ton neobișnuit de curat și de frumos.

Serner se întoarse rînjind cu toată gura, se ridică și o luă pe culoarul din mijloc. Ceilalți se uitară după el. Sus, lîngă ușa dublă, de culoare deschisă, se ivise o fată cu părul roșcat. Ținea în mînă o ghitară. În rochia ei neagră, părea subțire ca o trestie. „Unde am mai văzut-o ?“ se frămîntă Hasse. În același moment, Holger Källefors spuse :

— A venit Eva !

„Ea e fata din fotografii, dar arată altfel“.

Nu mai dădea impresia a fi plină de sine și exagerat de artificială, ci părea doar firavă și neputîncioasă acum, cînd se îndrepta, alături de bărbatul acela înalt și solid, spre podium.

Afară se întunecă repede și ploaia șiroia pe geamuri. Cineva aprinse lumina.

Cu sticla în mînă, Lorentz Anner o porni clătinîndu-se spre Eva, o salută și apoi se îndreptă spre o walkirie cu pieptul mare, care intrase pe ușa cu glasvand, în fruntea unui grup de fete.

— Vom prezenta un cîntec fantastic de frumos, spuse Holger Källefors : „Mă duc să caut violete în pădure“. Am auzit-o pe Eva cîntîndu-l într-o seară de vară și l-am intercalat în film. Acum facem un *playback* și corul o va susține.

Hasse se întrebă cam cîte reajustări de acest fel suferise scenariul său.

Fetele se aranjară în jurul unui microfon. Toate aveau ochii mari, încondeiați cu tuș și părul coafat și tapat într-o harababură modernă. Eva se instală în fața altui microfon. Dirijorul se urcă pe podium și ridică bagheta.

În aceste minute, Hasse Lindgren ajunse să o privească pe Eva cu alți ochi. Era emoționată, dar se stăpînea bine. Vocea ei delicată făcea ca melodia să creeze o atmosferă intimă și pură. Hasse își imagină un fundal adecvat pentru acest cîntec și începu să se convingă că filmul va avea succes la public. Dacă toate celelalte erau făcute cu aceeași simplitate bine calculată, putea să-și pună numele pe generic, fără să-i fie rușine.

Birger Serner o chemă pe Eva cu un gest și îl prezentă pe Hasse.

— Autorul ! Starul ! îi recomandă el. Aveți atîta cultură generală ca să știți fiecare cum îl cheamă pe celălalt ?

Eva se trezi în fața unui bărbat de talia ei, cu umeri lați și o față rotundă. Șuvița de păr șaten de pe frunte și barba roșcată îi dădeau un aer ridicol, socoti ea. Dar ochii strălucitori o atraseră imediat. Așadar, acesta era creatorul personajelor Lars, Sylvia și Anna ! Așa arăta. Și era atît de tînăr !

Îi întinse mîna ei fină, dar viguroasă. Amîndoi încercară un sentiment de plăcere cînd își strînseră mîinile.

— Încîntată să vă cunosc, spuse ea.

Ochii ei aveau reflexe verzi-albastre și cenușii.

— Și eu mă bucur de cunoștință. Mai bine mai tîrziu decît niciodată.

Birger Serner îi lăsă pe cei doi și se îndreptă grăbit spre dirijor.

Eva și Hasse Lindgren își aruncau din cînd în cînd privi furișe. „Va să zică, ea a făcut din Sylvia un om în carne și oase", își zicea el și se întreba ce fel de ființă o fi. Eva avea în schimb impresia că omul de lîngă ea îi era cunoscut. Poate că își făcuse o idee despre el, citindu-i cartea. Despre personaje voia însă să știe mai mult.

Hasse își aminti că trebuia să dea telefon unor prieteni, ca să aibă unde dormi noaptea aceea. Regreta prostia pe care o făcuse în primăvară, cînd renunțase la camera lui. Atunci însă fusese convins că nu avea să mai vină la Stockholm. Dar nu se clinti. „Am să găsesc eu ceva", își spuse. De pe stradă, acum se auzeau comicăriile muzicale ale suflătorilor și muzicanții se strîmbau iarăși de rîs. Lorentz Anner destupase altă sticlă.

— Cît bea ăsta ! se miră Eva.

— A ajuns de poveste, spune Hasse.

Cineva, care ședea în spatele lor, îi lămuri :

— S-au pus în ladă și cîteva sticle cu bere mai slabă. De fiecare dată cînd dirijorul pune mîna pe o astfel de sticlă, suflătorii îl iau în zeflemea. Așa a mers toată ziua. El nici nu observă diferența. Muzica lui va fi totuși grozavă !

— Din cauza berii slabe ? se interesă Hasse.

— N-are importanță, preciză altul, Lorentz e tare, e indestructibil !

„Oare pe aici nu se-nvîrt decît oameni bizari ?“ se întrebă Eva și își aminti cu groază chipul dirijorului cînd o salutase de aproape. Pielea de culoarea anilinei i se zbîrcise sub ochi, pe obraji și în jurul gîtului.

— Arată îngrozitor ! murmură ea.

Hasse o privea înveselit. „O biată fetiță dintr-o familie de mici burghezi“, își spuse el. Era fericit în acel moment. Lorentz scrisese muzica aceea căreia orchestra îi dădea glas spre a fi imprimată pentru posteritate, pe o bandă îngustă, cafenie și lucioasă care chiar atunci aluneca pe rolele instalației de înregistrare. Această creație era menită să contureze și mai mult și să împlinească o creație la care era și el părtaș. „Termină odată, optimist înrăit ce ești“, încercă el să se tempereze. „Îți cam pierzi simțul critic“. Dar, împotriva voinței sale, îl cuprinse o bucurie imensă, și prindeau aripi speranțe uriașe. Fusese chemat urgent, telegrafic, să vină aici. Însemna că tot sînt oameni cumsecade, dacă-i ofereau un contract pe un an la Pallas-Film. „Nu, nu ! Mai degrabă cred că e vorba de un scenariu după cartea mea de anul trecut.“

— Este un mare muzician... îi șopti el. E singurul lucru care contează acum.

Eva simți că fusese pusă la punct și se indispuse, iar el rămase stînjenit și își făcu mustrări că nu fusese destul de manierat. Prea multă diplomație și politețe nu făceau parte din stilul lui, îi reproșaseră unii critici malițioși.

— Ai citit romanul meu ? o întrebă.

Eva dădu din cap afirmativ.

— Și ?

— Îmi place, recunoscu ea cu un glas cald și o mină zîmbitoare. Dar în film n-a rămas prea mult din roman.

— Asta este și părerea mea. Dar cu ăștia nu poți să stai de vorbă. Asta o știi și tu. Ei cumpără oamenii și cine nu vrea să se vîndă n-are decît să plece. Mai rămîn destui candidați pentru sinucideri spirituale.

Eva își aminti cu groază de scena cu scăldatul în pielea goală. Avu deodată impresia că în momentul următor

va pierde ceva. Directorul Serner voia să se întoarcă cu Hasse Lindgren la birou, iar ea urma să rămînă în pustietatea acelei săli.

Hasse Lindgren observă cum buzele ei moi se strînseră, iar ochii căpătară o expresie hotărîtă. Ea scoase repede stiloul și scrise șase cifre pe un petic de hîrtie.

— Am citit de mai multe ori romanul, mărturisi ea. Aș vrea să mai discutăm despre el. Te rog să mă suni într-o zi.

Îi strecură bilețelul în mînă.

— Atunci, sîntem gata, se adresă directorul Serner lui Hasse Lindgren zîmbitor, dar și poruncitor.

Abia după ce luară masa și își făcură apariția cestile aburinde cu cafea Mocca, niște cești mici ca pentru păpuși, începu Birger Serner discuțiile privitoare la chestiunile financiare.

— Acum este vorba de cartea asta, spuse el și scoase un exemplar uzat din buzunarul mototolit al jachetei. E ideea lui Holger. El a făcut și un proiect de scenariu, dar nu mi se pare prea reușit. De aceea ne-am gîndit la tine. Povestea asta se potrivește mai mult cu firea ta decît cu a lui Benno și după ce colaborarea cu Holger la „Adie un vînt de vară", a mers șnur și rezultatul a fost mulțumitor, noi am... Iată, citește romanul și pune pe hîrtie ! Ai două luni la dispoziție.

— Eu nu mai locuiesc aici în oraș și am de gînd să lipsesc toată iarna. Acum lucrez la un roman, cu care — să nu zic vorbă mare — vreau să dau o lovitură senzațională. Dar dacă tot trebuie să-mi întrerup treaba, vreau cel puțin să am unele garanții...

— Ce fel de garanții ? 'Tui mama mă-si !

— Foarte simplu... Un contract.

— Dar, deocamdată... nu e sută la sută sigur că vom băga treaba asta în producția anului următor.

— Tocmai de aceea, zise Hasse Lindgren liniștit, zîmbind rece.

— Munca ți-o plătim în orice caz !

— Știu, dar te simți mai bine cînd ai la mînă ceva scris negru pe alb.

Cumpărătorul și vînzătorul mai încrucișară spadele o vreme. O furtună într-un pahar cu apă, pe fața de masă albă a restaurantului.

— *All right !* încheie Birger Serner deodată. Să facem un contract. Poți veni mîine la zece, sus, la mine ?

Hasse spuse „da" și împinse romanul pe masă, spre Birger.

— Atunci, am să iau mîine cartea asta.

— Te car acum pînă acasă ? îl întrebă Serner șmecherește.

— Mulțumesc, ajunge dacă mă duci numai pînă la gara centrală. Am acolo un geamantan și pe urmă trebuie să-mi fac rost de o cameră.

Eva nu sosise acasă nici de zece minute, cînd sună telefonul.

— Alo ! Aici Hasse Lindgren. Bilețelul ăsta pe care l-am primit e cam periculos fiindcă e plin de tentații.

— Ce fel de tentații ? întrebă ea, simțind că i se usucă buzele.

— În primul rînd, m-a îmboldit să formez numărul acesta.

Ea nu-i răspunse. Avea poftă să rîdă. Îl auzea respirînd parcă la urechea ei. Se mai auzea un zgomot de fond, cu zăngănit metalic și voci care răsunau într-o încăpere mare.

— Ești prudentă ! observă el în cele din urmă. Spune măcar ceva...

— Ce să spun ? Pînă acum n-am auzit nimic la care aș putea să răspund.

— Așa ? Atunci îmi cer mii de scuze ! Poate am onoarea unui comentariu, dacă vă asigur că pentru restul serii sînt liber.

— Așaa ?

— Ăsta e comentariul ?

— Da.

— Fără gînduri ascunse ? Am promisiunea ta că putem sta de vorbă împreună ?

— N-a fost o promisiune. A fost o amenințare.

El rîse.

— Cu atît mai bine. Accept provocarea. Unde ne întîlnim ?

— Sînt prea obosită, replică ea calm, fără poftă de glumă N-am chef să ies.

Hasse tăcu un timp.

— Nu știu cînd am să mai vin iar în tîrg.

— Știu, am mai auzit, răspunse ea de parcă ar mai fi vorbit amîndoi despre acest lucru. Vrei să vii la mine ?

— I-auzi ce întrebare ! Sigur că vreau.

„Na ! Ce naiba fac acum ?“ își zise ea, punînd receptorul în furcă. Doar nu era obligată să-i deschidă !

Cu toate acestea, începu imediat să alerge, să deretice prin casă, șterse praful de pe mobilă, deși era curat, dosi în baie niște rufe pe jumătate uscate, clăti și șterse o ceașcă de ceai, așa încît și bucătăria să arate cît mai bine. Așa ar trebui să facă mereu...

Totodată, i se părea că timpul trecea foarte încet și se temea chiar că Hasse putea să se răzgîndească.

Îl lăsă să sune de două ori înainte de a-i deschide.

Acum, văzîndu-l cum își scotea haina de ploaie udă leoarcă, nu i se păru nimic neobișnuit. Mai tîrziu, avea să-și amintească toate amănuntele, din momentul cînd îi deschisese ușa și-i dăduse un umeraș să-și pună haina și pînă cînd îl invitase să ia loc. Eva era plină de așteptare și puțin amuzată.

— Ce drăguț e la tine, spuse el.

După ce servi ceaiul și se așeză și ea la măsuța rotundă, în fața lui, el începu să vorbească despre cartea după care se turnase filmul în vara aceea.

— Întîmplările din această poveste le-am văzut cu ochii mei de aproape. Am locuit cîțiva ani la un țăran. Vezi, eu sînt un așa-zis copil din flori. Maică-mea a murit pe cînd aveam abia doisprezece ani. Familia ei nu voia să știe de mine și, atunci, Asistența socială m-a trimis la țară. Trebuia să stau acolo patru ani, însă țăranul era atît de bun cu mine încît, după ce-am împlinit șaisprezece ani, m-am angajat la el și am mai lucrat încă patru ani. Lars, din romanul meu „Adie un vînt de vară“, era de fapt un vecin, un flăcăiandru atît de arătos, că pînă și bărbații recunoșteau acest lucru. Sylvia era fiica

tatălui meu adoptiv. Anna din cartea mea locuia a treia casă de la noi. A murit cînd a născut, așa că Sylvia și Lars au putut să se căsătorească fără nici o piedică. Dar această istorie a prins rădăcini și s-a amplificat în imaginația mea.

Hasse avea o voce moale, joasă, dar cînd se înfierbînta devenea stridentă.

— Și tu ești de la țară, nu ? o întrebă el brusc. Cum îți place povestea. Vreau să spun... am reușit să redau atmosfera ? Cel puțin așa cred că era pe vremea cînd trăiam și eu acolo. În toate părțile te întîlneai cu calomnia, josnicia, cu invidia în persoană, dar puteai să găsești și oameni minunați.

Eva dădu din cap.

— E adevărat. Dar nu cred că la țară se găsesc chiar atîția oameni cumsecade, cum arăți tu la sfîrșitul romanului. Acolo toți devin dintr-odată prea buni și drăguți cu Sylvia și Lars

— Eu cred în ideea împăcării, declară el surîzînd.

— Idee ? Sau crezi în adevăr că există așa ceva ? Întrebarea îl uimi.

— Trebuie să credem, altminteri ne ducem de rîpă.

— Cred că am trăit și eu experiența asta, mărturisi Eva. Cînd am plecat de-acasă, vedeam peste tot numai josnicie. Dar acum totul în jur s-a mai încălzit, ca și sufletul meu. Poate pentru că acum mulți se arată buni cu mine..

— Să nu crezi orbește în asta ! o sfătui el surîzînd și o întrebă cum ajunsese să joace rolul în film.

Eva nu pricepu de ce schimbase subiectul. Povesti cuminte totul, de la început. Se întrebă chiar dacă nu cumva era plictisitoare. Din cînd în cînd, Hasse fluiera mirat. La urmă, el recapitulă :

— Deci, nici nu știai despre ce era vorba cînd ai venit aici cu Holger Källefors ?

Eva scutură din cap.

— Nu aveai nici un contract, nu-i așa ? Știai cel puțin cît aveau de gînd să-ți plătească ?

— Nu.

— Ai primit banii ?

— Da.

— Ai fost însă rugată să nu vorbești cu nimeni despre sumă, nu ?

Ea încuviință printr-un gest.

— E adevărat că părinții te-au lăsat să pleci fără să te împiedice ? Sau a fost tărăboi mare, așa cum scrie într-un ziar ?

— Toate s-au petrecut liniștit, fără ceartă, cum nici nu mă așteptam. Lucrurile au mers foarte bine și mai departe.

— Pînă acum, da ?

Se uită speriată la el. Avea o privire foarte serioasă, bărbia, încadrată de barba roșcată și creață, îi ieșea bătăios înainte.

— De ce „pînă acum" ? Nu crezi că voi reuși ?

— Ba cred. Dar ai totuși de-a face cu oameni din cinematografie. Ce se spune astăzi poate să nu mai aibă nici o valoare mîine.

O informă despre convorbirea pe care o avusese în aceeași seară cu directorul Serner.

— Nu m-aș mira dacă mîine dimineață, la ora zece, s-ar răzgîndi. Pînă săptămîna viitoare sigur va fi de altă părere. Din cauza asta am insistat pentru încheierea unui contract.

Se aplecă spre ea și i se uită în ochi :

— Și pe urmă ce se va întîmpla ? Vreau să spun, ce planuri au după aceea cu tine ?

— Nu știu.

— Nu ați făcut nimic în scris ? întrebă Hasse surprins.

Ea scutură negativ din cap. Apoi, își aduse aminte de rezervele tatălui, de care atunci îi fusese rușine.

— Tata voia ca Pallas-Film să-mi garanteze un serviciu la Stockholm pentru cazul cînd... Spunea că are să-mi fie foarte greu să mă întorc la vechea mea slujbă, dacă nu voi reuși cu filmul. Holger i-a făcut promisiuni. Tata a fost însă foarte neîncrezător și voia de la el o confirmare în scris... Eu l-am socotit pe tata meschin și mă temeam că Holger s-ar putea supăra.

— Toată stima pentru tatăl tău. Dar Holger... el ce-a spus ?

— A spus că ne putem baza pe cuvîntul lui.

— Da... Nici eu n-am vreo îndoială în privința lui Holger, dar ce contează el la Pallas-Film ? Tu știi ce clauză figurează de obicei în contracte ? „Firma nu-și asumă nici o răspundere pentru înțelegerile verbale făcute de reprezentanții săi".

— Ah ! Vrei să mă sperii !

El îi zîmbi ca s-o încurajeze.

— Poate că n-am dreptate. Sper ca nici tu, nici eu să nu fim nevoiți să ne mai gîndim la asta.

El nu mai dorea ceai și își scoase pachetul de țigări. Eva se gîndi la numeroasele sticle de vin care se goliseră cu ocazia pălăvrăgelilor vesele de-a lungul săptămînilor de filmări exterioare și se scuză stingherită :

— Păcat că n-am în casă nici o sticlă de vin ! Niciodată n-am în casă ce-mi trebuie.

El rîse.

— Nu-i nevoie. Pot s-o iau razna și cînd sînt complet treaz

— Și eu, replică ea rîzînd.

Dar îndată, el își compuse din nou o mutră zeflemitoare :

— Iartă-mă te rog, spuse Hasse, dar eu nu-mi mai fac iluzii despre film. Ultimele mi-au dispărut cînd mi-a fost adaptată o carte prima oară pentru ecran. Pe atunci eram un idealist și un optimist, care colcăia de idei pentru o eventuală capodoperă nemuritoare... Visuri ! Am ajuns pe pielea mea la descoperirea că granguriii peliculei au nevoie de o carte și de un autor, numai ca să aibă un țap ispășitor, în cazul în care filmul dă chix. Oamenii de soiul lui Birger Serner nu au niciodată destulă minte ca să creeze o carte, dar sînt în stare să strice una bine făcută, așa încît să o facă de nerecunoscut. E de ajuns să se găsească unul care să le ofere numele drept țintă pentru criticii de cinema ! spuse el, rîzînd cu poftă. Din păcate, eu socotesc filmul un minunat mijloc de comunicare. Dacă aș avea aptitudinile necesare, mi-ar plăcea să fiu un

creator de filme, dar unul în stilul lui Chaplin, care creează singur totul, de la un capăt la altul.

Ochii îi străluceau.

Eva se aplecă spre el, fascinată.

— Cineaștii au la dispoziția lor toate formele de artă, pot să facă teatru din culori, forme și sunete, amestecînd umbrele cu luminile și cu mișcarea. Se poate face și artă pentru artă din film. Dar dacă se pune accentul pe oameni, pe figura și expresia lor, se face o artă înțeleasă de o lume întreagă, pe care o poți înveseli, atîța, bucura, entuziasma, răscoli. Asta e cu totul altceva decît să pui doar cuvinte seci pe hîrtie. Și aproape toate aceste admirabile posibilități sînt lăsate de izbeliște, pentru că în cinematografie doar dobitocii dispun de capital și ăștia se gîndesc mai mult la profitul material decît la o realizare artistică... Îți închipui cumva că bat cîmpii ?

Eva îl contrazise făcînd semn cu capul.

— A fost totuși o nebunie din partea mea să-mi sacrific în primăvară o săptămînă întreagă, ziua și noaptea, ca să salvez un lucru pierdut. Pe urmă, știam că nu voi recolta lauri. Era însă un joc fascinant, să visez la perspective și să-mi închipui că eu fac filmul. Iluziile mele roze se spulberau în fiecare după-amiază la șase, cînd venea Holger Källefors ca un trăsnet la mine, într-o stare de nervi de nedescris din cauza filmării. Îmi spunea tot ceea ce nu era permis și tot ce nu era posibil de realizat. Am încercat să mă consolez cu ideea că scenariul pe care îl dădeam eu avea mai puține scăderi decît cel pe care-l primisem de la Benno.

Surîse mîhnit și apoi, făcînd haz de necaz, continuă :

— Dar pentru drepturile de ecranizare am fost bine plătit, iar pentru modificările aduse scenariului am cerut și mai mult. După fiecare articol apărut în presă eram din ce în ce mai convins că un calic ca mine nu avea ceva mai bun de făcut în cinematografie decît să se gîndească la bani. Fă-i pe acești indivizi să-ți plătească cu vîrf și îndesat pentru toate chinurile și suferințele tale și, după aceea, uită-i ! Din ultimul onorariu primit am putut trăi un an întreg și am scris romanul „Adio un vînt de vară". De data asta mi-ar ajunge pentru doi ani. Cînd mă gîn-

desc ce pot să scriu în acest timp, nu-mi mai bat capul cum va fi primit filmul. Știi tu cine va primi palmele dacă nu va fi bun ?

Eva scutură din cap.

— Tu și cu mine !

Îl privi țintă, cu gura căscată.

— Da, noi doi... Trebuie să știi că pe tine te-au folosit ca pe un fel de elixir. Domnii de la Pallas-Film sînt de părere că nimic nu trezește mai mult un public obosit și niște critici plictisiți decît o „față nouă". Consideră că asta are același efect ca arsenicul la mîrțoagele bătrîne. Dacă fața ta nu va avea efect, atunci vina e numi a ta... Nu-i așa ?

Eva păli.

— Dar regia și toate celelalte ? Nu sînt și alții răspunzători ?

Hasse își duse un deget la buze :

— Ssstt ! Nici o vorbă ! Onoarea regizorului și a producătorului nu trebuie să fie mînjită cu noroi. Ei stau la pîndă în fiecare zi și în fiecare ceas să descopere „o față nouă".

— Acum ești răutăcios ! Chiar atît de ordinari nu sînt ei, în nici un caz.

— Sigur că sînt răutăcios. Doar noi doi știm prea bine că în cinema, în această „fabrică de vise", nu există decît oameni buni, fini și drăguți. Așa sînt ei confecționați ! Și să dea dumnezeu să nu trebuiască să ne schimbăm această frumoasă imagine !

Eva tăcu vreo cîteva clipe. Simțea privirea lui Hasse și se gîndea că probabil îi ghicea toate gîndurile.

— Mie mi s-a părut că scenariul tău e departe de roman, spuse ea. Dar și filmul este cam tot atît de departe de scenariu.

I-a istorisit apoi tărășenia cu scena preotului pe ringul de dans, despre scăldatul ei în pielea goală și despre taur.

— Toate astea le numeau improvizații ! sfîrși ea.

Lipsa de iluzii în privința cineaștilor nu se contură deplin decît acum, cînd se făcu alb ca varul.

— E bine de știut, zise el.

Se uită la ceas și adăugă :

— Dacă n-ar fi atît de tîrziu, l-aș chema pe Birger. Dar, în toiul nopții, probabil că numai regizorii și alții ca ei au voie să-l deranjeze pe domnul director...

Apoi spuse rîzînd :

— Mă surprinde enorm că Serner vrea să-mi dea să scriu un nou scenariu. E victima unei idei pe care o crede grozavă și de aceea improvizează. Asta e singura explicație.

Nu mai rămăsese nimic de spus. Hasse căscă și se uită din nou la ceas.

— Astă noapte dorm la un prieten și nu pot să mă duc prea tîrziu.

Se ridicară în picioare.

— Cînd mai vii ?

— Probabil mîine...

— O !

— Sau poimîine... Depinde.

— Depinde de ce ?

— Dacă mîine seară mai ai timp pentru mine...

— Am, răspunse ea calm.

XVII

Eva nu reuși să uite discuția cu Hasse. I se făcu frică. Patul parcă era un mușuroi de furnici. Viața ei de pînă atunci fusese o viață obișnuită, fără surprize. Atît în satul ei natal, cît și la oraș, nu întîmpinase greutăți necunoscute. Știa să le înfrunte. „O Lucie de oraș provincial și primadonă amatoare", reflectă ea... „N-ar fi trebuit niciodată să încerc să devin altceva !"

De ce, atunci, simțea plictiseală și nesiguranță ? Of ! fusese o răsfățată... Asta fusese ! Oare de ce-i fusese frică ? Și ce îi făcuse atîta silă ? Flăcăii necioplți din

satul ei ? Nu ! Cum ar fi putut să-i facă necazuri ? Invidia de la clubul amatorilor ? Da' de unde ! Aia era nevătămătoare. Sören Holm : un original dintr-un mic oraș, un geniu de provincie... Și Gunnar Olsson ? De ce își mai frămînta oare creierii cu ei ? Era de-ajuns să se arate, și toți își întorceau capul după ea și o salutau. De multe ori, fusese invitată fie la dans, la restaurantul „Stadt", fie la cinema sau în familie, ori la spectacolul vreunei trupe aflate în turneu, la Teatrul de Stat. Ei da, viața era minunată !

Dar aici ? Ce o aștepta aici ? Să fi fost toate numai niște iluzii ? Promisiunile, mutrele acelea zîmbitoare, toate ? Viitorul ei era la voia întîmplării ? Depindea totul numai de hazard și de toanele unuia și altuia ? Sau toată neliniștea ei fusese stîrnită de discuția pe care o avusese cu o oră înainte ?

Dacă ar fi știut mai de mult, din primăvară, nu s-ar fi lăsat ademenită într-o astfel de aventură ! Și ea să nu fi fost decît un pion în jocul intereselor domnilor de la Pallas-Film ? Fusese cumpărată ca o marfă de consum ? Și pe deasupra se vînduse și ieftin ?

Nici măcar nu se vînduse. Se lăsase cumpărată sau mai precis : se oferise pentru nimica toată.

Neliniștea i se transformă în deznădejde. Cînd se uita în sus, la plafon, i se părea că încăperea e anormal de înaltă și de îngustă și că pereții se surpă peste ea Pînă la urmă, simți nevoia să urle : „Îmi trebuie aer !" Se îmbrăcă și ieși în grabă pe ușă. Singură, între apă și cer, pe podul „Vest" — cel imens de lung, Eva visa că zboară în timp ce vîntul se lupta cu ploaia, iar jos valuri mici înaintau spre centrul orașului care strălucea cu mii de lumini. Era ora două.

„Cum am să arăt mîine, dacă nu pot să dorm ? Blestematul acela de Hasse Lindgren !" și se jură să nu mai aibă încredere în nici un bărbat.

A doua zi dimineață, în drum spre profesoara de dicțiune, Eva se gîndi numai la Hasse Lindgren. La început, gîndurile erau la fel de mohorîte ca și ploaia de afară. Fusese convinsă că era stăpînă pe ea. Dar după predica otrăvitoare a lui Hasse despre Pallas-Film, începu să

creadă că pe jumătate aparţinea altora. În ciuda ei, simţi că acest palavragiu străin pusese stăpînire pe cea mai mare parte din ea, o parte mult mai mare decît ar fi trebuit să obţină vreodată vreun bărbat. Îi acaparase toate gîndurile ! Sau poate nu mai era un străin ? Încă de cînd îi citise prima oară romanul, îl simţise aproape. La fiecare nouă întîlnire din ce în ce mai viu. Nu, cel care o întîmpinase ieri în sala de concert nu mai era deloc un străin. De altfel, nu ar fi invitat niciodată în casa ei un străin !

— Ce e cu tine azi ? o întrebă profesoara de dicţiune. Eşti amorezată, sau ce-ai păţit ? Toate le faci pe dos ! Dar vocea ta are un timbru plăcut...

— N-am nimic, îngăimă Eva.

O obseda întrebarea : „Oare Hasse îşi petrecuse noaptea la un prieten, sau la o prietenă ?“

În subsolul Studioului Pallas-Film se auzea obişnuitul zgomot al cabinei de montaj : frînturi de dialoguri, fîşîitul benzii sonore care se derula invers, diferite efecte de sunet introduse sau scoase de pe bandă. Tapetele moderne şi îndrăzneţe, sau mai bine zis ţipătoare şi ordinare de pe pereţii coridorului, tot conforme gustului personal, erau acoperite cu portrete ale unor stele de cinema. În aer stăruia un iz de tutun fin şi din toate părţile se auzea zvon de glasuri. Lui Hasse i se păru că munca aceea avîntată era dominată de bună dispoziţie şi socoti că Pallas-Film trebuia să fie o instituţie excepţională pentru cei angajaţi permanent.

Hasse Lindgren urma să-l găsească pe directorul Serner în sala de vizionare. După o jumătate de oră, se deschise uşa. Mai multe persoane ieşiră, iar Hasse fu poftit înăuntru prin semne. Ecranul era ascuns în spatele unei perdele. Luminile din cabina aparatului de proiecţii erau stinse.

Regizorul Källefors zîmbea. Directorul Serner şi scriitorul zîmbeau şi ei, dar atitudinea lor prietenească ascundea nişte colţi ascuţiţi. Hasse avea impresia că Eva stă tot timpul în spatele lui şi că-l îndemna să-şi facă datoria, să-şi revendice drepturile, întrucît nimeni altul nu se putea ocupa de asta. Orice patron i-ar fi dat mai puţin decît i se cuvenea, dacă el nu se zbătea.

Destăinuirile Evei îl înfuriaseră. Ar fi vrut să facă scandal, dar se stăpîni. Puteau bănui de unde are amănuntele și Eva ar fi avut neplăceri. Ceea ce știa el trebuia să rămînă secret. Singura răzbunare adevărată era să încheie o afacere cît mai convenabilă. Și ca să ajungă la o astfel de afacere, era necesar să-și măsoare și să-și cîntărească fiecare cuvînt.

— Am să fac mai întîi un proiect, se angajă el, și cred că îmi vor ajunge două luni.

— Atunci sîntem de acord, încuviință Serner. Ce să mai vorbim ? Primești azi o jumătate, iar cealaltă jumătate cînd va fi manuscrisul gata și acceptat.

Hasse se arătă amabil :

— Dar ieri am fost de acord să facem un contract. Eu nu m-am răzgîndit. Iar în ceea ce privește acceptarea manuscrisului, eu tot nu sînt altceva decît mașina voastră de scris.

Se uitau unul la altul. Källefors dădu din cap. Birger Serner se ridică și-l bătu prietenește pe Hasse pe umăr :

— *All right !* Ai să primești chiar acum contractul ăsta afurisit, deși părerea mea este că un cuvînt între noi bărbații era de-ajuns.

— Am și eu micile mele slăbiciuni, replică Hasse. Și încă ceva. Cînd o să fie gata „Adie un vînt de vară" ca să-l văd și eu ?

— În aproximativ trei săptămîni... Așa ? Vrei să-l vezi înainte de a-ți pune numele pe generic ?

— Poți să spui „da" pe loc, îl asigură Holger Källefors. Filmul nu se abate nici o iotă de la linia scenariului.

„Nu, precis că nu !" gîndi Hasse Lindgren. Își aminti că, în primăvară, Holger Källefors interpretase linia scenariului altfel, socotind că mai importantă era atmosfera filmului. Își aminti relatările Evei. Chestia aceea cu *atmosfera* putea fi interpretată foarte elastic.

„Ah ! Ce plăcere mi-ar face să vă cîrpesc măcar cîte o palmă peste gură !" își zise el visător cînd intrară în birou și Birger Serner începu să dicteze contractul.

Hasse Lindgren se întrebă cum se purtaseră în realitate cu Eva și speră că s-au abținut s-o trateze prea rău. Nu părea să fie supărată pe Källefors și pe Serner

din motive personale, ci mai degrabă din cauza celor petrecute în timpul filmării și a felului în care ciopîrțiseră romanul. Pînă mai ieri, crezuse că Eva era mielul nevinovat sacrificat pe altarul filmului. După cele istorisite ieri seară, această imagine nu i se mai potrivea. Tînăra Eva trecuse desigur prin multe. Locurile ei natale nu erau chiar atît de idilice cum crezuse el.

Eva șovăise multe săptămîni înainte de a spune „da". De ce ? Firește că-i fusese teamă. Nu mai era atît de naivă. Ce o făcuse să-și schimbe hotărîrea ? Nu numai cuvintele convingătoare ale domnilor de la Pallas-Film. Avea și ea motivele ei intime.

Cînd se aruncase în această aventură, ca să scape de o existență insuportabilă, fusese înarmată. Sufletul ei de fată de nouăsprezece ani nu era atît de ușor vulnerabil cum s-ar fi putut crede, și studioul nu putea fi acuzat că o împinsese în aventura asta fără voia ei.

Trebuia să-și înăbușe toate simțămintele, dacă voia să fie deștept. Dar în clipa cînd părăsi biroul cu banii în buzunar pentru scenariul la cartea care urma să fie ecranizată, se trezi în el o bucurie nestăpînită. Mai erau numai trei ore pînă ce se întîlnea cu Eva !

Cînd sosi, ea îl aștepta la statuia lui Orfeu, lîngă sala de concerte. Se opri la oarecare distanță, ca să nu-l observe și să o poată privi în liniște prin ploaia care cernea mărunt, liniștit. Stătea rezemată cu umerii de o coloană și ținea mîinile adînc îndesate în buzunarele mantalei de ploaie. Avea chipul palid, dar senin, exprimînd nerăbdare. Lovea din cînd în cînd, pămîntul cu piciorul.

Lui Hasse îi păru rău că nu avea la el un aparat de fotografiat. Cînd se apropie, Eva se îmbujură de bucurie și-i ieși înainte.

— Mi-a fost teamă că n-ai să mai vii ! îl întîmpină ea cu un surîs.

— Dar eu sînt punctual. Tu ai venit prea devreme ! O fată rafinată nu face asta ! Se lasă așteptată... Nu prea mult, totuși măcar o vreme, glumi el și deschise umbrela.

— Așa devine și mai neprețuită ? vru ea să afle și-l luă de braț. Ei, cum a fost azi ?

— Excelent! Indivizii au apreciat în cel mai înalt grad bunăvoința mea de a lucra cu ei, așa încît trebuie să presupun că din „Adie un vînt de vară“ au făcut o mare porcărie.

— Ai pomenit și de mine?

— Nu... Face o impresie mai bună dacă vorbești numai în numele tău. Nimeni nu trebuie să bage de seamă că înțelegerea dintre noi a ajuns atît de departe, încît facem împreună planuri de luptă.

Aprecie că Hasse avea dreptate.

— Ce facem astă seară? o întrebă el.

Eva chibzui puțin. Ochii începură să-i lucească, dar apoi se îmblînziră.

— Dacă n-ai o propunere mai bună, mergem la mine acasă, spuse ea încet.

Hasse o strînse de braț.

La autoservirea din pasajul subteran cumpărară pîine, brînză și lapte, iar el alese și o sticlă cu vin. Ori de cîte ori privirile li se întîlneau, sau dacă se atingeau din întîmplare, izbucneau în rîs.

„Rîzi, rîzi, tu, Eva! Vorbește și rîzi!“ își zicea ea. „Altfel, ar trebui să urli! Una e să te înghesui cu tot soiul de oameni în autobuz, și cu totul altceva să te pomenești singură cu un bărbat în spatele unei uși încuiate...“ Nu mai găsea cuvintele. Eva puse plasa pe chiuvetă și își scoase mantaua. Fiecare spera că celălalt va rupe tăcerea. Lui i se părea că devenise un adolescent stîngaci, neîndemînatic și emoționat.

— Eva!

Ea se răsuci iute.

Hasse întinse mîinile. Eva rămase liniștită și se lăsă îmbrățișată. Au stat mult timp așa, privindu-se în adîncul ochilor.

„E minunat!“ gîndi el.

„Cum de-am putut să-l socotesc ridicol?“ se întrebă ea.

Eva nu mai găsea nimic de spus. Nu dorea decît să se sprijine de el, să-i simtă brațele și să-i audă inima bătînd. Dar el îi dădu drumul din brațe, prea devreme, și se așezară. Ei i se păru că Hasse avea o reținere.

— Ce este ?

— Să fim... să fim cuminți ! îngăimă el cu un zîmbet amar.

Momentul dificil trecu. Ea pufni în rîs. Apoi găsiră o groază de treburi de discutat, lucruri pe care intenționau să le facă împreună. Ea pregăti mîncarea și puse masa. El deschise o cutie de sardele și o pungă de lapte. Amîndoi duseră la nas brînza verzuie, mirosind-o cu plăcere.

— Mmm ! !

— Ai un tirbușon ?

— Nu.

— Nu prea ai tot ce-ți trebuie ! Eu am.

Se scotoci în buzunar și scoase un briceag cu multe lame și ustensile care, cînd erau scoase afară, îl făceau să semene cu un arici. În timpul mesei îi povesti despre tratativele avute cu Källefors și cu Serner și o sfătui :

— Trebuie să obții neapărat încă un contract cu Pallas-Film pentru cel puțin încă un rol. Pe urmă, trebuie să insiști să-ți asigure în scris plata studiilor pe... să zicem pe doi ani. Asta trebuie s-o faci imediat, chiar mîine. În orice caz, înaintea premierei. E mai bine să stabilești ceva înainte și să primești jumătate din ceea ce ceri, decît să aștepți pînă la urmă și să riști să nu primești nimic.

Se uită la el cu o expresie rugătoare, pe deasupra mesei.

— Nu vorbi așa !

— Încearcă măcar acum să fii realistă ! Nu-ți face iluzii !

— Știu, șopti ea fără vlagă, dar e groaznic să-ți imaginezi ce e mai rău... Acum iar mi-e frică.

— De ce ?

— Trebuie să mă gîndesc la tot ce mi-ai spus ieri.

— N-am vrut să te bag în sperieți.

Ea izbucni în plîns pe neașteptate. Hasse se așeză lîngă ea pe divan. Eva puse fruntea pe umărul lui și el începu să-i mîngîie părul.

— Povestește-mi, Eva ! Povestește-mi ce făceai înainte de a veni la Stockholm ! Știu deja că ai fost și

acasă o mică vedetă. Așa scrie în toate ziarele. Dar așa să fie oare ? Care e realitatea din spatele faimei tale în tîrgul acela ?

Ea ezită, nu prea înțelegea la ce se referea Hasse. Își aduse apoi aminte de gîndurile care o frămîntaseră cu o noapte înainte. Îi povesti de anii petrecuți acasă, de îndărătnicia ei. Plecase la oraș ca să fie liberă, să găsească oameni de care să se apropie și să-i poată iubi.

— Și ai ajuns cunoscută și admirată...

— Poate. Cu toate că nici asta nu-mi era destul. Așa gîndeam în primăvară. Voiam altceva... și așa se face că am șters-o de-acolo și am venit aici.

— Și dacă ajungi prea mare și pentru Stockholm, care metropolă din lume ți-o alegi ?

— Desigur Roma sau Paris, îi răspunse, luîndu-l peste picior.

— Totuși e o consolare că nu te simți atrasă de domnul Källefors și compania, spuse Hasse rîzînd. N-ai știut în ce tărășenie te-ai vîrît, dar ți-ai dat seama că nu-ți va fi ușor.

— Da, și am făcut-o nesilită de nimeni, îl asigură ea.

— Dar tot au făcut ce-au vrut cu tine.

— Și a fost foarte ușor. De aceea nici nu pot să fiu supărată pe ei, cu toate că mi-e teamă... Chiar Holger mi-a atras atenția...

— Fiindcă în tine a recunoscut genul care poate fi stimulat cu trei picături de sinceritate, îi explică Hasse rece.

Cînd sticla de vin se isprăvi și subiectele începeau să se termine, constatară că ultimul autobuz plecase.

Eva simți că inima îi bătea mai tare. Trecuseră în zbor mai mult de șase ore. El trebuia să plece dimineața. În seara următoare era iarăși singură.

— Dacă vrei, poți să rămîi aici, propuse ea simplu.

Ochii îi luceau.

— Rămîn cu plăcere.

În timp ce Eva se pregătea de culcare, el încercă să prindă niște muzică la radio. Micul ei aparat fluiera și pîrîia și frînturi de fraze în limbi străine, necunoscute, erau aruncate în spațiu. În cele din urmă, se opri la un

post cu o muzică de jazz molcomă și melodioasă. Pe frunte avea cute încărcate de gînduri.

Presimțea că Eva îi va aparține. Cu o seară mai înainte se crease între ei o minunată stare de tensiune, încărcată de dorinți. Chiar și convorbirea din seara aceasta fusese un lung prolog, desfășurat pe un ton potolit, într-o atmosferă cuviincioasă

„Vrea să-mi mulțumească pentru bunele sfaturi pe care i le-am dat", reflectă el și încercă să se debaraseze de ideea că Eva era o fată pretențioasă, care se dăruia unui bărbat numai dacă ținea foarte mult la el. Dacă ar fi deștept, ar plecat imediat. Dar cine nu lua ce i se oferea nu merita să primească nimic.

Cînd Eva reveni de la baie, în cămașă de noapte, îl găsi în ușa balconului uitîndu-se la cerul portocaliu care se vedea peste acoperișurile caselor.

— Acum e rîndul tău, îi șopti ea.

Hasse se întoarse. Ochii începură să-i sticlească. Expresia lor plină de dorință nu o mai deranja. Trecu încet pe lîngă ea și dispăru în baie.

„Dacă m-aș putea dezbăra de cinismul meu", se gîndi Hasse. „Eva e altfel..."

Ea stătea lungită, nemișcată, și asculta zgomotul apei din baie care se contopea cu melodiile Cînd el se întoarse, ea își reținu suflarea. Stătea lîngă perdea și o privea.

„Sînt nebună", își zise. „Complet nebună ! Dar dacă pleacă, iar rămîn singură !" Nu avea chef să se spovedească și să vorbească despre Gunnar și Josef Cornell, dar îi era teamă că nu va avea puterea să tacă în fața lui Hasse.

El se așeză pe marginea patului și o privi.

— Nu sta așa de aproape de mine ! îl tachină ea. În ținuta asta nu arăți prea demn de încredere.

— Mi-ai spus să înnoptez aici, spuse el rîzînd. Atunci unde să mă culc ?

— Mă gîndeam că în culoar, pe jos.

— Acolo nu e puțin prea tare și prea frig ? Și dacă fac o pneumonie sau îmi julesc pielea ? Poate conștiința ta să-și ia răspunderea ?

— Nu. Nici chiar așa ! Uite o pătură și mîine dimineață îți dau un plasture să-ți pui pe răni și ceva cald de băut.

— Într-adevăr, ești foarte drăguță, Eva !

Ea pufni în rîs, îi luă mîna și i-o puse pe obraz. El începu să o mîngîie altfel decît o mîngîiase înainte.

Eva avu senzația că tot sufletul i se refugiase în păr, pe ceafă, pe frunte, peste tot pe unde rătăcea mîna cu degete fine și provocatoare a lui Hasse. Se uita la el și zîmbea : „În orice caz, tare mai sînt proastă. Am dormit aici atîtea nopți și nu m-am simțit singură deloc. Acum e cineva lîngă mine și mă simt atît de părăsită, încît îmi vine să țip..."

— Iartă-mă ! Nu trebuia să vorbesc așa mult. Poate că am greșit...

— E bine că mi le-ai spus. Toate astea trebuie să le știu, încercă ea să-și facă singură curaj.

Îi ținea strîns mîna mare și fierbinte, ca și cum se temea să n-o piardă.

— Vino ! spuse ea deodată. Podeaua e prea tare... Nu poți dormi pe ea.

El o ascultă. Patul era prea strîmt pentru doi inși. Stăteau lipiți unul de altul. Hasse o privi lung. Cu părul despletit pe pernă, Eva își dezvăluia trăsăturile pline de tinerețe și prospețime, pe care nu le observase pînă atunci. Machiajul, mutrele ei studiate și străine dispăruseră. Se estompaseră și liniile aspre ale feței singuratice în anii petrecuți în casa părintească, așa cum intuise Hasse din spusele ei. Pe brațul lui se odihnea acum o fată fierbinte și neajutorată, o mică ființă care îi acorda încredere, un camarad pe care trebuia să-l trateze cu sinceritate și omenie.

Hasse nu voia să cedeze dorințelor sale aprinse, dar cînd o trase spre el, simți imediat că îi era imposibil să reziste. Cînd începu s-o sărute și Eva îi întoarse sărutările, jocul se risipi. Erau pătimași și timpul li se păru foarte scurt.

Cînd se lipi de el, dîndu-și capul pe spate, cu ochii închiși, nu le mai rămase nici un drum de întoarcere. Eva se dărui trup și suflet. Hasse înțelese abia atunci cu

uimire și bucurie cît era de pătimașă. Își simțeau umerii, șoldurile, unghiile, dinții. Se rostogoleau în pat cu hohote de rîs și de plîns.

— A trecut foarte mult timp de la ultima dragoste ! suspină el.

— Gunnar ! strigă Eva tulburată. Îmi vine să te mănînc.

Dimineața Hasse se trezi primul. Rămase nemișcat, să n-o deranjeze. „Scumpă și micuță Eva, de cît timp ești tu singură ? Dar cine o fi Gunnar, după care strigai azi-noapte ?“

Eva se trezi mai greu. Se uită la el și își aminti precis tot ce se întîmplase. Fu cuprinsă deodată de teamă și era gata-gata să-i dea un brînci și să sară din pat. Dar se mai uită la el o dată, îl mîngîie pe față și însetată și flămîndă îl lăsă să o sărute.

— Cine e Gunnar ? întrebă el mult mai tîrziu.

Ea se înroși pînă-n vîrful unghiilor.

— N-ai de ce să te superi, îl rugă. S-a terminat...

— Probabil că s-a terminat cînd ai ajuns vedetă de cinema.

— Nu fi ordinar ! se răsti ea la fel de enervată pe cît fusese de speriată mai înainte.

— Povestește-mi totuși ! o rugă el.

Eva încercă să-i relateze numai părțile cele mai nevinovate din povestea ei cu Gunnar, dar îi venea greu să mintă.

— N-ai să-l uiți pe Gunnar niciodată ! îi spuse el în șoaptă, cînd Eva termină.

Ea tresări, îl privi cu atenție și apoi își lăsă obrazul pe pieptul lui.

— Te rog să nu fii supărat pe mine.

— Dar nu sînt deloc supărat, o asigură, în timp ce o mîngîia pe cap.

„Am și eu o ființă pe care nu o pot uita“, gîndi el. În cele mai fierbinți clipe de dragoste, în noaptea trecută, nici el nu o mai văzuse pe Eva, ci pe alta.

Deodată, săriră amîndoi ca arși și se uitară la deșteptătorul de pe comodă, apoi unul la altul.

— E nouă și jumătate !

— Trenul meu !

— Și eu trebuie să fiu la unsprezece la lecție.

Hasse își luă aparatul de ras electric, iar ea dispăru în bucătărie. Cînd se întoarse după cinci minute, el era ras proaspăt și îmbrăcat.

— Aș vrea să luăm împreună micul dejun înainte de a pleca, propuse Eva.

— Timpul nu ne mai îngăduie.

Hasse nu mai găsi ocazia să-i spună că era căsătorit. De altfel, Eva nu-l întrebase nimic. Se gîndi liniștită că era firesc ca și el să aibă un trecut.

El se spălă pe mîini și pe față, în timp ce Eva întinse cuvertura peste pat, fără să facă mai întîi ordine.

Nu mai ploua. Apa lucea în adînciturile pavajului, dar aerul nu mai era umed și se zăreau petice de cer albastru printre norii subțiri. Le venea greu să-și desprindă mîinile.

— Vii sigur înapoi ? îl întrebă ea în mașină, pe cînd îl însoțea spre gara centrală.

— Da, sigur, îi răspunse zîmbind. Doar mi-ai oprit geamantanul zălog la tine-n șifonier.

— Geamantanul tău hîrbuit e un zălog mai bun decît mine ? îl iscodi ea.

— Da, glumi Hasse... Geamantanul e al meu. Dar tu, a cui ești în realitate ?

Cînd își luară rămas bun la gară, el izbucni :

— Cred că sînt un prost că plec.

— Atunci, rămîi ! De ce pleci ?

— Pentru că trebuie...

„Și nu mai vin niciodată înapoi", gîndi cu amărăciune. „E mai bine așa pentru amîndoi".

Eva se uită în urma lui pînă dispăru. Apoi strînse mai tare în mînă sacoșa cu pantofii flexibili de balet și tricoul negru și ieși afară să aștepte tramvaiul.

După lecții, Eva voi să meargă undeva, sus, să respire aer curat. Nimeri într-o cofetărie mică, într-un turn vechi al orașului, pe o înălțime. Terasa era încă deschisă. Rămase multă vreme aplecată peste parapet privind orașul. Vîntul îi ciufulea părul. Era aproape singură acolo și se simțea fericită. În văgăunile înguste dintre clădiri,

oamenii îi apăreau ca niște furnici care se tîrau de colo colo. Acoperișurile erau în cea mai mare parte cenușii sau negre și doar pe ici, colo, lucea patina de un verde deschis a celor de aramă. Coroanele copacilor din parcuri erau pătate de galben. Numără turnurile bisericilor din împrejurimi și fu bucuroasă că le știa pe toate după nume. Turnurile albe, înecate în ceața din nord-vest, erau din Vällingby. Acolo locuia Holger Källefors. Își dorea să nu-l fi întîlnit niciodată. Dar își schimbă repede părerea. Fără el, desigur că nu l-ar fi cunoscut pe Hasse Lindgren.

— Domnișoară, cafeaua dumneavoastră se răcește!

Mulțumi zîmbind, se așeză la masă, își puse zahăr în ceașcă și mestecă. Un pescăruș mare se lăsă din zbor pe învelitoarea din foaie de cort și se uită la ea cu ochi rotunzi ca niște mărgele. Părea blînd, dar cînd ea întinse mîna, pasărea își luă zborul și se așeză din nou la cîțiva metri distanță. Cu un aer visător, Eva începu să soarbă cafeaua călduță.

Ziua aceea i se păru enorm de lungă

XVIII

Birger Serner și Holger Källefors făcură haz cînd Eva îi rugă să încheie cu ea un contract pentru alt rol.

— Cum putem face așa ceva, înainte de a întocmi un plan și a ști ce roluri ți se potrivesc?

Pentru moment i se păru că motivarea era logică și i se făcu rușine de pretențiile ei. După aceea, însă, îi veniră în minte întîmplările din timpul turnării și le adăugă la sfaturile lui Hasse Lindgren. Se folosi de argumentele lui aproape cuvînt cu cuvînt.

Birger Serner încercă să o îmbrobodească:

— Desigur că nu te-am adus aici ca să te lăsăm în voia soartei... Vom avea grijă de tine!

Ea îi răspunse:

— Ați fost tot timpul extrem de amabili, dar te simți mai bine cînd ai ceva scris la mînă...

Cei doi își aruncară unul altuia priviri pline de subînțeles. Erau expresii pe care le recunoscuseră dar nu mai aveau ce spune. Eva obținu un contract și o sumă fixă drept avans pentru filmul următor, o sumă care i se păru enormă.

— Ai văzut că ai primit multe de la noi, îi aminti Birger Serner după ce semnară contractul. Numai locuința ta cîți bani ne costă și pe urmă rochiile tale și toată campania de reclamă !

— Da... astea da... recunoscu ea roșindu-se și gîndindu-se dacă nu era cazul să dea înapoi și să se scuze.

Pentru Eva filmarea era terminată. Avea înaintea ei cîteva săptămîni minunate. Avea bani și timp. Ce-i mai lipsea ? Se consacră cu totul exercițiilor de dicțiune și de balet. „Data viitoare voi ști ceva mai mult !“ își zicea.

Profesorii ei bombăneau :

— Cel mai rău lucru la acești noi veniți, care obțin și ei cîte un rol, e faptul că-și închipuie că s-au născut actori desăvîrșiți.

„Eu nu sînt așa“ se lăuda ea. După ce o scoteau din sărite se burzuluia, dar după cîteva minute se liniștea și se chinuia iar cu lecțiile. În timp ce treaba continua încă în cabina de montaj și în laborator, iar Holger Källefors lucra de la șase dimineața pînă seara la zece, Eva își închipuia că totul era gata și se tot întreba cînd urma să aibă loc premiera. Cînd nu avea lecții, stătea în camera ei și citea. Cînd se sătura și de citit și începea să simtă că o apăsau pereții, se plimba prin oraș.

Într-o zi, îl întîlni pe Josef Cornell. Avea o privire pierdută și distantă și nu o recunoscu. Se miră doar cît de puțin însemna pentru ea această întîlnire. Noaptea aceea petrecută în rulota lui era acum un fapt vechi și consumat.

Se uită cu nespusă plăcere la reclamele cinematografelor. Premierele de toamnă rulaseră de acum. În curînd — peste cîteva săptămîni sau luni — avea să privească și ea cu emoție afișele unui cinematograf din centru.

Din cînd în cînd veneau reporterii și îi puneau întrebări la care acum era în stare să răspundă și în somn. Uneori, o luau în oraș și o fotografiau — fetișcana de la țară, ajunsă în capitală ! — folosind ca fundal împrejurimile de la Skansen, Djurgärden, Ström, la Palatul Regal, la Operă sau la „Fregata Chapman".

Se pomenea că veneau să-i ia interviu la masă, la restaurant sau la bar. În primăvară, Eva se simțise măgulită și fusese curioasă, dar acum se săturase și accepta numai cînd era în toane mai bune. De multe ori rîdea cît o ținea gura cînd vedea cîte prostii le treceau prin cap bărbaților în toată firea, cînd aveau dinainte un pahar și rătăceau cu privirea prin decolteul unei femei. Erau cîte unii care vroiau să o sărute deși nu făcuseră cunoștință decît de trei, patru ore. Cînd îi dădeau de înțeles că articolele lor aveau să fie cu atît mai mari și mai elogioase, cu cît era mai intimă întîlnirea, Eva se amuza spunîndu-le : „Poate altele trebuie să-și plătească publicitatea. Eu n-am nevoie". Atît regizorul Källefors, cît și directorul Serner îi spuseseră doar hotărît : „Avem noi grijă de tine, micuțo !".

Totuși, îi era cam frică.

Într-o seară era în vizită la Holger. El părea să fie același om din primăvară. Nu mai avea nimic din severul regizor. Cu un zîmbet entuziast, îi mărturisi că primise o ofertă să facă toată iarna regie în Anglia.

— Ți-a ajutat la asta și „Adie un vînt de vară" ?

El pufni în rîs :

— Încă nici nu e gata filmul.

Nu-i prea plăcea să vorbească despre cele petrecute în timpul verii.

După aceea, o conduse pe Eva acasă. În mașină îi sărută mîna și-i spuse :

— Mai dă un semn de viață cînd mai ai chef. Știi bine că pentru tine am totdeauna o oră liberă.

Îi mulțumi din suflet, în timp ce se gîndea amuzată și cu afecțiune la Hasse Lindgren. El ar fi îndemnat-o să-i ceară regizorului Källefors în scris că poate veni oricînd la el să-și destăinuie necazurile. Dar n-avea neca-

zuri. Sau cel puțin nu din cele pentru care să fie nevoie să-i deranjeze și pe alții.

În altă seară, sună Gunilla Winter :

— Ia ascultă, ai dispărut de tot de pe suprafața pămîntului ? De ce nu dai nici un semn de viață ? Era vorba să ne mai întîlnim.

Eva se scuză că nu prea avusese timp. Își făcu singură reproșuri că era prea lăsătoare. Doar fusese invitată ! Ce prostie să stea așa de una singură ! Firește că o invitație era binevenită... La sfîrșitul discuției stabiliră să se întîlnească.

După ce sună la ușă, îi deschise un bărbat înalt, cu părul castaniu.

— Bine ați venit ! o întîmpină el zîmbitor Gunilla vine imediat.

În clipa următoare dădu buzna din coridor, cu chicoteli și strigăte, o mică ființă îmbrăcată numai cu bluza de la pijama, iar pe urmele ei intră în galop Gunilla.

— Alo, colega ! o întîmpină ea veselă în trecere.

— Sper că nu trebuie să ne scuzăm pentru primirea asta ! zise bărbatul, petrecîndu-le pe cele două cu o privire caldă, fericită.

— Nu-i nevoie, îl asigură Eva.

— Copiii o văd atît de rar pe mama lor acasă ! dădu el să explice. Din cauza asta poate nu e de mirare că se poartă ca niște sălbatici.

„Înnebunesc !“ își spuse Eva. „Gunilla e măritată și are și copii !“ Iar mai tîrziu : „Ce bărbat înțelegător trebuie să aibă !“.

În timp ce Gunilla și Bengt povesteau amîndoi odată, întrerupîndu-se unul pe altul, Eva își aminti detaliile puține pe care le aflase despre scurta căsătorie a lui Sören Holm. Făcu comparație și simți o caldă simpatie pentru viața acestor doi oameni care se potriveau în felul lor. Viața Gunillei era aventura și strălucire, iar Bengt era furnica harnică și muncitoare care întreținea familia, atunci cînd onorariile actriței nu erau îndestulătoare. Eva îl admiră pe Bengt fiindcă era mărinimos. O lăsa pe Gunilla să zburde în voie, să profite de șansele pe care i le oferea profesiunea, cu toate că existau și riscuri.

Oare bănuia Bengt ceva despre distracția ei din vara trecută cu Josef Cornell și Claes Thelin ? „Asta nu mă interesează."

Băură cafea și cîteva pahărele de lichior verde. Gunilla bîrfi ironică și degajată despre actori, regizori și directori de film. Eva simți că există o mare diferență între vorbăria de aici și bîrfa din orășelul din regiunea ei natală. Era aceeași diferență pe care o observase și în vară, la șuetele din hotel, cu toate că abia acum își dădea seama în ce consta : pălăvrăgeau, dar nu condamnau.

În seara aceea, Eva găsi și explicația comportării colegilor ei după noaptea petrecută de ea cu Josef Cornell. Se aprinse la față cînd înțelese cît de puțină experiență avea. La început, se așteptase să arunce toți cu pietre în ea, iar cînd văzuse că nu se întîmplă nimic, crezuse că atitudinea lor însemna indiferență. De fapt nu era nici una, nici alta, ci cu totul altceva, pe care-l înțelese abia cu experiența de acum : generozitatea, acel sentiment care te face să lași pe fiecare să trăiască după placul lui. Suportase ea și lucruri mai grele decît pălăvrăgelile. Bîrfa nu doare dacă nu o iei în serios... Oamenii din marile orașe erau croiți după alte măsuri, iar ea, Eva, părea născută pentru viața asta !

Mai tîrziu, Gunilla începu să vorbească despre planurile studioului Pallas-Film, iar Eva spuse și ea din puținul pe care îl știa. Actrița se aplecă în față și ochii îi sticliră neliniștiți pe sub sprîncenele încondeiate.

— Ce roluri sînt în noul film al lui Hasse Lindgren ?

— Încă nu știu.

— Crezi că se va găsi ceva și pentru mine ?

— Cred că da, spuse evaziv.

— Ar fi grozav ! se bucură Bengt și strînse brațul Gunillei.

— Ai putea să pui o vorbă bună pentru mine ! o rugă Gunilla, pe un ton destul de hotărît. Pînă la crăciun sînt ocupată la televiziune, dar pe urmă am nevoie de altceva.

— Cu plăcere ! se oferi Eva și se simți enorm de mîndră.

Gunilla o credea în stare să poată procura roluri !

„Acum simt și eu că trăiesc", gîndea Eva în drum spre casă.

Tot ce se întîmplase în săptămînile de dinainte afectase numai persoana ei fizică. Viața ei lăuntrică rămăsese clădită tot pe visuri și dorinți. Hasse tăcuse mult timp, dar deodată începură să sosească scrisorile lui, uneori mai lungi, alteori mai scurte, doar cîteva rînduri, dar totdeauna pline de afecțiune. Eva îi răspundea lapidar, temîndu-se să nu se facă de rîs cu stilul ei, fiindcă ar fi putut umple pagini întregi cu cîte îi treceau prin minte.

Trăia cu amintirea unei nopți fericite. Așa trebuie să fie convietuirea cu un bărbat! Nopțile cu Gunnar nu mai însemnau nimic, iar pe Josef Cornell...

„Sînt o destrăbălată!" gîndi ea, într-o stare de confuzie sufletească, șovăind între rușine și dorință.

Gîndurile lui Hasse Lindgren băteau aceleași drumuri. Avusese poate mai multe decepții și mai mari. Nu mai căuta altceva în afara cîtorva minute de uitare. Clipele petrecute cu o femeie nu însemnau pentru el prea mult și, fiindcă nu cerea mare lucru, nu avea de ce să fie dezamăgit. Resemnarea aceasta fusese pentru el ca un balsam. Dar acum îi ieșise în cale o fată de nouăsprezece ani. Și această întîlnire îi trezise sentimente și speranțe. La început le privise cu neîncredere, apoi le acceptase cu bucurie. Se așteptase să dea de o vampă perversă și încrezută care visa numai prieteni bogați în stare s-o întrețină pe picior mare. Și în schimb întîlnise o ființă fragilă și singuratică, dornică de noi orizonturi și idealuri care să le înlocuiască pe cele vechi, pierdute pentru totdeauna.

Despre asta nu voia să-i scrie. Trebuia să i le spună la ureche, într-o seară în iatacul ei, la lumina lămpii mici de pe perete. Dar avea de gînd să nu-i destăinuie niciodată hotărîrea lui neroadă de a nu o mai vedea.

„Cînd vii?" îi scria ea. „Mi-e dor, dor, dor!".

„Curînd", îi răspundea Hasse.

Într-o zi, sosi și o promisiune sigură: „Trebuie să văd filmul la sfîrșitul săptămînii viitoare".

Dar tocmai cînd răspundea la scrisoare, sună telefonul și o voce impersonală îi comunică textul unei tele-

grame : „Nu mai suport singurătatea, sosesc mîine seară, Hasse".

O clipă rămase nedumerită, apoi izbucni în rîs, fericită, și-și termină scrisoarea pe comodă. După ce scrisese și numele lui pe plic, puse scrisoarea pe comodă. Avea să i-o dea la sosire.

Pășind în sala mare a gării centrale, Eva simți că o părăsește tot dorul : „Nu știu dacă merită să-l aștept".

Atunci de ce rămînea ? Hasse nici nu știa că vine să-l întîmpine.

Dar se hotărîse singură și... putea, de exemplu, să-l roage să nu mai vină la ea.

Primii călători sosiți cu acceleratul își făcură apariția. Cu cît el întîrzia mai mult să apară, cu atît mai apăsătoare îi deveneau gîndurile. Se ridica tot mai des în vîrful picioarelor, ca să descopere în fluviul acela leneș de chipuri necunoscute, ce se scurgea prin pasajul subteran, pe unul singur. Se ivi și el. Se opri, îi făcu un semn cu mîna și își făcu loc prin mulțime cu coatele.

Eva își dădu seama acum cît de mult ar fi suferit dacă el n-ar fi venit.

— Ce faci aici ? îi strigă Hasse.

Ea nu scoase nici un cuvînt. Îl cuprinse în brațe, rîzînd încet.

A doua zi dimineață, Eva se trezi cea dintîi. Rămase mult timp nemișcată, privindu-l, și retrăia în amintire noaptea care trecuse. Se trezi și el încet, dar rămase mult timp cu ochii închiși și se lăsă dezmierdat. Ea îi lua mîinile, i le punea pe obraz, apoi le săruta. Mîinile acelea erau și ele istovite de dragoste. Și ei i se părea că sînt cupe de argint pe care trebuia să le umple cu elixir dătător de noi puteri. Le simțea fierbinți în mîinile ei, dar reci pe obrajii dogoritori. Erau moi și bune. Dori ca această vrajă să nu se sfîrșească niciodată.

Spre seară se treziră la realitate și încercară amîndoi să găsească cuvinte și soluții care să nu le tulbure visul.

— Nu pot să stau prea mult, spuse el. Trebuie să-mi caut și eu o cameră.

— De aici nu te dă nimeni afară, căută ea să-l liniștească.

— Crezi că Pallas-Film a închiriat acest apartament pentru două persoane ?

— Ce ne privește asta pe noi ? Dacă vrei să rămîi...

— Vreau, șopti el și o îmbrățișă. Dacă ești sigură că n-o să ne deranjăm unul pe altul.

Stăteau în fața ușii de la balcon și își priveau imaginea oglindită în geam. De cealaltă parte a curții, străluceau lumini galbene la ferestre și peste silueta neagră a acoperișului mai pătrundea un rest de apus de soare strecurat printre norii trecători.

— Te temi că am să trăncănesc prea mult, cînd tu o să vrei să meditezi ? îl întrebă ea și își culcă obrazul pe umărul lui.

— Te temi că voi sta ore întregi ca o cucuvea bătrînă în dosul mașinii de scris și că ne vom sufoca amîndoi din cauza muțeniei mele ? îi replică el și o sărută pe ceafă.

— Nu mi-e frică de nimic, șopti Eva. Îți promit să tac chitic, ca un pește, cînd scrii. Și eu vreau să am liniște cînd învăț.

— Dar ce-are să se întîmple cînd am să găsesc vreo frază grozavă și am să simt nevoia unui ascultător ?

Ea pufni în rîs, îi luă mîinile și i le strînse la piept.

— O să fie minunat. Îți promit să te ascult, dacă și tu îmi dai replicile cînd îmi studiez rolurile.

— Nici nu știi cît de mult doresc ca totul să iasă bine, adăugă el serios, dar o cameră nu e decît o singură cameră !

— Eu sînt învățată să nu stau singură. Diferența este numai că, de data aceasta, nu împart camera cu o fată.

— O diferență destul de mare și interesantă !

— Da, foarte interesantă.

Se răsuci în brațele lui și-l sărută pe vîrful nasului :

— Promite-mi un singur lucru.

— Da... Ce anume ?

— Că n-o să stăm ca niște muți, să tot adunăm nemulțumiri în noi atunci cînd celălalt face ceva ce nu ne convine !

Un surîs mirat și plin de recunoștință îi lumină obrazul.

— Ești fată deșteaptă ! Dar o să putem noi fi chiar atît de sinceri ?

— Sper că da. N-am prea avut curajul ăsta pînă acum, dar nici n-am iubit pe cineva cum te iubesc pe tine. E timpul să învăț să fiu mai deschisă...

— Nu-ți face prea multe iluzii despre ceilalți, fetița mea ! Și află că nu-mi doresc nimic mai mult.

— Va să zică rămîi ?

— Da, rămîn. Pun mașina de scris pe masă, papucii dedesubt, și ascund valizele mele urîte după rochiile tale din garderob.

— Iar eu îmi înghesui nițel zdrențele, ca să fac loc pentru hainele tale

În felul acesta Hasse Lindgren se stabili, pe termen nedeterminat, la Eva-Lotta Bergström. Nici unul nu știa dacă e mai mult o joacă sau ceva serios. Deocamdată, gîndiră că era un amestec din amîndouă.

Eva își învăța rolurile pentru cursul de teatru, iar el scria scenariul noului film. Adesea dezbăteau amîndoi problemele de care se ocupau : interpretarea rolurilor, prelucrarea capitolelor din roman, care, desmembrat, amestecat și denaturat, trebuia metamorfozat într-un scenariu de cinema.

Cu toată așteptarea încordată a premierei filmului „Adie un vînt de vară", zilele și nopțile curgeau ameți-tor de repede.

XIX

Holger Källefors îl invită pe Hasse Lindgren, numai pe el deocamdată, să vadă filmul. Își dădea seama că așa era mai bine. Hasse stătea în sala de vizionare, cu caietul de însemnări în mînă. Își lua des notițe. Avea o față de nepătruns în reflexele pale și schimbătoare ale ecranului.

Holger Källefors nutrea o credință parcă superstițioasă în reacția primilor spectatori. Strîngea pumnii cînd îl vedea pe acest bărbos scriind. Astfel de individ putea să strice opinia unei săli întregi. Ceea ce gîndeau oamenii în sinea lor conta mai puțin decît ceea ce spuneau și scriau. De fapt, toți erau aproape la fel de nesiguri, șovăielnici. Aveau la îndemînă un „huo" sau un „bravo", dar în momentul cînd se găsea cineva care era de altă părere, începeau să se îndoiască de propria lor opinie.

Dacă aplaudau cîțiva, se molipseau și alții. Mulți își ascundeau îndoielile, recunoscînd rușinați : „Poate că nu înțeleg eu". Teama de a nu lăsa impresia că sînt prea necopliți ca să înțeleagă ceea ce alții înțelegeau și apreciau îi făcea pe unii să treacă de partea galeriei. După același tipic, fluierau și urlau și mai mulți atunci cînd cineva făcea începutul. Cu toate acestea, cînd unuia îi plăcea realizarea, se codea să o arate : „Ce dracu" ! M-aș trăda că sînt necultivat și lipsit de simț critic ! Să mă fac de rîs în ochii altora, arătîndu-mă încîntat de asemenea fleacuri ?". Însă mai trist era faptul că și unii critici renumiți preferau să urle cu gloata, atunci cînd venea vorba de ceva nou, ieșit din comun, decît să-și dea osteneala să gîndească pe cont propriu. O mulțime întreagă striga : „Ceva nou ! Și mai nou ! Dar, chiar acel nou trebuia să fie în concordanță cu vechile canoane și să nu fie exagerat.

„Peniță lui Lindgren fulgeră pe hîrtie numai huiduieli" gîndi Holger Källefors, aflat în pragul unei crize de nervi.

Buna dispoziție a lui Hasse creștea, scădea și iarăși creștea. Erau scene care îl scoteau din sărite : baia în pielea goală, taurul, preotul pe parchetul de dans... Altele însă îl făceau să zîmbească. Se simțea flatat cînd auzea replici care păstrau, totuși, ceva din textul scenariului. Cînd apăru Eva, începu s-o soarbă din ochi. Uneori o vedea mișcîndu-se greoi și nefiresc, alteori operatorul de imagine o prindea din unghiuri nefavorabile. Dar aceste scăderi păleau în fața secvențelor reușite în care apărea Eva.

De ce-i plăceau atît de multe unele scene din acest film pe care îl urîse și de care voise să se lepede la în-

ceput ? „Pur și simplu nu sînt în stare să-l judec", recunoscu el pînă la urmă, spre sfîrșitul filmului. În timpul proiecției, încercase sentimente contradictorii : „Povestea nu prea are cap și coadă. Comparativ cu cartea, filmul este un nimic, dar înaintea realizării era totuși un nimic cu oarecare logică și coerență. Abaterile de la scenariu încurcă toate ițele. Ceva îi lipsește acestui film — poate jocul antrenant al actorilor — și face ca spectatorul să nu fie captivat, ci doar să aibă ocazia să descopere o groază de lipsuri și să se plictisească".

Dar Hasse își păstră obiecțiile, atîta timp cît încă nu le găsise o formă precisă : „Știu povestea pe dinafară. Cine o vede prima oară urmărește desigur cu atenție".

Veniră apoi ultimele scene : Lars cu Sylvia, acordul pompos al finalului, imaginea care se pierdea treptat, sfîrșit.

În sala de vizionare se aprinse lumina. Regizorul era gata să stea de vorbă cu autorul, să-și confrunte părerile. Hasse ar fi vrut să-i spună : „Nu-mi place ! Filmul e banal, e plicticos în general și mai ales..." Dar tăcu. „Sau poate mi-e teamă să-mi placă, să nu cad în extrema cealaltă !" reflectă el.

Ca să cîștige timp, începu să discute observațiile pe care și le notase :

— Asta trebuie să fie scoasă afară... Și asta ! Pentru că strică firul filmului. Aici e o greșeală tehnică...

— Da, îndrugă Holger Källefors, ai putea să ai dreptate, dar pe de altă parte...

Cîteodată protesta :

— Asta nu se poate tăia. E absolut imposibil din punct de vedere tehnic.

— Dar scena scăldatului cu fata goală trebuie scoasă ! Neapărat ! Doresc foarte mult treaba asta. E o condiție.

— Păcat că le vezi pe toate atît de unilateral. Nu-i așa că e o scenă excepțional de bine jucată și mai ales colosal de bine filmată ?

— Mda ! Numai de-ar fi și un pic mai originală !

— Aici e vorba de cu totul altceva decît de senzații ieftine pentru public. Toți sîntem de părere că scena asta

are o valoare lirică atît de mare, încît dacă am scoate-o filmul ar suferi.

— În primul rînd nu este în roman și în al doilea...

— Dragă prietene, îl întrerupse regizorul, dacă vrei să scoți tot ce nu a fost luat textual din carte, atunci nu mai rămîne mare lucru din film. Trebuie să avem libertatea de a reda subiectul cărții cu mijloacele cele mai potrivite. Chiar tu ai scris scene noi și ai înlocuit capitole întregi care nu se potriveau pentru ecranizare. Nu am fost noi de acord că scenariul are același mesaj ca romanul ?

„Dar filmul are cusurul de-a nu avea nici un fel de mesaj !“ gîndi Hasse și totuși începu să șovăie tot mai mult. Källefors avea poate dreptate. Detaliile pe care încerca el să bată monedă erau în general fără importanță pentru linia principală a filmului.

— Filmul are calitățile lui, în anumite privințe despre care n-ai emis nici o opinie, spuse specialistul de cinema Holger Källefors, și profanul în materie, Hasse Lindgren, se retrase și mai mult de pe pozițiile inițiale.

Imaginile erau minunate și muzica de asemenea. Peisaje atît de frumoase erau de văzut mai rar pe ecran. Actorii vechi și rutinați făceau cinste numelui lor, iar debutanta Eva era foarte atrăgătoare ! Nu-i așa ? De ce să te cerți pentru niște amănunte ?

— Sînt de acord cu cele mai multe observații făcute de tine, spuse regizorul Källefors și, atît cît permit posibilitățile tehnice, voi urma sugestiile tale, însă...

„Sugestiile mele“, se gîndi Hasse, rîzînd în barbă. Cînd simți însă că era flatat, se neliniști.

— Cînd e premiera ? întrebă el.

Răspunsul îl îngheță de tot :

— Aproximativ în trei săptămîni.

— Aha ! Va să zică nu sînteți convinși de isprava voastră în măsura în care vreți să mă convingeți pe mine, dragul meu regizor ! Preferați să rulați filmul în toamnă, în toată liniștea, după ce trece primul val de interes pentru noi filme.

— Complet greșit, dragul meu autor. Credem în filmul acesta. Dar premiera e încadrată într-un sistem complicat, cu multe prezentări...

Se întîlni cu Eva într-o cofetărie de pe o stradă laterală, unde erau adunați mai ales clienți tineri care beau Coca-Cola cu paiul și ascultau muzică, în stil foarte american, la un tonomat. Hasse făcu observația că „această flașnetă a secolului XX semăna cu o orgă în miniatură care s-a umflat în urma unei mușcături de șarpe".

— Cum a fost filmul ? întrebă Eva. Eu cum am fost ?

— Știi, spuse Hasse, eram așa de entuziasmat de fiecare scenă cu tine, încît habar n-am cum erai de fapt. E drept că pe ici pe colo operatorul de imagine a lucrat puțin cam neglijent, iar tu uneori erai cam țeapănă.

— Adevărat ? murmură ea dezamăgită.

Și doar Holger urlase la ea mereu : „Mai degajat, mai degajat !" Își închipuise că jucase bine pînă la urmă, deoarece regizorul nu o mai cicălise.

Așa că-i spuse plină de mîndrie lui Hasse :

— Data viitoare am să vă arăt că știu să joc mult mai bine.

Eva intui că Hasse medita asupra filmului mai mult decît ar fi vrut. Indiferent ce discutau, se trezea făcînd vreo observație despre film. „Nu prea îi place, dar cred că e prea exigent", gîndi ea încercînd să se consoleze.

Mai tîrziu, văzu și ea filmul.

„Of, doamne ! Oare așa a fost" ? își zise ea. Dar curînd și obiectivitatea ei se spulberă. „Te zăpăcești, văzîndu-te mereu numai pe tine".

Cîteodată, era încîntată, însă de multe ori i se părea că e greoaie și urîtă. Scena cu scăldatul o făcu să se îmbujoreze. După părerea ei, scena era frumoasă, dar se întrebă ce va spune lumea !

Cînd se sfîrși filmul, în vălmășagul de amintiri și imagini care i se perinda prin minte lent Eva rămase buimacă. Un fel de deznădejde puse stăpînire pe ea : „Asta-i tot ?" Voia să vadă mai bine jocul actorilor, prim-planurile sugestive și peisajele de vară, cu ape sclipitoare și pajiști înverzite.

— Ei, ce zici ? întrebă după aceea Birger Serner. E un film grozav, nu-i așa ?

— Mda ! răspunse Eva, și ca să evite o discuție supărătoare, și fiindcă era și ea convinsă, în oarecare măsură, de calitatea filmului.

Eva și Hasse puricară filmul și încercară să-i descopere scăderile și calitățile. Treptat începeau să nu-i mai vadă defectele. Se convingeau unul pe celălalt și, în cele din urmă, ajunseră să creadă că existau atîtea părți bine realizate în filmul lor, încît restul se putea trece cu vederea. Își făcu loc însă o idee neliniștitoare : dacă Pallas-Film nu riscă prezentînd premiera în ziua cea mai pretențioasă a anului, adică a doua zi de crăciun, în loc s-o programeze, fără mult tapaj, în toamnă. Apoi se priviră cu tandrețe și nădejde încercînd să nu se arate pesimiști și să-și alunge gîndurile negre într-un colț al minții. Și mai sperau că ceilalți vor socoti filmul mai bun decît îl vedeau ei și, mai ales, că vor fi impresionați de scenele cele mai reușite.

Hasse își primea mai departe scrisorile la post-restant. Nu trebuia să afle nimeni unde și cum locuia. Cunoștințele lui Hasse o socotiră curînd pe Eva drept prietena lui, iar el putu să răspundă la întrebările lor nestingherit.

Plimbîndu-se cu Hasse, Eva începu să cunoască mai bine orașul. Vizitau expoziții de artă, se duceau să asculte cu mare plăcere concerte și opere, cumpărînd bilete ieftine.

„Numai filistinii stau pe locuri scumpe", își spunea ea cu un umor amar.

Îi plăceau la fel de mult și orele fără pretenții petrecute cu amicii lui. La început fusese rezervată, dar curînd descoperi că părerile ei nu erau mai neghioabe sau mai proaste decît ale lor, mai ales cînd discuția se purta asupra unui domeniu despre care mai știa și ea cîte ceva.

„Atîtea noutăți, atîția oameni noi !" își spunea Eva oftînd cu prefăcută nedumerire. „Trebuie să mă închid în mine vreo două săptămîni, ca să pot să rumeg toate noile impresii ! Și cum să mă revanșez ? Unde să te duc eu în schimb ?"

Într-o seară, la o petrecere, întîlniră o figură cunoscută. Era scriitorul Jörgen Unnerfeldt. Venise beat, tîrît de o fată care voia să-i facă sînge rău gazdei. Ceilalți erau

într-o astfel de dispoziție, încît salutau orice senzație nouă. Unul îl pofti pe Jörgen să se servească și el începu să mănînce. În scurt timp, după ce termină de mîncat se apucă iar de băutură și apoi adormi brusc. Căzu de pe scaun și continuă să zacă pe parchet, arătînd de parcă ar fi fost stîlcit în bătaie, cu pantalonii jerpeliți și părul lung și nepieptănat atîrnîndu-i peste gulerul murdar.

— Ah ! Ce-a fost asta ? tresări Eva cînd auzi o bufnitură.

— Jörgen, o lămuri unul din grupul de „aristocrați ai inteligenței", care purtau bărbi impozante și erau însoțiți de fete cu părul lung, îmbrăcate cu pulovere prea largi, oameni care se ocupau cu pictura, literatura, muzica și teatrul și a căror singură pasiune era să bată apa-n piuă cu discuții de nopți întregi.

Răspunsul explica totul. Eva înțelese că Jörgen se bucura de libertate deplină. Îl cunoșteau, erau sătui de el și nu-l mai luau în seamă.

Ceva mai tîrziu, se trezi și deveni de nesuportat, acuzîndu-i pe toți cei care se aflau în preajma lui că erau vinovați de ghinionul care-l urmărea prin toate redacțiile și editurile. După asta, adormi din nou.

Cînd se termină cheful, Jörgen se lipi de Hasse și de Eva. Era mai potolit și semăna cu un cățel fără stăpîn, alergînd după ei, pe o stradă pustie, în zorii zilei.

Evei i se făcea milă și socoti că Hasse era prea neîndurător. O luase pe după umeri și pornise repede înainte, fără să-i pese de Jörgen.

— E foarte tîrziu și nu mai circulă tramvaiele. Cum mai ajung eu acasă ? se văita o voce slabă și răgușită în spatele lor.

Hasse nu răspunse.

Peste un timp, veni următoarea întrebare :

— Dacă locuiți aici, aproape, de ce nu vă îndurați și de un biet nenorocit, în noaptea asta ?

Eva îi făcu lui Hasse un semn, dar el scutură capul plictisit, făcînd-o să înțeleagă că era mai bine să tacă.

— Sigur că aveți un colțișor și pentru mine, cerșea Jörgen în continuare.

Cînd ajunseră pe podul cel mare, Hasse iuți pasul, iar Eva trebui să facă pași mai mari ca să se țină de el. Pe măsură ce urcau panta, vîntul se întețea. Mogîldeața din spatele lor rămînea tot mai mult în urmă și, din cînd în cînd, încerca să-i ajungă luînd-o la fugă.

Se apropie un taxi gol.

— O mașină ! strigă gîfîind Jörgen Unnerfeldt.

— S-a dus ! spuse Hasse.

Cînd ajunseră pe la mijlocul podului, Jörgen strigă după ei să-l aștepte.

— Ce dracu' fugiți așa ? Mi-ați scos sufletul ! Mă întorc în oraș. Ascultă, amice, ai mai mult cheag decît mine și te bați pe burtă cu toți barosanii ăia umflați din redacții. Dă-mi pînă poimîine zece coroane !

— Dar poimîine să mi le dai înapoi ! îi atrase atenția Hasse și ezită cu mîna în buzunar.

— Pe cuvînt de onoare ! Știe o lume întreagă că eu un cuvînt am.

— Bine, bine ! Și cum stăm cu cele douăzeci de coroane pe care ți le-am dat de paști ?

„Cît e de meschin !" observă Eva, pe cale să se supere pe Hasse.

Jörgen păru că intră în pămînt :

— Da... pe ăia... am să ți-i dau și p-ăia odată cu ăștia !

— Vreau să sper ! spuse Hasse sec și puse o bancnotă împăturită în mîna întinsă a celuilalt.

Jörgen îl copleși cu vorbe de mulțumire, dar amuți deodată și o luă la fugă, ca și cum i-ar fi fost teamă ca celălalt să nu se răzgîndească.

— Cum poți fi atît de crud cu un nenorocit ? îl întrebă Eva cu glas scăzut, dar pătimaș.

Hasse o privi zîmbind :

— Dă-i un deget și el îți ia toată mîna ! Dacă s-ar fi lipit de noi pînă acasă, n-ai mai fi scăpat de el niciodată. Ziua și noaptea, la orice oră, te-ar fi sunat la telefon ca să-i dai ceva. Ți-ar mînca mîncarea, ți-ar bea băuturile. Chiar dacă n-ai avea nimic, tot ți-ar sorbi apa de colonie și ți-ar mînca crema de ghete...

— Folosește și stupefiante ? întrebă Eva consternată.

— Întrebi doar așa... sau ai observat ceva ?

— Întreb doar așa...

— Da ! Stupefiantele împreună cu alcoolul sînt curată otravă. În curînd va fi gata.

— Cum de-a ajuns în halul ăsta ?

Hasse îi povesti despre un scriitor cu visuri mari și talent puțin, care atinse deodată o culme ce întrecea cu mult propria lui valoare. Rupse relațiile cu vechii prieteni și divorță, în urma unor aventuri amoroase. Pallas-Film îi ecraniză romanul de succes, care de fapt nu era deloc prost și-și asigură drepturile de opțiune asupra operelor sale viitoare — printr-un contract. Purtarea arogantă a lui Jörgen Unnerfeldt îi întărîtă pe toți oamenii presei și pe scriitori împotriva lui. Cu un singur roman, situația sa nu era prea consolidată. Cînd i-au apărut altele, care s-au dovedit slabe, criticii au fost încîntați că au ocazia să se răzbune pentru succesul nemeritat de dinainte.

Pentru Pallas-Film contractul nu prezenta nici un fel de obligație. Îi dădea doar dreptul lui Birger Serner să fie primul care-i citea lucrările. Cînd și restul studiourilor de cinema îi respinseră creațiile, Jörgen Unnerfeldt își dădu seama că refuzul se datora faptului că și Pallas-Film făcuse la fel. Nu recunoștea niciodată că e un scriitor mediocru. Se crampona mereu de succesul lui de început și arunca vina pentru eșecurile ulterioare pe uneltirile redactorilor, pe intrigi și invidie. Se însură din nou, dar căsătoria nu dură mai mult de un an.

Mai tîrziu, intentă un proces studioului Pallas-Film pentru că se socotea înșelat. Studioul îi oferi pînă la urmă o sumă infimă din despăgubirile cerute de el, în timp ce se spunea că Pallas-Film cîștigase cu filmul realizat după romanul lui mai mult de un milion. Birger Serner îl convinse să-și retragă acțiunea, dîndu-i prilejul să scrie un scenariu. Jumătate din onorariu i s-a plătit în rate lunare a cîte două sute de coroane. Filmul nu s-a turnat niciodată, iar lui Jörgen nu i-au mai rămas destui bani ca să înceapă alt proces. Se însură a treia oară, dar noua lui soție îl părăsi la scurt timp. De peste un an nu mai avea locuință. Toată vara a stat cu o adu-

natură de trîntori pe un șlep. Pentru Hasse era un mister unde avea să-și petreacă Jörgen iarna.

— Măcar dacă și-ar mai tunde părul ! oftă Eva. Nu l-ar costa decît patru coroane.

— Da, dar cînd ai ajuns la pămînt ca Jörgen, îți trebuie curaj de cel puțin patru sute. Știu asta, că și eu am fost... spuse Hasse.

Făcu un gest, arătînd spre prăpastia de dincolo de parapetul podului.

— Tu ? !

— Da. Pe atunci, Jörgen era sus. A cam scuipat pe mine, îndrugîndu-mi ceva despre „tinereii lipsiți de talent, care ar face mai bine să se întoarcă acasă, la țăranii lor".

— Așa ! exclamă Eva.

— Mici înfruntări, completă Hasse. Află că n-am nici un chef să mă răzbun pe Jörgen. Și totuși doresc să se îmbete pînă-și dă sufletul... Știi ce bancnotă i-am dat ?

— Una de zece ? Atît a cerut.

— Înmulțită cu zece. Cînd a băgat de seamă, a șters-o.

Eva urmări cu privirea silueta neagră care se depărta grăbită prin noapte în josul podului, și dispărea printre felinarele de la capătul lui.

— Jörgen este unul din acei oameni care-și crează faimă proastă, oriunde s-ar pripăși, afirmă Hasse.

— „E păcat de oameni", cită Eva din Strindberg și i se păru că e din nou fiica lui Indra.

— Nu mai arunca la întîmplare citate cunoscute de toată lumea ! o sfătui Hasse prietenește. Face o impresie proastă.

Eva începu să tremure ușor de oboseală și din cauza răcorii de dimineață. Printre norii care pluteau deasupra centrului orașului se zărea trandafiriul spălăcit al zorilor. Se lipi de Hasse și-i șopti :

— Să fim totdeauna buni unul cu celălalt...

După prezentarea filmului pentru presă, avu loc un cocteil în sala de consiliu a studioului. Actorii n-au fost invitați. Erau de față numai Birger Serner, Holger Källefors și Franz Jonsson. Mai erau prezenți cronicarii de cinema, al căror Nestor era Örjan Kındberg, un bărbat

scund, cu un cap mare, părul cărunt și nasul lung. Avea aproape șaptezeci de ani și se ocupase o jumătate de secol de critica celei de-a șaptea arte. Văzuse aproape toate filmele mai importante din lume, avea relații cu magnați din vremurile de strălucire ale Hollywoodului, și cunoștea staruri de cinema din lumea întreagă. Eseurile și dicționarele lui în materie fuseseră traduse în mai multe limbi. Filmul era pasiunea lui și toți cei care-i cunoscuseră activitatea în trecut continuau să-l considere o autoritate. Mulți critici mai tineri evitau să-și exprime părerile pînă cînd nu-și dădeau seama — după expresia figurii și după aluziile făcute de „cel temut" — încotro bate vîntul.

— E mai bine să te ocupi tu de el ! îl îndemnă directorul Birger Serner pe regizor. Pe tine te socotește printre copiii lui preferați. E mai bine ca un amărît de director ca mine să rămînă în umbră.

Holger Källefors arătase odată, într-o cuvîntare ținută la Film-Club, cît de mult datora el teoriilor lui Kindberg și se pare că bătrînul nu uitase acest lucru.

Pasiunea lui fiind arta cinematografică, Kindberg ținea la toți cei care, după părerea lui, contribuiau într-un fel sau altul la creația unui film : actorii și mai ales regizorii. Financiarii erau în ochii lui niște „ignoranți lacomi de cîștig", iar directorii „un rău necesar".

Holger aruncă furiș o privire soției lui Kindberg, apoi, emoționat, înghiți o dată în sec și se îndreptă spre „cel mare și temut". Ochii tuturor îl urmăreau. Îl trecu un fior cînd se gîndi la hohotele de rîs care-i cutremuraseră pe toți, cu cîteva clipe mai înainte, la scena cu scăldatul, continuate apoi de o rumoare veselă. „Iat-o !" șopti unul din cei tineri. „Surpriza !"

Kindberg îl întrebă :

— Unde ai descoperit această fată adorabilă ?

Holger Källefors îi spuse ceea ce, după cum bănuia, Kindberg știa dinainte.

— E atrăgătoare, dar pare cam reținută.

— E adevărat, aprobă Holger diplomatic, în timp ce reflecta : „Astea-s cuvintele care, într-o singură clipă, sînt hotărîtoare pentru tot viitorul ei".

— Ce planuri ai cu ea ?

— Deocamdată are destulă bătaie de cap ca să-și sfefuiască aptitudinile.

— Totdeauna te-am știut om cu scaun la cap... Dar cine e Hasse Lindgren ?

— Un june de vreo treizeci de ani. Cartea lui a apărut acum doi ani și a avut un oarecare succes.

— Corespunde scenariul cu cartea ?

— Da, atît cît permite un scenariu.

Örjan Kindberg strînse buzele. În timp ce considera că directorii sînt un rău necesar în cinematografie, pe scriitori îi socotea un rău care nu mai era atît de necesar.

— E prea mult atras de foiletonism, observă el. Ați avut multe discuții cu el ?

— Da, desigur, cîteva... dar erau aproape fără rost. Nu putea să se debaraseze de textul romanului și să vadă cinematografic.

— Dragă Holger, cînd ai să pricepi că filmul trebuie, odată pentru totdeauna, să se elibereze de lestul inutil al literaturii ? Atîta vreme cît filmul este numai o anexă a ei, el nu poate deveni ceea ce trebuie să fie.

— Sînt de aceeași părere, încuviință Holger.

— Atîta timp cît autorii romanelor vor fi nașii filmului, va fi imposibil să se găsească o bază pe care să poți clădi adevărata artă. Filmul are peisaje frumoase. Pe operatorul de imagine trebuie să-l păstrați cu dinții, nu cumva să vi-l sufle nemții sau alții cu capital mai mare. Pe actori i-ai condus foarte bine. Josef își stăpînește totdeauna propriul lui rol, dar de data asta a dovedit că știe să joace și împreună cu ceilalți, dacă mi-e permis să vorbesc în jargonul fotbaliștilor. El cu Brita Hjelm și Magnus Falck sînt o formație admirabilă.

Se opri și ridică paharul în cinstea lui Holger.

— Te felicit ! Te-ai eliberat de complexele tale de regizor, spuse el.

Holger Källefors îi răspunse cu un zîmbet, în timp ce gîndea : „Ar mai trebui să și scrii ceea ce ai spus".

Toți inițiații știau că își putea schimba părerea din minut în minut. Ce se tipărea pînă la urmă era cu totul altceva. Primejdia era veche și se datora virulenței forțe

a semnăturii lui. Mulți dintre criticii tineri îl socoteau un idiot sclerozat, care abuza de fosta lui poziție. Încercau să-l detroneze pe bătrîn și fiecare, la ziarul unde scria, îi săpa domnia. Källefors era convins că vor reuși pînă la urmă. Deocamdată, Kindberg mai avea puterea.

Holger abia sosi acasă și Yvonne îl și întrebă :

— Și ce-a spus Kindberg ?

— Povestea nu l-a entuziasmat, dar imaginea și jocul actorilor i-au plăcut. Și, închipuie-ți, regia mea a găsit îndurare la el !

Ea îi strînse brațul cu amîndouă mîinile și își culcă obrazul pe umărul lui :

— Mă bucur. dragul meu ! De acum merge iar spre bine, ai să vezi !... Și zgripțuroaica aia de nevastă a lui ce-a spus ?

— S-a plictisit. Nu i-a plăcut deloc cum a jucat Eva.

— Of, doamne !

— Dar el a recunoscut că e foarte drăguță, încercă Holger să-și consoleze și soția, și pe el.

— Poate că tocmai de aceea s-a exprimat așa nevastă-sa ! spuse Yvonne.

— Numai de-ar trece toate astea ! oftă Källefors. Mîine... și poimîine. O dată ce treci de calvarul cronicarilor, poți, încetul cu încetul, iar să mănînci și să dormi liniștit.

— Fă și tu ca Birger, îl sfătui ea, rîzînd. Îi dă dracului pe critici.

— Asta crede numai el ! De ! Este și el destul de vanitos... Are în spate tot consiliul și acționarii care-l așteaptă ca o haită de lupi flămînzi. Dacă ar avea de ales, ar prefera să vadă că Pallas-Film cîștigă banii onorabil, făcînd artă adevărată, și nu bătîndu-și joc de artă. Nu vreau să fac o analiză a concepției lui despre artă. Poate nu mă crezi, dar așa este.

— Da, da,... Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum iertăm și noi greșiților noștri ! Tu, Holger, ești un om sensibil, cumsecade. Uneori astea sînt păcatele tale cele mai mari.

În noaptea din ajunul premierei, nici Eva, nici Hasse nu închiseră un ochi. Se culcaseră devreme. Dacă au văzut că nici strîns îmbrăţişaţi nu izbuteau să adoarmă, s-au întors cu spatele unul la celălalt. Dar degeaba. Pe la unsprezece, Eva se întinse peste pat şi aprinse lumina, apoi coborî şi făcu un ceai.

Hasse nu era numai un neliniştit, ci şi un sentimental. Aşa se face că începu să-i povestească despre gospodăria ţărănească din provincia Skane unde locuise în timpul verii, la un coleg, tot scriitor. Ferma nu era departe de Kullabert, unde nu era aproape niciodată iarnă, iar primăvara începea în februarie şi unde fiecare ţăran se ocupa cu grădinăritul. Îi arătă fotografiile unei case joase, cu multe ferestre, cu jaluzele.

— Pe vreme bună, cînd nu era ceaţă, de la fereastra mea vedeam o bună parte din strîmtoarea Kattegat, pînă departe, în Danemarca.

— Oh ! Trebuie să fie teribil de frumos, oftă Eva.

Hasse se întrebă de ce nu-i povestise mai demult despre casa în care locuise vara aceea şi de ce nu-i spusese : „Să ne ducem amîndoi acolo". Ar fi fost atît de uşor de spus !

Da... dacă n-ar fi existat şi amintirea Lenei !

În sfîrşit, în noaptea aceea putu să-i povestească despre căsătoria lui. Eva îl ascultă tăcută şi mirată.

— Ştiam că ai fost căsătorit, spuse ea încet. Dar credeam că eşti divorţat.

— Nu sînt. Ne-am separat numai... adică eu am dispărut. Acum aproape un an.

Simţi mîhnirea lui Hasse şi se întrebă disperată : „Tu nu mă iubeşti aşa cum te iubesc eu ?" Şi apoi : „Nu, nu vreau să mă cert cu tine".

— Cum s-a întîmplat de v-aţi despărţit ? întrebă ea foarte calmă.

El ridică din umeri.

— E greu de spus. Erau atîtea motive... dar cînd stai să le numeri, toate devin atît de lipsite de importanţă. De fapt, motivul a fost poate acela că ea avea un venit sigur, iar eu nu. Asta a fost înainte de „Adie un vînt de vară". Rudele ei băgau zîzanie, iar maică-sa ducea o campanie bine chibzuită ca să ne despartă. Avea ambiţii

mai mari cu Lena. De ce să-şi dea fata după un scriitor, dacă putea s-o mărite cu un inginer, cu un negustor sau cu un moşier? Ei, dar pentru mine situaţia asta era mai grea decît pentru ea. Firește că poţi să-ţi bagi în cap că e o prejudecată opinia că numai soţul trebuie neapărat să fie cel care aduce banii în casă. În realitate problema nu-i chiar atît de simplă, din cauza mîndriei noastre afurisite. Vezi, dacă aş scrie mai multe articole şi nuvele, le-aş putea vinde bine şi aş avea un venit mărunt dar sigur pe lună. Atunci însă nu m-aş putea concentra pentru o lucrare mai mare. Cînd scrii un roman trebuie să trăieşti numai pentru el şi cu el. Pe oamenii din carte trebuie să-i simţi că sînt mai vii decît cei din jur. Ei bine, alţii nu pot înţelege asta. Îmi amintesc cînd Lena răsfoia obosită prima versiune din „Adie un vînt de vară" şi m-a întrebat: „Iese ceva din asta?" Prin „ceva" ea înţelegea bani. Pe atunci era şi ea tare descurajată. Eu o înţelegeam. Mai rău era însă că nu puteam să-i spun: „Da, iese". Pentru că asta nu se ştie niciodată dinainte.

— Dar de data asta a ieşit ceva, spuse Eva încet.

Stătea pe burtă, cu bărbia în palme, şi cugeta: „Vreau să înţeleg totul".

— Da, a ieşit ceva. Dar prea tîrziu. Rudele ei începuseră să facă un bîlci teribil în jurul meu. S-au întîmplat nişte lucruri pe care nu aş avea curajul să le scriu vreodată într-o piesă sau într-o carte. Toţi ar zice că am o fantezie bolnavă. În cele din urmă Lena a turbat şi a început să mă acuze că sînt un îngîmfat şi că îi disprețuiesc neamurile... Amabilităţile au urmat una după alta. Mi-am luat hainele, cîteva cărţi, maşina de scris şi am plecat.

— De ce nu mi-ai povestit toate astea mai înainte?

— Am vrut mai demult, dar n-am putut.

— Da. Înseamnă atunci foarte mult pentru tine chiar şi acum!

— Da, recunoscu el trist. Am trăit cinci ani împreună. Şi cu cît vrei să uiţi mai mult cu atît amintirile se lipesc de tine.

„De ce-mi spui toate astea tocmai acum? Pentru că mîine plec acasă şi mă întîlnesc cu Gunnar?" Ea zăcea

nemișcată și se gîndea că Eva cea de demult s-ar fi sfărîmat în bucățele. De ce nu se întîmpla asta și acum? Pentru că ajunsese să se stăpînească atît de bine, pentru că era sinceră și nu se mai mințea, sau pentru că trăia din nou acele momente din vară, cînd crezuse că pentru ea nimic nu mai avea importanță? Dar dacă un fapt n-are importanță, atunci nici nu poate să doară atît. „Trebuie să tac. Mai ales acum" își zise ea. „Trebuie să mai aștept și să chibzuiesc bine".

El o privi. Era atît de suplă și de firavă, cu talia aceea subțire și sînii mici, sub cămașa de noapte transparentă. Era tentat să-i mîngîie linia șoldului rotund, dar se abținu. „Nu am voie s-o ating atunci cînd sînt cu gîndul la alta!"

Cu toate acestea, nu se putea abține să nu fie gelos pe acel Gunnar. Era din orașul ei. Desigur că mîine nu va pierde ocazia să-i facă iar curte. Fără discuție, avea să fie primul care venea s-o vadă. Cum îl va primi acum? Bucuroasă sau dezamăgită? Se vor regăsi sau... totul era terminat?

Nădăjduia că Eva va avea multe de făcut: să răspundă la o mulțime de întrebări, să dea autografe pe carnetele școlărițelor, așa încît poate nu-i va mai rămîne timp și pentru altceva. Nu era în stare să-i mărturisească nici ce-l frămînta pe el atunci, nici gîndurile lui despre Lena.

Avea pe conștiință două abateri grave de la învoiala făcută cu Eva, de a spune totul și a fi cinstiți unul cu altul. „Hasse, ești un prost!" se mustră el.

XX

Deîndată ce ziarele de dimineață fură aruncate prin crăpătura ușii și căzură pe dușumea cu un zgomot înfundat, Eva le luă și începu să le răsfoiască în căutarea

cronicilor de film, în timp ce Hasse se uita peste umărul ei.

„Premieră ! Premieră ! Eva-Lotta Bergström în *Adie un vînt de vară* realizare a Studioului Pallas-Film. Regia Holger Källefors. În alte roluri..."

— Să-i ia dracu ! Nu scrie nicăieri cine a făcut scenariul ! izbucni Hasse scos din fire și înjurîndu-i de mama focului pe cei care îndrăzniseră să-i omită numele. Eva zîmbi încîntată de portretul ei și îl întrebă pe Hasse, interesată mai mult de ceea ce căuta el decît de relatările despre interpretarea ei.

— Dar în celelalte ziare ce scrie ?

— In toate e aceeași reclamă.

Nu-i spuse că de fapt ar fi trebuit să scrie : „Interpreta principală va fi prezentă la premieră". Cu asta puteau să se împopoțoneze numai ziarele din tîrgul ei.

Simți o ură surdă împotriva indivizilor care o trimiteau pe Eva într-un colț de țară oropsit, de parcă cel mai nimerit lucru ar fi fost să scape de ea în seara premierei. Și i-ar fi făcut o mare favoare dacă ar fi scris : „Autorul va onora cu prezența sa premiera". Hasse rîdea pe sub mustață.

Eva se rușină de nerăbdarea ei exagerată, și, de aceea, cu mai bine de o oră înainte de întîlnirea fixată cu Holger Källefors în biroul lui de la Pallas-Film, plecă singură în oraș. Se îndreptă direct spre cinematograf. Cu o seară înainte erau atîrnate aici numai cîteva fotografii și niște afișe în hol, iar acum oameni în salopete îndepărtau toate reclamele vechiului film și în locul lor puneau panouri și portrete de dimensiuni mari de-ale ei și ceva mai mici de-ale lui Josef Cornell și ale celorlalți. Inima îi bătea, gura îi era uscată de încordare. Astăzi nu era nimic. Se mișca printre bărbați necunoscuți care se uitau la ea în treacăt, doar pentru că era o femeie tînără. Ce va fi mîine ? „Se va trezi celebră !" Eva ura expresia asta neroadă, dar nu putea să scape de ea. Dar dacă în cazul ei se adeverea ? Ce va fi atunci ? Era mulțumită că se putea duce acasă. Acolo reacția publicului și a presei nu aveau nici o importanță pentru soarta filmului. Acolo se petreceau doar fapte

mărunte, care pentru ea însemnau o ușurare în timpul orelor cruciale cînd se reprezenta filmul în capitală.

„Pun rămășag că Holger poartă astăzi papionul care-i aduce noroc". Și cîștigă.

Gunnar Olsson îl însoți pe Sören Holm la hotelul Stadt. La cinci trebuiau să sosească Eva-Lotta Bergström și regizorul Källefors.

Sören zîmbi ironic cînd văzu ce emoționat și palid era prietenul lui.

— Crezi că vine ? întrebă el.

— Sigur că vine ! șuieră Gunnar.

— Dar știi cum a fost ultima dată...

Gunnar se uită în altă parte și nu răspunse.

— Cred că filmul e un spanac, spuse Sören.

Gunnar nu răspunse nici de data asta. Și el dorea același lucru. Dacă o scrîntea cu cariera ei cinematografică, Eva se întorcea acasă. Dar nu voia să-și descarce inima și să-și mărturisească această dorință.

Sören spera însă că Eva va juca atît de bine, încît va salva filmul. „Eu am fost acela care i-am oferit prima șansă !" ar putea el să spună. „În viața mea, tot am realizat ceva : am dat lumii o nouă și mare actriță !".

În holul hotelului așteptau toți cei de la clubul teatrului. În acel moment toți erau curioși. Bucuria și invidia aveau să apară abia mai tîrziu, cînd zarva dn jurul actriței se mai domolea. Erau de față și Rutger Sörensen și alți admiratori de-ai ei. La ușă stătea redactorul șef și directorul cinematografului, iar în spatele lor niște fetișcane, ținînd în mînă carnețele și creioane, pixuri, se călcau pe picioare și își întindeau gîturile ca să poată vedea pe lîngă cei doi bărbați.

— O să se întîmple ca atunci... Nu vine ! spuse cineva supărat.

— Uite-i. Sînt sus, anunță altul.

Pe scară se observă o mișcare. Se făcu liniște.

Eva încă nu se vedea, ci doar părinții și sora ei. Cei doi bătrîni purtau haine negre și erau atît de posaci, de parcă veniseră la o înmormîntare. Fata frumușică din spatele lor se mișca țeapănă și fudulă, încercînd să facă

o mutră nepăsătoare. Sören făcu un semn fotografului și primul bliț fulgeră.

— Încă n-au venit ?

— Ba da, acum.

Gunnar făcu un pas înainte. Ellen îl reținu, însă el se desprinse. Cînd Holger Källefors apăru pe scară cu Eva de braț, Gunnar se ivi drept în fața lor. Ellen, prietenă intimă cu Eva, îi întorsese spatele pe jumătate și se uită posomorîtă la ea.

Gunnar o vedea numai pe Eva și nu era în stare nici să judece, nici să zîmbească sau să spună o vorbă. „Are un mers de regină", gîndi el. Era la fel de zveltă și suplă, dar formele ei arătau totuși mult mai provocatoare decît înainte. Și își vopsise și părul roșu !

Eva clipi din ochi cînd începură să fulgere toate blițurile. Era primul semn de viață al obrazului ei machiat. Apoi își compuse un surîs fermecător, bine studiat.

Sören Holm deschise seria aplauzelor. Cînd văzu mîinile albe fluturînd, Eva se mai liniști. Dacă oamenii aplaudau însemna că nu erau supărați pe ea, fiindcă anunțase că vine vara trecută și nu venise.

În acel moment, era în adevăr foarte frumoasă, cu părul ei roșcat, cu cerceii lungi, verzi, care îi atîrnau la urechi, cu rochia verde de tafta foșnitoare. Își aruncă privirea spre mulțimea care se afla mai jos, pe scări, și dintr-odată începu să simtă valuri de emoție. Era aici ! Gunnar !

Privirile li se întîlniră. Pentru el nu mai exista nimic altceva decît ochii strălucitori și surîsul ei. I se părea că rămăsese încremenit ore întregi.

Regizorul o conduse pe Eva în sală. Părinții ei, Sören Holm, redactorul șef și directorul cinematografului îi urmară. La ușă, Eva se întoarse dorind parcă să mai zăbovească. Ceilalți plecară încet. Primul plecă Gunnar.

— Cum te simți ? o întrebă Holger Källefors, fără să se uite la ea, pe cînd intrau în cinematograf.

Privi în sală și observă că toate locurile erau ocupate. Un punct cîștigat pentru Eva ! „Din asta Jonsson poate să facă o cronică excelentă", gîndi Källefors.

— Mizerabil ! răspunse ea cu glas scăzut.

Eva urcă pe scenă și făcu o reverență. O mulțime de mîini albe începură să fluture. Directorul cinematografului ținu o cuvîntare bombastică și-i oferi un buchet de trandafiri roșii. Ea făcu plecăciuni în fața publicului care aplauda frenetic. Asta a fost tot. Apoi coborî, se potici pe culoarul din mijloc și-și reluă locul între mama ei și regizorul Källefors. Lumina se stinse treptat.

Așteptarea aceea năucitoare, neliniștea, curiozitatea încordată îi arătau, cu multă exactitate, felul în care era primit filmul de către public. De data aceasta, nu mai era chiar atît de emoționant să se vadă pe ecran. Se uită pe furiș la părinții ei, însă aceștia nu-și dezvăluiau emoțiile. Nu era felul lor.

Cînd ajunseră la scena cu scăldatul, publicul izbucni în hohote pentru prima oară.

Mama ei își apăsă batista pe gură.

Eva se cufundă în lumina amintirilor din zilele filmărilor, cu dorințele și cu dezamăgirile lor, și nu se trezi din reverie decît atunci cînd începu să bage de seamă că spectatorii se ridicau și părăseau sala, mai înainte de a se consuma ultima scenă din film. Cineva aplaudă, dar foarte puțini îi urmară exemplul. Încă înainte de terminare, cîțiva spectatori începură să plece și provocară o reacție în lanț, așa încît la sfîrșit o treime din public ieșise pe ușă.

Eva simți ca un junghi : „Asta nu-i a bună !“ Se îndreptă spre Holger, să audă vreun cuvînt de consolare, dar strînse din dinți și nu-l mai întrebă nimic cînd îi văzu mutra.

Cătrăniți și solemni, ca după înmormîntare, se întoarseră la restaurant. Toți rîdeau cu reținere și vorbeau despre orice în afară de filmul cu pricina. Părinții ei nu-și reveniseră încă și se uitau în pămînt. Holger Källefors își apucă papionul cu buline, mascota lui, și începu să tragă de el de parcă voia să-l rupă. Eva se uită la mesele de alături, făcu un semn cu mîna prietenelor ei, Gun, Sonja și celorlalte, și zîmbi cînd Rutger Sörensen ridică paharul. Cei de-acolo păreau că se distrează.

Îl căută cu privirea pe Gunnar, dar nu-l zări. Dezamăgită, dar totodată ușurată, începu să se întrețină din nou cu cei de la masa ei.

În timpul mesei, atmosfera se mai încălzi. În sfîrșit, Sören Holm pricepu cum trebuie să redacteze cronica, spre a nu-i ofensa pe regizorul Holger Källefors și pe Eva. Părinții ei își uitară sfiala lor obișnuită în prezența unor străini și se aplecară spre Eva. :

— Cum ai putut să te arăți așa ? o întrebă în șoaptă maică-sa. Nici nu ne mai putem uita în ochii oamenilor !

— Am fost nevoită ! răspunse ea cu o mină întunecată, în timp ce se lupta cu niște creveți.

Ochii acestor mici vietăți opărite arătau ca niște stafide și aveau o expresie jalnică.

— Ei... ei au vrut așa, neapărat !

— Alde noi nu pricepem multe, mormăi taică-su. filmul ar fi fost mai bun fără asta.

Lui Holger Källefors nu-i plăcu mica discuție de familie care se încinsese la capătul mesei. Se apropie de ei.

— Nu v-ați văzut demult ! începu el.

— Da, răspunse scurt tatăl.

— Eva ar putea rămîne o vreme acasă, adăugă mama. Acuma cred că nu mai e atîta grabă...

Holger Källefors, căruia i se adresase, nu-i răspunse direct. Dar vorbi, în schimb, despre studiile de teatru pe care le făcea Eva și dădu de înțeles că se pregătea pentru filmul următor. In acest moment intră Gunnar Olsson și se așeză mai la o parte, la o masă din spate.

Privirile lor se întîlniră. Eva simți deodată că-i era dor de Hasse. În ultima noapte o îndepărtase de el povestea cu Lena și zburase cu gîndul la Gunnar. Atunci fusese convinsă că numai el era bărbatul lîngă care s-ar fi simțit în siguranță.

Gunnar tot se mai gîndea la ea, căci altminteri n-ar fi venit. Dar îi era atît de indiferent acum, încît Eva se înspăimîntă.

Înțelese că numai alături de Hasse încercase un sentiment real de certitudine. El o iubea într-adevăr. De

mîine puteau să fie din nou împreună. Dacă voia să plîngă, putea să o facă. Apoi, el avea să-i spună ceva care să-i reînvie speranțele...

— Eva, se băgă în vorbă Ulla-Karin ca să se remarce și ea, spune cum te-ai simțit cînd erai acolo în față și toți te aplaudau și-ți ofereau flori.

Eva o privi mirată :

— Cred că n-am simțit nimic, răspunse ea. Eram doar puțin emoționată.

— Curios ! zise Ulla-Karin deziluzionată. Dacă aș fi fost eu în locul tău...

Se îndreptă apoi spre Källefors și începu să-l privească plină de admirație, în timp ce Eva își spunea înciudată : „Mi-s nervii atît de zdruncinați, că nu sînt în stare să fiu veselă !"

Se uită din nou la Gunnar. Slăbise și fuma fără întrerupere. Avea ochii parcă mai mari și mai întunecați decît înainte. Se întrebă : „Oare ce-or mai fi făcînd cu teatrul acela. Au vreo premieră curînd ?"

Deodată, fu cuprinsă de o mare oboseală și nu mai dori nimic decît să ajungă acasă. Acasă însemna la ferma Hedane, la părinți. Acolo copacii erau acum încă desfrunziți, iar ogoarele proaspăt arate. Pe ramuri nu era nici un fruct, dar în pod se aflau niște lăzi cu rumeguș în care odihneau mere de toamnă ce așteptau să se coacă și răspîndeau un miros proaspăt și dulce. Oh ! dacă ar putea să stea cîtva timp acasă... E mare lucru să trăiești numai pentru tine, fără complicații și gînduri, și să-ți recapeți liniștea sufletească ! Ar fi vrut să-i spună lui Holger că avea să vină mai tîrziu cu trenul...

Însă înainte de a apuca ea să-l întrebe, Källefors se scuză și ieși afară din sală. Ceru portarului să-i facă legătura cu Birger Serner și începu să se plimbe fumînd prin hol, pînă ce fu anunțat că are legătura telefonică. Îi tremurau mîinile și doar știa că trebuia să se stăpînească, să nu facă gesturi nelalocul lor cu mîinile și picioarele. Își zise : „Acum s-a terminat. Nu-mi rămîne decît să recunosc". În primii ani de teatru, în perioadele cînd nu avea nici un angajament nicăieri, lucrase provizoriu la

o bancă. Poate că ar fi ajuns cu timpul un bun funcționar, și acum...

Se mai consolă cu ideea că de data asta era vorba doar de niște spectatori de provincie. Ei reacționează de obicei anapoda. E de-ajuns să te gîndești că s-au pornit pe rîs exact unde nu era cazul. Din asta nu se putea trage nici o concluzie. Totul depindea de publicul din Stockholm. Era slabă consolarea. Filmul nu depășea, din păcate, prin profunzime puterea de înțelegere a unui spectator mediu, iar ceea ce nu era pe gustul localnicilor, putea să nu placă nici la Stockholm. Jucase pe miză mare și pierduse.

I-ar fi trebuit un revolver. S-ar fi dus jos, pe malul rîului acela mort și otrăvit de fabrici și ar fi făcut așa fel încît să-l înghită apele sale rău mirositoare...

Începu discuția la telefon.

— Cum a mers ? îl întrebă pe Birger Serner.

— Nu prea grozav. Pentru spectacolul de la șapte s-au vîndut abia jumătate din bilete, iar la nouă nici măcar o treime.

— Și atmosfera cum e ?

— Slabă. La ieșirea de la primul spectacol un derbedeu le-a strigat cam așa celor care așteptau să intre : „Vindeți biletele, măi oameni buni. Dormiți mai ieftin acasă".

— Fir-ar să fie... murmură Holger Källefors.

— Dar la tine cum a fost ? se interesă directorul.

— Așa și-așa... Ambele spectacole vîndute, dar... nu prea domnește buna dispoziție. Cînd Eva a început să se dezbrace, au izbucnit hohote de rîs.

— Ah, scena aia blestemată cu scăldatul !

— Și cine a propus s-o băgăm, mă rog ?

— Și cine a turnat-o fără să crîcnească ?

— Trebuia s-o scoatem imediat după prezentarea filmului în fața presei.

— Atunci era oricum prea tîrziu. Și în afară de asta de ce n-a propus nimeni nimic în privința asta ?

— Toți sîntem atît de încăpățînați cînd ne propunem ceva !

— Nu încerca să dai vina pe alții pentru acest dezastru financiar! Doar nu trebuie să suporți tu pagubele!

Tăcură un timp. Pe fiecare îl munceau propriile gînduri.

— Mai vorbiți! întrebă telefonista.

— Da, da! Ce dracu'? strigă Birger Serner.

Apoi spuse:

— Las-o pe Eva să rămînă la mămica ei! Să se odihnească bine și cu întoarcerea să nu se grăbească.

Cînd era disperat, Holger se dezlănțuia furtunos. De data aceasta, se descărcă asupra omului de la celălalt capăt al firului:

— Aha! Va să zică așa! izbucni el furios. Îi dai fetei un picior în fund. N-a reușit să fie numărul de senzație pe care l-am pus la cale și de aceea... Dar eu mă opun. Eu am fost cel care a descoperit-o și a adus-o la tine. Acum mă acuzi pe mine de acest fiasco? Dar eu te acuz pe tine și pe hodorogii din consiliu că vă amestecați mereu unde nu vă fierbe oala și nu vă pricepeți. Doar la un singur lucru țin și eu: răspunderea față de Eva. Am să-ți aduc aminte mereu că ești dator să-i dai acestei fete încă o dată ocazia să se afirme.

— De ce urli așa la mine? Cine a spus să-i facem vînt? Eu n-am zis decît că poate e mai bine să se odihnească o vreme. Iar bădărăniile poți să le păstrezi pentru tine! Și tu ești răspunzător pentru film. Fără discuție.

— Îți foarte mulțumesc! Am avut cumva voie să fac ce-am vrut eu? Asta te întreb!

— Despre asta vom mai discuta noi la înapoiere, replică Birger Serner amenințător. Ai grijă să rămînă fata acolo. La revedere!

„Poate are dreptate", se gîndi Holger Källefors buimăcit, după ce ieși din cabina telefonică. „Eva trebuie ferită de gazetarii prea curioși și încîntați de insuccesul ei". Dacă dorea, putea să rămînă cîteva zile acasă, dar pe urmă urma să se întoarcă la Stockholm și Pallas-Film trebuia să-și țină promisiunea. Altminteri, el nu putea să-și asume răspunderea față de ea.

Cînd Holger Källefors se întoarse, Eva se mutase la masa lui Gunnar care părea să aibă o mină de om bolnav.

— Ce fel de om e? o întrebă Gunnar schițînd un gest spre regizor.

— Admirabil! spuse ea.

— Aha!

— Ce-nseamnă „ha"? E cu adevărat minunat și corect.

Conversația mergea greoi. Își alegeau cu grijă cuvintele la fiecare frază. El nici nu deschise gura despre premieră — subiect de care ea se și temea, dar era și nerăbdătoare să-i audă părerile. Aprecie vag niște lucruri fără importanță și nu intră în subiect.

— Te-ai schimbat cu totul, îi spuse el țeapăn.

Dorința i se îndeplinise: ea fusese cea care venise la el, dar prin asta Eva făcuse prea multe concesii dintr-odată. Acum îi părea străină nu numai vocea, ci în general. În spatele acestor schimbări, bănui multă experiență, mulți bărbați și simți că-l cuprinde deznădejdea și neputința. Dacă și-ar fi închipuit vreodată că ea trebuia să meargă pe drumul ei inevitabil și că ar fi fost mai bine să o uite cît mai repede, atunci... sau dacă ar fi încercat în mod serios să o rețină încă din iarna trecută...

— Și tu te-ai schimbat! îi spuse Eva în șoaptă.

Cu cît stăteau mai mult împreună, cu atît devenea mai apăsătoare apropierea unuia de celălalt. Amîndoi voiau să-și descarce sufletul, dar nici unul din ei nu era în stare, și, deodată, nu știură despre ce să vorbească.

După ce ea se înapoie la masa cea mare, Gunnar plecă ușurat, dezamăgit, cu un gol în suflet. Ellen îl aștepta în hol. El se însenină că-și găsise consolarea și o luă de mînă.

— Eva, începu Holger, ce-ar fi dacă ai rămîne cîteva zile aici și te-ai odihni cum trebuie?

Simți că o ia cu răcori. Niciodată! Cu o jumătate de oră înainte, da! Dar acum... Nici vorbă!

— Sigur că familia ta dorește să stai un timp acasă, încercă el s-o convingă.

— Da, stărui mama. Doar nu ne-am văzut de mult.

— Haide, fă așa ! o rugă Ulla-Karin. Mai am atîtea să te întreb !

Eva scutură din cap. Părul ei roșcat-auriu strălucea. Se gîndi la Hasse și îi scînteiară ochii.

— Nu, acum nu pot, spuse ea. Eu... eu nu pot. Nu mi-am anunțat profesorii că lipsesc. Trebuie să mă întorc.

Holger Källefors se simți ușurat. El făcuse ce i se ceruse. „Dar ea n-a vrut", putea să-i spună acum lui Birger Serner ca să nu-l enerveze.

Cînd părăsi sala de spectacol Hasse Lindgren avea frisoane. Se așteptase el ca filmul să fie primit cu răceală, dar nici chiar așa ! Uneori cînd apăreau pe ecran Gunilla Winter și Josef Cornell se făcea liniște în sală. Altminteri, domnea un murmur nedeslușit de voci, foșnete de rochii și scîrțîit de scaune. Nici chiar acele primplanuri minunate cu Eva nu rețineau atenția spectatorilor. Toți păreau plictisiți și, la sfîrșit, toți se grăbiră să plece.

„Vindeți biletele. Acasă dormiți mai ieftin !", strigă un individ care ieșea de la spectacolul de la ora 7 celor care intrau pentru ora 9.

Orjan Kindberg scrise în cronica sa : *Adie un vînt de vară* este frumos ca un balon într-o duminică de primăvară și la fel de gol. Înregistrare excepțională, regie pricepută, o echipă de actori buni, în frunte cu Josef Cornell și, în plus, cel mai pitoresc peisaj de vară care a fost văzut vreodată pe ecran. Astea nu sînt totuși de ajuns. Totul e fad și plat. *Adie un vînt de vară* este un film despre mediul rural, fără sorți de izbîndă. Nici un om nu interzice artei filmului să se ocupe de viața la țară. Orice temă este acceptabilă, cu condiția ca realizarea ei să-l antreneze pe spectator, să-l pasioneze, să-l zguduie sau să-i comunice un lucru esențial despre existența omului. Nimic din toate astea ! Regia lui Holger Källefors are grijă să nu ne servească trucurile cele mai ieftine. Însă publicul care a venit să se amuze, fără prea multe pretenții, la un film, a fost înșelat. Nu există

nici o scenă care să stîrnească hazul. Singurul lucru excelent redat este natura, dar după primul sfert de oră coboară monotonia satului peste peisaj și toți devin imuni la încercarea de a captiva publicul prin luciul apei și unduirea fînețelor. Lipsește o temă dramatică. Filmul nu are tensiune, conflictele nu trec dincolo de ringul de dans și par penibile. Mesajul filmului ar vrea să fie acela că virtutea este răsplătită, iar fata cea rea pînă la urmă rămîne singură. Cauzele acestui eșec sînt ușor de găsit. În acest caz, Pallas-Film a mizat prea mult pe combinația dintre o actriță amatoare în rolul principal și un scenariu mediocru.

Distribuția actorilor buni în roluri secundare a fost gîndită astfel încît să constituie un piedestal pentru protagonista filmului. Dar această protagonistă lipsește. O găsești numai pe Eva-Lotta Bergström, o adolescentă cu o figură inexpresivă și fără talent. Și-a închipuit cumva direcția financiară a studioului Pallas-Film că a descoperit un alt neorealism, punînd o fată de la țară să joace rolul unei fete de la țară ?

Un scenariu bun ar fi putut să-i inspire pe actori și să facă publicul să nu observe aceste lipsuri. Autorul scenariului, Hasse Lindgren, în primul rînd nu se pricepe la meseria filmului și, în al doilea rînd, e un biet scrib. Regizorul a avut o sarcină ingrată, o sarcină imposibilă : să facă un film bun în aceste condiții. Faptul că Holger Källefors a fost totuși în stare să facă un film cu atîtea detalii rafinate, dovedește că este apt pentru realizări mari".

— Lua-i-ar mama dracilor și trăzni-i-ar dumnezeu ! tună Hasse Lindgren.

Cînd își dădu seama ce înjurătură caraghioasă trîntise, i se făcu rușine că putuse fi atît de prost crescut. Se uită dezorientat prin camera goală. Îi venea să urle, să sară și să bată cu pumnii în pereți, dar rămase nemișcat pe marginea patului, în pijama, fumînd țigară după țigară. Ridică de cîteva ori receptorul, dar cînd auzea tonul îl punea iar la loc.

Eva urma să se întoarcă după amiază.

Nu exista oare nici o posibilitate să o împiedice să citească ziarele ?

Continuă să fumeze și, la ora potrivită, coborî cu liftul să ia și celelalte ziare de dimineață.

Nu exista nimeni care să spună că filmul e bun, dar se părea că ceilalți critici nu erau prea lămuriți asupra lipsurilor lui. Dădeau vina cînd pe una cînd pe alta, dar mai ales pe scenariu. Numai la un moment dat se înveseli Hasse, cînd Holger Källefors fu încolțit de cineva care îl acuza că îi lipsește iscusința aceea diabolică pe care trebuie s-o aibă orice regizor de cinema. Ba, mai mult, e ponderat și fin pînă la indiferență.

Despre Eva n-au scris prea mult. Își băteau joc de „vînătoarea de talente" a studioului Pallas-Film, dar găseau totuși că fata era prezentabilă.

Își pregăti micul dejun și lăsă ceaiul să se răcească. Se gîndi cum reacționase el la film și recunoscu că fusese de la început de aceeași părere cu criticii. Și Eva avea oarecare bănuieli. Numai că intuițiile ei fuseseră doar ceva mai vagi. Erau umbrite de dorința prostească de a interpreta totul în sens favorabil Dar nimic nu se judeca de data asta cu bunăvoință. Totul se spunea pe șleau fără menajamente și dacă era nevoie de un țap ispășitor, acela era ales dintre cei mai neînsemnați. Era ciudat însă faptul că, uneori, producții mai proaste avuseseră parte de o critică mai bună. Își aminti vorbele lui Holger Källefors că unii exagerau amănunte care nu aveau nici o însemnătate pentru alții.

Așteptă puțin, apoi căută în cartea de telefon numărul lui Orjan Kindberg și-l formă :

— Kindberg ! îi răspunse o voce plină de sine, puțin nazală.

Hasse își înghiți înjurăturile care îi stăteau pe limbă și-și spuse numele. Imediat se auzi un pocnet și legătura se întrerupse.

— Să-l ia dracu ! înjură din nou Hasse și puse receptorul în furcă.

După un minut sună din nou. Îi răspunse o voce de femeie :

— Pe cine să anunț ?

Hasse își spuse numele. Putea să spună alt nume, însă voia să facă haz de necaz. Femeia se duse chipurile să vadă dacă domnul doctor Kindberg mai era acasă. După cîteva clipe se întoarse și-i spuse că plecase.

Hasse simți că îl mănîncă mîinile și picioarele. Își închipui ce frumos ar fi fost să-l înghesuie pe Kindberg într-un colț și să-i stîlcească mutra. Dar erau prea mulți de teapa lui. În spatele rotativelor se simțeau în siguranță și scriau orice fără nici o reținere. Dacă reușeai vreodată să ajungi față în față cu ei și să ai o discuție amicală, nu toți aveau curaj să-și mențină opiniile din cronici. Sau o ștergeau, sau încercau s-o dreagă susținînd că, de fapt, ar fi intenționat să exprime altceva. La prima ocazie, însă, se răzbunau...

Partea cea mai proastă era că oamenii simpli care citeau credeau că aceștia erau infailibili. Hasse rîse. Dacă ar ști ei cum s-au petrecut lucrurile și cum s-a chinuit el cu scenariul! El fusese la început doar mașina de scris a studioului, dar pe urmă a ajuns și țapul său ispășitor.

Atacurile împotriva Evei erau însă și mai dure! „Și nici nu are pielea mea tăbăcită și nici posibilitățile mele să le-o plătească" se gîndi el. Ar fi vrut să-l caute pe Serner la serviciu, dar se hotărî să mai aștepte cîteva zile pînă se liniștea și îi mai treceau furiile.

Acum trebuia să se facă nevăzut pînă ce mai pălea acest fiasco. Chiar dacă vreunul îl mai bătea pe umăr, ca să-i exprime părerea de rău, de fapt, pe la spate, încerca o bucurie răutăcioasă. Să vezi un concurent la pămînt — chiar pentru un motiv îndoielnic — era la fel de plăcut ca un succes propriu.

Se silea să se bucure la gîndul banilor pe care îi lua. E adevărat că acest film nu-i aducea un onorariu mai mare decît celălalt, dar cu toate astea îi crea o situație materială mai bună. Doar avea un contract pentru noul scenariu la care se chinuia acum.

Eva avea și ea un contract pentru alt rol. Dacă nu voia scandal, Pallas-Film nu putea să se descotorosească de nici unul din ei.

La jumătatea drumului, au oprit ca să mănînce și au cumpărat și blestematele ziare de dimineață. Cînd îl văzu pe Holger Källefors răsfoindu-le și apoi împăturindu-le iute la loc, Eva înțelese despre ce era vorba. I le smulse din mînă și parcurse nerăbdătoare cronicile filmului. Fiecare azvîrlea cîte o piatră în ea. Se stăpîni însă din toate puterile, încercînd să-și păstreze cumpătul și să nu urle. Singurul cronicar mai binevoitor era Sören Holm, dar nici lui nu-i plăcuse filmul.

Regizorul Källefors o văzu cum se albește la față. Dacă ar fi bănuit așa ceva nu s-ar fi luptat să o aducă în cinematografie. Avea stofă de actriță. Criticii erau însă nedrepți. Dar, oricum ceea ce s-a scris s-a citit. Fără îndoială că acest insucces va fi curînd dat uitării. Succesele rămîn mai mult timp în memorie. Dar după un fiasco e greu de spălat obrazul. Chiar dacă uită alții, nu poți să uiți tu, și urmele nu se șterg din minte decît după mai multe succese.

Eva tăcea. Se stăpînea mai mult decît fusese în stare pînă atunci. Nu înțelegea despre ce era vorba? Ba da. Situația ei nu era prea roză. Știa ea prea bine, gîndi Holger Källefors. Îi admiră stăpînirea de sine, dar asta nu-l absolvea de grijă. Liniștea aceea nu era firească.

Tot restul drumului nu mai schimbară o vorbă.

Holger o luă pe Eva acasă la el și Yvonne le servi masa. Nici unul nu puse gura pe mîncare. Yvonne îl poftea pe Holger, el le îndemna pe amîndouă, dar nici unul nu mai avea chef de nimic.

În cele din urmă, Holger trebui să plece la birou unde nu se aflau decît Serner și redactorul Jonsson.

Directorul măsura în lung și-n lat camera șefului serviciului de publicitate, în timp ce redactorul Jonsson ciugulea frazele favorabile din cronici: „vară, soare, dragoste...“ „Cea mai frumoasă fată pe care a urmărit-o vreodată ochiul unui aparat cinematografic!“... „Povestea de dragoste rustică se desfășoară într-un peisaj splendid...“ ...„Virtutea este răsplătită, iar fata cea rea rămîne la sfîrșit singură“ (Orjan Kindberg).

— Ai apărut și tu! bombăni Birger Serner cînd îl zări pe Holger. Toți cronicarii ar trebui spînzurați!

— Cîte săptămîni mai poți menține filmul în sala de premiere ?

— Luni pleacă în cartierele periferice.

Holger Källefors făcu un gest disperat.

— Nu s-ar mai putea aștepta măcar încă o săptămînă ?

— Vrei să facem vrăji ?

Redactorul Jonsson citi proiectul unui anunț.

— Bine ! spuse Birger Serner, dar pune altă fotografie. Mai mult nud la reclame... Trebuie să mizăm pe asta ! Unde e fata ?

— Aici, în oraș, răspunse Holger Källefors.

Birger Serner îi aruncă o privire care spunea multe, dar renunță să mai comenteze.

Regizorul Källefors era mai renumit acum decît înainte de premieră. Oricît de mare ar fi fost răspunderea lui pentru acest insucces, în ochii publicului el era acela care, la Pallas-Film, primea cele mai multe din rarele elogii ale criticii, se bucura acum de mai multă considerație decît înainte. Dar marea lui consolare și realizare era angajamentul din Anglia. El și Yvonne urmau să plece în cîteva săptămîni și să se întoarcă abia în primăvară. Nu trebuia să-și mai bată capul cu probleme de rutină. Avea o treabă nouă și interesantă și mai ales destul timp să se refacă pentru următoarea perioadă de lucru la Pallas-Film.

— Aveți grijă de Eva ! spuse el.

— Te poți bizui pe noi, răspunse Birger Serner.

„S-a trezit celebră peste noapte !“ gîndea Eva cu ironie amară, în drum spre casă. O lăsau puterile. Fără să scoată o vorbă, trecu pe lîngă Hasse, se aruncă în pat și începu să plîngă. El o ajută să-și scoată haina și o acoperi cu ea.

Tăcerea era mai bună decît întrebările fără rost, de felul : „Cum te simți, scumpo ?“ „Pot să te ajut ?“. Știa și el cum se simțea Eva. Nu putea s-o ajute decît lăsînd-o în voia ei.

Plîngea fără întrerupere. Cînd Hasse îi atinse umărul, ea îl îndepărtă. El se așeză din nou la masă, să scrie.

Privirea îi rătăcea peste tot, numai la hîrtie nu. Pe dulap și pe etajeră se aflau lucruri mărunte de-ale ei : cupe de cristal, o vază, fotografii de familie. Pe perete atîrna o vedere luată din avion a gospodăriei părinților : un șir de magazii roșii și hambare de jur împrejur, iar la mijloc o casă albă pe o colină.

Seara, tîrziu, Eva se liniști. Cînd Hasse se aplecă deasupra ei, ea adormise.

Nu mai funcționa telefonul ? De două zile nu o mai chema nimeni. A treia zi nu mai răbdă. Ridică receptorul să verifice dacă mai mergea.

— Aștepți să te sune cineva ? o întrebă Hasse insinuant.

— Nu ! răspunse ea scurt.

Începu să se enerveze că el observa totul. La un moment dat îl sună pe fotograful Alvar Tyberg. Începu cu bancurile și flecăreala lui și o făcu pe Eva să rîdă pentru întîia oară de la premieră. Hasse îi aruncă o privire bănuitoare.

Alvar Tyberg era mare descoperitor de fete frumoase. La Stockholm avea un nume cam deochiat. Dar unele reviste se băteau după ilustrațiile lui pline de farmec, mai ales cele care aveau un tiraj foarte mare și țineau cont de gustul publicului amator de cinema și de localuri de dans. Bărbații se abțineau să vorbească despre tehnica fotografului Alvar Tyberg și vorbeau mai mult despre tehnica lui de cuceritor. Unii susțineau că își dezvoltase ochiul de fotograf furnizînd nuduri unei edituri din Copenhaga.

Pentru fetele care voiau să fie pozate și care erau în stare să-și vîndă și sufletul pentru puțină publicitate, era magnific. Vedetele de mîine știau că pozele lui Tyberg erau rîvnite de burlaci afemeiați, care le lipeau în interiorul dulapurilor de pe la căzărmi, le purtau în portofele sau le ascundeau prin servietele lor burdușite.

În străinătate, însă, nimeni nu se sinchisea de reputația proastă a fotografului și îi apreciau arta. Ademenitoarele fotografii ale lui Alvar Tyberg erau pe cale să

devină o reclamă mondială și să contribuie la răspîndirea mitului frumoaselor femei suedeze lipsite de prejudecăți.

În general, modelele erau anonime. O foto-Tyberg pe care era pomenit și numele era o favoare pe care toate modelele o visau.

— Ei bine, spuse el în încheiere, trebuie să te hotărăști, cînd ți-ar conveni o ședință!

— Culcată! îi șuflă Hasse furios.

— Am ocazia să dau drumul unui foto-reportaj cu tine pe două pagini, chiar în „Bildbladet", o ademeni vocea moale și plină de rezonanță de la telefon.

— Nu pot să-mi permit, spuse Eva. Am auzit că la tine costă foarte mult.

Fotograful rîse.

— Vreau să aduc un omagiu frumuseții tale. Ai un program special pentru astă seară? Treci pe la mine să facem niște fotografii ca lumea.

— Mulțumesc! spuse Eva amabil.

Puse receptorul jos.

În acel moment, Hasse nu era în stare să guste buna ei dispoziție și bombăni:

— Cînd văd o poză luată de Tyberg, știu că el și-a luat și porția cea mai bună.

Eva îl privea gînditoare. „Te pomenești că devii gelos, cînd n-ai nici un motiv!" îl repezi ea în gînd.

Hasse Lindgren socoti că era firesc ca Birger Serner să arunce numai o privire indiferentă la maldărul de hîrtii, pe care apoi l-a dat deoparte.

— Am să citesc proiectul ăsta în curînd, spuse el.

I se părea că era de prisos în biroul directorului și ieși. „Da, da, cîteva cronici la o premieră sînt suficiente ca să te distrugă."

Nu-i trecuse prin gînd să discute despre film și, dealtfel, Serner evitase subiectul. Și directorul prea arăta mereu că le cunoștea pe toate mai bine decît alții. „Am știut eu asta de la început", spunea parcă mutra lui.

Hasse medită amărît : „Toate sînt grozav de comice". Am primit un onorariu gras, m-am apucat de treabă cu trup și suflet, ca să-mi stric singur filmul. Trebuia să se filmeze după scenariul lui Benno. Cu stilul lui de reclamă turistică mincinoasă s-ar fi făcut poate o peliculă mai atrăgătoare".

Dar proasta dispoziție nu-l ținu mult. Își îndreptă gîndurile în altă parte. Încercă să uite toată povestea și-și concentră atenția asupra noului său roman scris pe jumătate. Gîndurile legate de acest roman îl captivau și-l transportau în altă lume. Toată bătaia de cap cu filmele și scenariile îl făcuse să-și refuleze vocația de romancier. Acum căpătau formă multe idei și soluții și putea să se apuce de treabă cu o nouă energie. N-avea nici o importanță dacă dura un an sau doi pînă termina romanul. Avea posibilitatea să trăiască mult timp în lumea personajelor create de el și să le cizeleze cu grijă și răbdare fiecare trăsătură.

După o săptămînă, „Adie un vînt de vară" nu mai rula la cinematograful unde avusese loc premiera. Eva spera ca filmul să dispară complet tot atît de repede. Continua să ia lecții. Cîteodată, se întreba deschis ce rost aveau toate acestea, dar Hasse o ținea din scurt :

— Trebuie să ai un program fix. Altfel, zilele trec încet și fără rost.

El simțea că toate mergeau mai bine de cînd începuse să lucreze iar la roman.

Stările de nervi de care Eva suferise în anii petrecuți în casa părintească începeau să se arate din nou. Cînd auzea mașina de scris a lui Hasse — repede și uniform — simțea că era de prisos. Încerca să citească dar nu putea. Ţăcănitul acela parcă îi toca gîndurile. Înainte nu era așa. Cînd îl știa lîngă ea era liniștită. Stătea uneori mult timp și se uita la el zîmbind fericită, în vreme ce el se cufunda în hîrtiile lui.

Acum însă o enerva. Arăta prea calm și mult prea ocupat.

Și Hasse de ce mai rămînea dacă tot îi era rușine de ea ?

Pentru ea era un adevărat calvar să-i întîlnească prietenii. O primeau cu amabilitate, dar probabil ar fi vrut s-o dea afară ca pe un cîine cu labele murdare, gîndea Eva. Hasse o mai păstra desigur ca pe o anexă inutilă și probabil gîndea că filmul lui ar fi fost mai bun dacă juca altcineva în rolul principal. Sau poate o compătimea? Să fie oare acesta motivul că era atît de amabil și plin de atenții? Ei da, avea și el nevoie de ea... noaptea. Dar putea găsi alta și mai bună decît ea. Fără îndoială, încă nu voia să o părăsească pentru ca să nu se spună că e o secătură. Încă nu voia s-o părăsească, încă nu, dar... gîndea Eva.

Într-o zi fusese la marele magazin și trecuse pe la raionul pe care îl conducea soția lui Hasse. Se oprise și o privise de la distanță pe această femeie necunoscută. Văzu o brunetă cu obrajii îmbujorați, care nu cunoșteau fardul, cu un piept mare, o talie subțire, iar halatul ei verde de nylon lucea ca o piele de șarpe. Supraveghea vînzătoarele, însă servea și ea atunci cînd aglomerația era mai mare. În acele cîteva minute, Eva observă că mulți clienți așteptau, preferînd să fie serviți de ea decît de alte vînzătoare. Plecă abătută. „Dar are o figură foarte aspră", încercă ea să se consoleze.

Rezistă aproape două săptămîni, cu toate că mereu îi venea să-i arunce întrebarea: „De ce nu te-ntorci la ea?"

Începură să se certe. Făceau exact ceea ce conveniseră să nu facă. O apuca uneori o poftă nebună de trăncăneală. Cîteodată era gata să urle, dacă nu putea vorbi. Din întîmplare, avea chef de palavrageală tocmai cînd Hasse era mai concentrat asupra vreunei probleme și avea mai multă nevoie de liniște. Și tocmai atunci se găsea și el să-și citească fragmentele cele mai lungi, cînd Eva era mai ocupată cu lecțiile și la fel de irascibilă. Cînd Hasse încerca să o convingă să mai tacă, îl sufoca uneori cu sărutări, îi ciufulea părul sau îl ciupea ca să-l scoată din sărite. Simțea și cu vîrful degetelor cînd reușea să-l enerveze, ceea ce o bucura, deși după aceea nu înțelegea cum de fusese în stare să facă acest lucru. Cînd bătea

din picioare și striga la el să mai lase cititul, Hasse dădea drumul la radio sau începea să cînte cu vocea lui îngrozitoare. Se insultau din ce în ce mai des și își aruncau vorbe jignitoare.

— De ce mai stai aici ? îi strigă ea într-o seară.

Se uită la ea, dar nu mai avea privirea aceea pe care o știa. Nu era nici mirat, nici supărat. „Da, de-acum sîntem foarte departe !“ părea că gîndește în acel moment.

— Vrei să scapi de mine ? o întrebă.

În camera aceea mică se priveau atît de distant de parcă între ei s-ar fi întins o mare întreagă.

— De ce te chinui să rămîi cu mine ? continuă Eva. Îți închipui cumva că trebuie să-mi porți de grijă ?

Își adusese aminte niște cuvinte pe care le auzise undeva, mai demult : „Dacă nu vrei să-ți plătești tributul de vorbe inutile, vei fi groaznic de singur“.

„Nu e vorba de nimicurile pentru care ne certăm“, își spuse el. „Situația e mai serioasă. Și această încăpere strîmtă face ca lucrurile urîte să fie și mai nesuferite. De data asta, trebuie să fiu circumspect“.

Apoi îl cuprinse teama : O fi reluat legătura cu Gunnar cînd a fost acasă ? Avea pe altcineva în oraș ? Era cumva derbedeul de fotograf, care o chema cam prea des ? Sau situația ajunsese atît de gravă încît nu se mai puteau suferi unul pe altul ?

— Dacă șederea mea aici ar fi fost un chin, m-aș fi mutat demult, răspunse el.

Începură să se certe și nu puseră capăt decît atunci cînd ea se încuie în baie, iar el își luă paltonul și ieși.

Cînd se întoarse acasă, nu tocmai treaz, discutară în liniște situația lor și se înțeleseră să locuiască separat.

Hasse o privea tăcut, cum stătea rezemată de perete cu bărbia ridicată și gîtul încordat. Fu cuprins de un simțămînt amar care parcă îi aduse înaintea ochilor propria imagine : „Uite ce curajoasă e ea și ce cîrpă ești tu !“.

Fruntea curbată, nasul cîrn, bărbia puțin ascuțită, care exprima și blîndețe dar și îndărătnicie, buzele pline, în dosul cărora se puteau ghici dinții, toate-i vorbeau despre Eva. Și își făcea mustrări că era un nemernic care nu reușise să trăiască împreună cu ea și pentru ea.

Nu avea nici o importanță că un popă bolborosise ceva dintr-o cărțulie, binecuvîntîndu-i pe el și pe Lena. Toate mîzgăliturile oficiale nu aveau nimic de-a face cu simțirea. Avea mare importanță însă faptul că dincolo de chipul Evei îl zărea pe cel al Lenei chiar și în cele mai înfocate și frumoase clipe, că visa la Lena atunci cînd încerca s-o facă fericită pe Eva. Era o minciună să o ducă mai departe tot așa ca și cum totul ar fi fost cît se putea de bine.

Și simțea probabil că între ei nu mai exista nimic. Nu-i mai rămînea decît să tacă și să accepte despărțirea, pe care, pe jumătate, și-o dorea.

Nici ei nu-i venea prea ușor acum cînd realitatea se arăta în toată cruzimea, gîndi Hasse. Eva era prea dintr-o bucată ca să-și schimbe mereu părerea.

Eva scăpă de chinul de a-l vedea cum își face bagajele și cum dispare cu ele și cu mașina de scris. Cînd îi spuse „la revedere" și plecă la lecția de dicțiune, știa că la întoarcere nu avea să-l mai găsească. Era mai bine așa, decît să audă vreunul din cuvintele acelea grele pe care le mai scăpa și el la furie.

Hasse se uită lung după Eva, cum dispare ca și cum odată cu ea ar fi dispărut și viața. Nici el nu mai știa motivul pentru care pleca. Simțea numai că trebuia să plece. Altminteri, prăpastia dintre ei avea să ajungă de netrecut, ceea ce nu trebuia să se întîmple niciodată. Măcar atunci cînd era vorba de Eva să aibă grijă să-și lase o portiță deschisă pentru reîntoarcere.

Blestemă arhitectul care concepuse scara spre curte. Nu putea să privească în stradă, să-i mai vadă un timp umerii drepți și mijlocul mlădiu.

Ieși în balcon și se uită spre curtea pătrată de sub el, la cerul cenușiu de deasupra acoperișurilor. Ascultă zumzetul mașinilor nevăzute care treceau pe podul cel lung din spatele caselor. Fulgi mici de zăpadă coborau dansînd. Unii îi poposeau pe mîini, alții îi rămîneau în păr și se topeau, luciul lor mat pierind încetul cu încetul.

Apoi, lăsînd cheia pe masă, ieși trăgînd ușa cu yale în urma lui.

XXI

Eva își aminti promisiunea lui Holger Källefors că îi stă oricînd la dispoziție. Sigură și plină de încredere formă numărul lui de telefon, ca să fixeze o oră de taifas cînd avea timp de pierdut.

— Alo, Eva ! strigă el parcă din toată inima. Ar fi splendit dacă am sta o oră la pălăvrăgeală, în liniște, aici la noi. Dar pentru moment sînt teribil de grăbit. Nu vrei să mă suni iar pe la începutul săptămînii viitoare ?

— Desigur, replică Eva trezită la realitate și trînti receptorul, uitîndu-se uimită la el.

Începea să simtă apăsarea singurătății.

Birger Serner ?

Aproape zilnic trecea prin fața biroului și își arunca privirea spre fațada întreprinderii, la emblema în formă de evantai pe care scria cu becuri galbene de neon PALLAS deasupra unui soclu pe care se citea FILM.

Dacă n-ar fi avut un eșec atît de răsunător și nu ar fi fost o deziluzie pentru studio ar fi putut să se ducă sus. Să-l sune pe Birger Serner pentru că se simțea singură ? Nu, nu mergea ! El, desigur, avea și mai multă treabă decît Holger.

Stockholmul fără Hasse era un pustiu de asfalt și piatră plin de oameni necunoscuți, care îi erau indiferenți ca firele de nisip. Pe unde era el acum ? Înapoi la Skane ? Îl însoțea și Lena ? Dar ea lucra în continuare la raionul din magazin...

Poate că se mutase în fosta lui locuință. Poate era rîndul Lenei să trăiască fericită alături de el.

„L-am izgonit, eu singură, așa cum îndepărtez pe toți de lîngă mine !“ își făcea reproșuri Eva. Studiile și cărțile ei erau chiar atît de importante, încît nu putuse să-l asculte cînd dorise să-i citească vreo cîteva pagini ? Fusese nevoie să se poarte de parcă de acele minute atîrna tot viitorul ? De ce ajunsese să socotească gunoi tot ceea ce scria el cînd mai înainte îi plăcea atît de mult ? Sau poate nu mai era în stare să se împace cu nimeni. Iar dacă era

așa, atunci de ce mai existau și perioade de nebunie în care singurătatea n-o mai ajuta și care, prelungindu-se la nesfîrșit, se transformau într-un chin ?

Să o sune pe Gunilla Winter ?

Parcă nu !

Dar ea o rugase totuși cu insistență...

Da, însă asta fusese înainte de premieră.

Veni totuși momentul cînd Eva formă numărul Gunillei. Nu mai știa pe cine altcineva ar mai fi putut suna.

— Ce ? Eva ! ? întrebă Gunilla cu o voce plină de afecțiune. E mult timp de cînd n-am mai vorbit. Unde te-ai ascuns pînă acum ? Trebuie să treci pe la mine !

Toată ziua îi veni să rîdă cînd se gîndea la convorbirea cu Gunilla. Acele mici amabilități o făceau să uite multe.

Nici una nu pomenise de film. Dar în seara aceea tema nu mai era tabu. Și Gunilla începu :

— E o întreagă mizerie ! spuse ea. Cel mai rău este că și de noi se lipește cîte ceva, cînd din toată povestea iese un rahat !

— Ei da, dar pe tine te-au tratat frumos cronicarii, spuse Eva.

Gunilla rîse și ridică o sprînceană în sus.

— Am făcut lucruri și mai proaste și am fost lăudată ca o vedetă. Dar asta era cînd jucam în filme mai bune...

— Toți socotesc probabil că eu am stricat totul, spuse Eva abătută.

Gunilla o mîngîie pe obraz.

— Noi, care am fost de față, nu credem așa ceva ! Nici unul care se pricepe cît de cît la cinema.

— Crezi ? suspină Eva, cu ochii mai luminați.

— Știu !

Eva era gata să spună ce auzise de la Hasse despre modul cum fusese conceput scenariul, dar se răzgîndi Poate că nu era bine să dezvăluie prea multe despre el, nici despre Holger, chiar dacă se dovedise un îngîmfat.

Gunilla își aprinse altă țigară, scoase fumul pe nas și continuă :

— De fapt, rareori se știe ce iese dintr-un film mai înainte de a fi gata, dar de data asta se vedea foarte

bine că bătrînii ramoliți din consiliu nu știau nici ei ce vor. Și dacă ai fi reușit să salvezi această cîrpăceală, ar fi fost o minune, și tu ai fi fost un geniu. Ai tu idee ce josnic s-au purtat cu tine ?

Eva scuturâ din cap și se întrebă neîncrezătoare unde voia să ajungă Gunilla.

— Ar fi trebuit să-ți acorde cel puțin un an pentru pregătire, înainte de a juca într-un rol principal. Știai tu ce înseamnă turnarea unui film ?

— Nu, dar încep să înțeleg cu încetul.

— Tu ești născută pentru teatru, dragă Eva. Ne-am spart capul, întrebîndu-ne dacă ești o cioară sau un vultur. În cele din urmă, am găsit că ești ceea ce trebuia să fii. Dar începătorii sînt întotdeauna începători. Noi rămînem uneori numai meseriași ai teatrului, e adevărat, dar noi ne-am învățat meseria luînd-o cu începutul începutului. Simțirea nu folosește la nimic, dacă nu ai și cunoștințele necesare.

Eva se înroși puțin, dar rămase liniștită. În gînd, repeta într-una „Ea îți vrea numai binele, este prietena ta".

— Nu este vina ta că filmul n-a avut succes, fiindcă povestea șchiopăta încă de la început.

— O actriță adevărată l-ar fi salvat !

— Da, dar numai în parte. Asta să fie limpede.

Eva se înroși iar

— Nu e vina ta dacă ai primit un rol care te-a depășit, continuă Gunilla. Asta am vrut să-ți spun cînd am afirmat că s-au purtat urît cu tine.

Eva socoti că trebuia să-i apere pe Birger Serner și pe Holger Källefors și o informă cu privire la noul ei contract.

Gunilla făcu o mutră plăcut surprinsă.

— Asta, în adevăr, nu e puțin !... Dar pentru cînd ?

— Eu... nici eu nu știu... Cîndva, anul viitor.

Ochii frumoși, albaștri ai Gunillei se făcură mici. Se aplecă spre Eva.

— Și între timp ce faci ?... Chiar ce faci ?

Eva îi vorbi despre lecțiile ei de balet și de dicțiune.

— Și altceva nimic ?

— Nu-i de-ajuns ?

Gunilla stinse brusc țigara cu un gest nervos.

— Eu mă refer la muncă : roluri, apariții în presă... pentru simplul motiv că trebuie să te faci văzută în public, începu ea pe un ton amical. Nu ai voie să lași oamenii să te uite. Trebuie să amintești lumii că mai exiști.

— Pentru moment, n-am ambiția să ies la vedere, murmură Eva.

— Prostii ! Lucrurile pe care oamenii nu le uită sînt cadrele frumoase de care a făcut risipă Pallas-Film în vara asta. Cum a fost realizat un rol, asta nu țin minte de la o lună la alta. Ce scop are să înveți dicție sau balet, dacă nimeni în afară de tine nu află toate astea ? Nu ! Du-te printre oameni și adu-le aminte de tine ! Lasă-te fotografiată în poziții cît mai seducătoare ! Ai grijă ca cineva să scrie cît mai mult despre pasiunea ta pentru studiu. Chinuie-ți mintea și găsește lucruri cu care să atragi atenția. Ai un prieten ?

Eva răspunse fără ezitare :

— Nu.

— E-n regulă... atunci, ai toate posibilitățile să faci o alegere bună.

Eva roși din nou. Sfaturile Gunillei îi plăceau din ce în ce mai puțin. Începu să recunoască vampa din timpul verii, sub masca aceea de soție și mamă pe care o afișa acum. Se întrebă care era adevărata față a Gunillei sau dacă personalitatea ei nu era formată din multe alte roluri.

— Și apoi, presupun că ai nevoie de bani. Nu te sfii să primești o mică slujbă, indiferent care. Ai nevoie de multă experiență în toate domeniile, să-ți tăbăcești sufletul, să te întărești, să înveți să trăiești în lume și să te descurci. Ești așa de drăguță și de subțire, că ai putea să lucrezi ca manechin. Ai putea fi chiar și foto-model. Oriunde te întîlnești cu oameni. Nu te sfii să-ți faci relații ! Oricine ar fi acela, ar putea să-ți fie de folos într-o bună zi. Fă-te frate cu dracu' pînă treci puntea !

— Eu nu am de gînd să mă agăț de oameni, murmură Eva.

Gunilla rîse.

— Atunci, trebuie să te împaci cu ideea că se vor cățăra alții pe tine, micuța mea naivă !

— Cum ajung la un fotograf bun ? întrebă Eva.

— Ei, da, Pallas-Film, care le aranjează pe toate, te-a cam răsfățat, spuse Gunilla ironic. Nu ți-a ieșit nici unul în cale care să vrea să te pozeze ?

— Ba da... cum să nu ! Mai deunăzi.

— Ei și ?

— Mi-a fost de-ajuns în vara asta cît am auzit : „Sus genunchii, sus fusta, scoate pieptul, brațele în jos". Și în plus să zîmbești cu gura întredeschisă ca și cum ai vrea să spui : „Vino și ia-mă" !

Gunilla se uită amuzată la Eva. În glasul ei nu se observa nici un pic de timiditate sau de pudoare. Era doar supărată.

— Într-o seară m-a chemat la telefon un individ care voia să mă fotografieze, continuă ea. Dacă îi cedam, îmi publica un fotoreportaj pe două pagini.

— Precis că i-ai spus „nu"... zise Gunilla cu o mină obosită. De fapt, ce i-ai spus ? întrebă curioasă.

— Că mă pozez eu și așa de mai multe ori pe săptămînă.

Gunilla aplaudă :

— Bravo ! Cinci puncte ! Asta trebuie să i-o spun lui bărbatu-miu cînd vine acasă. Ei, și cine era fotograful ?

— Alvar Tyberg.

Gunilla ridică brusc capul :

— Și o spui așa de liniștită ? Ești o proastă cu diplomă.

Eva roși.

— Depinde cît preț pui pe tine și cît pe poze !

— Și cum apreciezi publicitatea, completă Gunilla pe un ton atît de amar, încît Eva rămase surprinsă.

Gunilla înghiți în sec, apoi se uită în jos și adăugă :

— Am avut o părere foarte proastă despre tine cînd ai venit în primăvară. Am văzut mulți copii minune proaspăt descoperiți, care erau încrezuți dar nu știau nimic. Ne priveau de sus. Visurile lor se mărgineau la bijuterii, blănuri, amanți și un bungalow cu bazin de înot. Credeam că ești de teapa lor. Arătai orgolioasă. Bineînțeles

că orgoliul nu împiedică o fată să se vîndă și, uneori, chiar ieftin. Dar tu nu ești orgolioasă, tu ești mîndră. Și e păcat de fetele mîndre, pentru că ele mor de foame înainte de a învăța să se vîndă !

— Te poți vinde, în diferite feluri, replică Eva de data aceasta mai liniștită. Dacă mă îndrăgostesc de un fotograf, îi ofer totul pentru că-l iubesc. Cu reportaje sau fără. Dar să plătești fotografiile cu o noapte... asta nu !

— Alvar Tyberg e un fotograf foarte bun.

— Știu. Dar mai știu și că aleargă foarte bine după fete. Un cunoscut de-al meu îmi spunea că, de fiecare dată cînd vede o fată într-o poză făcută de Tyberg, se gîndește că a fost nevoită să plătească cu vîrf și îndesat.

— Dacă nu trebuie să-ți cumperi publicitatea, atunci ești un copil fericit !

Încrederea și intimitatea dintre Gunilla, care avea treizeci de ani, și Eva, de numai nouăsprezece, părea să crească. Una avea o experiență de douăzeci de ani în arta de a se vinde publicului cît mai scump, cealaltă era o novice.

Eva nu se mai întrebă dacă Gunilla îi purta o prietenie adevărată sau nu. Presupunea însă că da, întrucît nu avea cum să-i devină concurentă și nici nu se putea folosi de ea spre a urca treptele carierei. Oricum, se bucura de această prietenie. Probabil că, vreodată, va putea vorbi cu ea deschis despre tot ceea ce o frămînta și poate chiar despre Gunnar și Hasse. Gunilla nu era o vicleană care să-i cîștige încrederea și apoi să o atace pe la spate. Dimpotrivă, era foarte sinceră. Eva era mișcată, nu atît de mărturisirile ei amare despre drumul dificil al unui copil în teatru, sub strălucirea și luminile rampei, cît de încrederea pe care i-o acorda.

Reflecțiile actriței asupra propriei sale cariere îi dădeau de gîndit. Publicul nu era un mediu minunat și plin de înțelegere. Era o bestie care torcea bine dispusă cînd se distra, dar era în stare, în orice clipă, să zgîrie și să urle sau — ceea ce era și mai rău — să-ți întoarcă spatele și să plece fără o vorbă, zîmbind ironic. Fiecare reprezentație, fiecare intrare în scenă era o luptă cu această fiară. Sau învingi, sau te lași răpus !

Eva se rușină că-i treceau prin cap asemenea gînduri și le luă drept un semn că nu era atît de pregătită pentru teatru cum credea ea.

— Dar cei cu adevărat mari gîndesc desigur altfel, spuse ea încet.

— Cînd spun ei ceva e de obicei o minciună, murmură Gunilla. Nu-i interesează decît să-și facă reclamă cît mai multă. Dar un lucru e clar : cînd ești dăruită cu de toate și ești obișnuită să cucerești publicul, atunci nu e greu să-l iubești. Cu toate astea, îl admir pe John Barrymore care spunea unui gazetar englez că i-ar face plăcere să-i scuipe pe spectatori în obraz. E însă o măgărie, mai ales atîta timp cît spectatorii te aplaudă...

Eva mai auzi multe lucruri pe care le gîndise și ea.

— Fiecare rînd scris despre un altul, indiferent care, înseamnă un minus pentru tine... Să fie-al dracului !

— Chiar dacă îl latră ?

— Și atunci... Lătratul ațîță curiozitatea. Cea mai periculoasă este tăcerea.

— Dar dacă nu e de scris nimic defavorabil ?

— Atunci toți își închipuie că nu există nimic care merită să fie menționat. Îți repet : fiecare cuvînt despre altcineva este un minus pentru tine, Eva ! Tot astfel, de fiecare dată cînd apari în ziar tu, răpești locul altuia. Niciodată să nu refuzi un ziarist care vine la tine, fie în calitate de gazetar, fie ca bărbat. În jurul tău se află încă o sută care așteaptă să se facă remarcate în locul tău. Încearcă să-ți mărești umbra ca să le acoperi pe toate celelalte.

— Dar eu cred că există și o limită, spune Eva în cele din urmă, gîndindu-se la Alvar Tyberg.

Gunilla se uită la ea ridicînd din sprîncene :

— Prostuțo ! o alintă ea. Ori ești atît de bine văzută, încît nu mai trebuie să muncești pentru publicitate, ori nu cunoști regula jocului nostru. Dacă ai mustrări de conștiință, n-ai ce căuta în teatru sau în cinema. Aici trebuie să te dărui cu trup și suflet. Sîntem ca niște fluturi de noapte vrăjiți de foc.

Cînd Eva ajunse acasă, găsi o scrisoare fără mărci poștale. Era de la Holger :

Dragă Eva,

Te-am sunat și ieri și azi de mai multe ori. Acum am trecut pe aici făcînd o ultimă încercare. Păcat că n-am avut timp atunci cînd mi-ai telefonat. Eram în toiul pregătirilor pentru călătoria noastră în Anglia și nu știam că trebuia să plec cu trei zile înainte de data prevăzută. Îmi pare foarte rău că nu ne mai putem vedea. Dacă te frămîntă ceva, adresează-te lui Birger. Mi-a promis că se va ocupa de tine cu toată atenția. Dacă mai ești de crăciun aici, trebuie să ne întîlnim. Noi ne întoarcem acasă de sărbători.

La revedere.
Holger

Dedesubt, adăugase și Yvonne cîteva cuvinte de salut, cu scrisul ei caraghios și strîmb.

Eva mai citi o dată scrisoarea și se întrebă dacă nu îl judecase greșit pe Holger.

Soția lui Hasse îl văzu abia cînd acesta se opri în dreptul ei, la raion. Atunci ridică ochii. Se făcu palidă și se apropie de el ca o somnambulă.

— Ce vrei ? întrebă fără glas.

— Să vorbesc cu tine, îi șopti el.

Se priveau numai în albul ochilor. Femeia își trecu limba peste buze, înghiți în sec și reuși să-i spună :

— Am presimțit eu că, în sfîrșit, ai să vii. Toată ziua am avut un fel de febră.

Vînzoleala de dinainte de crăciun începuse și clienții nerăbdători se îmbulzeau printre tejghele.

— Pot veni să te iau diseară ?

Ea consimți, dînd ușor din cap.

Era un vechi și cunoscut obicei să stai pe trotuar în fața ieșirii personalului din magazin și să aștepți. Vreo douăzeci, treizeci de bărbați stăteau în defileul dintre clădirile cu cîte șase etaje. Fumau și se uitau cu un ochi la ceas și cu celălalt la ușa pe unde ieșeau femeile. Uneori cîte unul dintre ei se desprindea grăbit și se apropia de soția sau prietena lui.

— De acilea se arată femei care papă bani grei ! bolborosi un individ cherchelit care se bălăbănea printre trecători.

„Așa e" ! gîndi Hasse. „Cred că arătăm ca niște caraghioși așa cum așteptăm aici. E frumos atîta timp cît nu ne simțim ridicoli. Ne este dor de o întîlnire și nu ne întrebăm ce urmează după ce această plăcută ameţeală a trecut..."

Singurătatea pe care o încercase timp de două săptămîni într-o cameră neprimitoare de hotel îl îmboldise să vină aici. Nu îndrăznise să creadă că Lena ar avea timp pentru el. Dar poate și ea înțelesese că trebuia să fie mai puțin mîndră.

O văzu venind, cu pas șovăitor și țeapănă. Arăta mult mai tînără decît era, ca pe vremea dinaintea logodnei, cînd se întîlneau pe ascuns din pricina mamei ei. Trecuseră șase ani de atunci.

— Mi-era teamă că te-ai răzgîndit, murmură ea privindu-l cu afecțiune și cu căldură și se agăță de brațul lui.

— Unde pot să te invit ? o întrebă el.

— Vino la mine... dacă vrei.

— Cu plăcere.

Vînzătoarele din magazine aveau totuși un avantaj că ieșeau tîrziu de la servici : puteau sta jos în metrou.

— Ai fost tot timpul la Skáne ? întrebă ea.

— Da, minți Hasse.

— Am văzut filmul tău, mărturisi ea ceva mai tîrziu.

Hasse făcu o grimasă.

— Nu fi supărat, spuse ea drăgăstoasă. Nu e vina ta. Ți-au distrus romanul !

— Dar tu n-ai vrut să citești cartea, o dojeni el.

— Of ! se tîngui femeia. Atunci toate mergeau pe dos. Am citit-o după plecarea ta.

Se plîngea că în magazin era o nebunie ca întotdeauna în preajma sărbătorilor. În raionul ei fuseseră repartizate trei fete noi să le ajute. Două dintre ele era pricepute și trebuiau doar instruite. A treia era dezordonată și leneșă și bănuită că mai și fură.

— Încă nu știm cum izbutește să scoată lucrurile, în ciuda controlului. Am vorbit cu șeful personalului și mîine vrem să o punem la încercare...

Ochii și chiar vocea ei căpătaseră ceva rece. Perspectiva acestei vînători o pasiona. Mîine, nenorocita aceea avea să fie hărțuită și poate prinsă.

În seara aceea însă, Hasse nu avea ochi decît pentru frumusețea obrajilor îmbujorați ai Lenei.

Totul îi plăcea.

XXII

Uneori, Eva se lăsa pradă imaginației : cînd aveau să vină fotografii, ea avea să se întindă pe canapea, pe o parte, cu capul sprijinit într-o mînă, iar o șuviță de păr îi va cădea în jos, pe braț. Mîna cealaltă o va ține în șold, ca să-și scoată în relief formele. S-ar putea poza și în pantalonii strîmți sau în tricoul cel negru, care să-i evidențieze sînii și picioarele lungi, sau în fusta albă, ținînd un genunchi îndoit așa încît printre dantelele albe și înfoiate să apară o pulpă plinuță.

Puse capăt jocului la fel de repede cum îl începuse.

Dar dacă totul nu fusese decît o înșelăciune ? Și contractul numai o comedie jucată de Pallas-Film ca s-o potolească ?

O veche presimțire luă forma unui gînd limpede : „Nu cumva reușise cam prea ușor să obțină semnătura lui Birger Serner pe contract ? Directorul opusese puțină rezistență, sau aproape de loc...

Un telefon care nu sună niciodată este o instalație afurisită. Te uiți la el, te uiți la ceas... Încerci cu bună știință să nu aștepți, te silești să găsești altă ocupație, dar nu uiți telefonul. În cele din urmă, tăcerea lui umple întreg universul !

Camera care trebuia să-i fie doar locuință ajunse o veritabilă închisoare. I se părea că toată casa era înconjurată de paznici. Ședeau în spatele zidurilor, sub dușumea și chiar în pod.

Eva se refugie în balcon. Dar nici aici nu era mai bine. Zidurile cenușii și acoperișurile — în stînga negre, în dreapta cărămizii — îi închideau vederea. Cerul era liber, dar nu putea să zboare. Nu era nici pescăruș, nici cioară sau vrabie. Golul de sub balcon avea însă o atracție magnetică. Se vedea prăbușindu-se. Dacă își dădea drumul, nu mai exista întoarcere. Avea să-i pară rău doar cîteva secunde, dar asta nu însemna nimic, căci nu se mai putea înapoia și apoi urma neantul.

Nu ! Nu era nici atît de curajoasă, nici atît de lașă...

Pe la miezul nopții se îmbrăcă și fugi spre podul cel lung de peste apă. Ceața și ploaia acopereau orașul. Era singură cu vîntul jilav. Sub arcadele podului apa clipocea, iar pe firele electrice vîntul intona o elegie. Cu mîinile îndesate în buzunare și gulerul ridicat, alergă cu pași mari pînă la malul celălalt și înapoi. Alergă pînă începură să-i amorțească picioarele și să o usture fața de ploaie.

În sfîrșit, încercă o senzație plăcută cînd intră în casă, la căldură, ferită de vînt. Acum își aminti că timpul petrecut cu Hasse nu fusese doar o desfătare continuă. Cînd fusese și el acolo nu-și dorise decît singurătatea. De ce era atît de proastă acum și-l dorea cînd dăduse de sfînta singurătate după care jinduise atîta vreme ?

Dar, a doua zi dimineață, teama îi reveni.

Începu să se întrebe ce gîndeau locatarii din imobil despre ea. I se părea că toți ceilalți erau îndreptățiți să locuiască acolo numai ea nu. Aveau profesiuni și locuri de muncă. Femeile păreau niște ființe cinstite. Unele dispăreau dimineața și se întorceau la cinci după amiază. Altele își plimbau copiii prin parc, lăsau să se strecoare miros de bucătărie pe casa scării, băteau covoarele. Cînd le întîlnea însă, îi aruncau priviri reci, iar cînd stătea lîngă ele la lift, o măsurau din cap pînă-n picioare. Dar Eva nu observă că aceste priviri iscoditoare ascundeau uneori o invidie arzătoare și dorința de a ajunge și ele ca ea.

Eva își închipuia că o judecau aspru. Și nu era de fapt decît o artistă cu un angajament aproape inexistent care avea pe conștiință un film ratat. Era mai curînd o buruiană și nimic altceva !

Cine era de fapt proprietarul apartamentului ei? Pallas-Film? Serner îi spusese că chiria era plătită pînă la sfîrșitul anului. O vor da afară atunci? Sau putea să locuiască mai departe dacă plătea ea însăși chiria? În ciuda faptului că o sută de mii de inși așteptau fără locuință! Ar fi fost în stare s-o rupă în bucăți ca să-i ia cheile. Și execuția ar fi putut avea loc pe pod, unde toți cei ce-i rîvneau locuința s-ar fi luat la bătaie pînă cînd cheile înșirate pe inel ar fi căzut și ar fi dispărut înghițite de apa lacului Mölaren. Îi veni să rîdă de gîndurile ei, dar nu izbuti decît să se mîhnească și mai mult.

Se uită iarăși la telefon. Pe cine putea să cheme ca să-și afle o mîngîiere?

Gunilla Winter nu era acasă.

Eva se trezea uneori în toiul nopții, scotea contractul și-l citea. De fiecare dată, însă, o apuca furia împotriva șefilor de la Pallas-Film. I se părea că nu mai știa să citească. Toate cuvintele erau pe înțelesul ei, dar poate că în realitate însemnau cu totul altceva decît pricepea ea, sau poate nimic. „Ai tu habar ce josnic s-au purtat cu tine?" o întrebase Gunilla. „Dar dacă filmul n-are succes, ne fac țapi ispășitori și pe tine și pe mine" spusese Hasse Lindgren. Și ca răsplată i-au oferit un contract pentru un rol anul viitor, într-un film care poate nu avea să fie turnat niciodată.

De ce fusese atît de proastă și de mîndră că reușise să primească acel contract și nu i-l arătase lui Hasse? Fusese încredințată că era numai treaba ei și că era obligată să-și apere singură interesele, fără să ceară sfaturile nimănui. Ce neghiobie, ce tîmpenie! Dar așa fusese ea întotdeauna, în toate situațiile în care ar fi trebuit să renunțe la mîndrie. Sacrificase totul, numai mîndria nu.

Birger Serner tuși puțin și-i aruncă Evei o privire întunecată. Ea abia mai sufla și tremura din toate mădularele pe colțul scaunului.

— N-ai încredere în noi? o întrebă el în cele din urmă.

— Ba da.

Eva zîmbi în chip de scuză. Întrebase și i se răspunsese. Teama îi dispăruse în cea mai mare parte. Omul cel

mare, din mijlocul plasei de păianjen care se chema Pallas-Film, nu mîrîise, nu mușcase și nici nu o invitase să-și ia tălpășița. Se așeză mai bine pe scaun și spuse.

— Aș vrea doar să știu cînd se turnează noul film și ce trebuie să fac eu pînă atunci ?

— Hm — făcu el cam încurcat.

Îi întinse o țigară și își aprinse un trabuc. Avea priviri dure. Prin fumul albastru un rictus ironic îi apăru în colțul gurii.

— Din păcate, trebuie să ne gîndim la o restrîngere a producției, spuse el.

Eva avu impresia că Birger Serner încerca să devină cît mai distant.

— Rolurile pentru noul film al lui Hasse Lindgren sînt deja date ? întrebă ea fără să se gîndească.

— Cine ți-a spus că Lindgren scrie un scenariu pentru noi ?

Mai întîi vru să spună că a citit într-un ziar, dar se răzgîndi :

— El mi-a spus o dată cînd ne-am întîlnit.

— Palavragiul ăla ! bombăni directorul Serner, rezemîndu-se de scaun și lărgindu-și gulerul cu degetul arătător. Încă nu ne-am gîndit la distribuirea rolurilor. Mai durează pînă ce va fi gata scenariul.

— Dar între timp trebuie să fac și eu ceva, spuse ea repede și în acel moment avu senzația că vorbește degeaba.

Birger Serner se ridică și-i puse mîna pe umăr. Zîmbea cu un aer protector, fixînd-o de sus în jos.

— Astea toate se rezolvă de la sine, micuțo, Ai încredere în noi ! Fă-ți lecțiile mai departe ! Și scuză-mă că acum am alte obligații...

Pe Eva o apucă amețeala. I se părea că se prăbușesc zidurile și că trece prin ea un vînt înghețat. Cînd ieși afară se simți mai bine. Ploua monoton, dar aerul era molcom și norii care pluteau peste acoperișuri aveau nuanțe mai deschise. Mirosea a primăvară.

Se îndreptă spre stația de autobuz, cu capul în jos, ca să se ferească de stropii de ploaie. Uitase să deschidă umbrela. Trecătorii care o vedeau își închipuiau poate că

ieşise să se plimbe într-o dimineaţă de aprilie şi nu în miezul unei zile de noiembrie, cînd se întuneca la trei.

Se simţea nespus de tulburată deoarece, din tot ce o apăsa pe suflet, nu putuse să spună decît o mică parte. Cu tertipuri şi cuvinte meşteşugite Birger Serner o făcuse să se simtă măruntă, neînsemnată. Nimic nu se schimbase.

Eva se privi în oglindă. Părea o stafie. Arăta slabă, fără urmă de culoare. Avea sub ochi cearcăne negre, de parcă ar fi dus-o numai într-o petrecanie săptămîni întregi.

Cuprinsă de teamă începu să se fardeze. Dar nu-i reuşi. Alesese culori prea stridente. Chiar şi la lumina camerei de baie fardul era prea ţipător, iar lumina zilei îi dădea un aer de vampă sulemenită. Rujul împrumuta feţei o nuanţă verde-liliachie respingătoare şi buzele erau lipsite de contur. Cineva sună la uşă.

Eva rămăsese încremenită ca un şoarece care simte pisica la pîndă.

Cînd auzi sunînd a doua oară, se sperie. Sunetul strident al soneriei o făcu să deschidă imediat şi să uite de mîzgăleala jalnică de pe faţă.

Era redactorul Jonsson. Surprinsă, se trase înlături El o salută cuviincios. Eva îi răspunse scurt, cu un aer întrebător. Îl pofti să ia loc şi el încercă să lege o conversaţie.

„Aşa se procedează cînd ai de îndeplinit o sarcină neplăcută", gîndi Eva, evitînd să-i întindă o mînă de ajutor. După cîteva clipe însă, situaţia deveni insuportabilă.

— Ceva nou ?

Jonsson se uită la fardul ei vulgar şi scutură din cap. Apoi, cu o mişcare iute şi neaşteptată scoase un bilet scris de mînă şi i-l întinse. Ea îl citi, dar nu înţelese nimic.

— Aici scrie ceva despre îmbrăcăminte. Ce-i asta ?

— E vorba de garderoba pe care ţi-a făcut-o Pallas-Film, în primăvară.

Ea tot nu pricepu, iar el transpira stînjenit.

— De fapt... altcineva trebuia să facă treaba asta, îngăimă el. Dar m-am oferit eu să rezolv ticăloşia asta... Am crezut că sînt un diplomat mai bun.

Acum înțelegea. Povestea îi părea atît de neverosimilă și de necrezut, încît trebui să întrebe :

— Pallas-Film vrea să-i dea toate astea înapoi ?

— Da.

Se uită țintă la el. Din obraji îi dispăru orice culoare, așa încît sub fard pielea i se făcu vînătă.

— Ah ! zise ea. Ce meschin. Au dreptul să se poarte în halul ăsta ?

— Nu... firește că nu.

Eva trecu pe lîngă el, deschise ușa dulapului și se uită înăuntru.

— Aici e tot, spuse ea. Rochia verde de tafta, cea de dantelă, capotul, bluzele...

Jonsson se ridică și se apropie de ea :

— Eva, te rog, fă-o într-un chip cît mai puțin neplăcut. N-ai decît să le lași în dulap cînd te muți.

— Să mă mut ?

— Da... Sau am înțeles eu greșit ?

Eva se clătină și se sprijini de tocul ușii.

— Totul e pe măsura lor... spuse ea rece și răspicat. Acum am înțeles.

— Dragă Eva, căută Jonsson s-o consoleze, cuprinzînd-o cu brațul. Toate astea sînt de neînțeles pentru mine. Eu n-am nici un amestec. Mi-e rușine. Hodorogii din consiliu sînt toți niște zaharisiți. Să nu crezi că am uitat prima seară cînd Hölger și cu mine te-am căutat și am mers împreună la restaurantul acela din orașul tău.

— Din păcate și eu mă gîndeam la asta.

— Eva, dacă noi am ține unul la altul și tu ai fi puțin mai drăguță cu mine, nu crezi că am putea găsi o soluție ?

Îi văzu fața apropiindu-se, ochii strălucindu-i. În clipa aceea i se păru că ia înfățișarea lui Birger Serner, a lui Hölger Källefors, a oricărui alt membru din consiliu, că ia mutra plină de pofte a fotografului Alvar Tyberg.

Îl lovi cu pumnul în gură. Apoi, începu să scoată rochiile din dulap și să i le arunce în cap.

— Uite-le aici ! Aici ! Astea ! Ia tot ce vrei și șterge-o !

El își duse palma la gură și se dădu înapoi, împiedicîndu-se de hainele în care i se încurcaseră picioarele. Eva luă de pe canapea perna albastră brodată cu fir de argint și o aruncă într-însul, dar nu-l nimeri. Perna lovi raftul de cărți, răsturnă fotografia surorilor ei și o glastră căzu jos, făcînd un zgomot asurzitor, cioburile împrăștiindu-se de jur-împrejur.

Un zgomot o readuse la realitate. Ridică privirea și dădu cu ochii de Jonsson care mai era acolo și se căznea cu broasca ușii ce nu se deschidea.

— Șterge-o mai repede ! O să primiți și zdrențele voastre și camera ! Dar așteptați cu moștenirea cel puțin pînă mă car de-aici.

Jonsson luă mîna de la gură. Era plină de sînge. Se întoarse repede și fugi pe scări, fără să mai aștepte liftul.

Cu răsuflarea întretăiată și cu ochii injectați, Eva se opri în prag. Își dădu seama ce făcuse. Fugi jos ca să-l oprească, dar el dispăruse. De rușine, își reveni. Ridică receptorul și chemă studioul.

— Pot vorbi cu directorul Serner ?

— Domnul director a plecat... Se întoarce abia mîine după-amiază.

— Aici Eva-Lotta Bergström... Bună ziua... Cînd ziceți că vine ? Mîine ?

— O ! Dumneavoastră sînteți ? Bună ziua. A plecat acum cîteva ceasuri. Da... vine mîine, dar cred că după ora trei.

Eva parcă o vedea pe telefonistă, subțirică și cu unghiile sidefate, așa cum o știa. „Fericito ! Tu n-ai altceva de făcut decît să umbli cu fișele centralei" gîndi ea.

Disperată, formă numărul lui Hölger Källefors. Ascultă mult timp apelul. Nu mai știa de cîte ori. Pe urmă puse receptorul la loc.

Ieși în balcon. Se înserase. Erau deschise o mulțime de ferestre și în fața ochilor i se desfășurau scene de familie. În ziua aceea nu ningea, dar aerul era rece. Fiind cu brațele goale, simțea răcoarea umedă a grilajului de la balcon. Deodată auzi un vîjîit. Pe deasupra clădirilor trecea un avion care se îndrepta spre aeroportul Bromma. Aluneca pe cer asemenea unei umbre ale cărei contururi

erau marcate de lumini roșii, verzi și albe. „N-am fost niciodată cu avionul", își spuse, „probabil că nici nu voi merge vreodată".

Apoi intră în cameră și o sună pe Gunilla Winter. Răspunse bona :

— Doamna Winter se întoarce seara tîrziu.

Eva se repezi jos să-și cumpere țigări. Ar fi trebuit să lase tutunul. De fapt, nu simțea nevoia imperioasă a țigării. Țigara era însă o ocupație.

În noaptea aceea retrăi convorbirea cu Birger Serner și vizita lui Frans Jonsson, reciti contractul de mai multe ori. Dar oricum îl sucea și-l învîrtea și în orice fel încerca să-l interpreteze, nu-i putea modifica nici o virgulă. Își reproșa că fusese o proastă, deoarece iscălise un petec de hîrtie fără nici o valoare. Cum de nu bănuise nimic atunci, în toamnă, cînd Serner acceptase atît de ușor propunerile ei. Ar fi trebuit să-și dea seama că propunerile ei nu însemnau mare lucru pentru Serner încît ca persoană particulară și ca director al unui studio de film să le ia în serios. Metoda lui dăduse rezultate, căci reușise s-o potolească, iar ea semnase de bună credință, un contract care, de fapt, stabilea că Pallas-Film nu îi datora nimic care să nu fie în favoarea întreprinderii.

Se simțea încolțită. Acoperită de batjocură. N-avea pe nimeni care să-i întindă o mînă de ajutor. Aplecîndu-se peste balcon revăzu prăpastia care părea că o îmbie. Vidul o atrăgea „Nimic nu mai are nici un rost" îi trecu prin gînd. „Dacă n-aș fi ezitat mai demult, acum aș fi scăpat de murdăria asta".

Toată dimineața se învîrti prin oraș ca să mai piardă timpul. Ar fi vrut să mănînce ceva, dar nu putea. Stătuse prea multă vreme nemîncată. Intră la un cinematograf cu program de scurt metraj, sperînd că măcar desenele animate o vor face să rîdă și să-și uite necazurile. Dar nu rezistă. După jumătate de oră ieși.

În fine, se făcu ora trei. Renunță să mai telefoneze, ca să-i pună în gardă și se duse direct la Pallas-Film.

Directorul Serner era acolo.

— Ce vrei ? o întrebă el rece, după ce Eva trase ușa după ea.

O ispitea gîndul să-i strige : „Tu ai pus totul la cale ! dar reuși să se stăpînească la început. Se poticni numai de cîteva ori, și termină relatarea prefăcîndu-se a crede că redactorul Jonsson ar fi acționat din proprie inițiativă.

— Și eu ce să fac ? întrebă Serner.

— Spuneți-mi cel puțin ce să fac *eu ?* Unde să locuiesc ? Rochii mai am. Cred că nu vreți să le luați și pe ale mele ! Dar unde să găsesc o cameră ?

Birger Serner se făcu roșu ca racul și ridică din umeri.

— Nu puteți fi acuzat că vă purtați prea frumos ! adăugă ea.

Încercînd să-și caute batista, îi căzu din geantă contractul. Îl ridică repede și i-l vîrî sub nas :

— De ce nu m-am gîndit eu atunci să scriu o vorbă și despre locuință ?

— Da... De ce nu te-ai gîndit ?

Răspunsul lui o făcu să amuțească o jumătate de minut.

— De ce se poartă Pallas-Film așa ? întrebă ea cu glas moale. Nu mai are nevoie de mine ?

— Nu... dacă persiști să fii îndărătnică așa cum ești acum ! Noi avem nevoie de oameni cu care să putem lucra.

— Dar eu am un contract pentru un rol ! îngăimă Eva deznădăjduită, împotriva convingerii ei că acel contract nu valora nimic, dar nutrind încă o vagă speranță că se înșela.

— Exact. Chiar tu l-ai iscălit. Dar în contract nu scrie în ce an se va face filmul.

Eva respiră precipitat.

— Mă gîndeam că... adică... voiam să am asigurarea că primesc un rol anul viitor.

— De ce n-ai spus asta de la început ? o zeflemisi el cu un aer dezolat.

— Am să mă duc la un avocat.

— Mă rog... Ce e scris e scris ! Contractul este ireproșabil... și cred că l-ai citit bine cînd l-ai semnat.

Eva începu să plîngă :

— Și acum ce să fac ? întrebă ea printre suspine.

— O idee ar fi să pleci iar la țară. Acolo e un loc mai potrivit pentru tine.

Limbajul lui o scoase din sărite. Se ridică de la locul ei de lîngă ușă și se îndreptă spre birou, se sprijini cu pumnii de tăblia biroului, se aplecă spre omul din fotoliu și-i strigă :

— Numai tu ești vinovat de toate ! În primul rînd, voi mi-ați dat un rol care nu mi se potrivea și cînd v-ați dat seama că nu reușiți să păcăliți publicul cu noua voastră „descoperire“ nu v-a venit altceva în cap decît să vă bateți joc de mine cu acest contract !

— Mai potolește-te nițel !

— Și ați ales și momentul potrivit, cînd Holger e în Anglia... El n-ar fi admis asta niciodată !

— Holger a fost primul care a spus că tu nu...

— Mai potolește-te tu ! Și nu îndrăzni să spui minciuni despre Holger, că altfel...

Ridică poșeta să-l izbească în obraz, dar se răzgîndi.

— Te rog să mă scuzi, o repezi el. Am de lucru. Dacă n-ai de spus altceva decît obrăznicii, poți să pleci !

Eva se retrase un pas înapoi continuînd să strîngă geanta în mîini.

— Aș vrea să știu dacă, după toate astea, te mai poți uita în oglindă fără să-ți fie silă, spuse ea.

El apăsă pe butonul telefonului interior, în timp ce ea se întoarse și se îndreptă spre ușă, încercînd să-și facă o ieșire demnă.

Holul i se păru imens și avu impresia că dușumeaua cu covor albastru se mișca sub picioarele ei. După ce trecu de cabina portarului, începură să-i curgă lacrimile. Acum era rîndul ei să plece de la Pallas-Film așa cum le văzuse și pe altele, în prima săptămînă cînd sosise acolo. După ce va ajunge acasă, îi va scrie lui Hasse, hotărî ea. Dacă ar fi rămas lîngă ea, cu siguranță că toate astea nu s-ar fi întîmplat.

După ce-i scrise și lipi plicul, cu foile udate de lacrimi, rămase pe scaun cu privirea în gol. Faptul că nu dăduse nici un semn de viață — nici măcar un rînd sau un te-

lefon — nu putea să însemne decît că nu dorise. Dacă era așa, dacă se simțea liber și fericit fără ea, atunci nu voia să-l mai deranjeze. Arse scrisoarea în scrumieră. Apoi, o chemă pe Gunilla Winter. Era acasă.

— Vai de mine, fato, ce curios îți sună glasul ! începu ea.

Eva încercă să-i povestească totul, dar nu reuși să scoată decît vorbe fără șir. După scurt timp, Gunilla o întrerupse :

— Îmbracă-te și vino aici, sărmana de tine ! Să stăm de vorbă.

Gunilla avea musafiri. Eva se întoarse imediat spre ușă, cînd zări în lumina albăstruie a televizorului silueta unui cap cu bucle.

— Stai pe loc, prostuțo ! E Helga ! o reținu Gunilla.

Helga Kowalewska ! Asta mai lipsea ! Ce-i spusese ? O vîrstă care se termină cu „zece" este o calitate de invidiat ? Acum se părea că nimeni nu cerea așa ceva.

Gunilla o îndemnă să intre în cameră. O salută pe Helga și se așeză între ea și Bengt. Era bucuroasă că cei doi nu aveau timp să se uite la ea.

Dar fu de ajuns să stea cîteva clipe liniștită, ca să se simtă cuprinsă de sfîrșeală. Cînd Bengt închise televizorul, ea era într-o dispoziție prielnică unei confesiuni depline. Lampa din spatele aparatului era aprinsă, iar restul camerei rămăsese în întuneric. La lumina aceea slabă, numai ochii și țigările aprinse străluceau uneori.

— Fir-ar să fie ! exclamă deodată Gunilla. Îngrozitor !

Eva amuți. Compasiunea lor era prea exagerată pentru a fi adevărată. Dacă Gunilla dorea să joace teatru la ea acasă, atunci mai bine să tacă, gîndi Eva. Nu avea nevoie de compătimirea asta. Însă cînd Helga Kowalewska o rugă să povestească mai departe, ea se supuse. După aceea, Gunilla spuse :

— Și noi care credeam că ești foarte bine văzută.

— Și acum ce să fac ? întrebă Eva.

— Să stărui ! fu răspunsul Gunillei.

— Nu mai am putere.

— Ai ! spuse Helga.

— Ajutați-mă ! Haideți cu mine la Pallas-Film și încercați să vorbiți cu Serner.

— Eu ? N-aș reuși decît să-i fac să nu-mi mai dea niciodată vreun rol, spuse Gunilla.

Eva nu răspunse. „Am bănuit eu... Atît valorează prietenia Gunillei Winter !"

Helga Kowalewska îi puse mîna pe braț :

— Trebuie să ai în tine această putere. Dacă nu, n-ai ce să cauți în lumea noastră.

Eva își retrase brusc brațul.

Bengt, soțul Gunillei, rămăsese înfundat în fotoliul lui, cu pipa în mînă — martor mut. Le vedea și le auzea pe cele trei femei pe care putea să le cîntărească, întrucît nu luase parte la drama fetei și nu risca să fie chemat în ajutor...

— Firește că te ajutăm, o încurajă Gunilla. Ai putea să ai mai multe șanse la televiziune. Nu-i așa, Helga ?

Helga Kowalewska dădu din cap afirmativ.

Gunilla continuă înfierbîntată :

— Singurul mod cinstit de a te răzbuna contra lui Birger Serner este să lucrezi mai departe. Arată-le ce poți, dovedește-le ce prostie au făcut cînd te-au dat afară. Dacă Pallas-Film va ajunge într-o bună zi să te caute ca să-ți propună un rol, atunci e rîndul tău să stai de vorbă cu domnul director Serner.

Eva se ridică :

— Îți mulțumesc că m-ai primit, dar acum plec, spuse ea.

Stătea în picioare în fața celor trei care formau un triunghi. Înainte fusese în centru. Acum era în afară.

— Mai stai un pic, o rugă Gunilla. Dragul meu Bengt, du-te și pune apă pentru ceai.

Bengt se ridică imediat.

— Mulțumesc, nu-i nevoie, vă rog să nu vă deranjați pentru mine, stărui Eva și încercă să-l oprească pe Bengt.

El o dădu la o parte, zîmbindu-i amabil.

— La revedere ! se adresă Eva celor două femei. Știu că nu mă priveați cu ochi buni astă primăvară. Poate că

vă era teamă de o concurentă. Dar nu-i nici un pericol. Aș fi ultima care să vă sufle de sub nas onorariile sau rolurile sau publicitatea...

Simți că se sufocă. Se întoarse și începu să alerge pe coridor afară. În momentul cînd ieșea cu mantoul pe braț, o auzi pe Gunilla care, cu o voce plină de compătimire, spunea: „... nu trebuie lăsată singură în halul în care se află..."

Eva nu așteptă ascensorul. Fugi pe scări în jos. Pe o treaptă scăpă fularul de mătase care se încolăci ca un șarpe verde. Helga Kowalewska o ajunse din urmă în stația autobuzului și o luă de braț:

— Să mergem la mine, îi propuse ea. Rămîi și peste noapte. Hai să luăm o mașină!

Eva se lăsă tîrîtă.

Noaptea următoare Eva se plimbă deznădăjduită, cu o privire rătăcită, mult timp de-a lungul cheiului. Uneori se oprea și se uita la apa care unduia ademenitor. Suprafața uleioasă avea un luciu misterios. Dar de fiecare dată se retrăgea și pornea mai departe. I se părea că cineva se ținea după ea: o Helga Kowalewska invizibilă. Își aminti discuția din locuința acesteia, după criza de nervi de la Gunilla Winter. Îi răsunau încă în urechi, cînd tare, cînd mai încet, frînturi de fraze și fraze întregi.

Cînd se întorsese în Suedia, Helga se trezise fără slujbă și fără un ban. Toate rudele îi muriseră, ca și vechii ei protectori, iar colegii de teatru din anii de debut uitaseră de existența ei.

„Stătea mai prost decît mine", își spuse Eva „Dar Helga Kowalewska rezistase totuși atracției apei. Eu mă pot întoarce acasă".

Avea doar o casă părintească, părinți și frați. Și nici nu lipsise atît de mult, încît să fie uitată de prieteni și de colegi.

Cu cît se gîndea mai mult, umblînd fără nici o țintă, și cu cît se simțea mai obosită și mai înghețată, cu atît i se părea mai firesc să se întoarcă imediat acasă. Nu era cioplită dintr-un lemn mai slab decît Helga Kowalewska!

XXIII

În timp ce pomi împodobiți de crăciun se înălțau în piețele Stockholmului și de pe afișe și din ziare candidatele pentru procesiunea Luciei zîmbeau ademenitor, Eva trimise într-un plic cheile locuinței la Pallas-Film și plecă. Orașul îi devenise nesuferit. Chipurile dulcege ale candidatelor îi făceau numai silă fiindcă nu știa despre ele îndeajuns ca să le poată urî. Și ea fusese o dată „Lucia" — deși într-un oraș de provincie — și dacă ar fi scăpat atunci de această onoare, mai mult ca sigur că ar fi fost cruțată de toate necazurile care au urmat.

Geamantanele erau mai grele decît la venire. „Tot am strîns ceva boarfe anul ăsta!" își zise ea în glumă și încercă să se bucure că celelalte lucruri fuseseră de împrumut. Atît de multe rochii! Ar fi fost greu să se care cu ele!

Zăpada cădea fără încetare cînd Eva sosi în orășelul ei. Nu o aștepta nimeni și nimeni nu o recunoscu pe strada principală, cînd se îndreptă spre stația autobuzului cu care trebuia să se ducă spre casă. Oamenii din oraș fuseseră obișnuiți să o vadă mergînd mîndră și dreaptă, plină de veselie. O fată cărîndu-și bagajele și furișîndu-se ca o pisică izgonită pe lîngă zidurile caselor nu prezenta interes.

Eva nu vedea nici afișele, nici reclamele care atîrnau pe singura stradă comercială a orașului, nici șirul de clădiri cu două etaje și vitrinele lor. Văzuse destule reclame luminoase care-i luaseră ochii.

— Eva?... Hei!

Se opri. Trebui să se gîndească mai întîi, ca să-și dea seama că o strigase cineva și că era vorba de ea. În fața ei stătea Gun. Nu putea s-o ocolească. Nici măcar cu privirea. Fu nevoită să se uite în ochii ei. Își strînseră mîinile, se pupară. Gun începu să pună întrebări și Eva îi răspunse în dodii.

— Da, acum am sosit și vreau să plec cu autobuzul acasă.

Gun rămase dezamăgită. Se vedea asta pe fața ei. „Probabil că vechii prieteni nu mai sînt destul de buni", îi șoptea un drac la ureche.

— Rămîi barem pînă mîine ! Ar fi grozav să stăm și să povestim noaptea asta ! Eu locuiesc singură acuma.

Gun așteptă pînă Eva dădu un telefon acasă, să anunțe că a sosit, dar va rămîne peste noapte în oraș. Apoi o asaltă cu întrebări și, încă înainte de a ajunge la Gun, Eva se simți istovită.

Nu înțelegea de ce Gun dădea atîta importanță la toate și punea atîtea întrebări. Avea o voce aspră, plină de nerăbdare și cu toate că Eva turuia ca o placă, tonul ei chinuit nu-i scăpă.

Gun se întrebase adesea dacă nu cumva Eva era prietenă cu ea numai pentru că deosebirile dintre ele o avantajau. În timpul verii și în toamnă o admirase pe Eva de la distanță și o invidiase cu oarecare decență. Acum însă nu se putu abține să nu-și ia revanșa :

— Știi că fostul tău iubit, Gunnar, e acum prieten cu Ellen ?

— Știu, minți Eva stăpînindu-se. Ne-am scris din cînd în cînd.

— Și Rutger Sörensen e logodit.

— Era încă dinainte să plec eu la Stockholm.

— Zău ?

— Da, da... precis !

— Se poate...

După ce ajunseră acasă, Gun pregăti masa, apoi se așezară la taclale, glumiră, rîseră împreună ca altă dată. Cînd veni timpul să întoarcă deșteptătorul și să se bage în pat, Eva nu mai putu să se stăpînească. Odăița în care Gun stătea acum singură arăta ca în primăvară. Era încărcată de amintiri vii din anul fericit petrecut în acest oraș, punînd față-n față trecutul și prezentul. Izbucni în plîns. Gun sări din pat cu trupul ei durduliu și o întrebă îngrijorată ce se întîmplase. Eva își îngropă și mai tare obrazul în perne și încercă să se scuture de mîna care se așezase pe umărul ei.

— O să-mi treacă, spuse ea printre suspine. Lasă-mă numai puțin în pace !

Gun se vîrî din nou în așternut și fața ei copilăroasă exprima îngrijorare și compătimire. Gîndurile o luară razna și inima începu să-i bată plină de nerăbdare : mîine va avea multe de povestit !

A doua zi, vremea era ceva mai bună. Ningea încă, dar printre norii trecători răzbătea o lumină aurie. Pe la amiază apăru soarele și se iviră petece de cer albastru, iar pe trotuare zăpada începu să dispară.

Eva întîlni oameni care o salutau zîmbind. Își dădu osteneala să le răspundă la fel, dar nu reuși, fiind chinuită de tot felul de întrebări. I se părea că privirile bărbaților o dezbrăcau, ceea ce îi amintea de anumite scene din film. Convingerea că era privită de sus se întărea. Surîsul lor parcă spunea : „A răsărit ca un soare și s-a întors ca o clătită".

Îi promise Gunei să treacă pe la ea, la birou. Îi părea rău acum. Arboră un zîmbet încîntat, strînse mîinile colegilor, răspunse la întrebări, se lăsă îmbrățișată, pînă ameți de atîta afecțiune.

Cînd Eva își văzu fostul șef, zvelt și negricios, cu un zîmbet plin de superioritate, făcîndu-și loc printre fete, stăpînirea de sine i se spulberă aproape de tot.

— La începutul anului facem angajări noi, o anunță el. Dacă domnișoara Bergström vrea să lucreze iar la noi, este binevenită.

— Multe mulțumiri, foarte drăguț din partea dumneavoastră, răspunse Eva. Dar...

Și-i spuse, ca să audă toată lumea, cît de ocupată era : o mulțime de treburi, lecții, interviuri, pregătiri pentru viitorul film.

— Ce fel de film va fi ? Spune-ne să știm și noi, că murim de curiozitate.

Se înghesuiau în jurul ei, se îmbrînceau, o întrebau insistent dacă era adevărat, sperînd mai degrabă să nu fie și în același timp dorind să fie adevărat fiindcă succesul ei se răsfrîngea și asupra lor.

Eva zîmbi și declară cam stingherită :

— Asta deocamdată e secret.

— Eu n-am înțeles nici în ruptul capului de ce trebuie să fie atîția despuiați în filme, spuse indignată fiica șefului.

Celelalte chicotiră. Eva se înroși.

— Asta-i doar pentru noi bărbații, glumi șeful. Ni se arată pe ecran, ca să ne bucure, ceea ce altminteri aflăm fiecare de unul singur în strictă intimitate.

Eva socoti că remarca șefului era ordinară. Pauza pentru cafea se terminase și de-acum putea să plece. Ușurată, își aruncă mantoul pe umeri. Vîntul înghețat de afară i se păru uimitor de curat. Nu știa ce să facă și de aceea se întoarse în camera ei. Între timp, o căutase Sören Holm și lăsase vorbă că se întoarce. „Spuneți-i că n-am venit încă", ar fi vrut s-o roage pe gazdă, dar nu avea curaj. La puțin timp după aceea el apăru, mai vioi decît oricînd, cu ochi sclipitori, și ceva mai slab. Îi istorisi și lui același lucru ca și celorlalți. Puse din nou banda cu povestea despre perspectivele ei strălucite, care se depănă ireproșabil. Cînd el nota cîte ceva, se simțea ușurată, cînd punea carnetul și tocul jos, teama amenința s-o paralizeze : „Nu mă crede !".

Dar el zîmbea mai departe, de parcă voia să spună : „Pentru toate astea să-mi mulțumești mie".

Apoi începu și el să povestească ce se mai întîmplase pe la clubul de teatru. La 6 ianuarie, aveau premieră. Spunea plin de mîndrie că nu făcuseră niciodată atîtea repetiții și socotea că va fi un eveniment. Fiecare amănunt fusese pregătit temeinic.

— Cred că în felul ăsta ai făcut să le treacă pofta să mai joace ! îl tachină ea.

— Nicidecum ! replică Sören zîmbind. Sînt plini de spontaneitate. Astă seară repetăm. Nu vii să ne vezi ?

— Cu plăcere ! promise ea.

Cînd rămase din nou singură, începu să se gîndească înspăimîntată la Gunnar. Acceptase invitația cam în pripă. Gunnar era un nume din zilele fericite. Ellen îl păstra mai bine decît ea.

Cînd se gîndi cîte cunoștințe se perindaseră în jurul ei, se sperie. Dar dacă îi era într-adevăr dor de cineva, atunci acela era Hasse Lindgren. De ceilalți își aducea

aminte numai în treacăt, ca într-un vis în care încerca să se depărteze de trecut.

În seara aceea, în subsolul teatrului, primul cuvînt pe care i-l adresă Gunnar lui Sören Holm se referea la Eva.

— Ai văzut-o ? întrebă el încet ca să nu-l audă Ellen.

— Da, îi zise Sören, în vreme ce gîndea : „De ce oare prostul ăsta nu poate să se descotorosească de Eva, măcar acum, cînd a găsit o fată atît de liniștită, cu care se poate consola ?“.

— Vine aici ?

— Da... exact ! răspunse Sören flegmatic.

Ceilalți se uitară unul la altul și se apropiară de ei.

— Are să ne critice, n-are să ierte nimic !

— Și n-are voie ? întrebă Sören.

Toți erau numai urechi, iar el continuă :

— Mi-a spus o istorie grozavă despre succesul ei și despre lumea care-i cade la picioare, dar eu mă întreb dacă o fi totul chiar atît de frumos... Eva pare să fie cam istovită... Probabil că nu stă bine cu nervii.

Ellen interveni :

— Cineva spunea că nici n-are voie să se mai întoarcă la Stockholm. Pallas-Film ar fi expediat-o acasă.

— Cine a spus asta ? întrebă Gunnar pe un ton ridicat.

— Vai de mine, cum mai sari în sus ! spuse Ellen. Se pare că zvonul vine de la „Waernlof și fiii“. Cred că ea s-a dat de gol. Sau poate vechile ei colege au scornit asta.

Cînd Eva apăru în mijlocul lor, toți amuțiră. Apoi începură să rîdă, să-i strîngă mîinile și să o asalteze cu fel de fel de întrebări. Singurul care nu scotea nici un cuvînt era Gunnar. În tot timpul acesta rămase în fundul sălii. Cînd Eva se uită lung și întrebător la el, Gunnar privi în altă parte. Ellen se duse și-l luă de braț.

Repetiția o întristă pe Eva. Aproape uitase că Sören știa să-și instruiască oamenii cu atîta pricepere. Repetau „Euridice“ de Anouilh. Sören era impresionant în rolul harpistului decăzut, tatăl lui Orfeu, Lennart era un Orfeu romantic, cu ochi blînzi, iar Gunnar, palid și de nepă-

truns, juca rolul lui „monsieur Henri". La urmă, Sören întrebă șovăitor :

— Ei, cum am fost ?

— Sînt uimită ! recunoscu ea.

— De ce ?

Zîmbi stingherită.

— Profesioniștii își bat joc mai totdeauna de amatori. Te lași influențat fără să vrei și crezi că toți amatorii...

— Vrei să spui că sîntem la nivelul profesioniștilor ? întrebă Sonja.

— Nu... dar sînteți niște amatori de prima mînă.

Eva mai făcu vreo cîteva remarci de amănunt, dar de cele mai multe ori se abținea. De ce să critice și să rănească ? Apoi plecă cu Sören spre casă. Ellen dispăru repede cu Gunnar.

Sören dădu frîu liber fanteziei. Ce bine ar fi dacă Eva ar avea măcar o dată pe an timp să joace la clubul teatrului. Ea îl ascultă emoționată și speriată și se întrebă : „Ce-ar zice dacă ar ști cît timp am eu acum ?".

În seara aceea Gun își invitase un prieten, avînd în vedere că gazda era plecată. Eva știa că nu trebuia să se întoarcă înainte de miezul nopții. După ce Sören plecă spre casă și o lăsă singură, doi tineri, ca două umbre mișcătoare, se luară după ea.

— Eva ! zise unul rînjind.

— Și ce-i cu asta ? întrebă celălalt.

— Gagica e mișto, pe deasupra !

— Și pe dedesubt așijderea.

— De unde știi tu ?

— Păi, am văzut-o...

— Tu ? Cînd, bă ?

— Bine-nțeles la cinema... Altfel cum ? Așa o mielușea nu-i de nasul nostru !

— De unde ! Asta se lasă numai la granguri cu punga doldora de bișțari.

Eva nu știa dacă trebuia să rîdă sau să se înfurie.

Cînd ajunse la vilă, lumina era încă aprinsă. Însemna că trebuia să mai aștepte, fiindcă prietenul Gunei era încă sus. Eva o blestemă în gînd pe Gun și o luă înapoi

spre orașul ale cărui lumini sclipeau în vale ca o diademă. În jur, totul era cufundat în întuneric.

Era atît de obosită, încît o apucă frigul. Nu mai era sensibilă la frumusețea unei nopți blînde de decembrie, cu nori trecători și cu fulgi rari de zăpadă.

În cămăruța ei, Gun, cu obrajii îmbujorați, se prefăcea că doarme. Eva o privi insistent.

— Eu deschid feréastra, spuse ea. După atîta distracție nu strică puțin aer curat...

Gun nu spuse nimic, dar fața i se îmbujoră și mai tare.

A doua zi, Eva își împachetă lucrurile, o lăsă pe Gun singură și plecă spre casă cu autobuzul.

În fiecare dimineață, cînd Lena pleca la serviciu, și în fiecare seară, cînd se întorcea palidă și obosită, Hasse avea remușcări că el stătuse între timp liniștit și comod.

— Tu ce-ai făcut azi ? îl întreba ea.

Și cînd nu era în stare să-i arate în loc de răspuns un teanc de pagini scrise, se simțea un criminal. Și în afară de scris ce mai putea face ? Numărul de pagini nu era o dovadă de sîrguință. Cum să-i explice că, uneori, se învîrtea ore în șir ca un leu în cușcă, gîndindu-se numai la un amănunt ? Lena credea probabil că umbla aiurea sau trîndăvea, în timp ce ea muncea ca să cîștige bani de mîncare, chirie și impozite...

— Ce faci tu, dragă, toată ziulica ? îl întreba zîmbitoare. Ai întîlnit cumva vreuna din fetișcanele tale ? Ești atît de indiferent cu mine !

Uneori, ca s-o necăjească, enumera pe degete cunoștințe imaginare. Lena rîdea. Cînd însă nu era dispus să glumească și o asigura supărat că are altceva mai bun de făcut decît să fugă după fete, Lena nu-l credea. Era geloasă. Toate presupunerile pe care le făcea — mai în glumă, mai în serios — nu aveau nici un temei. Avea însă dreptate cînd spunea că el se gîndea mai puțin la ea decît ea la el.

Hasse încerca un dor nebun după Eva. O adora de la distanță, la fel cum adorase chipul idealizat al Lenei, cînd era cu Eva zi și noapte.

— Sînt un mare măgar ! se apostrofa singur.

Lena îl supunea uneori la un adevărat interogatoriu, întrebîndu-l ce fel de prietene avusese în timpul cît fuseseră despărțiți, cîte la număr.

— Termină odată pînă nu mă-nfurii ! se zbîrli el. Eu nu te-ntreb de cunoștințele tale.

— Nu o faci, pentru că nu mă iubești destul de mult ! îi replică ea sec.

Poate avea dreptate. Nu avusese nici măcar curiozitatea s-o întrebe cine era proprietarul aparatului de ras și al cravatei din baie, pe care ea le ascunsese în prima seară.

În schimb fusese gelos pe ea pe cînd era cu Eva și se întrebase adeseori cine-i ținea locul lîngă Lena. Într-o zi, îl apucă disperarea. Lena îl acuza uneori de fapte de care el nu era vinovat și atunci își spuse că era mai bine să aibă măcar una. Lena tot nu avea să afle niciodată și în orice caz nu va termina cu întrebările și cu pisălogeala.

Formă numărul Evei. Voia să o audă numai și să-i spună ce mai făcea. Oricum, se simțea și el răspunzător de soarta ei.

Nu-i răspunse nimeni. Nici a doua zi. Într-o dimineață, se duse cu metroul în centru și apoi cu autobuzul pînă în cartierul ei.

Se opri uimit în fața ușii. Cartea ei de vizită nu mai era pe ușă. Sună de mai multe ori, dar nu-i răspunse nimeni. Dinăuntru nu se auzea nici un zgomot.

XXIV

Ulla-Karin merse și în săptămîna de dinaintea crăciunului pînă seara tîrziu la cursurile de gospodărie. De aproape o lună mama ei suferea de o gripă afurisită, așa că în casă multe treburi rămăseseră nefăcute.

Eva se apucă de dereticat și munci pe rupte ca să termine pregătirile de crăciun. Era bucuroasă că putea fi de folos și că avea ceva de făcut. Pe deasupra, era atît

de obosită, încît noaptea dormea buștean, scăpînd de o groază de gînduri chinuitoare.

Nu ieșea însă din curte, iar cînd veneau vecinii în vizită ca să-și astîmpere curiozitatea, se ferea să dea ochii cu ei. Cel mai lung drum pe care l-a făcut a fost pînă la pădure, unde și-a ajutat frații mai mici să aleagă un pom de crăciun. În cizme de cauciuc, cu pantaloni lungi și cu toporișca sub braț, mergea apăsat ca un bărbat, prin zăpada umedă, printre copaci. Cînd ajunse la un luminiș, unde se încrucișau niște poteci, auzi tropăitul unui cal. Făcu un ocol. Cel din sanie era Olle, băiatul vecinului, un lăudăros fără măsură.

Nu o zări. Se întrebă speriată unde avea să ajungă dacă se purta astfel. De ce se ferea de lume? Era un semn că înnebunea pe nesimțite?

În dimineața de crăciun, în vreme ce restul familiei se dusese la biserică, ea rămase singură acasă. La radio nu se auzea decît muzică de orgă de o măreție sumbră și voci solemne de predicatori. Închise aparatul și se băgă iar în pat.

În ultimele zile, se gîndise mai mult ca de obicei la Hasse. Încercă să-l strige, în camera aceea pustie și tăcută.

„Unde ești? Mă auzi? Simți cum ard de dorul tău?"

Se rușină și tăcu. Rămase nemișcată, pe spate. Oriunde își îndrepta privirea, nu vedea decît ochii lui.

A doua seară de crăciun, întreaga familie fu invitată la masă la niște rude. Era prima invitație de acest fel. Eva nu voia să meargă. Se gîndea ce să spună ca să scape și să nu supere pe cineva. Dar înainte de a găsi ea un pretext, îi veni în ajutor maică-sa, care, foarte încurcată, îi dădu de înțeles că era mai bine să rămînă acasă:

— Știi... mătușa Kati... Ea e foarte demodată... Știi... și dacă vine vorba de film și de chestii de-astea...

— Și e rău cînd oamenii se văd așa cum i-a făcut bunul dumnezeu! completă Eva cu obrăznicie.

Maică-sa se înroși, dar nu reuși să-și ascundă ușurarea:

— E bine că înțelegi ce-am vrut să spun...

Eva își luă curajul să-i pună o întrebare:

— Au vorbit mult despre mine... după aceea?

Maică-sa se îmbujoră din nou :

— Abia ne puteam arăta în lume, iar despre tine pălăvrăgesc și acum.

Taică-său o întrerupse nerăbdător. De vreme ce Eva rămînea acasă, el îi spuse ce trebuia să facă : la ora nouă să mulgă una dintre vaci care fătase, să dea de mîncare la păsări...

„Ai ajuns unde meritai!" își zise ea, în timp ce ședea cu găleata între genunchi și își rezema obrazul de crupa vacii. „Asta-i locul nimerit pentru tine!".

I se părea însă curios că această ocupație nu era chiar atît de dezgustătoare pe cît ținea ea minte. Faptul că mai avea încă destulă îndemînare îi dădea un sentiment de satisfacție.

Era în pat cînd veniră ceilalți de la petrecere, dar încă nu adormise.

Ulla-Karin urcă furtunos scările, dădu buzna în odaie și se trînti pe scaun, rîzînd cît o ținea gura. Eva se uită la ea. Avea abia cincisprezece ani și era frumușică. Îi povesti cum se refugiaseră într-o cameră cu un patefon și dansaseră, cu toată împotrivirea unei mătuși bigote și ipocrite și a altora... Cutare spusese una, altul alta, doi se furișaseră afară unde au stat vreo jumătate de oră... Că ea se ascunsese sub scară cu un văr de optsprezece ani, în timp ce ceilalți, chicotind și țipînd, îi căutau prin dulapuri, în pod, în pivniță și prin alte cotloane.

Eva o ascultă cu un zîmbet șters, simțindu-se deja bătrînă, fără să se fi bucurat de o tinerețe ca a surorii ei! Singurul lucru pe care dorea să-l afle era dacă spusese cineva ceva despre ea, dar îi fu rușine să întrebe.

În timp ce Ulla-Karin se dezbrăca și își atîrna hainele pe scaun sau le arunca pe jos, zise pe neașteptate :

— Asociația tineretului dă o serbare și Olle ar vrea să vii și tu la cămin să povestești cum e la studioul tău.

„Niciodată" îi răspunse Eva în gînd.

— El o să telefoneze zilele astea, continuă Ulla-Karin, în timp ce trăgea de bretelele sutienului mult prea mare.

Eva nu-i răspunse, însă Ulla-Karin continuă să trăncănească nestingherită mai departe.

— Dealtminteri, toți vecinii își închipuie că ai venit acasă fiindcă ești însărcinată.

Eva simți că explodează: „Oamenii ăștia n-au în minte decît închipuiri murdare? Ei nu știu decît una și bună, să bîrfească în toate felurile?" Sora ei era însă de altă părere, lucru care se observa după tonul indiferent și șuvoiul de cuvinte ce curgea fără oprire.

Eva se obișnui cu ideea de a duce o viață liniștită, izolată, de fiică de țăran, bună la toate, care robește fără plată, în vreme ce anii treceau și surorile mai mici aveau să crească și să se mărite, iar ea rămînea acasă, fată bătrînă, sprijin devotat și răbdător al părinților. Asemenea animale de corvoadă, puternice, cu chip de femeie dar fără sex, existau în multe gospodării țărănești. Poate viața lor însemna o tihnă, la care ar fi trebuit să aspire oricine, după ce a încercat să zboare spre soare și și-a ars aripile...

Olle o căută de mai multe ori la telefon. Eva îi refuză propunerea. În cele din urmă, el mormăi:

— Speram să putem da un anunț la ziar, dar acum e prea tîrziu. Totuși, dacă regreți hotărîrea și nu te simți atît de sus față de noi, mai poți să vii! Am vrea să te vedem, dacă tot ești acasă. Doar am făcut atîtea împreună!

— Asta vrea să aibă două înțelesuri, îi spuse Eva fără ocol, dar îi păru rău numaidecît de asprimea răspunsului.

Ori de cîte ori spunea „nu", sora ei se înfuria. Cînd Ulla-Karin voia să meargă la dans, maică-sa tot îi mai punea condiții. De data asta condiția se numea Eva. Copila de cincisprezece ani nu avea voie să se ducă singură. Ulla-Karin plîngea, făcea gălăgie și o făcea pe Eva în toate felurile: „vrăjitoarea dracului", „fără inimă", pentru ca imediat după aceea să se gudure pe lîngă ea. Eva prefera să evite să-i dea micuței un răspuns potrivit.

Simțea că îndărătnicia ei nu era normală și asta o înfricoșa. Existau multe motive să se ducă, chiar numai

ca să le arate că nu-i era nici o teamă și că nu era nici cu nasul pe sus. Putea să-și strîmteze și mai mult rochia și așa destul de strîmtă și să le dovedească tuturor că cele spuse despre ea erau numai scorneli răutăcioase și, în sfîrșit, se putea urca din nou pe scenă să-i facă s-o asculte !

Rămînea însă acasă numai dintr-o încăpățînare pe care ea o numea „principiu" sau „mîndrie".

Familia sărbători revelionul la un vecin, în timp ce Eva îl petrecu singură, acasă. În seara aceea calmul pe care-l încerca de cîteva zile începu să se spulbere. Liniștea fermei îi părea un mîl în care se cufunda mereu, tot mai adînc. Gîndurile i se îndreptau spre cei de la Stockholm.

Holger și Yvonne avuseseră de gînd să se întoarcă din Anglia să-și petreacă sărbătorile acasă. Poate mai erau încă la Stockholm. Simțea că făcuse o prostie de neiertat că nu rămăsese acolo. S-ar fi dus la ei și ar fi ajutat-o să rezolve toate problemele. Presimțea că, în curînd, nu avea să mai găsească nici o justificare pentru starea de apatie care o făcea să lenevească în casa părintească, în timp ce zilele treceau una după alta, reducînd tot mai mult posibilitățile de întoarcere.

Hasse Lindgren ! De ce nu-i scrisese, măcar ea, niciodată ? Nu era de vină numai mîndria, ci îndărătnicia ei, prostia ! Firește că i-ar fi răspuns și poate chiar mai mult decît atît, ar fi ajutat-o.

Eva visa cu ochii deschiși, amintindu-și cum stăteau unul în brațele celuilalt. Mîinile lui, sărutările, căldura, hîrjoana lor, rîsetele, cum se uitau unul în ochii celuilalt și adormeau pînă la urmă îmbrățișați.

De ce nu fuseseră în stare să rămînă împreună ? Pentru ce fuseseră zilnic neînțelegeri între ei ? Oare erau atît de stăpîniți de ambiția de a face carieră încît nu le mai rămăsese putere pentru o viață normală ? Filmul pentru ea și romanul pentru el însemnau totul ? Sau poate nici unul, nici celălalt nu fuseseră în stare să uite vechea iubire ? Pentru ei totul era mai degrabă tragic, deoarece ceilalți, Lena, soția lui, ca și Gunnar al ei, apucaseră alte drumuri...

Cînd se gîndea la Gunnar și la Ellen, Eva zîmbea. El arăta cam încordat și stingherit, ea enervată și intimidată, plină de teama de a nu pierde ceea ce abia cîștigase.

Cum se descurcau Gunilla Winter și Bengt ? El o iubea, de lucrul acesta era convinsă. Pentru el Gunilla era cea mai mare artistă și numai ranchiuna celorlalți îi compromisese cariera ! Bengt se sacrifica din suflet pentru ea și făcea tot ce putea fără să crîcnească. Cînd Gunilla cîștiga destul și lucrurile mergeau foarte bine, el era fata-n casă și avea grijă de copii. În perioadele mai puțin fericite, cînd trăiau numai din salariul lui, el se lăsa de fumat, renunța și la sticla de vin de sîmbătă seara, își întorcea costumul pe dos ca să strîngă bani pentru o rochie nouă, de care Gunilla avea mare nevoie ca să fie la modă, atunci cînd căuta să obțină un angajament. Cum putea un bărbat să fie astfel ? Poate fiindcă nu era artist. Avea o inimă bună și multă înțelegere.

Urmară zile lungi și posomorîte. Dimineața, ceața acoperea creasta dealurilor. Abia pe la zece se lumina destul ca să se poată stinge lampa, dar la ora două după-amiaza trebuia să fie aprinsă din nou.

„Viața te așteaptă ca o haină veche pe care trebuie să o îmbraci iarăși în fiecare dimineață", își aminti Eva cuvintele lui monsieur Henri din „Euridice" de Anouilh.

Își amintea zarva de pe platoul de filmare : chemările, murmurul de glasuri, gălăgia, liniștea care se lăsa deodată cînd începea să se turneze vreo secvență. I se făcea dor de neliniștea și încordarea de atunci, de tonul răstit sau blînd al actorilor și tehnicienilor. Zilele de atunci, deși mereu pline de greutăți necunoscute, erau zile de pregătire, de acumulări. În fiecare seară se simțea mai bogată, mai împlinită. Fuseseră zile minunate, indiferent dacă erau pline de bucurie sau de greutăți. Trăise din plin. Iar acum vegeta și n-avea altceva de făcut decît să găsească un mod de a-și omorî timpul.

La firma „Waernlöf și fiii" ar fi fost bine venită. Ar fi putut să joace din nou la clubul de teatru al lui Sören. Poate că nu mai era în stare să scrie atît de

repede la mașină, dar avea să-și revină cu timpul. Și putea să se perfecționeze și în stenografie. Pe deasupra ar fi fost minunat să poată iarăși participa la repetiții. În cazul că Sören relua „Jocul visurilor" putea să-și învețe rolul într-o săptămînă. Cînd era singură, recita lungi monologuri, fără să se încurce.

Și trebuia să-și scoată din minte toate celelalte gînduri. Avea să-i fie greu mai ales pentru că toată lumea își va închipui că se întorsese numai fiindcă nu fusese bună de nimic. Trebuia să treacă și prin asta. „Nu te speria, copila mea. E numai o încercare", spunea Indra.

Dar cînd o vedea pe Ulla-Karin citind oferte de serviciu și prospecte școlare, visînd numai călătorii și rochiile pe care avea să și le cumpere cînd va avea bani, Eva se întreba dacă nu ar fi fost mai bine să rămînă unde era. Cu toate acestea, nu trăise oare o aventură frumoasă? Poate că viața tihnită de acasă era mai potrivită pentru un om ca ea, așa cum dealtfel îi sugerase și Birger Serner.

Cînd, în sfîrșit, Eva îl înștiință pe Olle că intenționa să vină, abia închise telefonul și Ulla-Karin i se aruncă de gît și o sărută.

„Cum se poate bucura atît de mult pentru un fleac!" se miră Eva.

Olle veni însoțit de logodnica lui și le luă pe cele două surori cu mașina. Eva era hotărîtă să-i înfrunte pe toți.

Își puse un cercel mare în urechea dreaptă și își lăsă părul lung, care-i ajungea pînă la piept, să-i acopere urechea stîngă, fiind sigură că toți vor face ochii mari cînd o vor vedea. Și mai avea și niște pantofi italienești. Spera să nu observe nimeni că rochia fusese la modă cu un an înainte.

Casa de cultură fusese școală mai înainte și imobilul data din 1880. Clădirea era veche și sumbră, dar nu destul de veche ca să aibă valoare istorică. Cînd se desființase școala, se hotărîse — după multe dezbateri furtunoase în ședințele ținute de consilierii comunali — să se cedeze localul tineretului, ca să aibă unde-și țină manifestările. Tinerii depuseseră mult zel ca să repare du-

șumelele, dar clădirea rămase tot cum fusese, deși podiumul catedrei deveni „estradă".

În timp ce Olle ținea o cuvîntare de bun venit, plină de vorbe umflate, Eva privi în jur. Sala, cu interiorul ei sărăcăcios, era arhiplină și toate capetele erau îndreptate spre ea. Arboră automat zîmbetul larg, convențional, fabricat la lumina reflectoarelor, în fața aparatului de filmat și a publicului.

Cînd urcă pe estradă i se păru că-i înțepeniseră genunchii. Nu se simțise niciodată atît de nesigură în fața publicului. Se uită pe deasupra capetelor spre peretele opus, unde se afla soba. Acolo se ațineа plevușca : fetele care nu erau niciodată invitate la dans, scandalagiii și cei mai sfioși. Lîngă monstrul negru, cu burlane încolăcite, se afla lada de lemne, loc pe care-l știa la fel de bine ca și scena. Dușumeaua era însă un teren necunoscut. Aici dansase foarte rar. Șezuse pe capacul lăzii de lemne, rumegîndu-și deziluziile și necazurile și jinduind să aibă și ea un prieten cum aveau și celelalte fete. „Acolo am să ajung iarăși" gîndi ea și-i păru rău că-i promisese surorii să rămînă toată seara.

Așa cum se gîndise dinainte, începu să vorbească despre o zi de filmare, povestind curgător, pe un ton degajat. Totul îi era mult prea binecunoscut ca să mai aibă emoții. Uneori se temea însă să nu scandalizeze publicul. Cei care aveau loc pe scaune stăteau însă atenți și treptat se făcu liniște în toată sala, chiar și în jurul sobei.

— Nu ți-a fost frig în apă ? îi strigă unul.

Se auziră rîsete răzlețe și Eva simți parcă privirile alunecînd pe corpul ei.

— Deloc... răspunse ea. Au încălzit mai întîi lacul cu spirtiera !

Acum cei ce rîdeau erau de partea ei.

La primele dansuri rămase de-o parte neluată în seamă, dar după un sfert de oră fu invitată de Olle, care reprezenta asociația. Treptat începură să apară și alții și, după aceea, Eva nu mai ajunse pe lada de lemne decît cîteva dansuri.

Dar și acolo rămase izolată. Fetele o ocoleau și ridicau în jurul ei un invizibil zid de gheață. Îi priveau de la distanță rochia, comentau cu acreala părul ei vopsit. Toate astea o amuzau.

De derbedeii pe care îi vedea pe gang cînd se deschidea ușa îi era însă teamă. Uneori apăreau sticle de limonadă, dar care aveau alt conținut.

— Grozav suc de mere, auzea pe cîte unul spunînd.

Văzu fețe de oameni beți și auzi voci răgușite si șovăitoare. Cînd auzea pe cîte unul lovind furios cu pumnii în ușă, simțea cum o lua frigul, în ciuda căldurii din sală.

Olle deschise ușa și spuse ceva, reușind să facă liniște cîteva minute. Apoi vacarmul începu din nou, între pereții de lemn ai vestiarului, unde se amestecau izuri de sandvișuri rîncede și de haine mucegăite, păstrate parcă de pe timpul cînd fusese inaugurat localul.

Fie că erau sau nu membri ai asociației, iarna îi aduna pe toți la lumină și căldură. Olle se bucura de oarecare respect și știa să păstreze ordinea, deși era destul de tînăr. Asociația reciștigase ceva din reputația ei din anii începutului, cînd era formată numai din capete pline de înflăcărare.

Eva îl privea pe Olle cu oarecare recunoștință amestecată cu dispreț. Ar fi dorit să danseze mai mult, dar nu numai cu el. Cînd dansa foxtrotul lui împiedicat, se mișca pe parchet ca un păianjen, asuda, își ștergea nădușeala de pe frunte, ca în momentul următor să-i apară iar broboanele lucitoare. Măcar dacă nu și-ar fi mișcat brațul în sus și-n jos, de parcă trăgea la pompa de apă și dacă nu și-ar fi închipuit că eleganța tangoului consta în a apleca fata pe spate, gata să-i frîngă șira spinării gîndi Eva.

Rămase o vreme în fața muzicanților.

Mai tîrziu, cînd ieși pînă afară, văzu pe coridor, într-un colț, doi care se ciorovăiau în vreme ce alții îi îndemnau să se bată. Ușa de la ieșire era blocată de spatele unuia cu o haină neagră de piele. Un păr slinos și nepieptănat atîrna peste gulerul murdar.

— Hei ! strigă Eva, îmi dai voie și mie să trec ?

El se întoarse încet, arătînd o mutră plictisită, un rînjet obraznic și o țigară atîrnînd în colțul gurii, dar cînd o recunoscu pe Eva îi făcu loc imediat. Altul necheză sfidător :

— Ce dracu', îi faci loc tocmai ăleia care s-a culcat cu toți directorii de la Pallas-Film ?

Afară era o vreme blîndă, între ploaie și ceață și o burniță mărunță dansa ca un roi de musculițe în jurul singurului bec din curte.

Cînd se înapoie, aproape fugind, pe Eva o străbătu un fior. Două fete, pe care le întîlni în drum, îi aruncară o privire piezișă și rece. În vestiar, unul o luă în brațe și o strînse. Se trezi deodată înconjurată de un grup de flăcăi și mai tineri și mai copți, dintre cei care nu găseau niciodată vreun suflet de femeie în ținutul acela unde erau cîte trei-patru burlaci la fiecare fată necăsătorită. Voi să țipe și să-i lovească, dar se răzgîndi. Se uită la cei din jur și observă că nici unul nu îndrăznea să o privească în ochi.

Într-un colț, cineva cînta cu glas răgușit :

„Lucia primi coroana,
După sfintele canoane.
Azi primește curtezana
Multe teancuri de... coroane !"

— Cam cum e cu filmul ? întrebă cineva

— Mai bine decît aici ! îi replică ea. Lăsați-mă să plec.

— Probabil că n-ai filmat numai ziua, hai ? spuse altul și recoltă un ropot de aplauze.

— Asta nu-i de nasul tău, strigă altul, insinuant.

— Și e tare grăbită ! mîrîiră ei cînd Eva încercă să se apropie de ușă.

— Vreau să dansez, spuse ea.

— Să danseze cu noi... aici afară !

Unul îi apucă pumnul și i-l desfăcu.

— Ce ghiare roșii și frumoase are ! Are careva un foarfece ?

— Și părul i l-au roșit ! Doamne, ce sînt ăștia în stare să facă din oameni !

Era beat. Ca să-i dea gata pe ceilalți, o luă pe Eva pe după gît și strigă :

— Ea și cu mine avem noi secretele noastre... Și acum vrem să dansăm !

Gestul lui o făcu să-și piardă calmul. Îl plezni cu dosul palmei peste ochi.

— Asta e prima porție, îi șuieră ea printre dinți.

Ceilalți începură să rîdă și-i împinseră în sală.

— Intrați și dansați vals !

— Nu, nu, făcu el brusc intimidat.

Deodată se deschise ușa. În prag se arătă Olle :

— Ce se-ntîmplă aici ?

În spatele lui se strînseră mai mulți. Eva spuse :

— Era unul care voia să danseze, dar i-a pierit curajul...

Rămase dreaptă, cu un aer sfidător. Părul ce îi acoperea obrazul stîng îi ardea ca o flacără. Flăcăul, într-o haină jegoasă de piele neagră și cu pantaloni mînjiți de noroi, stătea chiar în fața ei. În spatele lui se aflau ceilalți de-o seamă cu el, cei care avuseseră chef de glume proaste mai înainte. În ușă se strînseră cei din sală. Toți izbucniră în rîs cînd văzură scena. Orbit de lumină, cel ce-o acostase pe Eva se depărtă brusc de ea și căută apărare în spatele celorlalți. Avea o privire înrăită.

Eva intră în sală și începu să danseze. Cînd veni momentul plecării, văzu că Olle dispăruse.

Eva alergă de la o mașină la alta întrebînd :

— Mai aveți un loc ?

Din fundul mașinii, fetele chicoteau :

— Nuuu ! Totul e ocupat.

După mai multe încercări zadarnice, se sătură să se mai uite prin mașinile cufundate în întuneric, care erau pline de brațe încolăcite, cu toate că plecarea încă nu începuse. Ochii îi scăpărau de ciudă printre lacrimi.

Dacă mergea pe șosea, erau mai mult de cinci kilometri pînă acasă. Dar de-a curmezișul pădurii erau poteci pe care umblase adesea pe jos sau cu bicicleta. Pentru cine cunoștea drumul, nu era mai mult de un kilometru jumătate. Nu mai voia să ceară nimănui nimic. Avea să ajungă și singură acasă. Dacă-și rupea pantofii

cu tocuri înalte, avea să-și scoată ciorapii și să meargă în picioarele goale. Nu-i era teamă nici de frig, nici de umezeală sau zăpadă, atîta timp cît se mișca repede.

Speră să n-o vadă nimeni cînd o apucă spre pădurea întunecată. Să fi avut măcar o lanternă ! Sau niște cizme în locul acelor pantofi de lux. Jumătate de drum era curățat de zăpadă, fiindcă sus mai erau cîteva gospodării. Restul drumului era brăzdat de urme adînci de roți și plin de bolovani, rădăcini și gropi, iar în adîncul pădurii zăpada era și mai mare.

Regretă din tot sufletul că nu rămăsese acasă, așa cum se gîndise la început. Scena penibilă din hol și drumul prin pădure stricaseră tot farmecul acelei seri.

„Asta să fiu eu, Eva-Lotta Bergström, cea care a jucat rolul principal în *Adie un vînt de vară*, care a discutat și a dansat cu directori ? Da, totul s-a cam terminat."

Ochii i se obișnuiră cu întunericul și zări drumul înainte, acoperit cu petece de zăpadă. Se gîndi la pantofi și supărarea o făcu să uite pentru moment toate celelalte necazuri.

Cînd ajunse la ultima gospodărie, auzi din urmă pîrîitul unor motociclete care se apropiau și le văzu farurile. Numai să nu o vadă nimeni mergînd pe drum în halul acela umilitor. Apoi își dădu seama că motocicliștii nu aveau ce căuta prin părțile acelea. Zgomotul motocicletelor crescu, farurile tremurau șovăielnice pe drumul prost și se apropiau. I se puse un nod în gît. Deci, tot îi observase cineva evadarea în întuneric ! Nu o urmărea cineva care îi voia binele ! Își luă pantofii în mînă și începu să alerge în ciorapi, fără să-i pese ce se întîmpla cu ei. Dădu în băltoacele acoperite de zăpadă, se împiedică și, pînă la urmă, nici nu mai simți frigul.

Cînd lumina farurilor dispăru, ea se abătu de la drum. Dădu peste trunchiuri de molid și crengi uscate și rupte. O ramură îi zgîrîie obrazul, alta i se propti ca un arc în piept și o zvîrli îndărăt.

Cei cu motocicletele porniră mai departe, bîjbîind drumul în căutarea ei.

Acum îi vedea limpede, erau trei. Farurile celui de-al treilea nu ardeau. Eva se rezemă de un trunchi obosită, respirînd greu și rămase așa pînă ce se făcură nevăzuți. Dacă se întorceau pe același drum, ea trebuia să meargă cu și mai multă băgare de seamă.

Strînse pantofii la piept, de parcă i-ar fi fost de mare ajutor. Se întrebă dacă nu cumva se înșelase și cei cu motocicletele porniseră în căutarea ei ca s-o ducă acasă. Hotărî totuși că era mai bine să se ferească. Și mai avea atîta drum de bătut ! De la ferma aceea totuși nu putea să fie mai mult de un kilometru pînă acasă, dar i se părea că pînă acolo alergase o groază de drum.

Deodată, luminile îi apărură chiar în față. Fasciculul puternic al celor două faruri o orbi. Se opri.

— Hei, artisto ! îi strigă unul din băieți cam nesigur și fără prea mult curaj.

Eva ar fi putut să răspundă : „Bine că ați venit ! Fiți buni și duceți-mă acasă". Dacă n-ar fi fost de prin partea locului și nu ar fi știut cu cine avea de-a face, poate că ar fi avut prezența de spirit să-i înduplece în felul acesta. Încercă însă să treacă pe lîngă ei, luînd-o pe marginea drumului.

Peste tot erau numai crengi și bolovani acoperiți de mușchi. Nu-și închipuise vreodată că se putea merge cu motocicleta pe un asemenea drum. Motocicletele erau destul de hîrbuite. Una nu avea far, alta era fără număr și nici una nu mai avea frîne. Aveau însă ghidoane, roți și motor și băieții se obișnuiseră să dea prin toate gropile și să le împingă și cu picioarele. Îmbrăcați în scurte de piele neagră, cu pantaloni impermeabili și cizme de cauciuc, arătau ca niște diavoli pe motocicletele lor.

O cuprinse spaima. Nu mai avea putere nici să înainteze, nici să dea înapoi, căci diavolii o încolțiseră. Stătea înmărmurită cu pantofii rupți în mînă în bătaia farurilor.

— Lumea zice că ăia din Stockholm s-au cam săturat de tine ! Cred și eu... una ca tine nu putea să facă mare brînză !

— Lăsați-mă să trec ! Vreau să ajung repede acasă.

Rideau și își ambalau motoarele. Încît și ele parcă se apucaseră să hohotească.

— I s-a mai tăiat nasul domnișoarei ăsteia năzuroase !

— Ar trebui învățată minte !

— La grajd cu ea, să rînească baligă și să mulgă vacile !

— Nu-i plac flăcăii de la țară ! Ar trebui să-i scoată cineva gărgăunii din cap !

Băieții se apropiară amenințători de ea. Eva începu să-l izbească pe unul cu un pantof. Începu să țipe.

— Ia-i pantoful din mînă ! Astupă-i gura !

Șovăiau. Le era și lor teamă.

Nici unul nu zări lumina unei lanterne și nu auzi crengile troznind. Derbedeii se treziră abia cînd văzură două siluete apărînd în lumina farurilor. Erau Olle și fratele Evei. Dădură drumul fetei care alunecă și căzu printre bolovani. Încercă să se scoale și căzu din nou, văitîndu-se.

Picioarele loveau, pumnii izbeau. Se luptau ca niște pisici sălbatce, doi contra trei.

— Vă dau pe mîna poliției, tîlharilor ! striga Henrik. Și dacă soră-mea a pățit ceva...

Celor trei le pieri curajul. Lăsară motocicletele baltă și o luară la fugă prin pădure.

— Ce-ai pățit, Eva ?

Auzi vocea fratelui ei și simți cum se chinuia să o ridice de jos.

— Mă simt mai bine... murmură ea, încercînd să se ridice.

— Cred că n-a pățit nimic, îi strecură Henrik lui Olle.

Olle începu îndată să o asalteze cu reproșuri :

— De ce te-ai ferit de noi și ai plecat singură ? Te-am căutat peste tot și am fost și la voi acasă. Cînd am auzit strigăte din pădure, am înțeles că...

Nu mai avea nici o importanță boscorodeala lui Olle. Simțea că purtarea lui ascundea multă grijă. Îi veni să zîmbească.

XXV

Sosi și ziua cînd Hasse Lindgren nu mai suportă situația. Era stăpînit de simțăminte care nu-i mai îngăduiau să joace teatru, nici față de el însuși, nici față de Lena. Recunoștea că eșuase din nou și că, dacă nu lua măsuri din vreme, aveau curînd să ajungă amîndoi într-un impas.

Dimineață, îl sună pe Birger Serner să-l întrebe cît de urgent avea nevoie studioul de scenariul lui.

— Nu contează timpul ! Clocește acolo o lucrare bună ; cît ai tu nevoie.

— Și ce zici de proiectul de scenariu ? întrebă Hasse iscoditor.

Răspunsul întîrzie atît de mult, încît își dădu seama că avusese dreptate : nu citise proiectul nici pînă acum. Se gîndise să nu întrebe de Eva, dar nu se putu abține :

— Nici nu-ți vine să crezi... răspunse Birger Serner mai vioi, dar bestia aia ne-a lăsat baltă ! Era așa de năzuroasă ! Noi nu dăm apă la moară parveniților, fiindcă după aia ni se urcă în cap !... La urma urmei, noi am ajutat-o să se ridice, nu-i așa ?

— Da, da... îl aprobă Hasse.

Primul lui gînd fusese : „Individul ăsta minte. Dacă Eva nu mai e la Pallas-Film, atunci sînt alte motive la mijloc". Dar renunță. Poate că spusele lui Birger Serner nu erau numai scorneli. Eva avea destule relații, cîștigase prietenia lui Holger Källefors și a altora. Și sigur că era în stare să-și vadă și singură de treburile ei.

Apoi se gîndi : n-avea oare vreun amestec și ticălosul acela de fotograf ? Renunță și la acest gînd. Nu ! Și chiar dacă... ce-l privea pe el ?

O părăsise pe Eva, dar acum imaginea celei părăsite începu să-l obsedeze. Trebuia să plece de la Lena, însă nu se putea întoarce la Eva. Era prea mîndră și nu voia să o pună la încercare, mai cu seamă cînd știa că rezultatul avea să fie negativ de la bun început.

Singura posibilitate de a-și recîștiga liniștea era să rupă orice legătură cu trecutul. Lena se enervă cînd îi

spuse că are de gînd să se întoarcă la prietenii lui, la Skane.

— Așadar, Skane se numește pretextul ăsta al tău! strigă ea. E blondă sau brună?

În acel moment furia o făcu să arate atît de urîtă, încît nu-i venea să se mai uite la ea. „Pisicuță! Diavol mic ce ești! Cînd te mîngîie cineva torci, dar dacă ți se ia prada, atunci scoți ghiarele și scuipi!"

— Prostii! Nu-i nici o femeie la mijloc, bîigui el.

— Pleacă! strigă ea. Afară! Șterge-o de-aici!

Eva zăcu în pat toată duminica. O zgîrîietură la cap, deasupra urechii, amintea scena din pădure. Dacă nu atingea plasturele, nu o durea. Spre seară, începu să-i treacă și durerea de cap.

O sfîrșeală imensă o făcu să zăbovească în pat. Ar fi vrut să fi murit. Paltonul și rochia zăceau sfîșiate. Ciorapii și pantofii erau ferfeniță. Iar ea se simțea la fel de distrusă ca și ele.

Poliția făcea cercetări. Fratele ei, Henrik, și Olle aduseră motocicletele acasă, înainte ca huliganii să fi avut timp să se întoarcă. Acum se aflau la poliție.

„Toate astea nu mă mai privesc", își spunea Eva.

Adesea, ceilalți din familie își făceau drum în camera ei să vadă ce face. Păreau bucuroși că mai trăiește.

— Dorești ceva?

— Nu, mulțumesc.

— Nici măcar ceva de băut?

— Nu, nu!

— Vrei să asculți puțină muzică? Pot să-ți aduc aparatul de radio aici.

— Ești foarte drăguță, dar mai bine lasă-mă în pace.

Ulla-Karin îi pofti pe toți afară și închise ușa. De ce se purtaseră derbedeii aceia așa? Motivele pe care și le imagina o înspăimîntară pe Eva mai mult decît cele petrecute noaptea, pe drumul din pădure. Poate că fuseseră reprezentanții inconștienți ai tuturor oamenilor de prin părțile acelea și totodată răzbunătorii lor. Eva era copilul acelor meleaguri. Dorise să fie primită în sînul comunității, dar fusese mereu respinsă, iar acum nu mai voia nici măcar atît. Vina ei era capitală: se deosebea

de ceilalți ! Pentru că toți o cunoșteau cît se poate de bine, succesul nu-i oferea aureola celebrității. O admirau, dar invidia lor era cu atît mai puternică. În același timp se rușinau de această admirație și își răzbunau propria lor slăbiciune, devenind și mai brutali. Desigur că derbedeii din pădure nu se gîndiseră atît de departe. Cei mai habotnici gîndeau la rîndul lor : banii murdari se risipesc repede și cinstea pătată este de două ori păcat. Chiar și filmul este un păcat, cum păcat e să te arăți așa cum te-a făcut dumnezeu.

Toți sperau și cu încetul se convingeau că succesul actriței Eva-Lotta Bergström fusese o iluzie. Nici unul din cei care văzuseră filmul nu-l socotea prea reușit și nici ziarele nu publicaseră cronici elogioase. Dacă dumnezeu voia ca Eva să nu ajungă o celebritate, atunci era pedepsită de la sine pentru îngîmfarea ei, iar oamenii cinstiți aveau dreptul să spună fără teamă ceea ce gîndeau și simțeau.

Cei trei huligani, ca și cei de teapa lor, știau toate astea. Nu erau îndeajuns de copți pentru a se număra printre adulți, dar erau prea mari ca să se mai joace de-a copiii. Cei trei nu doriseră numai să se răzbune pe Eva. Sperau ca prin asta să devină niște eroi în ochii celor mari. Nu făcuseră decît ceea ce ar fi vrut și alții să facă, dar nu avuseseră destul curaj.

În seara aceea, Sören Holm avea premieră. Eva ducea dorul teatrului din oraș. Era curioasă să știe cum avea să meargă spectacolul și dorea ca munca plină de pasiune a celor de la club să-și cîștige aprecierea pe care o merita. Era totuși bucuroasă că nu se dusese și putea sta lungită în pat, privind în plafon. în timp ce simțea în tîmple bătăile inimii

A doua zi după-amiază, Sören o chemă la telefon să o întrebe de ce nu venise.

— Am fost răcită și am stat în pat. Dar azi mi-e mai bine... Cum a fost ?

— Colosal ! răspunse el entuziasmat. A fost cea mai bună premieră de pînă acum.

El dădu amănunte și ea îl ascultă, bucuria pentru succesul clubului amestecîndu-se cu un dram de invidie.

— Cînd vii încoace ?

Dădu un răspuns evaziv.

— Ești bine-venită oricînd, să știi !

— Ești sigur ? Pentru toată lumea ? îl întrebă ea rîzînd.

— Da, da ! Doar știi cum sînt cei care îndrăgesc cu adevărat teatrul. Chiar cînd sînt la mijloc probleme sentimentale.

— Știu, răspunse ea nefiresc de liniștită. Asta e farmecul vieții. Și să știi că nimănui nu trebuie să-i fie teamă de întoarcerea mea. Cred că înțelegi.

În seara aceea veniră în vizită cîțiva prieteni. Eva bănui dorința lor și zîmbi în sinea ei.

În timp ce băieții glumeau și rîdeau, cîntau la orgă, fluierau, fetele făcură cafeaua și așezară masa în sufragerie.

Ulla-Karin își făcuse buzele cu ruj șterpelit de la Eva și umbla de colo-colo țanțoșă, cu mișcări legănate.

Aflaseră ce se întîmplase cu o noapte mai înainte. Părea că toată lumea nu vorbise despre altceva. Cu siguranță că telefoanele se înfierbîntaseră de atîta sporovăială.

— Ce ai de gînd să faci acum ? o întrebă unul din ei.

— Mă întorc foarte curînd la Stockholm.

— Dar cineva ne-a spus că ești forțată să rămîi acasă.

— Cine a mai scornit și asta ?

— Nu te teme de cîțiva, idioți, Eva. Noi, cei care ținem cu tine sîntem mai mulți.

Ea scuturâ din cap.

— De ce să mă tem ? Nu pot să rămîn prea mult aici.

Tinerii rămaseră dezamăgiți și supărați. Dintr-o dată, simți că prezența lor o obosea.

A doua zi plecă în oraș.

Fața bătrînei gazde se lumină de un zîmbet. Apoi, bucuroasă dar și curioasă, o întrebă :

— Eva, vrei să rămîi aici ?

— Da, mulțumesc... Dacă se poate...

— Cum să nu. Deocamdată domnișoara Gun stă singură în cameră, dar i-am spus că nu se poate să rămînă și mai departe așa. Trebuie să mă gîndesc și la mine, iar

ea trebuie să înțeleagă că am să aduc eu pe cineva, dacă ea nu găsește vreo colegă cu care să stea. I-am spus asta și dacă vrei să te muți aici, cred că e cel mai bine...

— Da, ar fi minunat dacă aș putea să rămîn ! spuse Eva, deși tot timpul auzea parcă un glas lăuntric : „Nu vreau. Nu vreau !"

Își cără geamantanele în camera pe care o mai împărțise pe vremuri cu Gun. Dar nu fu în stare să-și scoată lucrurile din geamantan. Cînd sosi de la birou și o găsi acolo, Gun se bucură.

— Vrei să rămîi într-adevăr ?

Eva dădu afirmativ din cap.

— Bravo ! Uite că am și eu în sfîrșit un om cu care pot vorbi și care mai înviorează puțin atmosfera, spuse Gun voioasă.

Bunăvoința ei însemna pentru Eva o alinare sufletească. Dar zîmbi compătimitor, gîndindu-se la sinceritatea naivă a prietenei sale.

— Știi, Rutger Sörensen a întrebat o dată de tine, spuse Gun. Era de revelion, la restaurantul „Stadt".

— Zău ?

Și acum ce faci ? se interesă Gun. Începi iar să lucrezi la noi ? Știu că șefului i-ar place. Dar trebuie să te hotărăști repede !

— O să mă mai gîndesc, spuse Eva, dar în sinea ei își zicea : „Nu ! Nici în ruptul capului".

Oamenii din acel mic oraș erau altfel decît sătenii. Aici aveai voie să suferi o înfrîngere și să iei totul de la capăt și nu te arăta nimeni cu degetul numai fiindcă ai spulberat o dată o iluzie.

Toată ziua următoare trecu fără ca Eva să se poată hotărî dacă să se ducă la birou să ceară să fie angajată din nou sau nu. N-ar fi vrut să iasă din casă, dar cum simțea că lipsa de ocupație o sufoca, porni la întîmplare pe străzi. Nimic nu se schimbase. Totul era la fel cum fusese cu un an înainte. Abia cînd văzu mulțimea de oameni de pe stradă își aminti că era ora prînzului. N-avea nici o importanță că întîlnea atîta lume. Nimeni nu-i putea reproșa nimic și n-avea nici un sens să se ascundă.

La un colț se întîlni cu Ellen. Observînd că încerca să treacă fără să o salute, îi veni poftă să-și bată joc de ea.

— Hei !

Ellen se opri împotriva voinței ei.

— A ! Eva ! Cum de nu te-am văzut ? Ce bine-mi pare că ne întîlnim... Dar de ce n-ai venit la premieră ?

Urmară explicații, bîrfeli. Ellen căuta motive să dispară.

— Salutări lui Gunnar, îi spuse Eva pe un ton amabil, la despărțire.

— Da, mulțumesc ! Îi voi transmite, răspunse Ellen cu o mină veselă, dar cu ochii plini de ură.

Eva zîmbi. Cît de puțină importanță avea acum faptul că o întîlnea pe cea mai bună prietenă a ei, care pusese stăpînire pe Gunnar. Putea să și-l păstreze pentru totdeauna ! Ceea ce o făcuse să fie puțin răutăcioasă fusese ideea că o alta era stăpînă asupra lui Gunnar. El, de fapt, nu mai conta, pentru că dispăruse pentru totdeauna de pe orizontul ei.

Ceva mai tîrziu fu trezită iarăși din gîndurile ei :

— Bună !

O mașină se oprise alături. Din ea se arătă Rutger Sörensen.

— Încotro ? o întrebă.

— Spre casă.

— Urcă și te duc eu ! Mai stăm puțin de vorbă.

Eva înconjură vehiculul. El deschise portiera pe dinăuntru. Fără să se întristeze, își aminti că altădată Rutger zbura în jurul mașinii să-i deschidă portiera pe dinafară.

Vorbiră de una, de alta, el o întrebă și ea îi povesti despre Stockholm. Rutger Sörensen nu era o persoană impunătoare. Era înalt și mergea puțin aplecat, deși nu avea nici treizeci de ani, și avea o figură comună. Dar cînd îl cunoșteai mai îndeaproape era atrăgător. Îi plăcea să facă glume în doi peri, fără să depășească totuși anumite limite, făcea complimente la toată lumea și era săritor din fire. Prin birouri, se spunea că unde se rîde din toată inima, acolo îl găsești și pe Rutger Sörensen.

Dar dacă n-ar fi fost averea și situația tatălui nimeni nu și-ar fi bătut capul să-i descopere atitea farmece.

Nu se putea spune că era un băiat de viață. Era socotit un negustor chiar mai priceput decît taică-su, el fiind cel care modernizase fabrica și biroul. Se vorbea că bătrînul Sörensen prefera să-și trimită fiul la tratative, în locul lui, mai cu seamă cînd era vorba de străinătate. Purtarea lui amabilă, figura de tinerel stîngaci erau foarte potrivite pentru un reprezentant. Îi învîrtea pe degete pe partenerii de negocieri.

— Cîți ai înscriși pe lista ta pentru astă-seară ? o întrebă el.

— Hmm, făcu Eva și buzele i se subțiară.

Rutger încetini mersul mașinii și se aplecă spre ea.

— Dă-mi mie întîietate !

— De ce nu ? acceptă Eva, evitînd să-i întîlnească privirea. Dar tu ce program ai ?

— Poate sînt cam egoist, dar rulează vechiul film suedez „Lumini în noapte", pe care aș vrea să-l văd. Vrei să te sacrifici și să mergi cu mine ?

— „Lumini în noapte" ? ! exclamă Eva. Nu ! Spanacul ăsta nu ! Orice suport... numai un film suedez nu !

— *All rigt,* făcu el mirat. Atunci, găsim altceva... Pot să vin să te iau la șase și jumătate ?

— Dar tu voiai să vezi „Lumini în noapte" ? !

— Pot să-l văd și altădată. Principalul e să fiu astă seară cu tine !

Ea încuviință dînd din cap.

— Bravo, Eva ! rîse Rutger și o apucă de mînă. O să fie minunat să stăm iar de vorbă !

Eva rămase în poartă și privi în urma mașinii pînă coborî dealul și dispăru.

„Micule Rutger !" se gîndi ea. „Te așteaptă o mare surpriză, îți garantez eu...".

Cînd intră Gun, Eva tocmai își făcea unghiile cu ojă.

— Pleci ? o întrebă curioasă.

— Da... cu Rutger Sörensen.

Obrazul ei rotund se lungi de invidie.

— E tare generos, continuă Eva. Mergem la cinema!

Gun nu observă ironia. Se lăsă gîfîind pe pat și își scoase căciulița pe care ceața depusese mici perle ca de rouă.

— Doamne! exclamă ea. Sînt sigură că după aceea o să fie minunat.

— Tocmai asta vreau să aflu și eu, murmură Eva și își vîntură mîinile ca să-și zvînte oja.

Gun sări din pat și o luă de mînă:

— Formidabil! Să-mi spui și mie după aceea, să știu și eu!

Eva rîse încet. Gun o anunță cînd o mașină se opri la poartă și stinse farurile.

— Ce baftă ai! Acum aș vrea să fiu în pielea ta.

Eva își puse șalul de mătase în fața oglinzii și-i răspunse:

— Probabil că în seara asta prietenul nostru Rutger are să aibă și el motive să regrete că nu ești tu în locul meu.

— Ce tot vorbești? Nu te bucuri deloc? Ei da, tu ești obișnuită altfel...

— Am eu în seara asta o socoteală, spuse Eva. Acum mă duc să văd dacă am făcut-o bine.

Gun scutură din cap nedumerită.

Eva încercă să urmărească filmul, ca să observe stîngăciile de regie și de interpretare. Cele două ore trecură destul de repede. La un moment dat, Rutger îi căută mîna pe întuneric. Ori de cîte ori nu se putea concentra asupra filmului, își amintea de masa de la restaurantul „Stadt", din urmă cu un an, împreună cu Holger Källefors, Frans Jonsson și Sören Holm. Sören Holm zugrăvise atunci orașul în culori îngrozitoare. Își aminti, frază cu frază, toate cele relatate, chiar și intonația și mișcările lui. După aceea, se uită cu coada ochiului la profilul cuminte al lui Rutger și se gîndi: „Puștiule, ești atît de răsfățat, încît ai pierdut orice simț al stilului și manierelor, cînd e vorba de un mărunt articol de larg consum, cum sînt eu... Și chiar dacă lucrez în partea de est a orașului, nu sînt totuși de acolo, așa cum îți închipui tu!"

Ieșiră repede de la cinematograf.

— Aș dori să mănînc ceva, aruncă ea o vorbă.

— Sigur, spuse el zîmbind. Avea o voce cordială și blîndă, dar Eva îi văzu totuși zîmbetul amar din colțul gurii.

Cînd intrară la restaurantul *Lyra,* îi veni să rîdă. Restaurantul era gol. Cînd era dans la *Stadt,* toți cei care voiau să vadă sau să fie văzuți mergeau acolo. Atunci la *Lyra* te duceai doar ca să nu fii deranjat și nici remarcat.

„Mîine m-ar invita probabil la restaurantul Stadt", gîndi ea cu amărăciune.

După ce ieșiră de la restaurant, el răsuflă ușurat și începu să vorbească nestingherit.

„Deci n-a fost nici unul dintre cei pe care n-ar fi vrut să-i întîlnească" își spuse ea. „Păcat !"

N-avea chef să-i strice logodna, dacă avea vreuna, dar puțină spaimă nu-i strica.

Se urcară în mașină și el conduse încet, în afara orașului.

— Sper că ai puțin timp, nu ?

— N-am voie să întîrzii prea mult...

— Îți amintești de cîte ori veneam aici și priveam orașul ? o întrebă el cînd ajunseră în vîrful dealului.

— Da și aproape că am uitat cît de frumos este. Și nu se vede nici o diferență între est și vest.

Acolo sus era un local deschis numai vara. Merse cu mașina pînă la barieră. Apoi opri motorul și stinse farurile.

— Parcă e mai pustiu orașul de cînd ai plecat tu, remarcă el.

— Ah ! exclamă Eva. Oare am ocupat chiar atît de mult spațiu ?

El rîse stînjenit.

— În orice caz, mie mi-ai lipsit, declară el și o apucă de mînă.

Eva era convinsă că nimic nu o mai putea surprinde. Știa dinainte fiecare gest care urma : brațul pus pe umeri. strîngerea în brațe, sărutarea...

„Le iau cu mașina, în afara orașului și le seduc", spusese Sören Holm.

Se lăsă sărutată, dar rămase indiferentă și rece. „Așa ești tu obișnuit?" se întrebă ea, cînd îl văzu că nu-i simte răceala și o sărută din nou cu atîta pasiune, încît îi venea să creadă că sentimentele lui erau adevărate.

— Îți face plăcere? îl întrebă ea sec.

El își dădu seama. Eva îi vedea ochii lucind în lumina slabă a cadranelor de bord.

— Da... Dar ce-i cu tine? o întrebă el.

— Cît de ieftină am ajuns eu anul acesta după părerea ta?

El încercă să rîdă:

— Acum, zău că nu te-nțeleg!

— Îmi închipui... Însă eu te-am înțeles numaidecît, cînd ai sacrificat astă seară pentru mine un bilet de cinema.

În lumina slabă putea să-i vadă figura mirată și jignită. Pe urmă, el încercă să-și ascundă reacția sub o mască de amabilitate rece.

— Mutra pe care ai făcut-o cînd am fost nedelicată și am făcut aluzia să mă inviți la masă mi-a spus destul, chiar dacă nu știam totul de la început. De fapt, e păcat că n-am întîlnit la *Lyra* un cîrd de martori nedoriți. Ce-aș mai fi rîs!

— Spui numai prostii! încercă el să salveze situația și o strînse iar în brațe.

— Dă-mi drumul! spuse ea cu glas scăzut. Pînă nu te scuip în obraz!

Abia atunci înțelese că nu glumea și o lăsă în pace. Eva deschise portiera și puse un picior pe pămînt.

— Dacă pentru mîndria ta e un sacrificiu prea mare, spuse ea, nu e nevoie să mă conduci acasă.

Rutger o trase iar în mașină, se aplecă și închise portiera.

— Bineînțeles că te duc acasă. Nu sînt chiar atît de prost crescut.

„Acum o să bage mașina-n draci", se gîndi ea.

El conduse însă liniștit și calm ca totdeauna.

„Se poartă cu mașina ca și cu femeile", își spuse ea.

— Și ce-ai de gînd să faci acum ? o întrebă el cînd se apropiară de vilă.

— Mîine mă întorc la Stockholm.

— Așa ? Ai un rol nou ?

— Da... Repetițiile le începem abia peste o lună, minți ea cu dezinvoltură. Pînă atunci, trebuie să-mi reiau lecțiile și de aceea nu pot să mai stau mult pe aici.

— Dar eu credeam că... începu Rutger și o privi cam umilit.

— Micuțule Rutger, îi spuse Eva pe un ton care i se părea chiar și ei străin, să nu pui nici o bază pe bîrfelile din acest drăguț orășel împuțit. Și astă seară ai fi scăpat de atîta cheltuială cu filmul, cu masa pe care mi-ai dat-o și de intențiile tale frumoase. Ar fi trebuit numai să fii puțin mai sincer cu mine de la început.

El începu să se scuze, dar ea nu-l mai asculta. Se aplecă spre el, îl îmbrățișă și se strădui să-l sărute cu toată căldura de care era în stare. Apoi coborî liniștită din mașină, îi mulțumi pentru seara plină de învățăminte pe care i-o oferise și plecă, lăsîndu-l pe Rutger să se uite lung în urma ei cu o privire plină de uimire. După ce se îndepărtă mașina, Eva se gîndi obosită : „Singurul lucru adevărat din toată vorbăria mea e că părăsesc orașul ăsta". Și se hotărî să plece a doua zi.

Cînd intră în cameră, văzu că Gun era încă trează.

— Ei, cum a fost ?

— Minunat ! Am savurat din plin meniul de șase coroane de la restaurantul *Lyra.*

Gun se uită la ea cu coada ochiului, peste plapumă.

Cînd Eva îi spuse că are de gînd să plece cu trenul de dimineață, Gun oftă și spuse :

— Am bănuit eu... Ar fi fost bine să rămîi cu noi, dar văd că nu se poate...

Era o dimineață întunecoasă de ianuarie, uscată și fără vînt, cînd Eva se sui în trenul de Stockholm. Se gîndea la zicala pe care o folosea uneori tatăl ei : „Vîntul se schimbă, vine vreme mai bună".

Luase cu ea niște geamantane, chitara, o plasă și o pungă. Luase și multe fleacuri care aveau mai mult o valoare sentimentală. Nu știa cînd avea să se mai întoarcă pe acasă.

Altă soluție nu era. De astă dată nu se arunca în necunoscut și atracția pentru capitală nu provenea din lipsă de experiență. Luase această hotărîre dintr-o dată și apoi nu găsise nici un motiv să se răzgîndească. Să rămînă acasă era imposibil. În Längeberga nu-și putea realiza ambițiile, iar viața în orășelul acela mărunt devenise de nesuportat. Își dădea seama că de fapt numai ea se schimbase, restul rămăsese așa cum fusese și mai înainte. Toate micile întîmplări erau numai variațiuni pe teme vechi. Le știa pe dinafară.

Ea avea nevoie de mai multă viață, nu putea trăi decît acolo unde se turnau filme, se juca teatru, unde avea ocazia să fie remarcată și să interpreteze mereu alte roluri.

„Am să le arăt celor de la Pallas-Film ce sînt eu în stare !"

Perdeaua de nori se subția și, cu cît înainta spre nord, cerul se lumina tot mai mult. Mai tîrziu, în zare se ivi o geană verzuie, soarele își făcu apariția sub dunga norilor și întreg cuprinsul fu inundat de culoarea înflăcărată a amurgului.

Trenul ieși din tunel și trecu zgomotos un pod înainte de a intra în gara principală. Eva se arătă la fereastra vagonului și privi valurile. Deasupra siluetei colțuroase a părții de sud a orașului atîrna o lună strălucitoare.

Ziua de lucru se terminase. Femei și bărbați se îndreptau grăbiți spre holul gării, încercînd să cîștige cîteva minute și să ajungă cît mai repede acasă.

„Priviți la mine !" îi veni Evei să spună în gura mare. „Vreau să ajung artistă și nimeni nu crede că voi reuși. Am fost primadonă de cămin cultural la țară. „Lucie" provincială și vedetă într-un film prost. Tot ce-am încercat să fac mi s-a luat în nume de rău. În satul meu sînt o fată pe care toți bărbații o ocolesc ziua, dar o doresc ieftin, pe întuneric, una de care femeile rîd cu satisfacție pentru că a dat greș încercînd să facă un lucru la

care ele — așa cum știu prea bine — n-ar îndrăzni nici măcar să se gîndească. N-am locuință, n-am prea mulți prieteni, n-am decît vreo cîteva cunoștințe. Hai, rîdeți ! Uitați-vă la mine ! De ce nu-mi rîdeți în nas ?"

Dar nu rîdea nimeni. Se uitau doar la ea în treacăt : femeile o măsurau, bărbații o admirau.

Așa era marele oraș. Aici i se ofereau șanse și oamenii o lăsau în pace să se bucure de ele.

„Am doar nouăsprezece ani ! Este o calitate de invidiat".

Lector : MIHAI GAFIȚA
Tehnoredactor : CONSTANȚA VULCĂNESCU

Apărut 1975. Bun de tipar 19.11.975. Tiraj 109.400 ex. Tipar înalt A de 63 g/m². Format 16/54×84 Coli editură 15,58. Coli tipar 17,5. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 83—31=R.

Tiparul executat sub cd. 424 la I. P. „Filaret", str. Fabrica de chibrituri nr. 9—11, București Republica Socialistă România

Fluturele și focul este cel de al treilea roman tălmăcit în limba română al scriitorului suedez Per Olof Ekström, după **Mai în noiembrie** și **N-a dansat decît o vară,** acesta din urmă fiind tradus în 24 de limbi și ecranizat.

Fluturele și focul reia o temă familiară autorului – fascinația cinematografiei –, urmărind destinul unei fete de la țară, Eva Lotta Bergström, atrasă de mirajul scenei și ecranului.

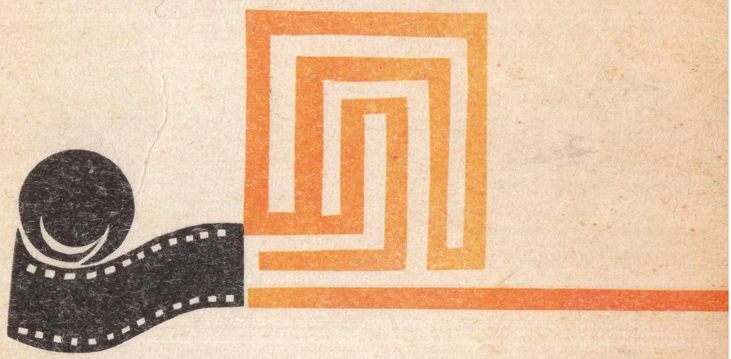

Lei 9,75